

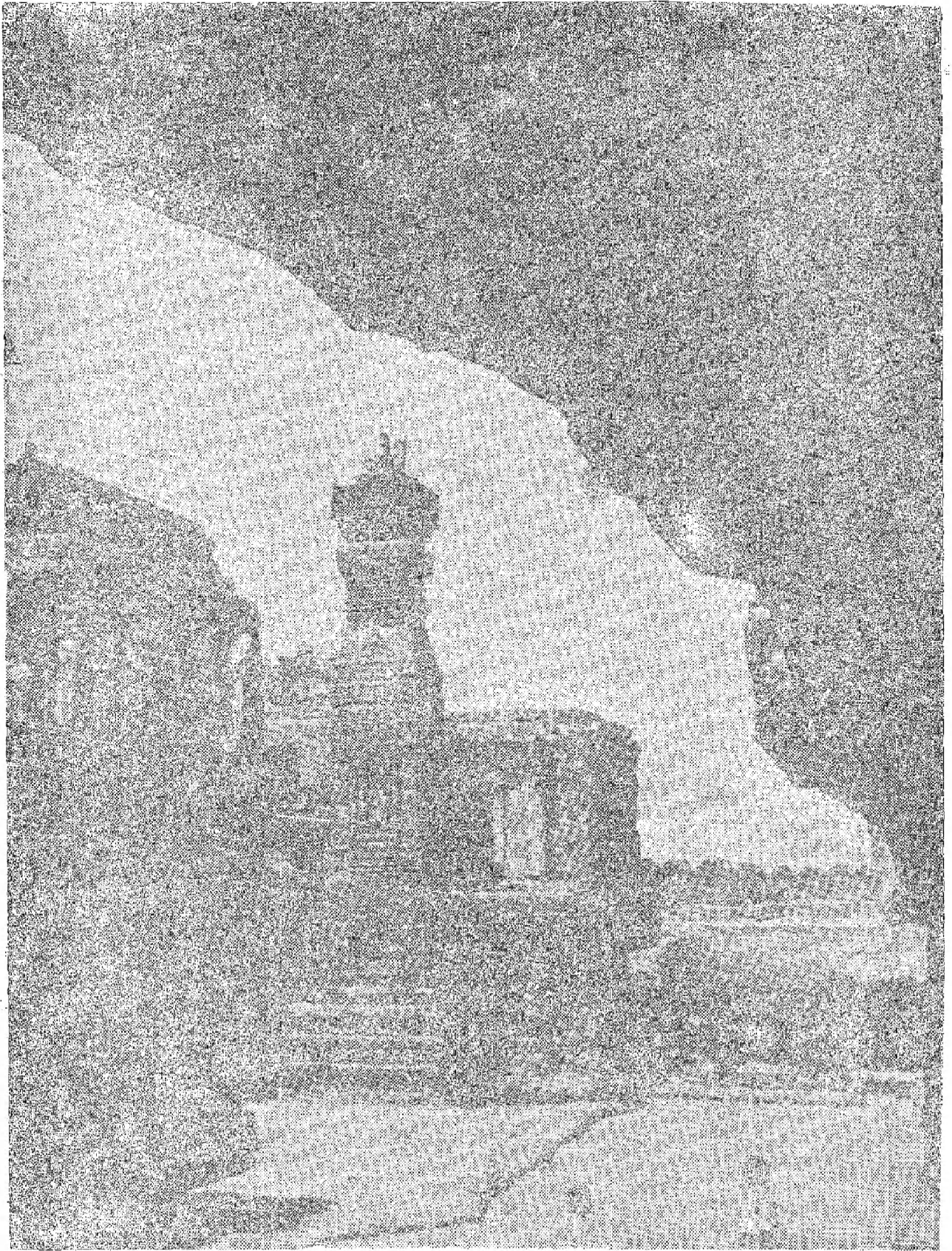

చిద్రోలు అలకపేట

ఆంధ్ర చిత్ర వార పత్రిక

11-5-60
25నవ

ANDHRA SACHITRA VARA PATRIKA

కైలాసనాథాలయము (ఎల్లోరా)

ఫోటో : నందగోపాల్.

తలనొప్పి?

ఫెన్సిక్

ఎక్కువ వేగంగా పనిచేస్తుంది

అతి వేగంగా పనిచేయును

- * నొప్పిని
వివారించుతుంది.
- * కండల బిగువును
నడలించుతుంది.
- * నీరసమును
నిరోధించుతుంది.

జ్ఞాపకముంచుకొండి ఎల్లప్పుడూ ఫెన్సిక్ సిద్ధంగా వుంచుకొండి.

(2 బిల్లుగల కవచులో పాకబడినది)

ఫెన్సిక్ - చాలా సరితూకమైన సూత్రము - ఫెన్సిక్

ఆంధ్రసచిత్ర వారపత్రిక

★

Founder
K. Nageswara Rao

స్థాపితము
1908

★

వంపాదకుడు:
శివలెంక శంభుప్రసాద్

★

సంపుటము 55
సంచిక 35

11-5-60

బుధవారం

కార్వరి వైశాఖ బహుళ పూర్ణిమ

విడివతి వెల 25 న. పై.

సంవత్సర చందా 13-0-0

★

ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయము

1, తంజుచెట్టిపేట

మదరాసు-1.

ముఖచిత్రం:

మఖభవా ప్రాశస్త్య స్సవారి
'భక్తకవి'లో

పండిరీ బాయి

మహారాష్ట్ర, సజరాత్	— 4
న్యూఢిల్లీ లేఖ	— 6
పీఠిక	— 8
ఉత్పరకాశి	— 10
తెలుగువెలుగులు	— 15
వర్షం వచ్చినశోభా	— 16

ప్రతిమ

బడిలో అలబడి

వల

రాశిఫలాలు

తీవనగంగ

వనితాలోకం

అపవదన - దీక్షయా

వారివంశము

రాబిన్ హుడ్

నినిమా

గర్భ సుశిగట్టు

పొట్టకథలు

— 21

— 24

— 28

— 29

— 35

— 40

— 41

— 44

— 45

— 54

— 58

— 64

అనివార్య కారణాలవల్ల ఈ వారం రాజధాని కబుర్లు

ప్రచురించడం జరగలేదు.

తెలుగు వెలుగులు శీరిక
క్రింద కొండా వెంకట
రంగారెడ్డిగార్ని గూర్చి
ప్రచురించినవ్యాసము చాల
బాగున్నది ఉన్నదున్నట్లు
చక్కని విమర్శనా
భావంతో వ్రాసినందుకు
చాల సంతోషం. ఈ శీరిక
క్రింద ప్రచురించిన వ్యాస
ములలో వాద్యప్రేరేపకం
చివ వాటిలో ఇది మూడ
వది.

భరణి (పైదరావాడు).

“రెడ్డిగారు రాజకీయాలలో రాక్షసులు, చాతుర్యంలో చాణక్యులు, యాత్రాలో యాగంధరులు” ఈ మాడు మక్కలు చాలవారి ప్రతిభను వ్యక్తము చేయడానికి.

వేదుల సత్యనారాయణ

మూర్తి (కాజీపేట).

“తెలుగు వెలుగులు” శీరికను ప్రతి వారం చూపుతుంటాడు. అందులో

రెండు మాడు లో పాలు బాగా కనపడున్నాయి.

1. అపహాస్యంతో గూడిన వాక్యాలు: శ్రీ కొండా వెంకటరంగారెడ్డిగార్ని గూర్చి వ్రాస్తూ “కనుకనే తెలంగాణ ప్రజల హక్కులకు భంగం..... అని వీరు అడపా తడపా నివాదాలుచేయడం నిలుపరు” అన్నారు.

2. ఆ ప్రస్తుతమైన వివరాలన్నడం. పై వ్యాసంలోనే “ఉగాది చిరుదాక లిలో తమ పేరు కనుపించ నందుకు వీరు నొచ్చుకుని మరుసటిదినం తమ పేరుతో బాటు అనుబంధ చిరుదాకలి ప్రకటించరకు కనుకు తీయలేదు” అన్నారు దీని తర్వాతి వాక్యం ఇంకా వ్యంగ్యంగా వున్నది.

ఇదివరలో రంగా, విశ్వ నాథంగార్ల సుగూర్చిన వ్యాసాలలో అసందర్భమైన చర్చ చాల చేశాడు రచయిత. ఈయన, హేశనను

చుక్కన వాటిగా భావిస్తున్నాడా అనిపిస్తుంది.

టి. నూర్యనారాయణ రావు (పైదరావాడు)

* *

‘27-4-60 వ త్రిక చాలా బాగుంది. అందులో “తెలుగు—వెలుగుల శీరిక క్రింద క. వి. రంగా రెడ్డిని గూర్చి చాలా అందముగా వ్రాశాడు. ఆ వ్యాసం మెచ్చుకొందగిన్నట్లుగా ఉంది. యూర్లగడ్డ సీతారామయ్య, (కాకుమాను.)

“మీజాన్” తెలుగు దిన పత్రికలో “ధూస దీపాలు” విశోధకత్వో వారి పేరు ప్రకటించ నందుకు నొచ్చుకుని మరు సటి దినం కనుకుతీయని వారని వ్రాశాడు. అలాగే పేరు “తెలుగు వెలుగు” శీరికలో పదానిక అలాటి కేరణమే ఉందాకే

జె. నరసింహారావు, సి. హిందు రంగారావు, (నంద్యాల.)

27 4 60 పంచికలోని ఉత్తరాలలో గొడగుమూడు ముబ్బరావు, మిస్ యక్కు విమర్శలు చూస్తుంటే అవి వాస్తవానికి అనుబంధంగా వున్నట్లు తోస్తుంది. శుక్రవారం వండు వివరాల వారం వారం అభివృద్ధి అవుతూ ఆకాశగోపాలాన్ని సంతోషపరిచే ఆంధ్ర ప్రతిభను "ధ్యాన్" గా ఉండంటే యెవ్వరూ నమ్మరు.

డి. వి. దత్త (తేజు, కసాపురం)

* * *
మిక్కిలికలలో 'ఉత్తరాలు' ఉన్న మొదటి దశ కొంటున్నాను. కానీ క్రిందటివారం "అధ్యాన్" అంటూ వేసిన ఉత్తరం అధ్యాన్ గా ఉండి శిర్షిక గౌరవాన్ని కొంత తగ్గించింది. అలాంటి అభిమానాలు అప్పుడే నుండకండి.

జి. వారాణసురావు, (తెనాలి)

* * *
ఉత్తరాలలో కొందరు ఆంధ్రప్రతిభను దూషించుచు వ్రాయుచున్నాను. (వాసివ శారినీ వ్రాయకంటే చేయుచున్నాను. నాకు ఇటువంటి కథలు ఇష్టము. ఈవిధముగా వ్రాయుచు నాకు పరిధివముగా ఉన్నది ఇటువంటివి వ్రాయకూడదు.

జి. మల్లారావు, (విజయనగరం)

రెండుసార్లు

క్రిందటివారం వుత్తరాలలో "మిస్ ఎక్స్" వ్రాసిన నిరాధార వాక్యము నేను ఎంతో నొప్పుకొన్నాను. "మిస్ ఎక్స్" వ్రాసిన రీతియు, ఆవిరుజున మొదటి కనుక నే, నిన పేరు వ్రాయక "ఎక్స్" అని పేరు తీరించుకున్నాను.. మిస్ తి: ను వారాణసి మల్లీవారాణికి మధ్య ఒక 'పతి మెంటు'ను కూడా విడదలచేస్తే మాకందరికీ కావల్సివంటి "ఎంజీజ్ మెంటు".

కె. శ్రీరామమూర్తి, (విశాఖపట్టణం)

* * *
శ్రీతి నీరయల్ 'జీవన గం' చాలా బాగుంటున్నది. కథలో పటుత్వం తెలియజేసినది ఉద్దేపించుచున్నాయి. పురాణం నూర్వ్య ప్రకాశి కావు గారికి నా అభినందనములు. మీ ఆంధ్ర ప్రతిభ అందిన పంటలే అయినా వా వున్నది వారాణసికి సార్లు ప్రయత్నిస్తే చాలా బాగుంటుంది.

ప్ర. సరోజమ్మ (కదిరి)

నకుటుంబం....

ఆంధ్ర ప్రతిభలో వారంవారం నీరయల్ గా ప్రచురితమౌతున్న "జీవన గం" చాలా బాగున్నది. సంపాదకులలో నిత్యము జరుగుతున్న సంఘర్షణలు అతి చక్కగా చిత్రించినా, "ముంజిగిటి" జరుగుతుంది అన్న ప్రశ్నను ఎప్పుడూ ముగిసాకుండా ఉంచుతూ, నిడుచున్నది కథ.

రచయిత, శ్రీ నూర్వ్య ప్రకాశి కావు గారికి నా హృదయపూర్వకముగా.

నకుటుంబపరివారంగా, ఒక్కే వారం ప్రతికలకు ఉద్విగ్నముగా ఎదురు చూస్తున్నాం కథ చదవడానికి!

కె. కృష్ణశర్మ (మ్యాథిల్)

* * *
మీ 'ఆంధ్ర ప్రతిభ' పేరికి రాను రాను "The good book for the hour" అన్న రస్మిని వాక్యంను సర్దుచు తెస్తున్నది. ఇంకా కొత్త శిర్షికలు పెడారని అశ్చర్యపడుతున్నాను.

శేషు (హంపేట)

పొట్టికథలు చాలా బాగున్నవి.

(గంధి సుఖం (రాజమండ్రి)

గళ్ళ నుండి కట్టు

ఏప్రిల్ 20 వ తేదీ ప్రతిభ 64 వ పేజీ చూడగా మేక తగిలినట్లు ఉంది. గళ్ళ నుండి కట్టు గైరు హాజరైంది!

వి. రామకృష్ణ, (వైవాగ్.)

నుడికట్టు గొలుసుకట్టు ఏదో ఒకటి మరల ప్రవేశ పెట్టమని మా కోర్కె.

శేఖర్, (కాకినాడ)

చాలా నిరాశాభావం కలిగించింది నుడికట్టు అభావం.

కొడవంటి రామకృష్ణ (విశాఖపట్టణం).

...కనుకించినదికీ చాలా నిరుత్సాహము కలిగింది. ఇదివిధముగా క్రితవారం కూడా కనుకించుటలేదు. తిరిగి ప్రచురించవలెను.

ఎ. ఎస్. రామమూర్తి,

(యూరీ శేలా, ఒరిస్సా.)

ఇకముందు ప్రచురించరా?

పువ్వాడ లక్ష్మీ వారాణసు ప్ర,

(పాడరాబాద్)

...రవ్వల తెగ్గెనలో ఒక రవ్వబోలే

ఎంత బాధగా ఉంటుందో నుడికట్టు అభిమానులకు ఇప్పుడు ముఖపుగా తెలుస్తోంది... మేము అందరూ బాధపడితే మీకు పాపం చుట్టుకోవాలి!

సి. అమిలక్ష్మి (తెలుగు.)

ఆంధ్రప్రతిభ అలంకరణలో లోపము నుడికట్టు లేకపోవడమే.

జయరాం (నరసింహపురం)

నుడికట్టు వస్తారా? నా చందా వాతసు ఇస్తారా?

సి. శింకరాస్త్రి (మద్రాసు)

ప్రతిక కేటంలో నుడికట్టు ఒక రక్తం... అది లేక కాంతిహీనంగా ఉంది.

తర, (యంచిలి, వ. గో. జిల్లా.)

నుడికట్టు లేనందువల్ల ప్రతిక కోసం ఎదురు తెన్నులు చూడటంలేదు.

మందారీ నంకల్, (నంకంబాగల్ల మూడి)

నుడికట్టు లేకపోవడం నాకు చాలా బాధ కలిగించింది. మరల ప్రచురించవలసిందని నా ప్రార్థన.

లక్ష్మి, (పెదపాడు)

63 వ పేజీ చూడండి.

* * *
6 4.60 వ ఆంధ్ర సచిత్ర వారప్రతిభలో ఆంధ్ర వ్యావస్థాపకము శ్రీరామమూర్తి అనే వ్యాసం చాలా బాగున్నది గాని అందులో కొన్ని పాటలు ఎంతో అశ్చర్యముగావున్నవి. ఆయాధ్యరాయుడు అన్నయ్య మాకు వలగన్నుల సీత చదివమ్మ మాకు అనేపాట ఏ రామానుజులలో లేదా ఏ పురాణంలో లేదా ఏ హరిశ్చంద్రంలో ఉన్నదో మాకు తెలియచేస్తే సంతోషించెదము. ఇంతవరకు రామయ్య తండ్రి, సీతమ్మ తల్లి అని అనుకొంటున్నాము గాని యిటువంటి కట్టుకథ రెడగముగాన ప్రాశసని ఏకధాన్యముగా వున్నదో తెలియచేస్తే సంతోషించెదము.

నంబూరు ముబ్బరావు.

(కీక్కిం: పాలెం, గుంటూరు జిల్లా)

మీ ప్రాంతాలలోనే వివరించే జానపద గేయం.

వనితాలోకం

ఈమధ్య ఆంధ్రప్రతిభలో ప్రచురితమవుతున్న వనితాలోకం, వ్యాసాలు చాలాగా వుంటున్నాయి. ఈ వ్యాసాలు చదవడం వల్లే నా కొండగ స్త్రీలు మారతారని విశ్వశిస్తున్నాను.

జి. శమరాణి, పాడరాబాద్.

సరళ

సరళ గారి సలహా చాలా బాగుంది. ఎక్కువ ప్రతిభను ఉండే ఎక్కువ చదువుదామ అని ఎదుగు చూడూ ఉంటాము చదవడమే కొడుకొని ఆచరిస్తున్నామంటే నమ్మండి తెలియకుండా చేసిన కొన్ని కొన్ని పాఠపాటలు సరికొద్దీ ఉంటున్నాయుకూడా తెప్పించు మాటలు వివరం, చేపగుళ్ళు తీసుకొనివడం, చిరుతిమ్మ తినివడం నిజంగానే తగ్గించుకొంటున్నాము సరళ గారి సలహాలను మా సంపాదకు కొద్ది వరకు పొందినామో వుంటున్నది.

జి. లక్ష్మి రాజమండ్రి.

సీత గారి వ్యాసం

సీత గారి ఉటునుపోక... కొలతే తల అన్న వ్యాసం బాగుంది. అందులో వాడు చెప్పదలచుకున్నది సరిగా చెప్పలేకపోయా రేమో ననిపించింది. అంతేగాకుండా కొలతే సమంపే ఉరికి మాటలు పెంచడమే తెలివారు. ఆ మాటలే ఎక్కువగా మాటలాడితే దానిని "వాగుడు" క్రింద జరుకేదాగు ముక్తసరిగా మాటలాడేవారు.

తున్నప్పటి అననూయ [విజయవాడ]

అంత కంటే మేలనీ, వాళ్ళ కష్టముఖాల్లోను బాల్కంటూ నీ ఉన్నాను సంగయి క నాచో రాష్ట్రము పెగ్గన అనుమానం తట్టినప్పుడు ఆ కరకు కాంగ్రెసువాదులుగా ఉన్న మన తెలుగువాళ్ళ కొందరు ప్రముఖులు సంగయి క మహారాష్ట్రద్వయంగా దిగిరి. ఈ సందర్భంలో, ఇదిగోలో బొంబాయి మేయర్ గా ఉన్న శ్రీ ఎర్నింగ్ పూపాలా, తన మేయర్ పదవికి రాజీనామా ఇచ్చిన సంగతి మన కరాసు.

శ్రీ లోకమాన్య తిలకుగాని ఒకప్పుడు మద్రాసులో ఆంగ్లములేసిన సత్కారపు సమయమున. ఆంగ్లరాజ్యము విజయనగరంలో హిందూరాజ్యముగా ప్రతిభిల్తో వెలిగిందిన్నా - తిలకుగారి, ఆ విజయ నగర రాజ్యం ఆహుతికాగా, ఆ ఆనువులలోంచి వచ్చే మహా ప్రాముఖ్యతను జన్మించింది. ఈ మహారాష్ట్ర రాజ్యము, శ్రీకృష్ణుని శిష్యుల ధారాధానికొచ్చి జయించి, విజయపుకు, ప్రబలంగా ఉన్నప్పుడు, వారు ను మరల యుదాలో ప్రభుత్వం మరల వచ్చిని ఒక సాకగాని, వాళ్ళ రాజ్యం సమయగా సాపేక్షమొకటిగావు - చిరకాలం 1857 వ్యాధి, శ్రీ యుద్ధమున నీపాయినికా బాటుకు కూడా మహారాష్ట్ర కారకులు వ్యాధి తీర్చి వాళ్ళ క నాలో అప్పుడూ పనిమీను నేకుంది. మహారాష్ట్ర వాగమంలో తిలకు, రావడ, గోఖలే, వీరి నావచ్చును. కంకర వున్నపు, నీవావతి బాటు మొలననావు భారత స్వాతింత్ర్యం అఖిలంత్ర్యం చేసేను.

అయితే, బొంబాయిని వ్యాధిశ్రమ నన్నాక, ఈ మహారాష్ట్రను మూత్రం, ద్వితీయరాష్ట్రంలో ఉండమని నీ, బొంబాయి నగరాన్ని చేరు రాష్ట్రంగా నామనిని, చేసే ప్రయత్నాలు మూత్రం, మహారాష్ట్రలు సహించలే వాయగా - అందుకుల నావు భావప్రయం క రాష్ట్రానికి. పెద్ద వివరాలు బాగులదేదీనీ, కాంగ్రెసు అప్పగిల్చి చాలా జిల్లాలలో ఒడించి, సంగయి క మహారాష్ట్ర పార్టీకి పేగు ప్రతిష్టలు సంపాదించాను. అందుకుల కాంగ్రెసు ప్రతిప బొంబాయిలోను, మహారాష్ట్రజిల్లాలలోను, అనుగంజేబయింది - ఈ పరిస్థితుల్లో బొంబాయి ముఖ్యమంత్రి, శ్రీ యాద్యంతరాపునవాను, శ్రీ కాంగ్రెసు నాయకానికి సలలు పగిలేమున నన్నాకావ్వి, ద్వితీయ బొంబాయి రాష్ట్రాన్ని రెండు రాష్ట్రాలుగా చేయించి, అనగా, సంగయి క మహారాష్ట్రానికి బొంబాయి నగరం చేర్చించి, గుజరాతు రాష్ట్రాన్ని తేగగా ఏర్పాటుచేయడానికి తన సన్నాహం జరిపించాడు.

శ్రీ జగన్మోహన్ మేహూ, ఇదిగోని కొన్ని సంవత్సరాలుగా తన వెళ్ళిని సత్కారా, మోలాపూగు. గిర్రి మొదల మహారాష్ట్ర గుజరాతు నీ సంగయి

ధూ మాయం ౯!

రేలు రోజులందా అంతా నీగర లెంకుకు ఇన్ని రేలు తాళతాను? ఈ ప్రశ్న కింకల సమాధానాలున్నాయి! సిద్ధాంతాలున్నాయి.

నీగరలు అవాటు పెరిగినదానికి ఎదో కారణ మంటూ అక్కర్లేని దెంగిన దాక గు జె. మెరల్ బర్న్ ఇటీవల ఒక విషయం చెప్పాడు. అది యిది: భయపడి బొంబాయి నీగర నీగర పాడిచేటుచేసే నోర్ పిన్ పైన్ అనే అడ్మినిస్ట్రేషన్ సంబంధమైన మోన్ నీగరలు ఈ నీగరల్లో ఉంది! ఇంకాకాణం!

అయితే చాలామంది కాస్త్రజ్ఞుల అభిప్రాయం మరోటి. ధూమపానం కారణం అనవరం అనవరంబెహదా మానసిక దౌర్బల్యం - పరిస్థితి కలిగి అలాంటి అని వీరివాదిం. చలని ఆలోచనకావూ, తనలోలే ముగటిగా ఆలోచించిని స్పృయించుకొనడానికొ, మనం భువారేదినే అర్థవిశ్వాసం కలిగించుకొనడానికొ, ఉక్తకాలా, అవకాశాలు చలనానికొ - లేదా చేతికొనా కాస్త పని లిగించడానికొ (పజలు నీగరలు కొలుస్తాంని వీరి అభిప్రాయం ఒఖరవ్య పెద్దవాళ్ళలాగా కనిపించాలని పిన్నలు, పడుచుగా కనిపించాని పెద్దవాళ్ళు నీగరలు కొలుస్తారట!!

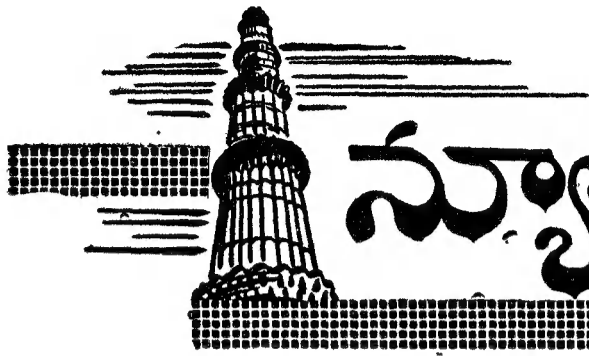
వివిధ పాండిత్య ఈ ప్రశ్నలకు సంగయి క మహారాష్ట్ర విపరీతం చాలాగా వరి నీ బుడేరి. శ్రీ మేహూ బొంబాయి నగర సహిత సంగయి క మహారాష్ట్ర స్థాపక, ఎమూత్రం విముఖులుగా నన్నాడని ప్రజలు తలచినా. ఆ ప్రతిపాటికే వెళ్ళడానికి శ్రీ మేహూను ఆస్కారం ఉండేదొకాను శ్రీ మేహూ తన స్వాతంత్ర్య పాండిత్య మేగాకు డా, సంగయి ప్రాధికారాన్ని బొంబాయి ముఖ్యమంత్రిచూ నాకు తనవ్యహ సంతోషం అందజేసేడు. 1967 సంవత్సరంలో కాంగ్రెసువాళ్ళందరినీ ఒడించిన మహారాష్ట్రలో, ఈ రాష్ట్రం సిద్ధమైనప్పుడు తరువాతి కాంగ్రెసు పక్షాన్ని జేరాను. ఈ రాష్ట్ర సిద్ధివల, బొంబాయి ముఖ్యమంత్రి శ్రీ చావేను, ప్రతిపక్షపు సంగయి క మహారాష్ట్ర సమితికి తేగు నిలవనీడ లేకుండా చేసేడు.

సంగయి క మహారాష్ట్ర స్థాపనతో బొంబాయి ఉన్నతి వ్యాయస్థానం (High Court) బొంబాయిలోనూ, నాగపూరు రాష్ట్ర మహారాష్ట్రానికి ఉండను. అహమ్మదాబాదులో, గుజరాత్ రాష్ట్ర వ్యాయస్థానమండను. నాగపూరులో ముగ్గురు వ్యాయస్థానాలు కలిగితింగా వ్యాయస్థానం తీర్పు నేనావుంటారు.

పశ్చిమ భారతదేశంలో ఇక ముందుంచి మహారాష్ట్ర దేశము, పశ్చిమ భారతదేశంలో అయిన్న సాంకేతికమైన ధూమిత్, సక్రిత్యానుంకా ఉంటుంది. మహారాష్ట్రంలో పురాతనపు కంకలో నిర్మించిన కోటలు కూడా చాలాఉన్నాయి. అదిగాక, పశ్చిమ కనుకలికే నేగనగా ప్రతిపం విశేషంగా అనంతచేతి, బొంబాయి నగరంలో ఉన్న నేతిపలకే, ప్రతిలాపం ఉండను. గుజరాతు రాష్ట్రానికి నేతిమిలుకు, అహమ్మదా

కాలసిం ప్రతికీ గూడా ఆ ప్రశ్నలకు మిలులు మహారాష్ట్రం పేనే ముందు ముందు ఆవరపడవలసినమంది. నాచో రాష్ట్రానికి బొంబాయి ఒడరేవుంది అది ప్రపంచంలోని ఒడరేవులోకె గొప్పని ప్రసిద్ధికెక్కింది. బొంబాయి నగరం 1661 సంవత్సరంలో బొంబాయి రాజా కన్నం కింక బ్రిటిషు రాజా రెండో భారెనుకొ ఇచ్చాడు. అప్పుడే కథరెను అక్రమికాంబాను భారెను పెండ్లి చేసుకున్నాడు. ఆతిగు నాతి బొంబాయి నగరాన్ని సంవత్సరానికి 10 బాను బెలించే చుకుమీద భారెను రాజా ఈష్టిండియా కంపెనీకి అర్పించాడు, ఈ చట్టం, బొంబాయి నగరం ప్రముఖం దాదాపు 40 కేటల ప్రజలతో ఉంటూ, భారతదేశ మంతటికీ ముఖ్యమైన ఒడరేవు కలిగి మహారాష్ట్ర రాజ్యంలో చేరుకుంది, మహారాష్ట్ర సంతోషపడడానికి అర్హింకొ విడిటి? బొంబాయి నగరం సంగయి క మహారాష్ట్రలో చేరడమో అనుకున్నప్పుడు, మహారాష్ట్రుడు పడ్డ ఆరుకొ, చేసే ఆంకొ శివకీ అంతు కనిపించలేదు. ఈ బొంబాయి నగరం కక, మహారాష్ట్రలకీ, ఇంకా ముఖ్య నగరంకూడా ఉంది. అది నాగపూరు. ఈ నాగపూరు చాక్రికంక, చాక్రి ప్రసిద్ధికెక్కింది. చాక్రికంక మానీ మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని ఒకప్పుడు రాష్ట్రాని భావన నాగపూరులో నీ ఏర్పాటుచేసాడు. ఈ రెండు నగరాల్లో, సంగయి క మహారాష్ట్రం చాలా వెధవింగా ఉంటుందంటూ నీక సంగహం లేదు

ఇక ఎర్నెబోయే గుజరాతు రాష్ట్రంలో చాక్రికంక ప్రసిద్ధిచెందిన నూరతు నగరం ఉంది. మొగలు రాజ్యం చెప్పన్నప్పుడు నూరతు, మక్కాకి ద్వారమని (Gate

నమ్యాధిశ్చిరేషు

శ్రీకృష్ణ

సనేమిరా అని సరసకురాని చా!

వెనకంటికి పుల్లయ్య వేమవరం వెళ్లొచ్చాడంటే వెళ్లొచ్చాడన్నా రంతా!

అలాగే చైనా ప్రధాని చా-ఎన్-లై ఢిల్లీ రానూ వచ్చారు. వెళ్లనూ వెళ్ళారు.

తాను పట్టిన కుండోకికి చూడేకాళ్ల నడం, వక్కయింటివారి ప్రవారీ పగ-గొట్టడం, పంచశీల మంత్రం జపించడం — ఇవే శ్రీ చా-ఎన్-లై!

శ్రీరీ: చా రావడం పోవడం రెండూ ఆసు కన్నట్లు జరిగిపోయాయి. కాని కొందరు ఆకిగా అనుకున్నట్లు జరిగిన సమాలోచనలు ఫలవంతంకాలేదు. భారత్ ను పాలిస్తున్న కొందరు కాంగ్రెస్ పెద్దల మంచితనం ఆసరాగా తీసుకుని ఆయనపని జరుపుకు పోయారు. నోటతో నవ్వుతూ, నోసుతో వెళ్ళిరిమీ పంచశీల మంత్రాలు శతినూ తానూ కమించుకున్న భూభాగం భారత్ ను ర్హించానే పడినాడంటే కొనసాగించాడు.

కాంగ్రెసులో ఆయనకు కొనసాగినంత యాదీ పానుభూతిపరులున్నా? పార్లమెంటులో కాంగ్రెసు సభ్యులొకరు బాహులంగా లడక నుంచి చైనా దైవోగడం గుప్పానం అన్నారు. ఆ ప్రాంతంలో కోడు విర్బించి పాలన పోగిస్తున్న మీద ఎలా తొలగిపోతారని ప్రశ్నించాడు. ఈ పెద్ద మనిషి ఒకటైతే ఇలాంటివాడంటూ చూడొద్దుగా పోకిస్తాన పొద్దులో న్యాయ పోరాట వచ్చినప్పుడు “గురాక్రమం” — “గురాక్రమం” అని పెడ బొప్పలు పెట్ట గలడు. ఆక్రమిత ప్రాంతాలనుంచి వాటిని దైవోగడమనడం ఇటువంటి న్యక్తులకేలా పబబు? ఇలాటి పెద్దలు వారీను విక్రంఖలంగానూ వేసి జనంలో ఒకటి; మైనజ-లీను నైతిక పతనానికి కారకాలవుతున్నా. మన కంటే ఉపవ్యాసకులే! ఎలవడాగుతే: ఈ వంగం శ్రీ చాకి బాగా తెలియకపోతే ఈ అత కాకిం బాగా వినియోగించుకుని ఉండేవారే కాదు.

శ్రీ చా ఢిల్లీ వచ్చినప్పుడు ఆయనతో మంత్రివాయి పోగించడానికి శ్రీ సంతి, స్వర్గ సీంగ-ను శ్రీ నైచూ ఎమ్మకున్నారని ఒక అధికారి నల్ల దించాడు. అప్పుడు శ్రీ కృష్ణమోహన్ షేక్ విడిపించలేకు కాని చా రాగానే మోహన్ షేక్ రెండుంగటలసేపు ఆయనతో సంభాషించారని ప్రతిఃలలో వార్తపడింది. ఇంకా చాలా సంభాషణలు, చింతలు జరిగాయి వీటికి మంత్రులలో శ్రీ కె. డి. నూలీయను మాత్రమే ఆహ్వానించాడు. శ్రీ కృష్ణమోహన్ కూడా దొడ్డినగిన సమాలోచనలలో పాల్గొనానని శ్రీ నైచూ యే కొరికపోయినట్లయితే తనకు తానే అయినా ఆయన సిద్ధమయ్యేవాడు. చిత్ర మైనవాడు:

శ్రీ మోహన్ ని ములఖారీగా శ్రీ నైచూ షేక్ పోయారు. కొబ్బరి చెట్లక్కడంలో కటిగాని మూతారీ. ఈ ఎమాలోచనలపట్ల శ్రీ మోహన్ వైఖరికి నైచూ చేసిన వర్ణన పరిపూరించి

లాల్ బ-హాగానాల ప్రకారం పార్లమెంటు ఆగస్టు సమావేశాలు శ్రీ కృష్ణమోహన్ కి ఒక సవారీగా ఉంటాయని తెలుసున్నది. అప్పటికి జీవ కార రకడలో కొలికి పూ పల వంటి ర మా స్వామిలు బాగా బయోపడతాయి. ఆశించి జ రల్ నివేదిక పై పబ్లిక్ అక్కౌంటుస్ మినిస్టర్ పరిశీలన బయటికి రాగలదు.

ఇక పార్లమెంటులో సమాజములైన శ్రీ ఫీల్డ్ గాంధీ నల్లిక అక్కౌంటుస్ మినిస్టర్ తన పలుకుబడిని చూప తన మిత్రుడు

శ్రీ మోహన్ కి కావాడదాని? ప్రయత్నిస్తున్నాడు.

కాగా, అటు చా. ఇటు నైచూ కూడా “సనేమిరా” అంటే “సనేమిరా” వద్దరిగూ భిక్షించుకున్నాడు.

శ్రీ ఎడార్ న్నా చైనాకు చాలా కాలం వినవారు “రెడ్ స్టార్ ఓనర్ చైనా” అనే పుస్తకం ద్వారానే అసలు ఆయన అంత పేరులోకి వచ్చాడు. ఆయన ఈమధ్య ఒక చైనా సామెతి చెప్పాడు “వాళ్ళ చెయ్యి వాళ్ళ కి లచ్చుకొనిచ్చి, పై పంచ లాక్కుని డెబ్బు కూడా చెల్లించుకున్నాం” ఆ సామెతి. అది శ్రీ చాకి చెల్లింది! ఆయన నువ చెతులు కొల్పాగా మన పని లాక్కున్నాడు మన చెతులు కొల్పడానికి తన పడ శ్రమకు గుఱం చెల్లించమంటున్నాడు!

మన కాంగ్రెసు పాలనలో ఎంత సే పూ అహింస మీద ఆపరి విశ్వాసం తిప్పించి పోవాద్దులపై జాగ్రత్తకుండా పోయింది. కమ్యూనిజంలోనూ, ముఖ్యంగా చైనామీదా వీరికి ఎంగుకో ఇంతవిశ్వాసం!

ఇక ఇలా ఉండగా చైనాకి రష్యాకి అంత స్నేహంలేదని ఆదర్శంలో రేడావున్నదని అమెరికాలో నహ అంతా అనుకుంటున్నాడు, కానిటి తెలో కొన్ని వివాదాల్లో యాలు పాక్షాత్తురష్యాకిట్టింది వార్తలు!!!

* * *

ఒక్క ఆశోగ్యురిషయం మనపోయిన సంతాన విరోధక దర్శణల చాలా అనసర మంటూ ఆశోగ్యు విచారణ; అభిశిక్షిద్దగర్వల సంఘం (1947) నూ కించించి, తదనుగుణంగా ప్రథమ పంచవర్ష ప్రణాళిలో కుటంబ నియంత్రణ పథకం ఒకటి యాపించింబడింది. అంగుకు గిర లక్షల యాపాయల కేటాయింపుకూడా జరిగింది.

ఆ కేటాయింపులో రాష్ట్ర ప్రభుత్వంకు వ్యతిరేక సంపాదన కిక్కిరి కొన్నిక్రమాలకూ, విద్యాబోధకూ, పోలీస్ కూ ఎన్ని డీలు యివ్వాలని నిశ్చయించింది ప్రభుత్వం. ఆ ప్రకారం విస్తృతంగా అన్ని రంగాలలోను యిండుకు కృషిజరిగింది. గ్రామీణ

నగరప్రాంతాలలో వైద్యశాలలు కూడా పెరిగిపోయాయి.

ఇక రెండవ ప్రజాశిక్షా కాలంలో కుటుంబ నియంత్రణ పథకాలు బహుముఖాలుగా రకరకాలుగా వ్యాప్తిచెందాయి కూడా. విద్యార్థులను కేంద్రంగా బాగా ఏర్పాటుచేశారు. కుటుంబ జీవనం సురేచ్ఛగా విజ్ఞానం బోధించే ద్వారా శిక్షణయున్న సలహాదారులను తయారుచేశారు. జనాభా పనులను, పిల్లల పెంపకం, సెక్సు విద్యలలో పరిశోధన, బోధన ఇతరవిధంగా సాగింది. ఈ కార్యక్రమాలన్నిటికీ మొత్తం 1 కోట్ల డిల్లీయ ప్రజాశిక్షా కాలంలో కేటాయించారు. కేంద్ర కుటుంబ నియంత్రణ బోర్డు 1956 లో స్థాపించారు.

1959 ఆక్టోబరు నాటికి మరో 1000 వైద్యశాలలు- వైద్య సహకేంద్రాలు పెరిగిపోయాయి.

పని దేశంలోగల మొత్తం 810 జిల్లాలలోనూ, 26% జిల్లాలలో కుటుంబ నియంత్రణ కేంద్రాలు ఏర్పాటుచేశారు. సంతాన నిరోధక పాఠశాల కోసుగోలు బాగా పెరిగిపోయింది. అంతేగాక 'సెలెక్షన్' పద్ధతులకూడా ప్రభుత్వం ప్రోత్సేహపెట్టింది. 80 లక్షల మందికి విట్టో ఉపయోగంపుగా రే 15 లక్షల మందికే సంతాన నిరోధక పరికరాలు మనదేశంలో తయారువుతున్నాయి. ఇవి మనవాడికే సువికలసాయి. ఇక అడవారి ఉపయోగార్థం-80 లక్షల పరికరాలు తయారవుతున్నాయి. అయితే అవి మన దేశంలో దొరకడం లేదు విదేశీ ద్రవ్యమార్కం నూతనాలు వీటికి అంతగా వరించకుండా ప్రభుత్వం చూస్తోంది దానికి కారణం ఇవి మనదేశంలో దొరకకపోవడమే! ఇప్పుడిప్పుడే వీటి తయారీ మన దేశంలో ప్రారంభమైంది.

కుటుంబ నియంత్రణం ప్రాధాన్యత ప్రజలందరికీ బాగా తెలిసేటట్లు గట్టి ప్రచారం ముమ్మరంగా సాగిస్తున్నారు. కరపత్రాలు, సినీమా స్లయిడ్లు, పత్రికలు వీటి ద్వారా ప్రచారం బాగా జరుగుతోంది ఇండియన్ కాన్సెల్ ఆఫ్ మెడికల్ రిసర్చ్ అధీనంలో వైద్య శాస్త్రక పరిశోధనలు బాగా జరుగుతున్నాయి.

ఇలా ఇంతవరకు జరిగిన గట్టి కృషి మూలంగా ప్రభుత్వం తీసుకున్న ఈ ప్రాధాన్యత బాగానే నిర్వహించింది చెప్పాలి. ఇది వీరికి 'నాటి' దూరం అనే నమూనం ప్రజలలో యిప్పుడిప్పుడే కలుగుతున్నది. ప్రజాభిప్రాయం ఇటు ముగ్గుతున్నది కూడా.

తృతీయ ప్రజాశిక్షాలో ఈ కార్యక్రమానికి మరింతగా ప్రాధాన్యం ఉంటుంది 1959 సెప్టెంబర్ లో ఇంగ్లీషు తరు పథకం దాఖలపెట్టడానికి శ్రీమతి స్వయంతి రామా రావు ఛైర్మనిగా ప్రభుత్వం ఒక కమిటీని నియమించింది.

మధ్యమయంతి : వైకాబ పౌర్ణమి, మే 11.

ద్రావిడవాదుకావడమే

కాలిజాద తెన్నెన్నో

వైకాబపు వెన్నెలలో

విరిసిందొక అడుగుజాడ :

లుంబిని జగదనాథ కా

లంబన మొనరించినదీ

ధమ్మవధం గత చరణం

అమ్మలాంటి కరుణాశుభ్ర :

పంచశిల నూత్న ప్ర

పంచశిల చిత్రంలో

తరాకాష్ట నందుకొన్న

ధరాక లాంకిత చిహ్నం-

అ పాదం ఒక మహోజ్వ

లాళా ఫల పాదపం.

కరతరాల కాంతి కవి

త్వానికి అది మరిపాదం-

పాపం గత ప్రపంచాన

స్తూనం గత కృపాదం

—రామం.

సంస్కృత వలెను ప్రకృతి విగబడి నవ్వి నడియింది. ఉత్తర దక్షిణగా వున్న దూరపు కొండకు వామభాగాన నూనెగ్గుడు అప్రమీంబ బోతున్నాడు. గాలులు, ఒత్తుగా పెరిగిన వృక్షాలను మానుకుపోతూ క్రాంత్యంగా సంగీతం పాడు తున్నాయి. రంగుల పిబలు బంగారుకొంతు లలో పరిటిలు కొడుతూ అనేక క్రతులలో అస్థిక్ష మేన రాగాలు పాడుతున్నాయి. మదనుడు పిబుగొడి నానుకుని మార్యా స నుయి పోను లిలకున్నాడు. అతని కొ కింక దూరంలోనుండు హరి మేడ కింక తొంగి చూచాడు అనంతలోను. లోతుగా ఎక్కుడో పాతాళంలో చింత దిద్దగా వున్న రాళ్ళకు మానుకుపోతూ ప్రవహి స్తోంది. నెలయేడు. అప్రటికే సంస్కృతీకటి తుపెలుగా లోతులో వ్యాపించింది.

ఇద్దరూ అట్లా మానిం గా కొన్ని ఊహలు గడిచాయి. "హరి... అటు దూడు... ఆ పర్యంతాకి వామభాగాన అప్రమీనున్న నూనెగ్గుడు ఎటా వున్నాడో... ఒక మహాభావుడు భౌతిక దేహాన్ని ఏకవకా దహనసాగ్ధార సమయంలో పుట్టించి ఎట్టికొంతులం వెలికిన వైనము..."

హరి వులికి పడ్డాడు. "అబ్బ!...నిమి ఊహగా... అంతకంటే సుగుంపు అలంకౌమీ దోరకపటు... అయినా ఆ గుర్తిం అంగరమణీయంగా వుంటున్నట్లు బిభృసం చేసి వచ్చివు."

"ఏమో!... నాకట్లా అనిపించింది... అన్నాను."

"అందుకే నీక ఇంక అంటే నాకు మంక. రిప్రెస వీచినగాలికి గాలి తేలిపోయే ఆకులను... ధూతినె గుర్తిస్తే చూచి పారిపోయే దేహాల్లా వున్నా యంటావు... చచ్చు ఊహలూ... నువ్వును"

"నాకట్లా రాయడం సరదా అంటావా? ...నాకు అస్సడు అట్లా అనిపిస్తుంది... అట్లా రావా..."

"సరే! నీ ఇద్దం వచ్చినట్లురాయి ఎట్లా రాస్తే ఎవరిక్కోవాలి..."

ఆ ప్రస్తావన అప్రటికే కేళాదు. ఇద్దరూ వచ్చి మానంగా రెండు కుర్చీలో కూర్చుండిపోయారు. భానుడు అపరాగవ ఒడిలో ఒదిగిపోయాడు. గగనతలాన మబ్బు దొంగతల చింతలు ఎట్టికే పొందరాగిని చేకూర్చుకున్నాయి.

మదనుడు క్రాంత్య పాంతపు ఫారెను ఆసీయ అరవిందుని ఎక్కడ వున్నాడు. అర విం గుడు మదనుడి అల్లాగు ముద్దుగా పెంచాడు. మదనుడి రెండో ఎట అతని తలి పోయింది. అప్రటి మండి మదనుడిలో తన భార్యను చూచు

కుంటూ అతి గారాబం గా పెంచుకున్నాడు. అరవిందుకు.

మదనుడి బ్యామిత్రుడు హరి. హరి తండ్రి అరవిందుని ఆప్రమిత్రుడు. ఈ రెండు కుటుంబాలకూ మైత్రీ తంతరాలుగా వర్ధిలు తొంది. హరి రాజభౌతే మదనుడు తండ్రి పడిపోతాడు. ఈ భవనానికి నాలుగు మైళ్ళ దూరంలో వున్న పట్నంలో హరి వుంటాడు. హరి ప్రతిరోజూ ఒక్కసారైనా వచ్చి మదనుడి మాచిపోతుంటాడు. హరి రాజభౌతే మదనుడి తండ్రి కాగలో పట్నం వెళ్ళి హరిని కలుసుకుంటాడు.

ఇద్దరూ లసి ఏదాకా నడివారు. ఆ చదివిన రెండేండా మదనుడు హరి ఇంట్లోనే వున్నాడు. హరికి ముగ్గురు అక్కలు ఒక్కచోటా. వాళ్ళు మదనుడికి అన్నగా చూచుకునేవాడు. మదనుడికి వాళ్ళనుమానే ముగ్గులు వేసింది. కొందరిచేత తను కొవాలని 'తమ్ముడు' అని పిలిపించు కునేవాడు. తనకు అక్కలు లేదు. చెల్లెళ్లు లేదు. తనను 'మేమతో' అదరించే తల్లి లేదు. తనకు మాత్రమే ఎటాంటివో తెలియదు. హరి తల్లి నియాచి మదనుడు చాటుగా కంట పడి పెట్టుకునేవాడు

పాలపర్తి సుముఖేశ్వరరావు

ఆ తర్వాత మదనుడు చగవు మానేశాడు. హరి ముగ్గురి ఎం. ఏ చ-వాడు, పరీక్షలు రాసి వచ్చాడు. హరి చగవుకూడా పూర్తి అయిపోయింది. హరి వచ్చి రోజంతా మద నుడి ఇంట్లో గడిపేవాడు. ఇద్దరూ కలసి అడవి ప్రాంతమంతా దుట్టిన చెట్లవారు. మేడి మీద కూర్చుని ప్రకృతి కోభను చూస్తూ వుండిపోయేవారు. రాత్రి వేళకు హరి అర విందుడి కొడులో ఇల్లు చేరేవాడు

మదనుడికి హరి లేకపోతే తోచదు. ప్రకృతి అందంగా కనిపించదు. అతని లోతులో ప్రవహించిపోయే నీటిరు ఆక రించలేదు. సంస్కృతంలో ఎత్తుగా ఒత్తుగా వున్న వృక్షా చిగులటాకుల మెరుపులూ, ఆ ఆకులతో దోబూచులాడుకు నె రంగు రంగుల పక్షులూ, మహామభావుడి వికాల ఫలపు ప్రకాంతతను యముప్పు కున్న చూపుకొండల నునుపు అతనిని ఆనందపరచలేవు. హరి ఎదురుగావుంటే మదనుడి వూహలు వింత పోవడం పోతాయి. అలాగే మరొక పక్షి. నీడి నల బడాయి - మబ్బు దొంగతలు. లోతులో చీలలు దలు మనాయి నాకరువచ్చి విద్యు ద్దీపం వెలిగించి వెళ్ళాడు.

"ఒకే మదన! నేను వెళ్ళి భోజనం చేశి వస్తా..."

"వంటనే వస్తావా?..."

అ! మినాన్న కారువేసుకువెళ్ళలేదుగా, దానిమీద వెళ్ళినట్లా.

"సరే! త్వరితగా వెళ్ళిరా. నేనూ ఈలో వల భోజనం చేస్తా"

హరిని మేడ కిందివాకా పాగనంపి, త్వరితగా రమ్మని మకక్క హరి హెచ్చించి వచ్చి తన గదిలో కూర్చున్నాడు మదనుడు.

గతకరుని అప్రమీనుతో ప్రకృతి అంద కాగంలో మునిగిపోయింది. నింగిన మక్కలు విలవిలలాడి తిమిరుని కుక్షిలో ఒగిగిపోయిన జగతికి వెలుగును ఆన్యలేక వెలవెలబోయాయి. రేగ జ తొంగి చూచి నావల కాదన్నట్లు రథగా తొంది చీకటిగా లీనమయ్యాడు. శిథిలా విస్మయమైన చీకటిని చీల్చుకోలేక పోతూ... పోయి చూచుచున్న విద్యుద్దీపపు కా తులను లిలకుతూ కూర్చున్నాడు - మద నుడు. ఒక గాలి తెరిచిన తిలుపులందా పీచి మదనుడికి తాకి గిరిగింతలు పెట్టింది. మదనుడి మేను పులకించింది.

సోఫాలో నెనక్క జేగబడి వోయిగా ఒక నిట్టూర్పు విడిచాడు. ఏదో పత్రిక తొగి శాడు. పటుమని ఒక కథకూడా చదివలేక పోయాడు. ఏమీ తోచిందికొను. పత్రిక మూసి ఆలోచనలోకి దిగాడు.

నిజానికి హరి అన్నట్లు తన ఊహాన్నీ వివరింకగానే వుంటాయి. తను రాసే ఫ లోగూడా తనకు తెలియకుండానే అనేక సందర్భాలలో చాలా విపరీతమైన ఊహలు రాశాడు. తనప తల్లే ఊహలు అటువం టివి. అంతకంటే మధురంగా, అంతకంటే నుసుమారంగా తను గాయలేడు. సంస్కృత చిగులంలో నబ్బులు తన కంటికి కనాయ కొట్టులో వరుసలుగా కట్టిన మాంసపు ఖండాలుగా గోదరించాయి... తన గురదృష్ట మేమో అది... తన ఎన్నో హర్ష మధురంగా ప్రాయాలని ప్రయత్నించాడు. కలం కం లింది కాదు... అయినా తనీం చేస్తామే? ఎవరి సంస్కారాన్ని బట్టి వాళ్ళు ఊహిస్తారు ...మరి తన సంస్కారం...

తనకు ప్రకృతి తోడు. ప్రకృతిలో లీన మై ఆనందిస్తాడు. ప్రకృతిని చూచి ఏమి పడతాడు. తను మేడమీద కూర్చుని లోతు లో కటిక రాళ్ళను చీల్చుకుంటూ ప్రవహి చి పోయే విటిని, దానికి ఇరుక్కలా ఒత్తుగా ఎత్తుగా వున్న వృక్షాలనూ, రక రకాల పక్షుల కలకలారవాలనూ వింటూ కంటా తన్ను తాను మరిచిపోతాడు. ఆ వికాల ప్రకృతిలో తను ఏకాకియై భయపడ తాడు. అతనికి ప్రకృతి ఆ సమయంలో ప్రళయనాశం తొల్లిన రక్కసిలా అగునీ

(61-వ పేజీ చూడండి)

వలూరి
సవలబాసంధుం

అ

ర

స

త

క

అంతలో పాడుస్తున్న మదగజేంబం
లాగా ఘోరమౌంది రైలుబంజన్.
కొత్త నీనియా అంభమయ్యక వచ్చివచ్చాళ్ళ
లాగా ప్రయాణీకులు ఒకరి కొళ్ళ కొకరు
బందాలు పడుతున్నార. పొరలు నామీద
చిరాకు పడుతున్నాడు. ఏ పెటెలోనూ
అడుగుపెట్టక, వాడిని అటూ ఇటూ నిప్పు
తుంటిని. కొంచెం మాస్తలా ఘనంలోనో,
విషయవిధేయతలోనో ఏదో ఒక పెటెలో
ఎక్కినప్పుడు. కాని ఒక్క పెట్టెయినా
వచ్చలేకదా. అందులోనూ నేను కిటికీదగ్గర
కూర్చోవాలి. రైలుపెటెలో కూర్చోన్న
ప్రయాణీకులకేసి ఇంకా ఎక్కని ప్రయాణీ
కులు చూస్తే, కందిరిగల తుట్టెను కదిలిస్తు
న్నట్టుగావుండి, కంపరం పుట్టుతుంది. వెనక
వచ్చినవాడంటే ఎందుకో అంత అలుగు.
అందరూ ప్రయాణీకులే. పెగా అందరూ
అజే రైలులో వెళ్ళాలి. అందరూ ఒకే
వూరికి వెళ్ళరు. ఎవడి గయ్యస్థానం వాడినో,
కాని అందరినీ చారివారి గయ్యస్థానాలకు
చేర్చి, రైలుమాత్రం ఒక్కటే. ప్రతివాడూ
రైల్వే దిగివస్తే. ఎవడూ తన వెంట
నీడలా రైలును తీసుకొనివెళ్ళడు. అయినా
కూడా ప్రతివాడూ రైలు తనదే అయి
నట్టుగా ఛాతీ విరుచుకొని కూర్చుంటాడు.
ఇంతకీ నేనే మందెక్కి కూర్చోవుంటే
ఎలా వుండేదో మరి! ఉత్పకపు పందిరిలా
వూడి ప్లాట్ ఫారం.

విక్కుదిక్కుమంటూనే చూశాను. వెనక
నుంచి పొర్లర్ ప్రోత్సాహపరుస్తున్నాడు.
భరవాలేను, మూడువందల మైళ్ళ పెటె
అయితేమేర్చి ఎక్కండిఅని అంటున్నాడు.

వా అంగీకారంతో అవసరం లేకుండా నే
పక్కచుట్ట పెటెలో పడేశాడు. ఏదీ నా
కిటికీదగ్గర కూర్చోవాలన్న నా కోరిక వాడికి
కనలు నచ్చలేక! అటు చోటు అనేది
లేకుండావుంటే, కిటికీదగ్గర నాగా ఎలా
లభిస్తుంటాడు. ఎక్కడ చోటు లభిస్తే,
అక్కడే కూర్చోమంటాడు. నేనా సలహా
మంటాడు. ఇలా అనే పనిగా వెతికితే పున్ని
చోటుకూడా పుట్టి కెనరుతుంటాడు.

“ఏం పాపం! అప్పుడే వచ్చారు?”
లోపలనుంచి ఉరిమాడు ఒకాయన.

కనికరింపమన్నట్టుగా ఆయనకేసి
చూశాను.

ఉవనా!
“రైలు కదులుతున్నప్పుడే రాక
పోయాలో?”

“మేనుండా తెలివిగట్టకవాళ్ళం. మహా
మీరు చూత్రమే...”

“నేనా తెలివిగలవాడిని...కాదు.....
కాదు” అని ఒప్పుకున్నాడు.

“అబ్బ...ఏం తెలివితేటలండీ” అంటూ,
పొర్లర్ తిలుపుదగ్గర పక్కచుట్ట సర్దం
చూసి, “ఇదిగో, ఏమిటూరి, ఇది మూడు
వందల మైళ్ళ పెటె” అని హుంకరించాడు
హుందాగా పున్ని మరొక ప్రయాణి
నిచూడు.

పొర్లర్ జవాబుచెప్పక వాళేసి చూసి,
నీకర్మ నీదే అన్నట్టుచూసి వెళిపోయాడు.

మెరిగా తొంపు తోశాను. ఎవరికేసి
చూడటానికీ ధైర్యంకాలేదు. పెటెలో
ఎక్కడై నా “కూన్య” వుంటే నేమోనని
పిరిగా చూడటం మొదలుపెట్టాను. గద్ద

తల వేళాడు. మరొక ఆయన తన లొక్కన్నాడు.

"గండి...పొక్కు పెట్టెలో ఎక్కంటి?"

"....."

"మిమ్మల్నే నండి...ఇది దూరప్రయాణీకుల పెట్టె...మీరింతా ఎక్కెస్తే ఎట్లా ఇంకలో?"

"నేను ఒక్కసేసేదా."

"మీకు ముందు ఆ రడజను మంది ఎక్కెగ...ఇంతటి మీ గెక్కెడ దిగుతా?"

"దెజవాడ" అన్నాను ఆ ఊరిలో విజవాడ అనే నోరు తిరిగి.

ఒక యువ ప్రమాణికుడుగుతున్నాడు.

"గొంతుకున్న కాగకుడా ఇలా చెప్పి ఎలా చెప్పండి మీరేమో దెజవాడలో దిగుతున్నాను. ఆదేమో మరి నాడునందలమెళ్ళు తేగువా...అయినా ఈ పెట్టెలో ఎక్కెకాదు...మళ్ళీ దిగుతున్నాను."

"దగవు న్నవాడే కాదండి...బార్ల రే ఎక్కెకున్నాడు.. ఎక్కెను"

మంభేకర్లుకు కదిలాడే సిరిమా కెట్టు లేవన్నా... కన్ననవాళ్ళు ఎలాగూనేవు నిలబడిపోయివుంటానో. అలాగే కలబడి బొయగా బంధమిత్రులను నాగనంపటానికి వచ్చినవాళ్ళు ఆ ఊరిం ఆత్మింగి పన్ని హిరింగా వుంటున్నవాళ్ళే. కిరవాక గు తాత్కలికింగా విడొలు చెప్పకుంటాను. కొమ్మలూను గు సింలు మానుకుంటాను. వేగు వేగు లోకాలకు పేరికి వాగు తిరిలి వల్లిగాతులు మాట్లాడుకుంటాను. నిజాకింతా పనిగా గానే వుంటుంది. బహుశా కిరవాంటున్నప్పటికీ, నిజవడి బాతున్నప్పుడే. తాత్కలికింగానే వా విడివిడిపోతున్నప్పుడే ఒక రే మీద ఒక కిరవా కలుగుతుందిమా, అది పరదనుం అన్న ఆత్మికకాం! ప్రతిమ ఇలా వా!

రెలుకదిలి వల్లిబాయ్ ఆత్మింగంలో ఏదో వుంది, ఏదో కలితి. ఏదో అసంపూర్ణ. రైలులో వల్ళేవాళ్ళు వైకుంఠాక వల్లి ప్నట్టు. మిగిలిపోయేవాళ్ళు చిట్టా చిక్కుకు పోతున్నా.

ఎమెగెం...వల్లిన్నవాడికి నేను... కలుగులోకి వల్లిన్నాను... కిరవాడిబాయ్ వాళ్ళలో ఒకడినికాను. వాతో రాణి. వాతోరా, వేకవడి చిట్టా కిక్కుకుపోయే వారెవరేనా. నన్ను నాగనంపటాకి ఎవరారాను. రాలేను. అయినా వాతోటి ప్రమాణికులలాగా నేనూ చేయి వ్రావాను. చిరునవ్వు నవ్వాను. అపికిలిపట్టుకుడా ఏదో కొన్నువై వాలపోతుంకా!

కొలు కదల్చకుండానే నల్లదెచ్చి వేగంతో దూసుకొపోతున్నాం. అయినా రైలు మండికొడిగా వల్లిన్నట్టే వుంది అర

నయమెళ్ళ వేగంవుంటే? వందమెళ్ళ వేగం వుంటే? ఉహూ...అని చాంగు. పెట్టు చెమ గు తుకు అనకుండా రైలు రంయనుని బొటా వుంటుంది బహుశా అలాగే ఎవడికి వాడు తివి మాపును. తివ స్వప్నాంతు తాను అనకుండా వుండేటంత వేగంతో రైలువల్లి గలిగితే. అప్పుడా వేగం నచ్చుతుందేమో. నిజాకి వేగవంతా ననో వేగమేమో! నా నుంచి నన్ను లాక్కు పోయే వేగంలో ఎలా వుంటుందో నా ముందుకే ఏమేసేం అంత వేగంగానూ ఇంకా నిలబడేవున్నాను

పెట్టెగా వామావును అంగుకున్నకన్ను ఒక్కటిలేను. కలుబడి వేగంకన మాన నట్టు చూస్తున్నార అంత. కిటికీదగ్గర జాగా ఏమిలేదు తలుపునది ప్రమాణికుల చిరాన్లులు కుటగా పొగుడవున్నయ్.

పిచ్చానుపై తిలో చురుకు పాలు ఎక్కెన ఒక ఆనామి ఒక పెద్ద వేకురు తొవైపు గోడ కాన్చి కొడుతున్నాను. అననియిత్రుడు చాలా నేపు చూశాడు.

"పిచ్చివాడా అందికే మన్ని పిచ్చి వాళ్ళ న్నాను. చూడు. ఈమెకు మొన ఇటునేవు వుంది. ఇది ఈ గోడక్కాదు. దివిఎదురు గోడకి" అన్నాడు.

వాక్యాల అన్వేషణలో తిట్టు న పాలబుగ్గ పడలి ఒకామె కన్పించింది. అది బెంగాలి బుగ్గలు, రూపలోదని. ఇంకా అయినాగూరు బెంగాలీ మహిళలు. మహిషాసురలాంటి మగవాళ్ళు కిరవాగురూ వున్నాను. వాపం ఆమెవాళ్ళు నాకలా కన్పించాను. అంతే. తోడిమనవాడె వదూ ఇంతింకూ నాకు రాక్షసుడుగా కురుపగా తిప్ప మరొకరిగా కన్పించ లేదు. అయితే వాళ్ళు రెండు పెన్ బెంచీ లను వూరిగా ఆక్రమించేశారు. సర్వాంగా ఎవలను వేసి. గుర్రానులా చూస్తున్నాను. చోటుకేం? అక్కడే ఖాళీ వుంది. కాని నాకు నిలుపు కిక్కి పున్ను. ఎక్కడెనా కొవచ్చుగాని. రైలులో మాత్రం ఆజలలు కొరిని కిట్టి కలెక్టరుగాడా అంటా వుంటాను. అందులోమా ఉతిరానవారా! బెంచీమీద వాగు పరచిన రంగుగల్లు దుప్పట్లు నాకోసమా? ఆ మహిషాసురులు మాట్లాడేట్టు లేదు.

వాళ్ళ కూటలో నువ్వు నువ్వు చువోబలిత్రం అనే నూనూత్రో వివబహుతోంది. టూరికుల తిరి వాళ్ళ కంగి. వంగుగానూ కూడా, కి బల్లలమీద తేలిగా రెండు మూడు బళ్ళే నామాను వుం. ప్రయాణం ఎంత ప్రయాణగా వుంటేనేం? అలాంటి గుండరి కంటి ముందు వుంటే చాలా, ఎన్ని కొవచ్చాల బిచ్చరానులోంచెనా లేచి భూమిచుట్టూ తిగుకునా వుండెచ్చు.

నా ఎగుబగా వున్న ఆయన మళ్ళీ ఉమాడు.

"వాళ్ళు అప్పాం వల్లారి. కక్షివాది అంతా తిగి వస్తున్నాను.

"కొంచెం నడుం వాల్చాలంటారా? అక్కరేంటారా?"

"అక్కరేదని నేనె గుకంటానండి!"

"మరి ఎంగుకు ఊరికే అటుమానూనె కి

"ఆ అమ్మాయి బావుంది" అని అనేకాను.

"ఆ!" ఇంకా ఆయన కోరు అలాగే తెరచుకుపోయివుంది వాపం గొంతు పెరిగ లేదు ఆయన మరొకధానికి నేను వారధి నయ్యానని ఆయన సంతోషం ఆయన లోలో పల తియారుచేసుకుంటున్న గారి పట్నాన్ని కాస్తా నేను ఆకాశంలోకి వదిలానయ్యె.

తలుపునదగ్గరగా నుంచున్న వాళ్ళు నీడుకొవిబట్టల్ని గమనించి. మాపులలోనూ, చిని వివబహి నీద అరపులతోనూ వాళ్ళను పక్కకు తిప్పుకొన్నట్టు కాను. నా అభిమ మెం కటికి విడి ఎలాగూ నా దొరకను. ఇక తలుపు కటికివద్దవై నా కూర్చొన నం చేస్తే అది పదివేలు. నా కిటికీ ఆభిలాచ వారరు కించమించు ఆగవన్నే తెప్పించింది. నా పక్కమంటే నాను చూగాన పంగా వేసుకొబోతుంటే ఒకాయన గొంతు చించుకుంటున్నాడు తివ పెట్టె అంత గట్టిది కాదని. ఎలాగేసేం ఆ నూనూ నన్నింటి మగ్గి కేవలాయలా కొంచెం కాళ్ళు బార జాపబోయాన. కాని నా ఆక్రమణకు రెండు యాడు భావాడాలాంటి బంకు పెట్టెలు అడుపడినయ్. అలాగే అది విచిత్రా న నంలో వున్నాను.

అయితేనేం నన్ను అలా చూడగానే తేలుపట్టినబయింది కొంచెరికి. సమాజే న సంతో చెమటోడున్నట్టు ప్రయాణీకులు నాలుగులు కొరుక్కొన్నరు. చిరగతవచ్చి నిటారుగా నిలబడి పిట్టె ఎలాగో తలుపు కిటికీగ్గర నాహాసం వేకడే! కిరింగా ఈ గుచ్చువే కిటికీ కన్నకూడా వాడెం.

కొన తిరిరాన్ని స్వాధీనంలోకి తెచ్చు కొని, కిటికీలోంచి చూశాను. దారి తెప్పిన తారాకాంతులను నాళ్ళు ఆకస్మికము స్పయ్. రైలు రంయ్ మంటూ వల్లి బోతోంది. అది మరి గమనంలో వున్న

పదుపుకావలెను

కేంద్ర పభుత్వంలో మునూరు, నెలక
యా|| 200/- లెన్చుకో నే ప్రశ్నియవకని
18 20 సం|| లోపు అంపమన, చిరుపుగ
చెక్కి వధువు కోవలెను. వివరాలలో మాన్యు
N0.83-W, Co/అంధ్రప్రదేశ్, నుదాను-1

మీ ఆనందానికి

సుపురాని సువాసనలు 4 కా.
అంచి పెంట్లు గా 12 ని గా 6 ల కే
రి. పి. పోస్టు ఖర్చు లోకి రింగా భారత్
పెంటు ఇండస్ట్రీస్ విలూకు, ఆంధ్ర
వా ప్రచారానికి సుపుకున్నాడు.

ఉత్సవరాత్రి

గాని... ఇవిపదికొలుకూడా సంగీతం వాడు
కున్నయ్య. వాటి ఛందస్సు వాటికి వుంది.
అందులో ■ బెంగాలీ యావతి స్వరీతో
చక్ర సంగీతం సునోహరంగా వుంది,
దండ్రుకు కూడా వాకేసి చూసున్నాడు.
వెన్నెల వర్షానికి పులకరిస్తోంది శరీరం.
వెన్నెల గుప్పల్లను ప్రోవేసుకొని వెన్నె
త్రాలు కట్టు నలుపుకుంటున్నయ్య. రైలు
అకూరింగ పటాలమించి నిలుపువా లేచి
రొదవీకువారంలో ■ ల్లి పోగున్నట్టు
వుంది. నక్షత్రాల మగ్గసుగచే చూసుకు
పోతున్నట్టు వుంది. అలా కిటికీలోంచి ఎంత
సేపైనా చూడు. వినుకుపుడు. చిత్రం
మల్లి మగ్గ మగ్గ రైలు అపలు కనులు
కున్నట్టు వుండదు. జగితూ వుండదు.
కాని యావత్తు పంగిల పం నిశ్చలంగా
వున్నట్టు! ప్రయాణీకులు సక్కువ వున్నట్టు
వుండదు. రింగీ నేలకూ మగ్గ సే నే సేపు
పనిపిస్తుంది. కలల్లాగా అంత సే నే సే ప
గించి, వ్యాపించినట్టు వుంటుంది. ఎవ
మెరింగ, దూరదూరంగా, కనపడకండా
వున్నవన్నీ ఒక్క పారిగా ఒక కుదుకు
లాంచే గిగిర్చి పూస్తున్న పారివాతంలా కప
పడుతయ్య. స్వర్ణంలాని కల్పిత శరీరంతో
విహరించినట్టు. తిట్టిన దండ్రుజే నే నయి
నట్టు తోస్తుంది. అంతే కను తీగంపాటు
గుల గుల్లాలు పడిలేగని. మల్లి వా శరీ
రాన్ని నేను గురుల్ల కోలేను. దీని సే పర
ధ్యాని అని పెంపే విగ్నాడు.

ప్రయాణం చెస్తోంది ఎవో పూగువెళ్ళి
టానికి. ఎవరికో చూడటానికి. కాని
ప్రయాణం గుర్తులా ఇలాంటి అవాయాచి
అనుభూతులు కనూవుంటయ్య. ఈ రెంటిలో
ఏది ముఖ్యమో ఒక నిశ్చయత... గిగి
కాట లేని వ్యవారం... అంటాను మిగుడు.
అంతే కాదు. అలా కిటికీల్ని ఆక్రమించు
కొని కూర్చుంటారు గదా. ఒక్క దూ
కూర్చుంటా, నక్షత్రాలు, దండ్రుడి
కేసి, కొండల మగ్గనుంచి బాద్మాగా శి
ప్రేముడిని, సముద్రుడిని లవాలని పాగిపో
కున్న వదివదాలకేసి. దూరాన అడవులో
చక్రవృత్తం చెప్పుకొన్న జ్వాల బాలల కేసి
చూడకు. హక్కు భుక్తికొను సంబంధించిన
వాళ్ళతో తప్ప మరి వేటితోనూ బాం; వ్యం
పెంటుకోకూ దగ్గకుంటాం. ప్రయాణం ఒక
చోటునుంచి కచోటుకొంటే కెటుకొంటాం.
కాని ఇలా చూ న్నావుంటే, కదాకుండా సే
నక్షత్రం, నక్షత్రాల పాలని విధిలో,
కొంపెళ్ళుగల్గో నో నుతో, నెలయ్యేలో,
నిరీహళ్ళుబ్బతో కలిసి ఎక్కడికో పారి
శక్తితో ప్రయాణం చెస్తున్నట్టు వుంటుంది.
అసలు చేకోలుకొనే ముఖ్యం. ఇలా

అన్నకోకుండా అతిథులు
వచ్చినప్పుడు...

వాటి పాలేని సత్కారం

మిచ్చుర్వ,
కిసాన్ కషాయాలు

అరంజి ప్లాస్ట్. లెమన్ ప్లాస్ట్. లెమన్ వార్మ్.
అరంజి వార్మ్. మామిడి ప్లాస్ట్. గ్రేడ్ ఫ్రూట్
ప్లాస్ట్. లెంజాన్ కార్మియల్ మెడలైసెషి

చురుకైన ఈ వంద పానీయం వాటి శిశు వాగుంటుందో మీరే తెలుసుకో
వచ్చును. మంచి వంద రసాలతో చేయబడిన ఈ పానీయాలను వందవర్షం
గాయనాన వేసివచ్చును. ఇవి మీ బుటుంగునికొక అర్థనవి. ప్రతి
అదివారం తప్పకుండా తీసుకోండి. ఎల్లప్పుడు ఒక సీసా ఇంట్లో ఉంచుకోవండి.
పలములు, కాయల ఉత్పత్తులకు భారత ప్రభుత్వంచే జరుపబడిన
అఖిలభారత ద్వితీయ పాటి ప్రదర్శనంలో కిసాన్ తయారుచేసిన
పానీయములకు ఒకటవ రెండవ బహుమతులు జరిగింది.

కిసాన్ ప్రాదక్షిన్ లిమిటెడ్, బెంగళూరు.

13

ఉత్సవరాత్రి

ఎందుకో ఆశ్రయత్నంగా నాకు అతని లాల్మీ పక్క జేబునూ వాలినయ్యే. మామూలుగా చాలామంది చొక్కాలకు ఒక జేబు మాత్రమే వుంటుంది. కొని కొందరికి రెండు, లోపల చాలా జేబులు వుంటాయి. ఈ పద్ధతుని వాళ్ళలో ఒకడు లాగానే

వున్నాడు. కనపడిన వాటన్నిటినీ చేత నేలే ఒక్కొక్క జేబులో మడిచి పెట్టేవాడని వుంటుంది. గాఢ కోరికతో. "తియ్యండి దబ్బున రలుపు" వివాదాన్ని గొంతు. కిక్కిరిస్తూ గాలికి

అందమునకు ఆరోగ్యమునకు

వసంత్
చందన సబ్బు

వసంత్ సోప్ ఏర్పూ లిమిటెడ్,
వసంత్ నగర్ & మదరాసు.

2-544-TG A

రీటా మీ కేశ సంబంధమైన
సమస్యలను తొలగించును!

కేశములకు ఆకర్షణ చేకూర్చి నల్లగానూ,
ఒత్తుగానూ పెంచును.

మనోహరమైన, నల్లని, నిదుపాటి కేశ
సంపదగల శిరముకంటే అందమైనది
వేరొకటి లేదు. దీనికి రీటా అధార
వడంది....ఇంతేగాక ఇది బట్టతల,
చుండ్రు, వెరయుట రాసీయుడు,
రీటాను కొల్పోరినానె లేక మంచి
నూనెలోగాని కలిపి, బాగుగా
ప్రతిదివం రాయండి.

ప్రతిచోటా దొరకును

రీటా అందమైన కేశములను,
పెంచును.

ఏటో కంపెనీ, మద్రాసు.

R.1-76

జాబ్బు రేగుతున్న ముఖం. మబ్బులను విదిలించేసుకుంటూ సంద్రబింబం నా కళ్ళెగుండు విచ్చినట్లుంది. ఇంకా మేఘశిఖలాలు అంటుకొని వున్నట్లు. చోటు లేదంటూ స్వాదు కొత్తి ప్రయాణికుడు.

"మాస్తా రెండో.. తియ్యండి తలుపు" అదే సన్ననిగొంతు.

మాటాడింది ఆ లేత పెనవులా? లేక ఆ కళ్ళా?

"నన్నే! ధన్యోస్తి.
"హే.. ఇదిగోండి బెడింగ్"

అంతంత హాల్లో ఆలే ఒకటి నామీద పడ్డది. లేచి అంగుళిస్తా.

"ఇదిగో నూటుకేస్"

"నన్నే! హాల్లోస్తి.

గాఢ కోరికతో. రెండు క గులు తోంది. మంచినీళ్ళ డబ్బా, చేతిపంచి వగైరాలు వేసినో దూసుకొవచ్చి పడినాయి. తిలుపు సంగులించి వాముపిల్లలా ఆపడుచు పెట్టెలోకి రానే వచ్చేసింది. మయూర స్పృశ్యం చెప్తోంది నా ముక్కు.

"ఇక్కడ కూర్చోటానికి కాస్త నా చోటులేదు."

పక్క పెట్టెలో ఎక్కోచో చూరా?" అన్నాను. కేరలం లాంఛనానికి.

"వాళ్ళు తలుపు తాళం వేసేశారు" అంది. ఎవడో అందుకున్నాడు.

"అది ఆపవాళ్ళ నెట్టికూడా అడవాళ్ళ ఆపవాళ్ళ పెట్టెలో కూర్చోక మగవాళ్ళ పెట్టెలో తియ్యవలె."

అరితగారి సామాన్లన్నీ సరికొత్త తల పెకలాను. ఆ మహిమ మురుడు శైలి విచ్చాడు. "మిత్రమా! చాలా శ్రావ్యం నీ నవ్వుకొన్నావు" అని నాకేసే చూసి ఇంచుమించు పకలించాడు. బ్యాంక్! బ్రతుకు బాగువుతోనట్లుంది వాకు అలతంగని గూసే!

ఏమనాలో నా కేసీ తోచలేదు. సామాన్ల సరేపట్టి నాకు కూడలు లాక్కు వస్తున్నయ్యే. పుట్టుకుంటే ఆయురతి కొన్నా ఇంగ్లీషులో జవాబు చెప్పేసింది. "ఆయుర కేం ఫర్ వాలేదు" అని.

పాపం ఆ మహిమ మురుడు కళ్ళ పుగించి కూర్చున్నాడు. గొంతుకే.. గొణిగిందిగాని అది బెంగాలీ కాదు, ఏ భాషా కాదు. వాడి, అంగం గాడెమా!

రెండు కేరం అంగుళులలోంది. గుమ్మంలో ప్రయాణికురాలు, నేను ఎదురు బొంగుగా నుంచున్నాం. రెండు పెట్టె గట్టిగా పూగితే, మా ముఖాలు ఢీకొనేట్లు వున్నాయి. నా పక్క చుట్టూ కెడురుగా అరితగారి హాల్లో ఆలే ను సామాన్ల పైకి వేసి, వాని మీద కూర్చో మన్నాను. ఆయురతి అటు ఇటు చూస్తోంది గాని, నా పక్క రావన్నీ అంగుళో లేదు.

(రి-వ పేజీ చూడండి)

శ్రీ కొత్త రఘురామయ్యగారు రాజకీయాలకు కొంగొత్త కాకపోయినా కొత్త భారత రిపబ్లికు రాజ్యాంగంకింద ప్రపథమంగా జరిగిన ఎన్నికలలో కొంగ్రను అభ్యర్థిగా పార్లమెంటుకు నిలబడటమే ఆయన రాజకీయాలలో ప్రవేశించడం. 1952 వ సంవత్సరంలో ఎన్నికలు జరిగినా; 1951 ఆఖరుభాగంలో రఘురామయ్యగారు కొంగ్రనులో చేరాడు. చేరే ముందు ముద్రాసు ప్రభుత్వంలో న్యాయశాఖ సంయుక్త కోర్టుసర్జిగా ఉన్నారు. నిశ్చయం

లాంటి ఉద్యోగం మానుకొని సరాసరి ఎన్నికలలోకి దిగిందానీ, 'పేకాటలో పెనముక్కులు లేకుండా పెద్దగా ఒడ్డుంటా ఉన్నది మనవాడి తరహా' అన్నారు బంధుమిత్రులు; కలవాడతని కేసున్నార ఇతరులు. అందులో అవ్వకు అంతఃకలహాలతో కొంగ్రను ప్రతిష్ట రాష్ట్రంలో నేలమట్టానికి మ్రతమే ఉన్నది. ఆంధ్ర కేసరి టంగుటూరి ప్రకాశంగారూ, కిసాను కేసరి ఎన్. జి. రంగారావు ప్రహపక్షాన్ని కృషికోలాక పక్షాన్ని స్థాపించారు.

అయితే అనాటి ఆ జూరులో రఘురామయ్యగారు గెలిచారు. నెలూరుజిల్లా మొదలుకొని శ్రీకాకుళంవరకు యోధాసయోధులైన కొంగ్రను పెద్దలందరూ ఖుషాసులో కొబ్బరికాయలలాగా ఎన్నికలలో చాలిపోయారు.

రఘురామయ్యగారు గెలవటానికి, ఆయనకి గతదర్శిత అనేది లేకపోవటమే కారణం. చరిత్రలేని దేశం అదృష్టవంతమైనదన్నాడు ఒక పాశ్చాత్య రచయిత. ఇది దేశాలపట్ల ఎంత నిజమో వ్యక్తులపట్లూదా అంత నిజమూను. వారిని గురించి చెప్పకోవడానికి, చెప్పడానికి మంచిలేను; చెప్పాలేదు. అలా లేకపోవడమే వారికి మంచిదేనది.

రాజకీయ నాయకుని జీవితానికి నీనిదూతార జీవితానికి చాలా సామీప్యం ఉన్నది. కాసన సభ్యుడుగా ఉన్న ప్రతి వ్యక్తికీ పి సంజీవరెడ్డి మనా సంజీవమ్యో అవాలని ఉంటుంది. పార్లమెంటు మెంబరు ఆయన వారికి ఏ సెహవానో ఏ దెకాయా అవాలని ఉంటుంది; నీనిదూలో ఎక్స్ట్రాగా నెల్లిన ప్రతి అన్యాయ భానుమతో, కన్నాంనో, అంజలినో కావాలని ఉంటుంది. ఆ కోర్కెలను మనసులో పెట్టుకొని కలలు కంటూఉండడమే వారికి జీవితానికి ఊతగా ఉంటుంది. కృషి లేక కేవలం ఇలా కల్కాపవంచంలో ఉండేవాగు దానిలో కలిసిపోతారు. కాని ఒకితో కాచి, వేచి మెట్టు మెట్టుగా సాధించే వారు చృతకృతులవుతారు. రఘురామయ్యగారు ఈ తరహాకు చెందినవారు. దిగి దిగడం తోనే మంత్రి కావాలని తొంద్రపడలేదు. తాను కొంగ్రను రాజకీయాలకు కొత్త అని తెలుసు. అందుకల మొదట కొంగ్రను పార్లమెంటుకులర్ని తెలుసుకొన్నారు. కొంగ్రను పార్లమెంటు పార్లమెంటు అయినారు. రెండవసారి ఎన్నికలు అయిన తరువాత రక్షణ ఉపమంత్రి అయినారు. మొదట రాష్ట్ర రాజకీయాలలో తలదూర్చారుగాని, తొలి నొచ్చి తరువాత తిప్పుకొన్నారు. వాగవల్ల మంచి చచ్చిందా చెను వచ్చిందా అన్నది వేరేవిషయం. గుంటూరుజిల్లా, ప్రముఖులు ప్రతిభావంతులు అయిన పెద్ద నాయకులనూ, చిన్న నాయకులనూ చాలమందిని దేశానికిచ్చింది; వారందరిమధ్యా పడి నలగకుండా రఘురామయ్యగారిని పైకి రాగలిగినందుకు రఘురామయ్యగారిని నిజంగా మెచ్చుకోవలసిం నే. రక్షణశాఖ ఉపమంత్రిగా తమ విధును శ్రద్ధగా సమర్థంగా నిర్వహిస్తున్నారు. పార్లమెంటులో విధాన ప్రభుత్వంలో మంత్రిగా రాణించటానికి కావలసిన విద్య, పీపీక, విచక్షణ శక్తి మొదలైన హంసులు ఉన్నాయి. విద్యార్థిదశలోనే వక్రప్రాప్తినికీ బహుమతులు గుడుకొన్న వాగ్దాటి ఉంది. పైగా శ్రమంతులు. వయసులో చిన్న. అందువల్ల భవిష్యత్తు ఎంతైనా ఉంది. ★

“వీధిలో నవనవ్వించుచు
ఈ మనిగారి కుంఠం

తెలువరిన దగ్గరించి వెళ్ళి
చిరమగా!” ఆ ముఖం బూ
మెడదూది కిటి గాజులుపులు
తన కిటిలో ముక్కున్నా
జయరాం, ఎదురుగా గం
రావి కట్టు కిందపగిలిన పం
ముక్కు తరగేసి పూకతోసింది
ముక్కుతోన్న పొత్తుల
కొలుపు నిప్పు పూసుకుంటూ
ముక్కుంది ఎల్ల కు. కా!

వెళ్ళు అను చివరనించి వాడుకున్న నిజ
బొలులనుంచి పంటలో పడుతున్న పప్పుడూ
“నందం” మని చప్పుడవుతూ వాగరాకం,
ఎల న్నూ మళ్ళీ పులముక్కుతో పూకని
లబూ ఇబూ : గుత్తుతూ బుగ్గలుపూరించి
పూడటం, చూస్తూ ముక్కున్నాడు జయరాం.
ఎలా ఎలా మోదు నడుచుకొని. ఇంకొకమం

రా లేదు, ప్రాదుబ ఎడింటిరావాలిని వన్యశి
ఇంకా రాతేదు. ఎక్కడో ఎడం తెవో మోలి
పుంటుంది ఈవరానికి. పావం! అంతి చిలిలో
వరంలూ మోడో ఎల మ్మ ముక్కుతోన్న
పొత్తుల గుకొం, అప్పురావుటి గుకొం,
ఎన్నాకం చలింపకుండా నిలబడాయ్.

వీరయ్ అమ్మిగా! అంటూంటాడు తన.
“తన, అమ్మి గాడవమోకండి. కాబూ,

అప్పురావండ్! అంటాడు. తయలపాకులం
నందో గారవటి ఎరుకొక్కన పక్కమోడుగా
నీడీపాగతో నల్ల వారిని పెదాలకు పాగడిస్తూ,
ఈమరుగారికి గుకొం పా : రూడ
కొటాకులు ఎరివకుండా తడిసిన గోనె
పాలను రానిచెట్టు ఎక్కి కప్పుతున్నాడు
అమ్మి గాడవ.

వర్షం వచ్చిన రాళ్లు కె.వి.ఎస్. అశ్వుతవల్లి

నానగారి! నానగారి! నానగారి! పులెన్
వ్యవస్థలో ఉన్న తన గజగజల దూరం
వంటివాడే ఉన్నావా నానగారి! అమ్మగా
దేలా వున్నాడే! ఎల్లీ నానగారి! కొబ్బరి
నీళ్ళతో విగ్రహలాడే చలంగి అంజనేయ
నామగారి విగ్రహంలా వుంది. జాబుమించి
నంటివాడే! జాగ్రత్త వద్ద పుట్టి బాటని
తెక్క చెయ్యకండా చలిచిన మొక్క బొమ్మ
పాత్రు అక్కర్లే కుంపటిలో జేసే మంట
చెయ్యటానికి బృహద్రథు పడతూన్నది.

ఇన పైటల వున్న గదిలో కూర్చున్న
జయరాం పాత రూపాయిల పులెన్ స్వర్ణ
లో నోట్ల కైకతో కూర్చున్న జయరాం
ఈవర్షం పులెన్ జాక వాళ్ళు చేసే పనులే
ఎంటరీ టెయిన్ మెంటుగా చూస్తూ కూర్చు
న్నాడు.

ఎల్లీ ఎందుకో నవ్వుకుంటోంది. తను
దాన్ని చూస్తున్నానని పసిపట లేకుండా!
దాని నలని గుండవి బుగ్గలు సొబలు
దేరాయ్. కట్టకు జానెడు పుట్టలోంచి,
దాని ప్రామిసే సందర్భం, చుట్టూ వున్న
కొవ్వొత్తలో ఆ వర్షపు నీటి వున్నాడే కలి
గిస్తోంది!

జయరాం మనస్సులో ఏదో తెలియని
భావం, నీకు తప్పక ప్రవేశించింది!
ఈ అసహ్యం అంత అందంగా సృష్టించిన
కొవ్వొత్త విమనాలో తొలకంటేడు! తనకి
నరికయ్యతనగా వుంది ఇంట్లో, ఈ మనం
దంతో తన జన్మంతా నిర్మలతలా గడపా
ర్పించేనా? తనకు తనం చేస్తాడు.

మనం ఏ అంశం అంశం కన్నం
నింది ఆనాటిలో? తన కళ్ళ నిత్య నమ్మ
లేవంత అందంగా వుండే! లేటి జాక తీగ
లాంటి కిరీటం కాకిరత్నంలాంటి నోరు
అబ్బ! ఎదన్నా అంటే నా అందాన్ని
నాకే నం చేసింది మువ్వే అంటుంది! ఎం
లా ఛీ! బొమ్మగా గర్భాశ్రీమేంది
దానిది. ఎప్పుడూ చూలుకుతూ ముక్కుతూ
వుంటుంది చలికాలం, ఎండకాలం, వానా
కాలం, ఎప్పుడూ ఎరకువూ కూడా నోగం
లేనిదే వుండను. దానికి, ఇంత నీరసంపడ
కలిగివుంది కూడా ఆనాటి మన కిరీటం అవ
లేదు దానిది. ఎప్పుడూ ఏదోదో నోగం.
ఇప్పుడిప్పుడు అనుమానం నోగం కూడా తట్టు
కుంది.

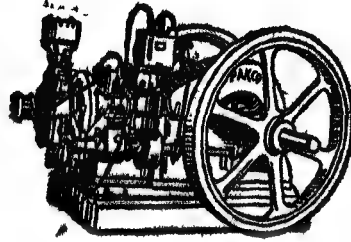
ఉదయా సమాను తన కేసుకుగా నోగో
కుంటుంది. పోనీ కూర్చున్నా ఏదో నూటి
బాటి చూలటో బాధపెట్టుంది. దాన్ని
చూస్తూ కూర్చుంటే దాని చూలట వింటుంటే
నాక్కూడా ఏదీయ నోగం పటు
కుంటుందేమో అని భయమేస్తుంది. తొలి
నోగంలోలా ఆడుతూ పాడుతూ గడుపుదా
మంటే దానికి కిరీటం వుంటే! తను కూడా
రాదు. తనక్కడూ చూలుదేరుతే అను
మానం! ఇంతకీ వచ్చేసరికి లేనిపోని చూట
లతో పీక్కుంటుంది. అసలు దీన్ని చేసు
కోవటంతోనే తన మనస్సులోకి తర్రుణం
వదిలివెళ్ళింది. తన జన్మ దుఃఖ పూరిత
మైంది. తనకి సుఖపడే యోగ్యత మదుట
ప్రాయలేదు. భగవంతుడు! అంతకన్నా ఈ

మనం మదలు వదిలి ఏంకాయేనా లాగు
కుంటే నమో! మనస్సాంతి నియ్యలేని
భోగభాగాలు ఎవరికీ కావాలి! కిరీట
వాట నమం తనన్నా. చిరునింజా లేని
జీవితాలు నాళ్ళవి. ఇంట్లో కళ్ళే ఎరికి
భార్యలు ఎంతో అదృష్టం చూటాడు
తాడు. పిల్ల జలా దుగ్గికి చేర తాడు.
నాయగా అప్పగిడి దుగ్గర ఒక అణా
ఎల్లీ గుర్ర పాతి నోగో నోగో నోగో
పిచ్చి పిచ్చి కయ్యతో కాలక్షేపం చేస్తాడు
బమ్మ వచ్చేదాకా. బమ్మ వస్తే చేరాలి
తనలాయ నాళ్ళకి. ఎల్లమట్టి కటికి వేపు
చూడనవ్వడల్లా ఎల్లమట్టికేసి మామూ కూర్చు
న్నాడు జయరాం.....

* * *
“అబ్బ, ఒకటే నోన. ఎదవది! నలి
పుడోంది! ఇంత పొడక్కినా ఇయ్యంత
బమ్మ రాలేకం చేప్పా! బమ్మ వస్తే సగా
|| సగం పాటులు ఎగిరిపోతయ్. అప్పుడు
మిగిలినవి కొల్లకొవచ్చును. ముందస్తుగా
కాలిస్తే రేపటికి మిగిలే బాకోవు. ఆ రెడీ
గారు బొలంలో కాపేసినారు. ఇంక
రానీకు. ఎలానో మరీ. ఎంతో ఆడివోన
అదో రకం. ఎదవపచ్చినోడు. ఇంట్లో గుంక
నాగ కూకుంటాడు. ఏ రిచ్చానినా నాగకూ
డదా! అంటే “ఈ కిరీటం కలూని నోవ్వచ్చే”
అంతాడు. ఎల్లీ! అన్నోడుకని ఇచ్చింది.
ఇచ్చినందుకు రొండు కులాల బంగారం
అరాయంపుచేసినాడు. ఎంటికలేటికి నోరు
తెరుచుకు కూకుంటే నా నేటి నేనెదికి నిన్ను

PAKCO పాక్స్ ప్లాస్టిక్, కొట్టు ప్లాస్టిక్, కూడి అయిల్ ఇంజనులు
—: ప్రత్యేక లక్షణములు:—

- * తనిచేయ ప్రారంభించుట తేలిక
- * తక్కువ ఇంధన ఖర్చు
- * క్రమమైన పడక
- * దిట్టమైన నిర్మాణం
- * ఎక్కువ యిన్నిక
- * అద్భుతంగా పనిచేయును
- * బాన్స్ పూర్వాయల్, ఇంజన్ వలె పరికరములు

కుద్రాను అంధ్ర, కర్ణాటక, కేరళ రాష్ట్రములకు ఏ కెంట్రు :
Grams: "LAMP" **K. S. SHIVJI & CO.,** (Estd. 1903)
Phone: 3617 హైదరాబాద్ నెం. 8, 178-79 (రాజ్ కెస్, కుద్రాను-1

పూవు మీ ఆదృష్టం చెప్పగలదు

మీ భవిష్యత్తులో ఏమి జరుగుతున్నదిన్నీ, మీ సరియైన వర్తననుగురించిన్నీ మీరు తెలుసుకొనగోరినట్లయితే ఒక పూవు కొట్టుపై మీకు యిష్టమగు ఒక పువ్వును పేరున్నూ, మీరు (వాయు తేడి, వేళ వివరములున్నూ, మీ సరియైన చిగునాచు యున్నా వెంటనే వ్రాసి పంపండి.

కొద్దితమ కౌశ్ర్యములలోని రహస్య గణితము మూలముగా మేము గుఱించి, మీరు కొట్టు వాసిన తేడిలగాయకు 12 మాసములలోను మీయొక్క అదృష్టము, లాభనష్టములు, జీవితమార్గము, వి వ్యవహారములలో మీకు జయముకలుగునో, మీ ఉద్యోగం విషయంలో కుంచించెట్లెలు, మార్పులు, అకోగ్యవిషయము, పరదేశీగమనము, తీర్థయాత్రలు, వివాహము, స్త్రీగుణము, సంతానము, విధిని జేపములు, లాటరీ, ఆకస్మాత్ ప్రవ్యలాభము మొదలగు వానినిగురించి స్పష్టముగా మాసవారీగా (వ్రాసి రు. 1-4-0 లకు మాత్రము రి. పి. గా పంపగలము. (రి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకం) దుష్ప్రగమము లేనయినా పుష్ప యెడల కాంతిచేయు విధానంకూడా తెలుపగలము. వివరములు మా పూచీపై పంప బడును. మేము పంపిన ఫోగట్టా మీకు తృప్తిగా నుండనియెడల పైకము వాపను చేయబడును. ఒకసారి పరీక్షించి చూడుడు. మీ ఆద్రుకు ఇంగ్లీషులో వ్రాయండి.

Pt. DevDutt Shastri, Rai lyotishi (WP-13) Jullundur City.

అశోకా అమ్మ రత్నత్రయము

అశోకా అమ్మ హేరాయల్
పామేడ్-ట్రెలియన్ టైన్
నల్లనికురులకు
బల్లనిగుణమునకు

విజయ కెమికల్స్.. మద్రాసు-7.

సతి పరిణమందును ఒక సాక్షిను ఆహ్వానించెదము

రాతిరి మాడులేనే లేను. ఇప్పుడీ పాత్రలు ఇరి పాత్రలి. ఓ రూపా దబ్బులు నూకగింజ కొనుక్కొని గంజి కాచుకొనాలి. విగణియ సందర్శి కొల్పి కుర్రాళ్ళు అడుగునే వోటి కట్టు కైలే కుక్కోళ్ళంతా ఎగబడిపోతారు అనుకుంది ఎల్లమృ రిపుమని దలిగారి వించి. ఎల్లమృ ప్రాణం గిజగిజలాడింది.

“ఏవో! అప్పున్న మాచా! కుసిన్ని పనిలు బోయ్యో! కడుపు గిజగిజలాడున్నది. దిక్కుమాలిన సరికి” అని శేకేసింది.

“రొండు పాత్రలిట్లా పడేయ్యి ఇహను. కబ” అన్నాడు అప్పిగాడు. తడిపిన రువ్యాలు పిండుకంటూ. ఎల్లమృ రెండు పాత్రలు తేచ్చిచ్చింది.

“రెండు బొగ్గలియ్యి మాచా! నిప్పు చలాదిపానాది” అంది ఎలి.

“ఎలే! ఎలేల్లు. రెడ్డిగారి పాలంలో పాత్రలూ, ఈ నాబొగ్గులూ నీకుదబ్బులూ? బొగ్గుల కుండు మయిదాటాలు. కొనలేక ఘనులే” అన్నాడు అప్పున్న.

“అటాగంటవేరా? మాంగ సచ్చినోదా! నీకు నోట్ల ఎప్పుడు వేదంలే అప్పుడు పాగాక కుంపు ఇయ్యలా నేను! వచ్చేపాద్దు రెంజాటాలు తెచ్చుకున్నాను. అప్పుడేసికెంద సగం అయిపానాది. సిగ్గులేనోదా!” అంది రసరసలాడుతూ.

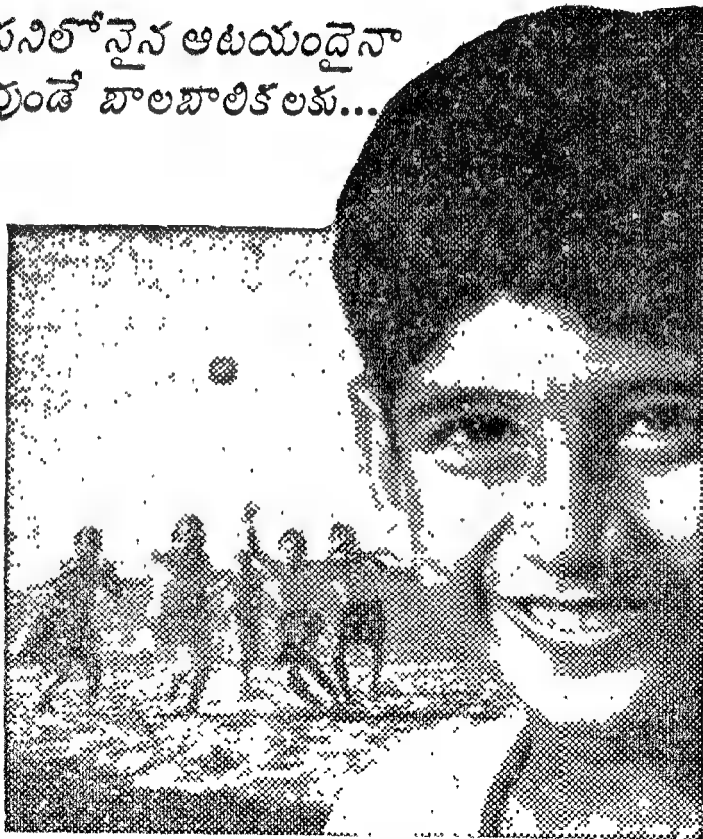
“ఒరయ్యాయ్: మీరిట్లా కొట్టుకుంటూ కూర్చోండి. బస్సు వచ్చేసేనాది” అన్నార రిక్కావాళ్ళు.

ఎల్లమృ గబగబా పమిట విగించి ఇకతరికి వచ్చింది. వెనకగా అప్పున్న వచ్చేకాడు. రిక్కావాళ్ళు మామరగా ఈ లలు వేమూ తప్పట్లు కొట్టారు. ఎల్లమృ మొహం శేపురించింది. అప్పున్న వెళ్ళిరింతగా చూకాడు వాళ్ళవంపు. “ఏంట్రా అది? ఇదావాయి లారా?” అన్నాడు. “అది కాదల్లా! మీ రిద్దరూ అట్లా కొట్టుకుంటూ కూర్చోవోలే ఓ త జేసకుని ఓలేలు రెగడియ్యడా. ఎలిని ఇడ్లీలు నయ్యమను. నవ్వు “టీ” చేయ్యి. సరిపోతాది” అన్నాడో రిక్కావాడు.

“ఒరయ్యాయ్! మాటలు తిన్నగా రానీ! మా మారేడు విన్నాడంటే మక్కె తిరగదం తాడు” అంది ఎలి మూతి నానచేసి.

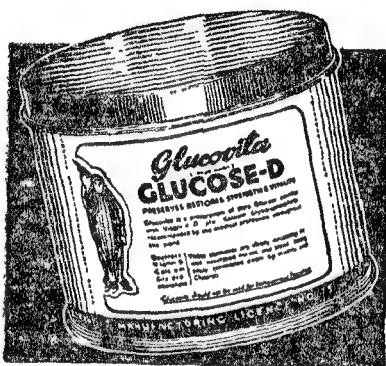
“ఎలే! ఎలి! కబురాడుతావు మహా! పం జేసి కూడబెట్టేనోడు. నవ్వు చెట్టేకోట్టి నూనుకుంటే తంతాదా! ఎలా తంతాడో చూస్తాగా! నీకటం తినేదికొక తిన్నటం కూడానా ఎదవ మొగ నికి?” అన్నాడు దిర్దగా అప్పున్న తను మహారాజెనట్టు. ఎలి తనిచ్చే మహారాజత్వాన్ని కౌలదన్నట్టు

పనిలోనైన ఆటయందైనా
వుండే బాలబాలికలకు...

గ్లూకోవిటా

అధిక శక్తి నిచ్చును

గ్లూకోవిటాను, టీ, కాఫీ, పాద, చల్లని పానీయములలో వేసి సేవించండి. ఒక కప్పు లేకుండాను ఒక కప్పు నుంచి మూడు టీ చెంచాలవరకు వేసి కలపండి ముఖ్యంగా కరగిపోవును.

* గ్లూకోవిటా పెద్దవారికి కూడా కావలెను !

మీరు పనిలోనైనా ఆటయందైనా అతి దుడుకుగానున్నప్పుడు మీ శరీరానికి కావలసినట్టి నెత్తుకు చక్క-రలను అది నమకూర్చును. ఎదిగే ఏర్పాటు దివ్యమైనది. రోజు భుజించే ఆహారమునకు అదనపు అనుబంధము. మీరు బాగా ఆరోగ్యంగా వుండాలంటే ప్రతీరోజు గ్లూకోవిటా సేవించండి.

గ్లూకోవిటా
అధిక శక్తి కోసం

వార్మ్ ప్రొడక్ట్స్ కో., (ఇండియా) ప్రైవేట్ లిమిటెడ్.

భారత దేశమునకు ఏకైకం : ప్యాంబ్ లిమిటెడ్.

వర్షం చివరలో

ఇయరాం మెలి గా కదిలాడు... నునంద కిటికీ దగ్గరగా కుక్కిలాగుకు మూళ్ళుండి. వాన జలు కొంచెం ఎక్కువయినది. ఎక్కడగా గంగ రావి కట్ట కింద ఎల్లమృగుట్టా నిక్షా వాళ్ళు యాగాడు. అమ్మిగాడు వీం గా నీ కప్పులోని "టే" సాదరి లానిది కంచుకుని పీవాసిలా కొద్ది కొద్దిగా చప్పరిస్తున్నాడు.

ఎల్లమృగుట్టా, కౌల్కి పోతున్నా నిక్షా వాళ్ళికి సంచేసింది "ఓమాంవా! ఆటోగో నీళ్లు ఈళ్ళిందరికీ వాడ్యో! ఇయ్యో! కప్పు వచ్చేది కొవడందలేదు. అంతింకా కంం వోరక్క కయ్యేలాగుంది" అని కేకేం.

"నీకేలే? ఎగమడకరి. నీలా అప్పు నంగావ లే నేనూ దానదరిమంచెరును. ఇయ్యో! నూపికి దాకే వున్నావరే! నేను వాట్లో నీళ్ళు వుత్తికే పోయ్యో" అంటు న్నాడు అప్పగడు.

"హు. వాళ్ళు నయం. వాళ్ళ జీవితాల్లో ఆహార సమస్య తిగు. ఇంకం పనుస్యలు వుండవు. తినకు ఆహార సమస్య లేదంటే అన్నీ గొడవలే. మళ్ళింగా భరినిరాదరణ భరించలేనిది గా వుంది వాని చచ్చి పోదా మన్నా చావగేకుండా వుండి గోగాలు తిని జీవిస్తారంటే కాదు.

ఇన్ని భోజనాల్లో తినమనముకు మళ్ళ కాంతులు చెకూర్చలేక పోయామంటే తిన మనములో ఏదోలా పం వుండునూ లేగా! తిను అన్నమూలు అన్ని చని పూ గా కుం టాగు. ఎదన్నా అంటే బాంబు. ఒక్క వాడై నా, ఏమిటి నీవాగుడు! అని కోప్పడితే తినమనముకు వుపశాంతి లభిస్తుంటే! అలాని సేజంగా నిర్వేదంగా చూసేమావు తిను భరించలేక పోతాంది. తిను చెనేపనులు కూర్చున్న ఆమె పినుండి తాను కోలే గిమిటి? అగ్గారం, విసుకూ, గ్యా మూవా—?

ఎవూ వాళ్ళు పగలలా పని చేసి కడుపు కోసం. కరకరలాడే కడుపుకోసం పగావగా బ్రతుకుల్ని పూ రి చేసుకోవం కోసం గోంత్ పోరాడి ఆ పోరాటంలో అగిసి సాలిసి సామ్యునీర్ని రా త్రియే రికి నిదా నితనిగడిలో నిశ్చింతగా వాలిపోతాడు. తిను శరీరకషం లేక పోయినా మనో పరి శ్రమ ఎక్కువయ్యి చేపానికి మనముక్తి కాంతి కేకుండా పోతోంది. తిను ఎవరికే నా వాళ్ళలా బ్రతిగలగా? తిననీ పోకుగా? నదలిపోయ్యా? అబద్ధమింకా పంబి గిగిగిగింది... ఆ నీళ్ళు చచ్చోకున న కోటినికొక్కడా పిసికేలేదుగా కూర్చు న్నది కునంప. చెంకలమీసగా దాగా పోతింగా తాగమన్న కన్నీళ్ళు కూడలేక గంగరావి చెలు ఆకుల గల నల్లదాయ్.

ఆకు చివర్ల నుండి గద్ద వునీళ్ళు జలజలా రాలాయ్.

నలా వాడు కతిగము ఘడియలు పలు
 పించగావే అలగడమారాన అయోధ్యా
 మహాపరివి పరివేష్టించిన అశక్త పహా
 ధూవాలు వారికి కనపించినవి. నుతుడు
 అ అయోధ్య జరి తెప్పివాడు. ఇప్పుడు
 భాతుల స్త్రీ యన జన దర్శనకాతుకము
 కొలుచుటాడనది.

నూతుడి క్షణికావంతుని జూచి భిన్ను
నయినాడు. ముహూర్తజాలం గారి కృపామర

అ సమయము
 “అయ్యో శా
 గలదు” అను శబ్ద
 పించినది. కానుది
 మాచేటింకలలో ఒ
 య నిర్వాహకుల
 జేతులిడుడు పక్క
 వచ్చివాడు.
 “అయ్యో శే
 ిమెనా తిప్పుచే
 నానా? నాకిం
 నుందుమరెవ్వరిన
 (మొక్కవలెనెనా
 న్నారా?” అని భ
 నాడా జేతులిడు.
 ప్రశ్నించినాడు.
 “అసలెందుకు
 యాలని, ఇత్యదులని

గురుజన విధేయుడైన భీరతుడు ఆమాట
శివావహించినాడు. ఆ మాట పట్టు ల
శ్రావ్యయనా మైన చెట్లచుట్టులు భీరతుడు
మానాడు. చెట్లచుట్టున విడిచి వేళియు
వేళి కాంతా తొకనువించినది దాకలాజ,
విశ్రాంతి కలుగునది భీరతుడు ఆ దేవా
యము ప్రవేశించినాడు

కోంతవడే కలయదిరిగిన భరతుడివ్వను
అలయములోనికివెళ్ళినాడు. అక్కడ సగతా
ప్రతిమలను చూచిన నాలుగు ప్రతిమ
లన్నీవి. ఆ ప్రతిమలు భరతుని మనసు
శ్వాసము కలిగించినవి. దైవతో దైవలయిన
ఈ ప్రతిమలలో మానవస్వరూపు భరతుని
కొలుపుచున్నాడు. చిత్తిగొనినాడు 'అవి
సకల ప్రతిమలు— ఇయే అనున గాఢ' అని
నమ గ్రహింపబోయినాడు.

“తాను సంచారంలో నిలింపులకు తొడి
సరికిరంగా చేతుల కానికి వెళ్ళి రాగ. సవ
కులై, స్వచ్ఛంద మరణం పొందగల మన
రథాలు ఆ ఆయోధ్యాపక్షపు వేగా ఈ కుల
ములు” అని భీర కుడు సవార్ల ముగ అడిగి
నాడు. అనుభవకు-డా మహావీరు లభించి
నదని భీరకుడు మార్పుల కొంగితుడైనాడు.

“విశ్వ జివ్యామన విశ్వ విఖ్యాతులైన
మహనీయుడు చిలీపులవారు” అన్నాడు
జీవసులికుడు.

అ రెండవ ప్రతిమ అహో శివు బ్రాహ్మ
ణు ల చే పు జ్ఞానా వా ర వ త బ్ర హ్మ
విని తిరంచిసి రఘు మహారాజా అని మరల
దేవద లివ డు పలికినాడు.

భీరవగు నాల్గవ ప్రతిమను గూర్చి ప్రశ్నింపలేదు. కినిచిత్తు నగ్గులుండెవాగు. మఱి తొలి ప్రతిమచే చూసి “అదెవ రంటికి?” అని అవ్యక్తపనిజుడై పుచ్చు చేసినాడు.

భరతుడు మారితి వాక్యం లు డై వా ను,
వాలుగతి ప్రతి పను చూచి చూడవలయు
చూచి "అన్యాయ ఇక్కడ స్వరీయు"
ప్రతిమలే నిలుపుదురా లే: సత్యము

(ప్రతిమంత్రి) ప్రతిమంత్రి" అని అడిగి వాడు.

"ఈ నవ్వారికి ప్రతిమంత్రి ఉన్నాడు. పర్వతాల ప్రతిమంత్రి నిలుపుతాను" అన్నాడు గోపకులకుడు. అని అంతటితో ఆగలేదు. "అయ్యో ఎంతసేపూ ఆ మొండి మాడు ప్రతిమంత్రి గూర్చి అడుగుతూనే ఉంది అవ్వాయను? మాడు—ప్రతిమంత్రి కోసం రాజ్యభారం తోపాటు... యిండు ప్రాజాతలను కూడా పడుకున్న దశరథ మహామండలేశ్వరుని ప్రతిమం—దీనిని ప్రక్షింప వేయటానికే కాక ఇంకా?" అని దేవకులకు దొడ్డి విట్టన వేసిన ప్రశ్నకు ధరకుని నుండే పిడుగుపాటయి పడి "హా—తండ్రీ" అని చూపుతుండే నిలుపువాడు కుప్పకవి అయినాడు. అతని పాతనివారికి మొండింటి గూలు మహా వృత్తి ముగిలే ఆయుధరాజు పడిపోయినాడు. దేవకులకుడు చీకట్లుడే వాడు.

ఇలా మోహగతులయిన ధరకుడు కొంత ముసేపటికి తెప్పరిలి వాడు. నీ కమన కుల్ల కేంద్రం అయిన మృత్యు కేంద్రం మృత్యువాదించింది. అది తనకే తలలుతుందిమోనని పొంగిపోయినాడు. "ఆర్యా" అని నిట్టూర్చినాడు.

కైకయీ కుమారులు ధరకుల మీదే వా? అని దేవకులకుడు అడిగినాడు.

"ఆర్యా, దశరథకుమారుడను ధరకుల ను వేసే" అన్నాడు ధరకుడు.

"అయ్యో—మహారాజులం గారు నెలి పోయినాడు. పీతాక్షులులతో ప్రేమ ములవాడు అరణ్యంకు ఎందుకు నెలి పోయినాడు? అంత అగమ్య గోచరముగా ఉన్నది" అని దేవకులకుడు గామననవాద వారి నుగూడ తెలిపినాడు.

ఇందుకు ధరకుడు నరలమూర్చిలి వాడు. కొంతకాలపునకు అందరికీ గతించి మంచి విటికి తృప్తిపడేవరకే నేనీ నెట్టిపోయిన అయోధ్యకు వెయిన మామన్నాను. అని నురిపిలి వాడు. దేవకులకుడు కోరిక ప్రకారము వాటికి నయావత్తు పర్వత నివేదింపినాడు. గుర్పర మహా మంత్రశిష్యుడు నవనయించలేక ధరకుడు ముగ్ధుల ముగిసినాడు.

అప్పుడు ప్రతిమంత్రి ముగిసిన దశరథ మహారాజు ప్రతిమంత్రి రాజులు ముందుకుని నిదేశించిన వచ్చినాడు. ముందు ప్రభుడు నుండి చూచి ఎవరో భూ పాలాదొడ్డి పడియున్నాడని రాజులను నివారించినాడు. "ఎవ్వరో అనే పంజీ కాం ఎందుకు, ఆతడు ధరకుడు." అన్నాడు గోపకులకుడు.

మునుములు ముట్టముట్టగా ధరకుడు అగిరి పడ్డాడు. అమ్మలకు అభిగదనము చేయుచున్నాడు ముందుకుడు. కావల్యా ముమిలకు నంపిన మాచరించిన ధరకుడు కైకయీదొడ్డి ననుస్మరింప మనస్ఫూరిం

★ ప్రతిమ ★

ఈ సకలముగా తృప్తికొందివాడు.

"మా అమ్మలై... కావల్యా ముమిలకుల నడుమ నీవు పవిత్రమైన గంగా నుమునా తిరిగింబుల ముగ్ధ దుర్గంధ కుల్లగలై వాపు రించినావు నీ—వాపు రాలు" అని వారు దుఃఖం బట్టినారు.

కైకయీదొడ్డి కొంతకాలం అట్లే నిలచి పడి. "నానా— నేనేమి పాపము చేసినా నయ్యా" అని అననయించి అడిగినది.

"ఇంకా యెవరయ్యె... నా తలక అత్ర రివ్వుడు, నా అన్నకు నారచీరలు కల వట్టి వావు. మా తండ్రిగారికి గృహమరణము, నామిత్రుకి అరణ్యశ్రేణి కలిగించినావు మా కిల్లబిడ్డరిని దుఃఖపాగాంలలో ముంచి యెలి వావు. అయోధ్యను మోసండ్లల మంజూరి నీటి మున్నీటి కెక్కాలు పుకలించినావు. కునుమకుమారి అయిన కోడలిని మహాగ్ర కాంతగా ముగ్ధపడి ఉండమని పంపి వేసినావు. పర్వత జగత్తు మహా భూమిని తెగట్టు చేసుకున్నావు" అని ఆవేశపడినాడు.

'మర్యాదల వర్తికమించని మా నాయనవు— అమ్మకు మోక్షకయ్యా' అన్నది కావల్యా.

"అమ్మా! నీవే ఇక నాకు అమ్మవు" అని ధరకుడు మరల కావల్యాకు పాదాభి సంజనము చేసినాడు. "ఈ కైక మునుపు తిరియే కాని, నేడు కాదు. పాపాత్ముడే నీ తిరుగుగాడన నాడు కుమారుడేవాచే అవుతదోమం పట్టించి వదిలివేస్తానుగాదా. అలాగే దేవ నమానుడైన ధరకుడు అమోఘుల పాపచేసిన కారణానికే మాదా అవాత్సవింపం పట్టించారి. ఇది నా నిశ్చయము. నేను ప్రపంచమున ఇది నూతన

ఆమె : (హాపు వాడినో)
 ఆచీర ఖరీ దెంత?
 హామవా : ఇరవైరూ పాయ
 లమ్మా.
 ఆమె : అమ్మయ్యావో; నీకే
 అద్దాలదీరువాలాలి ఆ ఎర్రచీర
 ఖరీ దెంత?
 హామవా : రెండు అమ్మ
 య్యావలు.
 —దీ. లక్ష్మీనారాయణ పోతుల,
 కొమరగిరిపల్లం.

ధర్మం నేటినుండి ప్రతిమంత్రినాను. అని ధరకుడు గర్జించినాడు.

అందుకు దీ నా ప్రియోన కైకయీ "నానా నా పాపరాజులం గారి సత్త్వనదన వ్యామూలం కలుగడం యివంటికే కుల్లక కోరావయ్యా" అన్నది.

"ఏమిటి ఆ అడిగింది! అన్నాడు గోపా వ్యం శైలకుడు పుత్రుడు.

"నా కొడుకు చక్రవర్తి కావాలని అన్నది కైక.

"అమ్మలే ఆర్యుడు నీకు ఏనవుతాడను కున్నావు? మా తండ్రికి అతడు దొంగుడు కాదా? యనకు పటం గట్టడం అక్రమమా? మా అన్నదమ్ముల... తండ్రి నాలుకలై వర్తి లడం లేదా? ఆయనే రాజా అయితే ఎవరెంత ఎంతో సంతోష పం?" అన్ని ప్రశ్నలు ధరకుడు అడిగినాడు.

"మరి సేమ కుల్లం అడగాలి? దయ్యో" అన్నది కైక.

"కుల్లం! అయితే రాజ్యభిషుడై, నార చీరలు ధరించి సరితో పాటు అరణ్యవాసం చేయుమని అగ్నిని అంతులపాలు చేసిన వే. ఇది కుల్లం లో అంకితమే నా" అని ప్రశ్నించినాడు ధరకుడు.

"నానునా—నీవు వేళెంతో ఉన్నావు. చెప్పనగి—పుడు నీకు అంతా చెబుతాను" అని మృత్యు కైకము మాధానము చేసినది.

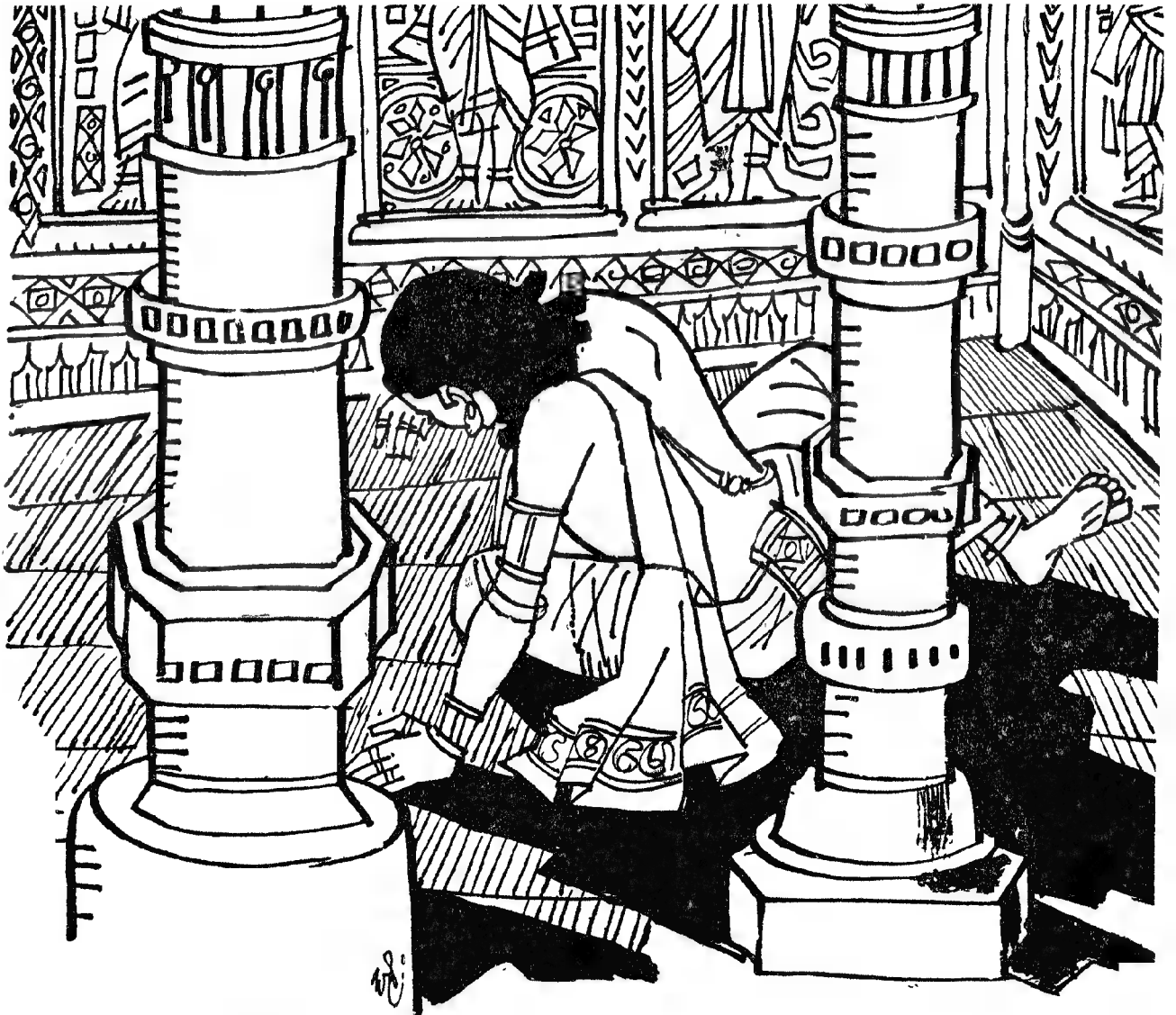
"ఈ మహా ప్రవాదము తెచ్చి పెట్టి నాకు మనస్స తీగిము కల్పించినావు. గుర్రాగిమే నీ కొరి యితే నాపేరు ఎంగుకుచెప్పిస్తా? నీకు ఏ విక్రయగం కొనసేవా యిచ్చే మహా రాజాండగా ఏమిటి నీకీధిమ? రాజనాత ననిపించుకోవాలనకుంటే ఆర్యుడు నీకొడు కుకొంద? అయ్యో ఎంతపనిచేసినావు— రాజ్యభారంతో మహారాజును పాప బెట్టు కొన్నావు— నా అమ్మను కీకారణ్యాలకు పాముని పెడగొట్టినావు నివీలినాన నీరండలు పెనుబండరి నాయమో! నార చీరలు ధరించిన కోడలినిమానకూడా కరిగి పోలేను. పీచీ" అని ధరకుడు కన్నులెరిగి రోసిపోసినాడు.

అంతట ముందుకుడు ప్రవేశించినాడు. "నానా నా ధరత, గోపకులులేని గోకుంఠ వరే భూపతులు లేని భూనిహా మజ్యం రక్షణలేక నాకేవల అయినాకుండి ఇప్పుడు వశిష్టవామదేవులు నీకభిషేకం కైక అయితులై ప్రశ్నకులను వెంకటగోవిందచ్చి వారు" అన్నాడు.

"నాయనా నేను చెడుతున్నాను" అన్నాడు ధరకుడు.

"అభిషేకము నదరి ఎక్కడికి పుడే ప్రయాణం" అని ముందుకుడు పుచ్చ చేసినాడు.

'అభిషేకమా! అమ్మగారికి చేయండి—' అన్నాడు కైకయీ పుత్రుడు.

“లక్కా! ప్రియుడెంగు? అనేనాకు
అయోధ్య. ఆయనలేని ఆయోధ్య నాకు
అయోధ్య కాదు. అదివి. ఇప్పుడా
అరణ్యం కూడా అయోధ్యయే. నేను
అక్కడికి పోతున్నాను.” అని భరత
కుమారుడు బయలుదేరినాడు.

చతుర్థ

బ్రాహ్మణి, అమ్మ దుష్టచేష్టితన్ని నిర-
సించిన భరతుడు సుయంతునితోపాడి
రథాయాధుడై తపోవనం ప్రవేశించినాడు.
సౌభాగ్యము మూర్తిగన్న అయ్యవంతుడు
భీతుని నిర్భయానికి సుయంతుడు సంత-
సించినాడు.

ఇప్పుడు విరిగివున్న మనిషారణ్యంలో
శ్రీరామాశ్రమం చేరువకు చేరుకొన్నాడు.
సాంతుష్యం అనునీయుని దర్శనానంత
ముతో బాటు దుఃఖోద్యమమూడే భరతు-
నిలో పెల్లకగుతూ ఉన్నది. “తండ్రి
పూజనీయులైన ఆన్నగారి
ఆశ్రమం ఇంకా సంతిమారం? నాతల్లి
ఇష్టప్రకారం రాజ్యరమణులై విడిచి
వ్రేల్చిన ఆయిత్తొకుల తిలకుడుంటే

దింకక్కడ?” అని భరతుడా వెనుతే
అడిగినాడు. “నాయనా పత్త్యము, కీలము,
భిక్షి మూర్తిగన్న శ్రీరామ సీతాత్మబాలు
వర్తలే ప్రేమపదం అనేనయ్యా!”
అని చేరగ కుటీరము చూపినాడు.

రథమునాడి భరతసుయంతు లిరువురూ
ఆశ్రమద్వారం చేరినారు.

“నాయనా రాజ్యంలోని ఆయన కైకయి
కన్నకొడుకు చచ్చినాడని అన్నగారికి నిత-
దించు” అన్నాడు భరతుడు.

మాతృదేవతాపాదం పుత్రులకు పాడి
కొనిస్తాడు సుయంతుడు.

“నిజే. ఇట్లాగునంతకమునకు కళంక
భూతుడైన నేనుచచ్చిపట్టు చెప్పండి”
అన్నాడు వర్ణ భరతుడు.

అందుపై సుయంతుడు అందుకొల్ల
నన్నాడు. “భరతుడు వచ్చినాడు” అని
మాత్రమే విన్నవిస్తాను అన్నాడు.

భరతుడిప్పుడు మరల ఉద్వేగము వొంది-
నాడు. “నాయనా బ్రహ్మకృత్యా పాతక-
మున బడవారికికూడా యిలచేత నివేదన
లేకుండా, మీగుండండి నే నేవిన్న
విస్తాను” అన్నాడు.

“పూజ్యులైన అన్నగారికి శ్రీరామవం-
దునిః - ఖలుడు, పాముగడు, విద్రియుడు,
కృతఘ్నుడు అయినా భిక్షిమంతుడు అయిన
వాడు ఒక్కడు గృహద్వారంలో నేచి-
ఉన్నాడు. కటాక్షించి దృశ్యమిప్పిస్తారా? లేక
వర్ణిపూన్ముంటారా? దయాపాగదలం
దయచేయండి” అని యెలుగతి పిలవినాడు.

ఆశ్రమవనంలో జానకి సౌమిత్రి పరివేష్టి-
తుడైన శ్రీరామనికి ఈ ఉదయవంటి కంఠ-
స్వరం స్పృటంగా వినిపించినది.

“కీ! లక్కా! విన్నారా! నాయన
గారిఁకన్వరాన్ని బోలెడిబంధుత్వసందేశం
బంధురమై ఎవరికొ పిలుపు యిప్పుడు విని-
పించినది. ఎంతి ఆహ్వానమో, ఆత్మీయమో
తీయమో - పిలుపు విన్నారా” అని
వర్ణిపులకొంటుండే శ్రీరాముడు అడిగి-
నాడు. లక్కాబావోను అని ఆశంవముచే
పొందినాడు. బాంధవుని కలహస్వరమేమని
నిశ్చయించు కున్నాడు. అద్యుని ఆనతిని
ఆశ్రమ పథముదాటి వచ్చి చూచినాడు.

(నవవం)

విశ్వవిద్య

ప్రతి మూడు నెలలకు ఒకసారి ప్రచురించే ఈ పత్రికను ప్రపంచంలోని అన్ని దేశాలలోనుంచి విద్యార్థులు, అధ్యాపకులు, అధ్యయన ప్రేమికులు, అభివృద్ధి కోరుకునే వారందరూ చదివేందుకు ప్రయత్నించాలి. ఈ పత్రిక ప్రపంచంలోని అన్ని దేశాలలోనుంచి విద్యార్థులు, అధ్యాపకులు, అభివృద్ధి కోరుకునే వారందరూ చదివేందుకు ప్రయత్నించాలి.

ప్రపంచంలోని అన్ని దేశాలలోనుంచి విద్యార్థులు, అధ్యాపకులు, అభివృద్ధి కోరుకునే వారందరూ చదివేందుకు ప్రయత్నించాలి. ఈ పత్రిక ప్రపంచంలోని అన్ని దేశాలలోనుంచి విద్యార్థులు, అధ్యాపకులు, అభివృద్ధి కోరుకునే వారందరూ చదివేందుకు ప్రయత్నించాలి.

కొలనాడు అధ్యక్షుడు కల్లడం సునమైన విషయం. అలాగే కల్లడం వీరుడని ప్రజలకు తెలిసి కొనియాడేవారు. పెద్దనవాడు చల్లగా తిరిగి రావాలని దండలు పెట్టకానేవారు అప్పులు. ఈనాడు ఆ సునత కొంత వాణ్యులకు అప్పి పెట్టుకుంటున్నాంది. పరిశ్రమలో వాచర్ గా సువర్ణం లెం పడే గా పెల్లడం ఇంతుమించు యుద్ధంగానికి కల్లడం లాగే ఉంది. అలా పెల్లిన టీచరు దెబ్బలు తివడం బాగాగినా జైబోతోంది. మొన్న నూలు ధైవలు పరిశ్రమకు మదః పల్లిలో 400 మంది విద్యార్థులు పరిశ్రమ కేంద్రం కొనకు దండయాత్ర చేశారు. ఇలాటి వార్తలు ఏటా మార్చి ఏప్రిల్ నెలలలో మామూలు అయిపోయాయి. ఎప్పటి కప్పుడు లాంఛన నిగో మాటు హతారా అన్నన్నా అనుకోవడం కూడా రివాజైపోయింది. జరిగి జరుగుతూనే ఉన్నాయి. కట్టుదిట్టమైన కట్టు దిట్టాలు ఏర్పాటు కావడం లేదు. దావాదీన, బడులలో పిల్లలకు కూడా చదువంటే అబ్బు, మాట్టరింటే లోకువా, మనోలయితే జాబి కలుగుతున్నాయి తప్ప భయభక్తులు శౌరవం లేవు. ఈ వ్యాసంలో ఉపాధ్యాయుడి స్వప్న లోంచి నేటి ప్రికగతులను చర్చించడం జరిగింది.

ఎద్యు కే పన్ ఎలా ఉన్నా సరే

...ఈ కౌలం ఎద్యు కే పన్ ఎవరి చేతులో ఉందో తెలియని కౌలం. ఒకటి: గవర్న మెంటు! వారిని గ్రాంటు కోరకుండా ఉంటే వారికి చాలు; 'ఎద్యు కే పన్' ఎలా ఉన్నా సరే. రెండు: వారి తండ్రి ఏదంటు. ఆనగా ఇన్ స్పెక్టర్. కొరత పద్ధతులు, పాఠాలు లిస్టు ఉంటే ఆయనకి చాలు— ఎద్యు కే పన్ ఎలా ఉన్నా సరే. మూడు: మేష్టర్! ఈయనకి ఒక ట్రా తరీఖా ఆ రోజున జీతం రాకూ సరిగ్గా ఉంటే చాలు ఎద్యు కే పన్ ఎలా ఉన్నా సరే. అయినా: విద్యార్థి తండ్రి! అతనికి వాళ్ళ అబ్బాయి ఆ కౌన్సిలు మేటావాటి మేష్టర్ల కంటాక్షం వలె పెక్కుగా ఉంటే పదిలే చాలు. ఎద్యు కే పన్ ఎలా ఉన్నా సరే. ఆరు: ఇతిరాలు! ఈ ఇతిరాలకి ఏమీ అడ్డులేదు. ఇప్పుడంతా నాన్నెమ్మ, పాపాయిబాయింది. తమరు చిన్నప్పుడు చదివిన చదువే చదువంటారు...

* * * కడమవృత్తులు పెద్ద వాళ్ళతో సరి. మేష్టర్ అంటే అజ్ఞానంతో ప్రమేయం. పాపం ఒకాయన ఒకటే నుండిపోయి కావున "మీరేం చేస్తున్నారండీ" అని అడిగితే, "దుఃఖిని కాస్త నానండి" అన్నట్లు. అజ్ఞానితో ఏమీ హెచ్చు తగ్గు చచ్చి నా జ్ఞానిడి తప్ప... (మేష్టరు) జ్ఞానానికి విలవ బాటుడు కట్టలేడు; కట్టగల తండ్రి వగైరాలు అప్పుడు అడ్డుకుంటుంది. అందుకని బోధన అయ్యాలిం. కడమవృత్తులు ఒక్కడి సనే. బోధన, ఇద్దరి తెలివిగలవలగ్గానాయం. ఉమ్మడి వ్యాపారాలలో ఎప్పుడు మాట దక్కడిసిందీ మేష్టరు, తన తెలివినలకు గ్రాడికి వెలిసిందనీ, కుగ్రాడు తనలో తెలివినల గ్రహణం సిద్ధించిందను. వెగా తెలిసిందా కా బ్రహ్మవిద్య. కొన్నాళ్ళ యంతరవార, అందుకే కొందరికి తమరి చిన్నతనంలో మేష్టరు తమరికి చెప్పేదినో దేమిటి, అనిపిస్తుంది. కాని, ఆ

గురువుమాత్రం కౌనుక జీవితం యాత్రా బోధన—అంటే క్రితంజన్మలో మేష్టరు ఒక కౌనే తేగ ఫేలయిఉంటాను. అందుకే ఈ జన్మలో అది అన్నేనేళ్లు చదవవలసి రావడం.

* * * ... (మేష్టర్) గ్రా రెవో: లాంటిది. ఇన్నీ నువేట బ్యాండులాంటిది. మన 'అపనా తనాన' లాంటిది. బంట్రోతులు ఉండరు. ఏమీ సమయకావు. "రక్తి" ఏమీ ఉండదు; గొడుగేనుకొకుండా వచ్చే నూర్ని రక్తి తప్ప. పెరిగేఖర్లు ఆ మొద్దకి జీతం లోనే భరించుకోవాలి. మాటామాడను. మాటాడితే తిరగబడ్డ కేకపోవడం అన్న మాట. కుభాకుభాలు తీజీతంలోనే, లిప్తన అంగులోనే, ఎలి ఫెంటు అందులోనే; రోగాలు రొమ్ములు అందులోనే; దేవుడు ఖర్చు, దేవులభిక్షు అందులోనే సంసారం అంతా అంగులోనే. దేశం అంగులోనే. ఆయనలేని వారను తిద్దినాలు అంగులోనే; పోయిన తిద్దినాలు అందులోనే; ఒక్క తే న మాంస సాధారణంగా, పెద్ది. అన్నీ నెలవరే - ఎందుకీ? ఈ నీతి ఆలోచిస్తూ కూర్చోడానికి అంత పిలలే. కాని మేష్టర్ల దారిద్ర్యం అబ్బుతుందా? లే: దరిగ్రుడైన తిరవాతే మోవరిలో చేరతాడా?... ఎటు సజీతే అటే నాదించ వచ్చు... వెళ్ళవచ్చికి తీర్పు రాచ్చిప్పు మీద ఆపేక్ష ఎంగుచేత? దోమలకి మానవుల చెవులంటే సదా ఎంగుచేత? అలానే దారిద్ర్యానికి మేష్టర్ అంటే ఎద్యం. అంగులో తెలుగు మేష్టరంటే పరమపీతి. అతనిపుడూ నోటు (అఫ్ లెస్సు అంటారు వాట్నీ) (వాస్తూ ఉండడం ఒక తార్కానే మా అంగుకు.

...మేష్టర్లో ఉన్న ఇతిర లలి. ఒకటి: పుస్తకాలు చెయ్యడం పుస్తకాలు వ్రాసి, నాలుకాలు పెట్టి కారువేసి బాసపడ్డవాళ్లు

ఒహ అరుదు. పుస్తకాల వ్రాతాకి ఒకదో కొరు దగ్గనం కూడా అవుతోంది. రెండు: పె్ట పరిశుల పేపరు దిద్దడం. అది పొఖ్కు మాయను ధో నెగ్గుడం కమం. జీవితంలో ఒక సారి ప్ట మేష్టరు నుల్లీ పవడు సాధారణంగా మనీషంలా, అగెనా యావన్నందికి అందుతుందా? దానికెన్ని కూరాముళ్ళు? బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణ సమస్య; అంగులో ఏముంకాని ఉత్తరాది దక్షిణాది సమస్య తీవ్రంగా ఉంది. ఉత్తరాది అంటే నీఫాను ఉత్తరాలు వగైరా; దక్షిణాది అంటే వానో పాదితుం - గైరా కొందరికి అయితేం? మూడు: పరిశులకి నూపరింటు అవడం. రెండు మూడుకోజాల కూలి నాలుగో గు మూసాలలో పొందడం. ఈలోపున హెచ్చు తగ్గు పరిశోధనలు చేస్తే వెంటనే దవవెన్నీ, ఇంకా తేముగిడి మేహంలాటిది దిగవలసిందే దేహసద్గతి చూడడం...

నానాజాతులూ, నానావర్ణాలూ, నానా భేదాలూ గల నానా సామేయలు వల భేయేసి (వైవారి ఒప్పులమీద - నూభేయేసి) మంది అజ్ఞానాలు ఉన్న తిరగతులు - ఒకటవ, రెండవ, మూడవ, నాలుగవ సంతకర్తలు ఆ తిరగతే ఎందుకురా ఇది అని ఉన్నారన ఈ నూండే పిలలగల తిరగతులు - మార్కుల పేంట, పరిశులగడవ, ప్యాసుల ఆదుర్తా, గునాసా గిరి పరమావధిగల తిరగతులు - చొక్కాలు విప్పితే ఎముకల పొగులుగా ఉండే అత్తికవిత్వ లేక, సాకీల్యం ఏర్పడటానికి చోమకొక, గంట కిద్దగు మేష్టరని మానే పిలువగల తిరగతులు - స్వభావకి దూరాన్ని పడి అన్యభావ అంగుకోడానికి అరగలేని పిలువగల తిరగతులు - ఉంటూన్న ఈ దేశంలో ఏ మేష్టడి పెట్టి చెబితే బోధన జరుగుతుందో తెలుసుకోడం మాటలుకాదు.

—భువిడిపాటి కామేశ్వరరావుగారి వాక్యాలు.

—జిల్లాబోధకు జిల్లాస్థానంగా వలెలో, పేటల్లో, పట్టణాల్లో పాఠశాలలుంటాయి. ఏక ఒక పట్టణిబట్టి కొత్తివారికి గూడా అనకొకాలు చూపెట్టబడుతాయి. వృత్తిలో ప్రవేశించిన కొంతకాలానికి ఉపాధ్యాయుడు తన ఆదర్శ అనుచాలా అనోధాలున్నాయన్న వాస్తవాన్ని తెలుసుకోగలుగుతాడు. చక్కగా పాఠాలు బోధించడమొకటే తన కర్తవ్యమని భ్రమపడడాంతకయరక్షా! ప్రాథమిక పాఠాధ్యాయుడైతే కొద్దుల వాసి పెట్టాలి. ప్రాథమిక వాయాలి. క్రమశిక్షణ 'మెయింటెనెన్స్' చేయ

బిడిల్ ఆలజిడి
అన్న కుక్కరికి పాల్పడేవాడైతే కుర్రవాళ్ళల్లో ఎవరిని దండించాలి, ఎవరిని దండించకూడదు అన్న విచక్షణాజ్ఞానం కలిగివుండాలి. గ్రామ పెద్దల్లో ఎవరోస్తే పేకీలేనాలో, ఎవరికి కుప్పియివ్యాగో, ఎవరిని తగచుగా దర్శించి విషయాలు ప్రదర్శించుకోవాలి తెలుసుకుని వుండాలి. ఇక గ్రామంలో కక్షలున్నాయితే ఉపాధ్యాయుడి పరిస్థితి అతాత్రేయలో పాకూ తయారయ్యే ప్రమాదం! కుక్కరి విధానాలు

కుతరానూ పనికిరావు. అటో యిటో లేల్లు కోనుంటారు. ఎటేనా ముప్పుమాత్రం పంతులయ్యకి! రకరకాల సంతకాతో, వివిధ పరిమాణాల ఎడమచేతి బొటంపేరి గుచ్చులతో ఏ మాజ్జు ప్రభవించి పేవారని దర్శించుంటాయి. అధికౌలు లేం చేయగలనీ ఉపాధ్యాయుడికి ఈ బెడదలోనుంచి తప్పించాలన్న సమర్థతతో అతణ్ణి మరొక చోట బదిలీచేసి తమ బాధ్యతను మోకేప్పుకుంటారు.

కుళ్ళి కొరత పరిస్థితులలో సద్దబాలు పడవలవడమింది ఉపాధ్యాయుడు. గృహ సమస్య. కరపతి సమస్య. ఎంతో కృషిచే

బ్బలలమీద దప్పులదప్పులు, పిలి కూతలు, ఈ... లేని నిలిమాలు... పేను గిరిం అయ్యే మేమూ అని నానుభూతి కే...

అ చివర ఈ రిక్టర్ కౌడు, వాగు లోడ కూడికౌడు, మధ్యలో రిలై టేజీ బాతే ఎందరిగోలగాకన్న నిలిమా హాలు కౌడు. కాలేజీలో కాసుయాము.

హీనరీ లెక్కర గు ఏ ఊతానఅయినా హీనరీ గూలోకి వెళ్ళిపోయే నీతిలోకన్నా ది. కన్నీటి ఆవు కుంట్లు బుకనిసిస్తున్నాడు. వృత్తి వివాంకిత్తన స్పృహ, అయిన మంచి లెక్కర కౌటావయ్యగాని మంచిమనిషి. అతి మంచివాడు అయినా కుడుగా, అసమతుల్య జబ్బులుబట్టి అంతి వించివాడు. మేలిక తిమ్మ అయిన కు ప్రాణాంతికంగా తియ్యారంది. శిష్ట దెప్పే ఈమరుగా గాబాడే నిర్బంధగలదు కౌ. పాఠం చెబుతున్నప్పుడు విసుగు పోతాడు. విషయం బోధనన్నట్లుకొక టేబుల్ దింది అప్పచెబుతున్నట్లు చెబుతాడు.

అదే కౌసుయాములో నివాసి పిరి యడిలో ఎంగ్లీషు లెక్కరగ మేస్సయరు చెబుతున్నాడు. కాసంత చిను చిరుక్కు మంచి చెవులు బిచ్చయ్యే నిశ్చయంగా ఉంది. అల్లరి కుర్రాళ్ళి పేరుపడినవాని, వాడూ వేయిం మకుని మాయ మెవాయే విద్యార్థులువాడా కద. కుండా కూర్చుని చెప్పుకోసాగి విటన్నారు. ఆ కిరెని వాళ్ళికూడా నతం అరిమెవోంది. ఆరున పాతం చెబుతుంటే మేస్సయరు నరించెకొను, ఛాన్సలమంచి మేలిదాకా కీర్తనమంచి యాల్సినాకో ఎంతరించో ఎన్ని విషయాలో తెలిసే పోతున్నట్లు ఉంటుంది.

పాఠం సరిగా చెప్పలేని మేస్సయరులో విద్యార్థులు గోల చెప్పారని, బాగా చెప్పే పేనుగకొనులో నిశ్చయంగా ఉంటుంది, తిప్పిందా ఉపాధ్యాయులోనే ఉందని అనివారు ప్రతిదాహరణలు చెబుతారు.

అభివృద్ధి మాపించిన పాఠశాలకు వారి పిల్ల యిక్కడికి రానిసంభవంకా అన్న విచారం. తన క్రిమకు చుట్టూ లేకపోయి నందున నిగాకి ఎప్పుడులేనివా ఈ ప్రభుకు రానికంకర్తర తెలవాదేదాకా అన్న నిశ్చయం. ఎన్నింటికీ పెగా శరీరమిష్ట అనసరాలు బలిసేకొద్దీ ఆర్యాలు చిక్కు పోతుంటేగా ఉపాధ్యాయులో మంచికే తనం నెనాటుకపోతుంది. నిలబడ వూరి చేయాలిగనుక వూ చెయ్యం, అల్లరిచిల్ల

అల్లరికి అసలుకారణం

కొని ఉపాధ్యాయులలో కొందరు పాఠాలు బాగా చెప్పలేని కారణంచేత విద్యార్థులు చేసే వాడు గూరిన అల్లరిని సమర్థించటానికి వీలులేదు విద్యార్థులలో కురతినపు ఉత్సాహం వారి పాఠ బాతున్నంతి మూతన విశ్మయలంగా ప్రకటించిన పోనూ కొన్ని రాజకీయ పక్షాలు తమ ప్రయోజనం కొసం విద్యార్థులను వాడు కుంట్లున్నంతి మూతన క్రమశిక్షణ లో పంచనలనన అనసరంలేదు. డిలో అలజడి చినికి చినికి జడివాన అవుతోంది. వివిధంగా చూసేవా విద్యార్థుల ప్రవర్తన ఆందోళన కరంగా ఉంది.

దీనికి ఒక కారణం నేటి విద్యార్థానం లోని లోపమే అని అనధనజూ కొంగు చెబుతున్నాడు. హిస్టరీలో కొంటే కాలేజీలో క్రమశిక్షణ లోపం ఎక్కువగా ఉంటుంది. కాలేజీ దగువు లాచ్చి పిల్లల్ని చెడగొడు తున్నాను నేటి ఒక పాఠశాలగా వాడుకోలిక వచ్చింది. కాలేజీలో రాగానే విద్యార్థి మొనగా డెబా తున్నాడు; హిస్టరీలో కొంటే వ్యక్తి స్వేచ్ఛ ఎక్కువవుతోంది ఉపాధ్యాయు తోసమాన ఛాయాలో నుటాడటం నేర్చుకుంటున్నాడు. కాలేజీలో ఎంకుకు దగువు తున్నాడో, దిదివన దగువు తరువారి జీరింలో ఎలా పనికివస్తుందో, దగువెన తివాతి ఉద్యోగం వస్తుందోరాడో, వస్తే ఏ ఉద్యోగం వస్తుందో అతనికి తెలియదు. ఇంగ్లీషు కవులు ప్రాసినవి, తెలుగు కవులు ప్రాసినవి తుల్యంగా నడవటం యూరపులో ఏ యుద్ధం ఎక్కువ జరిగిందో తెలుసుకోవటం ఇంగ్లీషు విశేషమని ముక్కున పెట్టుకుని పరిశీలిస్తావాడటం ఎంతో తనకు ముందు ముందు ఎందుకు ఉపయోగ పడుతుందో అతని ఉపాకు అందని విషయం. అంగుచేత గడిచే దిగువుమీద అతనికి సహజంగా ఆసక్తి ఉండదు. ఏదో కాలక్షేపానికి

కాలేజీలో చదవటం జరుగుతోంది. మనో అయితే ఈ చదువేమిటి ఇతిరులకు అప్పు చెప్పే బడిపంతులు ఉద్యోగమో, నూగు రూపాయిని గుమాస్తా డ్యూగమో సంపాదించుకోటానికి పనికినుండేమో, ఈ దగువు మీద విద్యార్థి కారణం ఎందు కుంటుందో ఏరిగా దదివికేసం, చదవకపోలేనేం! అల్లరి చేసేసేం, బుద్ధిగా ఉంటేనేం! చదువు అయిందని పిండుకోవటమేగా కాలక్షేపం!

అంగుకే ఈవిద్యార్థి విధానాన్ని పూరిగా సంస్కరించక తప్పని కొందరు పేర్లు నూచిస్తున్నాడు. (విటిమ పరిపాలన అనన రాలను ద్విప్రేలో పెట్టకుని రూపొందించిన ఈవిద్యార్థి సద్ది స్వతంత్ర భారతి వ్యవస్థకు పనికిరాదని అంటున్నాడు. భారతి దేశం వారిలామొంగా అభివృద్ధి చేయటానికి ఉద్యోగ కువుతోంది. నాంకిక విద్య సర్వతోముఖంగా అభివృద్ధి అయితే గాని పారిశామికాభివృద్ధి పాధ్య పడదు. కనుక నాంకిక విద్యకు పెంపొందించాలి. వృత్తి విద్యలను ప్రోత్సహించాలి. విద్యకు బహు మఖాలుగా ప్రత్యేకించి శిక్షణ ఇవ్వాలి. కళలు, రాజకీయాలు, చరిత్ర, ఆంక మూతలు ఇలా సిద్ధాంత స్థాయిలో ఉండి పోతున్న విద్యను జీవితానికి ఉపయోగ కరంగా గడుకోవాలి. చదివే దగువు తన అభివృద్ధికి, జీవితానికి, కళానికి ఒక ప్రయోజనం చేకూర్చాలననే నమ్మకం కుదిరినప్పటి విద్యార్థికి ఆదగువుమీద గౌరవం కలుగుతుంది. ఆ గౌరవం లిగినప్పడు క్రమశిక్షణ బాధ్యతల ప్రవర్తన పాటంటితల అత వస్తాయి ఈదగువున్న వానాకాలపు దగువులనే 'రసభావం' పొగొట్టగలిగిన దగువే విద్యార్థి క్రమశిక్షణ వినుండ; దేశాభివృద్ధికి సహాయకాని అవుతుంది. ★

“పూర్వవిద్యార్థి”

రగా లీ కూర్చున్న మర్రాజ్జీ చూచి, ఎవరి కర్మకు ఎవని కర్మ లనుకుంటూ కిరీ పతి కనొండవంలాంటి అలవాట్లు అతనిలో వేరు నుక పోతున్నాయి. వీటిలో మొంటికి విద్యాప్రమాణాలు ఎంతం కావడానికి రెండో క్రమశిక్షణ శిథిలంకొవడానికి కొంతా లోతున్నాయి

అన్ని విద్యాప్రమాణాలు పతనం కావ గించుకుంటుంటే విద్యార్థులో క్రమశిక్షణ లోపించినప్పటినుండి! విద్యార్థులో క్రమ

శిక్షణ లోపించిందెప్పుడు? తనవారి సర్వ పమృతిపై, ఉపాధ్యాయుని అసమర్థత పై పరిపూర్ణ మైన విశ్వాసం కలిగిఉన్నాడు. తిమ్మని ఎమ్మీగానూ, బమ్మని తిమ్మగానూ మార్చాలనుకుంటాననుకుంటా తనకండగా వుండగా. పరిశి పాను కావడంలాంటి నామరావని మరొకటి వుండవని భావిస్తున్నాడు విద్యార్థి. భావించి అధ్యాపకుడికి

(రీ-వ పేజీ మూడుడు)

వల కల్పాంత

భక్తును అభీనుకు పంపించి ప్రార్థన కౌశీమరాలు పడి చెడిన జేబుర కౌత్ ను అంబేద్కారుని పంపించి సంధ్య. అంతగా వాక్కులో, “ఎవరినండి మాయలు.” అంటున్న తన 14 ఎళ్ళి అది గొంతుకు వివరించింది. వెళ్ళి తలుపుతీసింది. ఆపుతే సమయమన్న మామగడ్డకి రెండు ఎత్తని బాకలు, గుర్ర బాయిర మీ, మెపలో ముత్యం పెక్కును, నానుతాను, చేతిలో వండి కుంకుమధరిగినో పాతికేళ్ళి యువతి నవ్వుతూ తన ముటిపై ప్రక్కన నిల్చుంది. “సంధ్య గారు మీరెవరో?” అంది ఆరిక. అవునన్నట్లు సంధ్య తిలకించింది. “నూ అమ్మాయి పుట్టినోజా యివోళి, పేరంటానికి రండి” అంటూ ఆరిక బొట్టు పెట్టింది. “వదివా ఈవిడ నూ లెక్కల టీదరు. బాగా చెప్తాను” అన్నాడు గుటిడి శేఖర్ “మీ ముటిని శేఖర్ పెద్దలెక్కలు కూడా బాగా చేసుకుననాను. తెలివీలవాడి” అం ఆరిక. “అనన్య మావదిని చెప్పించండి” అన్నాడు శేఖర్. “అలాగా. మీరు బాగా చెప్తారండి ప్రైవింగు దావారో?” నవ్వుతూ ఆరిక ప్రశ్నించింది. “తదండి చిన్నపిల్లలకి బోంచేసి వారకి అమ్మయ్యెటట్లు చెప్పటం నాకేదం” సంధ్య నీగ్గుగడుతూ జవాబిచ్చింది. “నిలబడేటట్లు బట్టలు తున్నాను. కూర్చోండి” అంది. “వెళ్ళి తానండి ఇంకా పనుంది. ఈపూట మూలలును వెళ్ళిలేను. నానుంతున్నానా వెళ్ళాలి. నాయంతం పేరంటంకి ఈలోపలే అన్ని మానుకోవాలి. వస్తానండి ఆయన వస్తారేమో” అని ఆరిక వెళ్ళిపోయింది. ముటిడిమూలకి వెళ్ళాను.

సంధ్య జేబుర కౌత్ ఆర వేసోంది మధ్యాహ్నం ధిక్తవ్వేసోకి ది ఆరకయ్యగారే తిడ తాగు. ఆయన చాలా మంచివా. గబుక్కుని పేరంటం పిల్వడ టీదరు కురుకు వచ్చింది... ప్రైవింగు...అమ్మ...నిటూర్చింది సంధ్య. అవును తనకూడా ప్రైవింగు దదిని వీదరు చేస్తూ పై క్లాసులు చదవాలి ఒక ప్రతు ఎంతో ఉపయోగపడింది.

అలాజాన శివ ఎస్. ఎస్.ఎల్. సిగ్గుంచినాగ్కులు నెచ్చుకుపోయింది. సనాతివాచా గాలుగల అమ్మ నాన్న వివాహం చేసినప్పూరు ఇప్పుడప్పుడే వివాహంచేసుకోవని నిష్కం గా చెప్పిందితిను. అమ్మకు, తనకితో వినమట అ శిష్ట్యం ఉండేది ఎప్పుడు అసలనూ లేతోచటలేదు..

అనకోపండా ఒక శోజాన తని తొతయ్య గారు, మామయ్యగన్నా. ఎదు తొతయ్య గారు రెండుకోజాలు ఎమేమా నూటాడారు. మెల్లగా అమ్మ తిన్నువీటి అమ్మయ్య చచ్చిపోయింది. ఎన్నాకు ఆయన, పిల్లలు అడిగిస్తే తమండా వుంటారు. మామయ్య పళ్ళియ్యితే కొడుకును పె లను మామయ్యంటూ తొతయ్య గారు క్రిమ రామా అనుకుంటూ వుంటారు. బగటిపిల అయితే నిల గ తొతయ్య గార్ని మామండా మామయ్యను చేసుకో సంధ్యా అడవాళి ఇమ్మాయిలైన వరిమా చాలు. మిరిం ఎక్కడికీ. అమ్మ యింకా ఏమా చెప్పబోయింది. “నాకేప్పుడే పళ్ళెవ్వరూ” అరిచింది సంధ్య. తన ఆశిగూలు వేళ. ప్రైవింగు చదవాలి. చిన్న చిన్న పలం రకి వాతాలు చెప్పాలి. టీదరుచెస్తూ తన తల్లిదండ్రులను పుణ్యపెటాని ఉపయోగపడేది. తనబాం నెరికి అమ్మకొగు.

అమ్మ లోపల పని కనుకుంటోంది. నాన్న గారు నిద్రపోతున్నా. తొతయ్య గారోచరు వుంటున్నాడు. మామయ్య అప్పుడే యింటర్యాయించి వచ్చాడు. తను చగువుంటున్న వన లక్కడి పడేసి లేవబోయింది. “కూర్చో సంధ్యా” మామయ్య మృగువుగా అన్నాడు. మామయ్య మనస్సుకూడ చాల మృగవతుండి తను. ఇంత తన మనకోరెను అన్నాడు.

“ప్రైవింగు చదువుతావా?” నవ్వుతూ లాలసగా అడిగాడు, ఆవా దావప్రస్తుమాక ముగ్ధ రాలైంది. తిప్పచేసేదానిలా సేగ్గుపడింది ఇప్పుడనుకుంటోంది ఆ నవ్వునకాంతం తో విడమేసింది.

“నాకు వికాపట్నంలో ఉద్యోగమయింది సంధ్యా అక్కడే ప్రైవింగుచదువువుగాని. ఏంకి నికివ మేనా?” అయితక గ అడిగాడు చంద్రం మామయ్య

ఒక్క ఒక్క దిసగా తొతయ్య గారు. తను కౌవాని కోగలోని ప్రాథే కళార్యంగా మానే మామయ్య. తన మొండేలిం మానే నిప్పవాయలై నిటూర్చి అమ్మ నాన్న గారక యింతక క్రితక వివాహినుంవో ప్రైవింగు చదివాలని జీతతో నాటుకుటయిన ఆకాంతి, ప్రైవింగు చది విస్తా నంటున్న మామయ్య నాన్న గారు, అమ్మకోరము మామయ్యను పెండిచేసి వాలని నిశ్చయం నుకుంది “అలాగే మామయ్య అక్కడే చగువుంటూ ప్రైవింగు” అం తాను ... తన ప్రవర్గం నింవోని నింటున్న అమ్మయ్యను నింపించింది. అమ్మకోసమే తా సేమాలంది

వెళ్ళియింది మామయ్యతో. ధింవెంట చిన్న పటితో వికాఖవ్నం వచ్చింది. ఇదివాకటి కంటే ఇప్పుడు తొతయ్య గారు కంపంక వుంటున్నాడు కౌని మామయ్య కని అన్ని నఖాలు, పనులకు ఉపయోగించే ఒక ముచ్చికంది మామయ్య గు. ఇంకోగా పసంత త నేచేమాలి పాంటు ఉతికి ఇస్త్రీచేమాలి. అప్పుడాల, వడిమాల పెటలి. ఎలు గోజా బూజా గులవాలి నెనియలు మామట. పుంకొలు చగువుట అడవాళికి గురలనాట్లు. తనుకరిం అన్ని మామయ్య గారు. ఒక్కసారె నా పుట్టింకి పంపించలేక. ప్రైవింగు సంకతి అగతే నవ్యాగు విచ్చివ నా అని తన బాతి నేమేవాం ఫో అన్నాడు. మామయ్య ఇలా నూలగిప్పుతో నుకోరిగు.

అప్పుడు అడవిగుర్రంలా వేస్తూ ఉన్న తనని మచ్చికచేసి పళ్ళికోప్పించడానికి ఆ తా ఉచ్చునుపన్నాడు. వాడినే ఎదిగనుంది నానింకుండా లాలించి, నవను కరిగించి కంచా ధి ఇలా ఆలోచిస్తూ జేబుర కౌత్ కు ఎంతపట్టు పెట్టిం తెలియనేలేదు. అంతగా వన్ ధన్ ధని తలవుచున్నాడు. శిశిక్కు స గ్య త్వంత్వంగా తనధిం ఇంకా గా ఎందుకువచ్చా

అని ఆలోచిస్తూ తలుపు తయటానకి వెళ్ళింది. ★

రాశి ఫలాలు

★ దైవజ్ఞ పాతూరి శ్రీరామమూర్తి ★

భిక్షు, కుటుంబంలోనివారి ఆరోగ్యం సరిగా ఉండదు. శ్రాంతి మనుష్యులతో స్నేహం భిక్షుంది. కాని వారివల మోసం జరుగకుండా చూచుకొనటం అవసరం. 11, 12, 13 లలో గౌరవప్రార్థి, కుభ వార్తలు.

సింహం:

(మఖ, పుబ్బ, ఉత్తర 1 పాదం)
ప్రతివిషయంలోను మీ ఆంతస్తును కాపాడుకొని అన్నిరకాల మనుష్యులతోను సమానంగా వ్యవహరించగలుగుతారు. బంధు మిత్రులంతా, సహాయులు లభిస్తవి. ఇంతకు ముందే చెప్పిన మాటలు చెల్లించుకొనగలుగు తారు. ఖగ్గులు అధికంగా కనుపించినా తిగిసంతి అదాయంలభిస్తుంది. సకుటుంబం గా ప్రమాణాలు చేసుకుంటే రావచ్చు. శ్రుతి వ్యాపారాలలో మీరొందటం సకాలంలో నేరేవర్యులొగలుగుతారు. ఈ సమయంలో అతిముఖ్యమైన శ్రాంతివిషయాలు లేకుండా గలుగుతారు మీమాటతీగ కార్యకలాపాల పవతి కొంతమందిద్వప్తిలో ముడిబి కలుపుగా తోచటంకల ముఖంగా మీతో కలుసుకోలేకపోవచ్చు. కాని, వారివల నీ ముంగుముందు మీకు అనంత శాంతి ఉంటుంది. 14, 15 లలో కలహప్రసంగాలు, కుభికార్య ప్రయత్నాలు.

కన్య:

(ఉత్తర 2, 3, 4 పా, మాస్త, చిత్తి 1.2 పా)
ప్రతీతం విషయంలో అంతకతృప్తికాం కనుపించదు ప్రతిపనిలోను, అటంకాలు, విపరీతమైన ఖర్చులు కనుపించగలవు. శ్రుతిలో చికాకు అధికంగా ఉంటుంది. మీరు న్యాయంగా వ్యవహరించినా కొన్ని సందర్భాలలో వ్యతిరేకం అనకాకాలున్నవి. మీ ఆరోగ్యంపూర్వకంగా శాంతి అవసరం బాగానే ఉంటుంది. ధర్మ కాగాలు అనే పేరతో ఖగ్గులు పెరుగుతవి. శ్రుతి ఉపన్యాసాలలో విషయంలోనూ పారపాల్కురాకుండా చూచుకొనటం అవ సరం. కులవ్యాప్తమైన తిహారాయణం చేసు కొనటంకల మనోధర్మం లభిస్తుంది శ్రుతి బాధ తొలగతుంది. వారాంతంలో మీకు రావలసిన ఫలం చేతికి వస్తుంది. బాధ్యతలను తగ్గించుకొనటానికి యత్నించండి. 14, 15 తేద్యులలో అందాశన, కార్యభారం.

11-5-60 బుధవారం మొదలు
17-5-60 మంగళవారం వరకు.

విధునం:
(మృగశిర 8, 4 పా, ఆర్ద్ర, పుష్యము 1, 2, 3 పా.)

మేవం:
(అశ్విని, భరణి, కృత్తిక 1 పా.)
ప్రతివిషయంలోను ముందుశ్రాంతి అన సరం శ్రీప్రబు, ధనకృయము అధికంగా ఉంటుంది. మీ స్నేహితులు కొందరు మిమ్ము లను మాటలతోనే భగవంతునిగా భావించి మా ప్రాధికృతి సాంబంధించిన కార్యకలాపాలు గౌరవప్రదంగా ఉంటుంది. అయితే ఫలితం సాధారణంగా నీ ఉంటుంది. కుటుంబంలో ఒకరిమీద ఒకరికరికెక్కిరింపు, ఆవరణలు లోపించగల నూచినాన్నివి. అదాయం చూచుటగా నీ ఉంటుంది. కాని, కొన్ని దినాంశములు పైని పడటంవల్ల శ్రమ కనెకలసినవస్తుంది. ఇతిగులకు సహాయం చేయగలసిన వస్తుంది. వ్యవహారవిషయాలలో నిదానంగా ఉండటం మంచిది 16, 17 తేద్యులలో కుభివార్తలు శ్రుతిలో అభిప్రాయం.

కొన్ని సందర్భాలలో వృద్ధాశ్రమ చేయ కలసిన వస్తుంది. కాని ముత్తించిన సంతృప్తి కరమైన ఫలితం పొందగలుగుతారు. నిదా నము, ధర్మ అవసరం. అధికంగా వల కార్యకర్త లభిస్తుంది. ఈ సమయంలో విశేష మంగా డబ్బు పెట్టుబడి పెట్ట చేయతిగిన పంలు అనుమతిస్తవి. సంఘంలో మీమాట బాగా చలాచలా అవుతుంది. మధ్యలో కొద్దిగా అనారోగ్యం చేస్తుంది. కాని మీ కార్యకలాపాలకు అవకాశం కలుగను. మాట నిరసించే మనుషులతో స్నేహం లభి

గ్రహ స్థితి

మేవంశోకుకుకు, మేవన్నవభాలలో గార్యములు, సింహంలో రాహువు, ధనుస్సులో శనిగుళువులు, కుంభంలో కేతువు, మీనంలో ఆగారకుకు, కులా వృత్తి ధనుర్వక రాబలో గంగుకు,

వృషభం:
(శ్రుత్తిక 2, 3, 4, పా, శోహిణి, మృగశిర 1, 2 పా.)
కొన్ని సమయాలలో మీ మాటలు చెల్లించు కొంటూనే ఉంటుంటారు వస్తవి. ఖర్చులు, బాధ్యతలు పెరుగుతవి. కార్యభారం, అందా శనవల్ల భూకశక్తి లోపిస్తుంది! అయితే పట్టుకలనీ పదిసంఖ్యలో గౌరవాన్ని నిం డేటకొనగలుగుతారు. శ్రుతి న్యాయపరంగా ఇతరులతో పోటీ పడటం వస్తుంది. ప్రయాణాలు చేస్తారు. కుటుంబంలో తి పెట్టిన పనులు కొంత ఆసక్తిగా జరుగుతవి. దైవ కార్యాలు అనుమతిస్తవి వారాంతంలో అన్యాయంగా బంధు పులకనంపించి కమ వార్తలు తెలు సవి సంఘం కార్యాలలో పాల్గొంటారు. ఇతరలమాటలను సమీక్షిస్తే యు తో కలహంకల దగర్మ 12, 13 లలో వివాదం వస్తువులు కొంటారు. గౌరవప్రార్థి.

కుంది. జాగ్రత్తగా ఉండటం అవసరం. కుటుంబంలో కుభసంతోషాలు భిక్షు సవి. విశ్రాంతిలేని సమయం. అయితే ఉత్సాహం తగ్గును. 16, 17 లలో కారణం తెలియని శంతి. తలవనితలంపుగా గనప్రార్థి, బంధు పుత్రోకలతలు.

కర్కాటకం:

(పుష్యము 4 వ పా, పుష్యము, ఆశ్లేష)
ప్రతీతం ఉండవచ్చు మీకు ఎంత ప్రయత్నించినా ఏదో ఒకభాగం పైకెక్కి పోతుంటుంది. దైవమృగశాంవల జనులపదంగా నిర్వహించగలుగుతారు. సుప్ర మనుష్యులకలలు వివిధగిద్దరు మిత్రులు మీతో కలహిస్తారు కాని, నిదానంగా యధార్థం తెలుసుకో గలుగుతారు కుభ వార్తలు తెలుస్తవి. తలవనితలంపుగా అదాయం పెరుగుతుంది. శ్రుతి సాంబంధించి ప్రయాణాలు చేస్తారు. శ్రుతి ఉద్యమాలలో నాటకానికి అవకాశాలు

రాశి ఫలాలు

తేలు :

(చిత్త రి, 4 పాదాలు, స్వాతి, విశాఖ
1, 2, 3 పాదాలు)

భరితం పూర్తిగా ఉండవలసి విషయం ముందుగా తెలిసేకూడా ఎన్నటివారి సంతృప్తి కోసం కార్యరంగంలో ప్రవేశించవలసి జీస్తుంది. పదిమందిలో గౌరవం పొందగలరు కాదు. కుటుంబంలో కుటుంబంలో హాయి ఉన్నది. కాని ఖర్చులు మాత్రం బాగా పెరిగే అవకాశాలున్నవి. బంధువులకుగాని, స్నేహితులకుగాని మీ సలహా సహాయము అవసరం అవుతుంది. సమయానుకూలంగా త్వరపారించి నిర్ణయాలు రాకుండా చూచుకోవండి. కొన్నిచేరిలలో అనుకూలమైన సమయం, ప్రయత్నాలు తలపెడతారు. కాని అటంకాలు వస్తవి. పదిమంది మిమ్ములనుగూర్చి గొప్పగా చెప్పుకుంటారు. నిలవగల తప్పులుకోసే ప్రయత్నాలు అనుకూలిస్తవి. 15, 16 తేదీలలో నిలవ విరోధాలు, కుభవార్తలు గొప్పవారితో స్నేహం.

* * *

వృత్తికం:

(విశాఖ 4 వ పాదం, అనూరాధ, శ్రేష్ఠం).

ప్రస్తుతం మీ ఆలోచనలు కార్యరూపం పొందగల అవకాశాలున్నవి. మీకు మాట ఇచ్చిన స్నేహితులు ఎక్కడో సహాయం చేస్తారు. ధనాదాయం ఇంతకుముందుకన్నా బాగుంటుంది. సాధారణంగా కొన్ని సమయాలలో కలహాలు రాగల అవకాశాలున్నవి. మీ చేత సౌఖ్యం లాపించగల సాధన లున్నవి. అయితే మీ ప్రయత్నాలు అవాప్రకారం పొగుటా ఉంటవి. కొన్నిచేరిలలో అనుకూలమైన సమయం, సంఘంలో కలకుటడి పెరుగుతుంది. సాధ్యమైనంత

కు మీ స్వంత కార్యకలాపాలలో ఇతరులు జోక్యం కలిగించుకోకుండా చూచుకోవండి. ఒక రిద్దరు స్నేహితులు మీ సహాయం కోరికపడతారు. కాని ప్రస్తుతం పెరవేర్లు లేకపోతారు. 12, 13 లలో వృత్తిలో అభివృద్ధి, అధికారం ప్రాప్తం లభిస్తుంది.

* * *

ధనుస్సు:

(మూల, పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ పా.1)
చివరలం బాగున్నది. మీరు పదిమంది కోసం పాటుపడి కొన్ని ముఖ్యమైన పనులు పెరవేర్లు గలుగుతారు. పొట్టి ఉంటుంది. కాని ధైర్యంతో ఎదుర్కోగలుగుతారు. ధనాదాయం కూడా బాగుంటుంది. విలాస విశేషకార్యక్రమాలలో పాల్గొంటారు. మీ ఆరోగ్యం కుటుంబంలోనివారి ఆరోగ్యం కూడా బాగుంటుంది. వారం రెండవ భాగంలో స్వల్పవిషయాలలో పటుదలలు పెరిగే నూచిని లున్నవి. ఇతరులవద్దనుంచి రావలసిన ధనం చేతికి వస్తుంది. ఈ సమయంలో మీకు సహాయం చేస్తామని చెబుతు మీ కల పనులు పెరవేర్లుకుని తప్పుకుని పొయే మనుష్యులు తలపెడతారు. స్నేహితులవద్దనుంచి కుభలాభవార్తలు తెలు సవి. 14, 15 లలో శ్రమఅధికం. పనులలో వార పాటు.

* * *

మకరం:

(ఉత్తరాషాఢ 2, 3, 4 పా, శ్రవణం, సమిద్ 1, 2 పా)
శ్రమపడినందుకు భరితం బాగా ఉంటుంది తరచు సందేహాలు మిమ్ములను బాధిస్తూ ఉండటంకల కొన్ని సమయాలలో చేతికి అందిన అవకాశాలను తగులుకోంటారు. అధికారంకల మీ పనులు కుఖంగా

పెరవేరుతవి. బంధువులవద్దనుంచి నిష్కర మెక వార్తలు రావటంకల మనస్సుగా అంకో శన కలుగుతుంది ఆరోగ్యం తాత్కాలికంగా లోపిస్తుంది పిల్లలమూలంగా సుఖ సంతోషాలు లభిస్తవి. మీరు కొన్ని సమయాలలో అకస్మాత్తుగా ఇతరుల మనస్సును నొప్పించటం జరుగుతుంది. కుటుంబంలో ఖర్చులు పెరగగల సమయం. బంధువులు మీ మాట ప్రకారం వసుదుకొనరు. కాని సలహామాత్రం కొరతగా మీకు శ్రమ లిస్తారు. వస్తువులు మొదలయినవి మీ వార పాటుకల పొయే అవకాశాలున్నవి. 12, 13 లలో వృత్తిలో మంచి అవకాశం, పుణ్యకార్యాల.

* * *

కుంభం:

(సమిద్ 3, 4 పా, శిశిమం, పూ. భాద్ర 1, 2, 3 పా)
మీరు అనుకున్న పనులు అన్ని పంపూ రంగా పెరవేగలవని అనుకోవదు. మీ ఆత్మలే విముక్తులను చిక్కు పనులలో దించటానికి ప్రయత్నిస్తారు. ఖర్చులు తగ్గించుకోవటానికి ప్రయత్నించటం అవసరం మీ ఆంతరంగిక విషయాలను గురించి తెలుసుకోవటానికి ప్రయత్నించే మనుష్యులు గురించి బాగ్రతగా ఉండవలసి. మీ ఆరోగ్యం చెడే అవకాశాలున్నవి. ఆహార వివేకాలలో శ్రద్ధావహం. చివర వేదాంత విషయాలలో ఆసక్తి లుగుతుంది. స్వగృహం కార్యకలాపాలలో మీ కోరికలు పరి సవి. వృత్తికి సంబంధించినవి కులలో మీతో స్నేహంతో ప్రవర్తిస్తూ మిమ్ములను వంచించేయటానికి ఎగురు చూచే మనుష్యులుంటారు. ఎవ్వరితోను విరోధాలు పెంచుకోవద్దు. 16, 17 తేదీలలో శ్రమలు, వృధాఖర్చులు, కష్టవార్తలు.

* * *

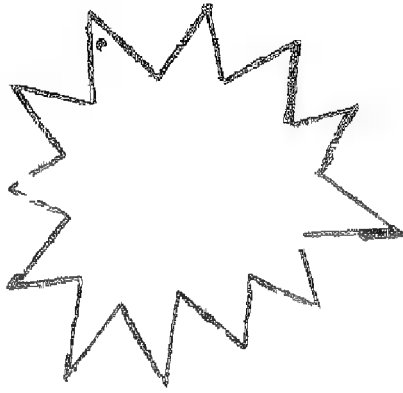
మీనం:

(పూ. భాద్ర 4 పా, శి. భాద్ర, రేవతి)
ఆరంభించినపనులు ముగ్యలో వక్రించ గలవు. కాని చివరకు అనుకూలిస్తవి. ధైర్యము పట్టువల అవసరం. వ్యవహారరంగంలో ఆలస్యం కనుపించినా అనుకూలం ఉంటుంది. పిల్లల ఆరోగ్యం బాగుండను. తొందర పడి ముందుగా ఖర్చుతో కూడిన కార్య భారం పైన పెట్టుకోవటంకల ప్రకారం పడతారు. కుటుంబంలో కలహ వనంగాల వచ్చేట్లు తోస్తుంది. కాని ప్రతిష్టాంగా రాకుండా సమనేహితులవు ఇతరులవద్దనుంచి రావలసిన ధనం సక్రమం గారాగు. ప్రయాణ కార్యక్రమాలు బాగాగా చేసుకోవటం మంచిది. ఇతరులకు సలహా చెప్పటాని నిర్ణయాలు తెచ్చుకుంటారు. 14, 15 లో శ్రమకల కార్యకార్యం గొంతు పాత పనులలో.

తేలుసుకొని బాగుపడండి

వాంఛితమగుఖాలు అనుభవించుచుకూడ, పిల్లలుపుట్టుకుండా ప్రతినెలలో అనేక దినాలలో ప్రముఖ దాకర్లు వివేచన, సవినీ మైన 80 మార్గాలు చేర్చి ప్రతినెల అనే తెలుగు పుస్తకం పునర్ని ముద్రణకలయి రియారుగా ఉంది ఇందులో అపుసరం లేకపుకు గర్భిణిరాకుండా చేసే 80 మార్గాలు, సుఖ ప్రసవానికి గర్భిణిల ముందుగా తీసుకోవలసిన బాగ్రతలు, పసిబిడ్డలను పుష్టిగా, ఆరోగ్యంగా పెద్ద ఖర్చుచేకుండా పెంచేమార్గాలు పొమ్ములతో సహా ఉన్నాయి. రచన ఎ. యస్ మార్క్రియం. పి. సంపాద సమకలలు తీర్చటానికి ఆధారపడి తగిన పుస్తకరాజము, ఈ అద్భుతగ్రంథాన్ని మీరు చదివితే రి. కలకు 8-50 పామ్మలనుచేతం. "మార్క్రి వివాచకం" 88 పిల్లలకు రి. ముద్రాను-14కు ఉత్తరప్రాసే వెంటనే మీకు రి. పి పామ్మద్యారా వంతుడు. SWASTIK

రూ 100-00 =

మంచిమంచి

మహాపుస్తకాలు

ఉపరి

9

ఉత్తమ గ్రంథాలు

ఉచిత

మహాపుస్తకాల వినియోగం నివారించే నిబంధనలు
కేంద్ర నిబంధనలు అభిమాన పటిమలు /

శ్రీమతి శామమతి రామకృష్ణ!

మహాపుస్తకాల అభిమాన నిబంధనలు మా తొలి కావ్య
మాడు 9 నిబంధనలు ముప్పైగా అభిమాన నిబంధనలు
గ్రంథాలయంలో చేర్చుకొంది /

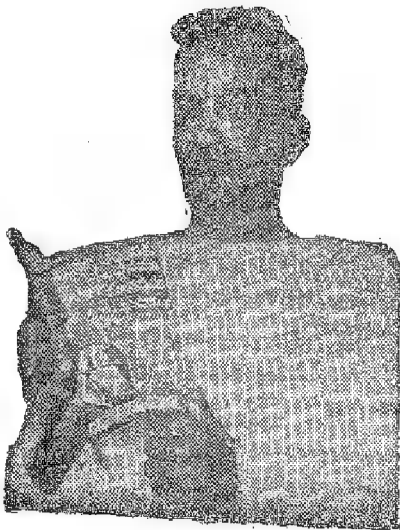
1000 హాటింగ్

ఉత్తమ గ్రంథాల

మండి మీకు కావాలి

ఎనవి మీకు మీరే

ఎరుకోవచ్చు

గ్రంథాలయంలో

అభిమాన నిబంధనలు

అభిమాన నిబంధనలు

మోరెడు విషయం ఉంది

పుస్తక ప్రపంచం

మానవత్రిక నెలకొంది

18 నెలలు ఉంటుంది

గ్రంథాలయంలో పొందిన ప్రకృతి రచనలు

శ్రీ లి. వి. గాథామయ మొట్టమొదటనే ముద్రణ చేసిన గ్రంథాలయం

జాతీయోద్యమ మూడు ఉత్తమ గ్రంథాలయం ఉచితంగా పాఠ

గ్రంథాలయంలో అభిమాన నిబంధనలు చేర్చుకొంది

నలవలా అయితే అయిదు రూపాయల చందా వడ్డెనిమిది నలవలా
 పంపడం! అంత!!

నీ బ్రహ్మచర్యమును విడిచి రహస్యము యావత్తూ మానే

ప్రస్తుతానా, ఏ కారణంవల్లనైనా మీరు మధ్యలో చందాకట్టడిం మాని
వేసినా అప్పటివరకూ మీరు చెల్లించిన మొత్తం విలువను సమానమైన
ఉత్తమగ్రంథాలు మీకు తప్పక వస్తాయి కాగా, ఇందులో చేరడంవల్ల
మీరు వ్యవహారానికి దోహదం కాబట్టి తక్షణమే మొదటిసారి చందా
కట్టి, మీ సంతృప్తిగ్రంథాలయంలో పునాదులు వేసుకోండి.

కట్టకథలు*
 'భక్తవర్తి రాజగోపాలా
 చాడ్యుల రచనకు అను
 వాదం

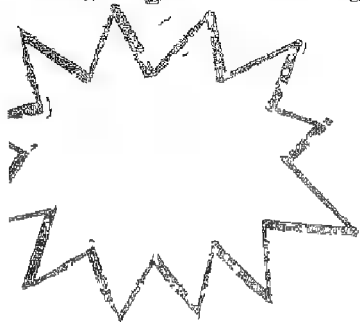

పో బెల్ బహుమతి
గడించిన హైస్కూల్
హెస్ నవంకు తను
వారం

పాఠన, శ్రీనాథుడు, పింగళిమూరన
రచించిన ఉద్ద్యోధాలు యెదలు నార్ల, య
చాటి, చలం, భరద్వాజ, విశ్వనాథ శర్మ
నేనురాజ భానుమూర్తి, గోరాకాశ్రి, అజ
కృష్ణ మాంబిచందూర్, శ్రీదేవి వివేకా
రావు, పోతుకూడి సాంబశివరావు యెద
వివిధగ్రంథాలవరకూ పలువురు ప్రచుర
సంపుటలుగల మా క్యాంటలగులోనుండి
అంతట మీరే ఏదోచవచ్చు

1 దీని యజమానులు గణపతిని 38 పండ్లనుండి వున్నక
38 వ యం శేషావలం అందు కంపెనీ

ప్రపంచ ప్రజలందరినీ ఏకమై చూడగల గొప్ప విశేషం:

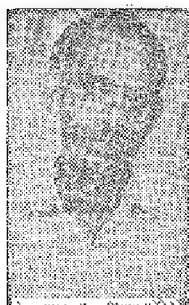

దీనిమూలంగా మీరు రోజుకు రీ అటోలుకూడ వడని కనీసపు పెట్టుబడితో
మీ స్వంత గ్రంథాలయం ఏర్పాటుచేసుకోవచ్చు.

ఏ . బి . సి . గా . చ సరిగ్గా చదవడానికి మంబోసింది అప్పుడే చాలామంది ప్రపంచాదులుగా చేరారు.

శ్రీమతి ఎ. వి. కృష్ణమూర్తి
కలకత్తా

శ్రీమతి. వి. గోపాలరావు
హైదరాబాద్

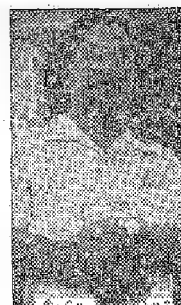
శ్రీమతి రామంజ్జీ అమర్త్య
కలకత్తా

శ్రీ కె. రామమూర్తి
చిత్రకూటం

శ్రీమతి కనకమ్మ రామకృష్ణ
కలకత్తా

శ్రీ బి. రామకృష్ణ
మంబోసింది

“దేశంలో చదివే అలవాటు ఏకాసానికి వసంతోదయం ..
జాతనూ పూర్ణమూ, శ్లాఘ్యమూ అయిన సంవిధానం.”

—డా. బి. యస్. ఆర్. రామకృష్ణ.
బెన్ గాల గ్రంథాలయ సంఘ అధ్యక్షుడు.

‘చిక్కటి చూపన... తెలుగు సాహిత్యం మనస్సులను
రవ్వకుండా చూరగొంటుంది... ఇటువంటి శుభా
కాండలు’.

—UNESCO.

‘వెలసిన పరిణామాలకు తేరింది. మంచిచి మేరకు వేరే సంకల్పంతో లేదా చూడండి.

“శ్రేష్ఠ చూపన ఆంగ్లదేశంలో మధ్యతరగతికి
చెందిన ప్రతి మనిషీ సునాయాసంగానూ, చౌకగానూ
మంచిమంచి పుస్తకాలను స్వీకరిస్తూనే తెప్పించుకుంటున్న
జాగా తోడుపడుతుంది.”

—ఆచార్య సూరిశిఖాడి కేంద్రీయకాండ్య.

“అద్భుతమైన ఊహ... దేశంలో ముఖ్యంగా శిక్షణపొందిన
అవకాశాన్ని తీర్చిదిద్దుతుంది.”

—డా. బి. యస్. ఆర్. రామకృష్ణ.

ఈ పథకం వూర్తి వివరాలకు వెనుక పుటలో చూడండి

జీవన గంగ

పురాణం సూర్యప్రకాశరావు

(గత వారం తరువాయి)

ఈ మాటలు వింటూన్న ఆప్ప చెల్లెళ్లు, పెద్దగా నవ్వుతూ “వెళ్ళి వచ్చి చాపమీద కూర్చున్నాడు.” అయితే బావా నీకు ఈ అక్కని ఆడివాసుకోవటం తప్పించి మరో పని లేదా.” అంది రాధ.

“ఇది నీ బాగుంది ముంగుడు అన్నది మీ అమ్మగారు. దానికి నేను చెప్పింది బాబు మాత్రమే.”

లక్ష్మమ్మగారు ఉన్నట్టండి “అంతల వాటా చూడలేదే. పదిండి చూద్దాం” అన్నాడు.

రావచంద్రం గళక్కుచున్నాడు. బావ కమ్మ ముఖంలో నవ్వు చూయమయి పోయింది. లక్ష్మణరావు ముటుకు పదిండి. చూద్దాడుగాని అంటూ ముంగుకు వడిచాడు.

ముంగుడిలో ఒక పేటిలు రెండుకుర్చీలు ఏ చేవో పుసకాలూ ఉన్నాయి. సుగ్గి గదిలోకి నల్లేవరికి రెండుమంచాలు గోడకి చెరిపేసి ఉన్నాయి. గోడమాల రెండు చాపలూ, ఒక మాసిపోయిన బట్టల బుట్ట, దానివూ మాల మీద కొన్ని పక్కబట్టలు కనిపించాయి. కంటగిడలోకి నడిచేసరికి చూగునించి వేలాడుతున్న కట్టల మెపు ముంగుగా నిలిపించింది.

లక్ష్మమ్మగారు ఆస్పర్యంగా “ఇక్కడ ఇంకో కట్టల మెపువుందే” ఇంకో బాగుల బస్తావుంది. ఈ వాత్రానా మాను లేవీ టీకి అంటూ ప్రశ్నలు చెయ్యసాగాడు. సమాధానంకోసరం ఎవరూ మాడకుండానే “ఇంకా పాతవాళ్ళు పూర్తిగా భారీ చెయ్యలేదా?” అని మళ్ళీ ప్రశ్న వేసారు.

“నేను వాళ్ళు పూర్తిగా భారీచేశాడు” అన్నాడు లక్ష్మణరావు.

“నీ ఇంతా విరిటికి నో ప్రశ్నల వాటాలూ ఉండే, వాళ్ళని బోధిస్తే”

రాధమ్మ లక్ష్మణరావు ముఖంలో బావా అని చదవాలని ప్రయత్నిస్తూ ఉంది గాను చంద్రం గుమ్మానికి చొరబడి తివరుమనని నిలబడ్డాడు.

ఇక ఈ అనిశ్చితస్థితిని కొనసాగించటం ఇష్టంలేక లక్ష్మణరావు ‘మీకు అన్ని విషయాలు వివరంగా చెబుతాను కూచోండి. కాని విన్నతర్వాత మీగా వివిధమైన మనోవికారం లేకుండా. ధైర్యంగా ఉండాలి” అందోద్యుక్తలూ అని వైపు తిరిగాయి. “ఏవీ లేదు. ఇక్కడికి మట్టం మాపుగా వచ్చామనే ఉద్దేశంతోనే మీగన్నాడు. అసలు విషయం అదికాదు. మీరు చూశాకాలం అంటే కొన్ని సంవత్సరాలు ఇక్కడే ఉండబోతున్నాను. ఈ వాటాలూ మీరూ. రామచంద్రం, రాధమ్మ, నేటి ఉంటాను. అవతలి వాటా నుది. ఇలా చెప్పవ్వంగుకు మీరు ఎవరినీ నిందించండి. చాలా అలా చించినవిందే ఈ విషయం చేశాం. అదంతా నెమ్మది నెమ్మదిగా మీకే బోధపడుతుంది. ఇక్కడ మీకు ఏ ఇబ్బంది ఉండదు. మీలాపాగా కాలక్షేపంచెయ్యండి” అన్నాడు లక్ష్మణరావు.

ఒక్కమారు అక్కడవున్న లక్ష్మమ్మగారు, రాధమ్మని కౌపుల పోయారు. బావకమ్మ ముఖం పక్క కురిస్తోంది. రామచంద్రం తేటిరి మెల్లగా వదిలాడు. ఎవరూ నోరు మెంప వాహసంలే! అలా నిలబడి పోయారు.

నిశ్చిబ్బాన్ని త్వరగానే భంగపరుస్తూ “ఇంకాలో మీరు అనంగీకారమైన విషయం ఏముంది? అక్కడవుండేవారు ఇక్కడ ఈ కొడుకుడగ్గర వుంటారు” అన్నాడు.

రాధమ్మ కొద్ది ఆలస్యంగా అయినా కొలుకుంది. లక్ష్మమ్మగారు ముఖం ఎగుపు చెనుకొని “ఎంతా మీసం, ఎంత అన్యాయం” అని అస్పష్టంగా అనుకుని గోడవార కూర్చుండిపోయారు ఆదిది చీకెంకు ముఖానికి అడం పెట్టుకుని కన్నీడు పెట్టుకుంది. బావకమ్మ ఆమెపక్కనుచేరి “అన్నియ్య నీతో ఏవీ చెప్పలేదా అమ్మా” అంది.

“ఎంగుకు చెబుతాడమా, నేంపే అంత అలా నెలాయించి నేనే రాకాసిరో, పెద్ద పులితో అన్నట్లుగా వాళ్ళు మానున్నారు. ఇంతకంటే సుందరిన అతనూనా ఏముంటు

దిమ్మ. వాట్రాకు ఇలా అయిపోయింది. అమ్మా!”

“మీలా బాధలే నే నేవీ చెప్పలేను. ఇంగులో ఆతని తప్పేనిలేదు. దీనికంతా నాదే బాధ్యత. మీరు తిలదగ్గుకుంటే నన్ను తిలండి. అతిన్నేమీ అవవను” అన్నాడు లక్ష్మణరావు.

“నీ గడుసుకుంటే ఇంగుకు నాయనా. జరిగిందో జరిగిపోయింది. ఇది వాడు చేసాడని నేననలేను. దివికంతా నూ... ఎవరో నాకు తెలుసు... నాకు తెలుసు నాయనా...”

లక్ష్మమ్మగారు ఎవరినీ దృష్టిలో పెట్టుకుని ఈ మాటలన్నా గోరాధకి తెలుసు. ఈ తిరినోటిరెంబడి ఎలాంటి ప్రమాదకరమైన మాటలు చెప్పవలెతాయో అనే భయంతో ఆమె “నువ్వ ఎక్కడవుంటే నీ ముందమ్మా. ఆ అన్నయ్యగర్గర కొన్నాళ్ళూ, ఈ అన్నయ్యగర్గర కొన్నాళ్ళూ ఉండేవాం... ఇంగులో బాధపడకు నీ విషయం ఏముంది?” అని వారిందిపోయింది

“అస- విషయం అదికాదు. వాళ్ళ మనసులోవున్న భావాలు ఎటువంటివో యీ మోసాన్ని బట్టి తెలియబంటా. తిరిని నా ఎగుటికొచ్చి ఇలా అని నిజం ఎందుకు చెప్పి మాడడు నాడగ్గర ఎందుకు అబద్ధం చెప్పారీ. నన్ను ఇలా అన మాన పగుస్తాడా? తిరికి ఇన్వలెన్స గొంకం ఇది నా ఆగి అతడు గున్నా. ఈ పెళ్ళాలు ముగ్యలో వచ్చాడు. ఈ తిరి మొదలుంటే ఉంది. అయితే నీ ముగ్యలో వచ్చిన కొమ్మలు వాడి. తిరి విషయంలో సమానం అయిపోయింది. నా కొడుకు ఇలాంటివాడు అయిపో వాలా? అందుకే నీ నెయ్యంకాని, నియ్యంకాని పనులతో చెయ్యాలని అంటాను. దరిగ్రులింటి అడబకుమని ఇంటికొడలు చేసుకుంటే గుండెలమీద కుంపటి పెట్టుకుంది. సంసారంలో విషం పోసుంది. నేను నేటి నోరూ బాగునని నెప్పాను. వింటేనా” ఈ తివ మై ధోంటి వివశిక లక్ష్మణరావు “మీరు బాధపడండి” అని నియటికెళ్ళిపోయాడు.

జీవన గంగ

రాధరాం చంద్రంపై గావచ్చి మెల్లిగా అమ్మ భోరిణి ఇలాగే వుంటుంది. ఒక దిన నగరించి అమ్మ చాలా ఆనాడయినగా ముట్టాడుకుంది. అన్నయ్యకి కష్టంగా వుంటుంది. ఈ విషయంలో అన్నయ్యకి, అమ్మకి భురగమూడా వచ్చింది. మీరెవరి మరోలా అవకాశంలే" అది రాధ.

అన్న చెల్లిదండ్రు ముంగు గదిలోకి వెళ్ళాడు. "నాకు అంతా కావాలన్నా కొంత తేలును. అన్నయ్య సవివరంగా

ఈ తిరం రాశాడు" అన్నాడు. మంగందం వంటిదిగా తల్లి మానుకున్న నూటలాగు కుంటున్నాడు.

రాధ భూమిలంగా అన్నయ్య ఏమని రాశాడు? అంది.

"నువ్వు ఆవు తిరం నదివారి నేను చెప్పటంకంటే అది ఎంతటం మంచిది"

నోటి ఇలంతా గాలింది ఒక గుడ్డముక్క సంపాదించాడు. దాంతో నలభది మీట బొమ్మలు వెయ్యలని వాడి ఊహ కాని

బోరు అందలేదు. ఒక బల్ తెచ్చి కింద వేసుకుని ఆ కార్యక్రమంలో మునిగిపోయాడు.

"మొత్తంమీర ఒక విషయం ముందుకు వెళ్ళండి. అమ్మకి అన్నయ్యకి బొంబా గా ప... లేకు చిటికీ మాట్లాడి ముప్ప అంటుంది. అన్నయ్యకు కోప వచ్చి ఏదో అంటాడు. అది చిలిక చిలిక గాలివానవుతుంది ఎంత సేపు డబ్బు గురించిన తగాదాలే" అంది రాధ.

"ఇకమీదట అన్నయ్య స్థానంలో నేనంటాను".

"అయితే ఆలాంటి కోపతపాలు ప్రదర్శించటానికి మరో వదిల ఇక్కడ లేకుగా"

“అయితే మనకి ప్రమాదం లేదంటావు”.
ఇద్దరూ నవ్వుకున్నాడు. అప్పుడు అతని జానకమ్మతో ఎవో చెబుతూ వెళ్ళింది.

రామచంద్రం అటు కదల బోతుంటే “నువ్వు ఆమాటలు వివరం, మనం అంతరికీ పోదాం” అంటూ వారిందింది రాధ.

గదిలో గామచందం పెట్టి తేలిచి ఉడుతూ ఉన్న రాసిన ౧ తిరంతీసి రాధకిచ్చాడు. “ఈ ఉ తిరంతీని చూడు. అన్నీ నిజం అవుతాయి. నాకంటే కూడా నిజం ఇంకా బాగా అరం అవుతుంది”.

లక్ష్మణరావు నరండాగా చేపగుండువు కొంటున్నాడు. గోపీ కోటివొమ్మలేసి లక్ష్మణరావుని చూడమని రోడ్డు పక్కాడు. ఆమెన చూస్తూ వున్న డేమా ఈ మరొకరూలు విని పిండుకు లబం లేదు.

రాధచేతిలో వున్నంతో ఇంతరికీ వచ్చి “అబద్ధం అడవిని ఎంతో అన్నావురా. ఇప్పుడు అమ్మదగ్గర నువ్వు ఎందుకు అబద్ధం అడావు చెప్పా? అంటూ ఎదురుగా వున్న డేమా కూర్చుంది.

రామచంద్రం పెట్టి పండుకుంటూ నవ్వుకున్నాడు.

లక్ష్మణరావు గుంటికి అంగీరించకుండా “అవును అడవిరం కొబటి ఆడను. అసలే మధుమనసం మీకు మధుమ్యమిరా. ఇవి డెకు పీకేరా? అక్కను వుంది. అందుని నింపి నేనే నీ తిని వెనుకున్నాను. ప్రాణం బోయినా నేనే అబద్ధం అడవిని నీ చెప్పను. కాని సాధ్యమనానంకూ అందుకు వెనకాడుతూ నీ వుంటాను” అన్నాడు.

“నవ్యాతిడిని అభివేదింబం బోయి వైగ దెప్పతున్నా” అంటూ రామచంద్రం ఒయటికి వచ్చాడు.

రాధ లేల్లి నవ్వేస్తూ “ఇలాంటి విషయాల చాలా మున్నీతిగా వుంటాయి. తేలిగా తీసుకుంటే పగిలొతుంది” అంది.

“కాని నవ్వి వాని ప్రమాదిర మెంవిగా అటు వచ్చిన సమస్యే అగా” అన్నాడు లక్ష్మణరావు.

“ఈ ఉ తిరం దరివాను ఇప్పుడిప్పుడు అన్నీ అగ్గం అవుతున్నాయి” అంది రాధ చేతిలో ఉ తిరాన్ని మనది విప్పేస్తూను.

లక్ష్మణరావు చేతిలో పెట్టిన పక్కన పెట్టేస్తూ “పోనీ ఇప్పుడయినా నీను అబద్ధం ఎందుకు అడానో అర్థం అయిందా?” అన్నాడు.

రామచంద్రం మళ్ళీ ఉ తిరం దరివాసింది. అమెల్లాగా చదివనిచ్చి “ఇప్పుడు అర్థం అయి దా. ఇక్కడికి ఎందుకు వచ్చింది?” అన్నాడు లక్ష్మణరావు.

“అయితే ఈ సంఘటనల అన్యూయ ద్వేషం పెగుతుందిగాని త్వరగా, ఆ విషయం నవ్వుకు పంపలేను.”

“అన్నీ నుర్తగాను. కొంత నుంలా అన్నీ పద్ధతులతో అయి. నవ్వే మాస్తావుగా” అన్నాడు లక్ష్మణరావు.

నన్నుకంటే ‘స్వరంతో’ స్వభావాలు అంతి ముఖాగా మారతాయా బావా” అంది రాధ.

“నాకు కానాల్సింది అందరూ నుఖంగా వుండటం. ఈ చిన్నపిల్ల జీవితం నీ నం కాకుండా ఉండటం అంతే నాకు కానాల్సింది.” అన్నాడు లక్ష్మణరావు దృఢమైన స్వరంతో.

ఆ స్వరం విని అమ్మకుందింది రాధ.

నిర్వచనం !

శిష్య వీక్షారూ. ‘కళా కామయ’ అంటే నిర్వచనం ఏంటింటి?

గురు: ‘చిత్రకామయ’ లాగా నీవకి అన్యాయం ఈమధ్య పోన గడం లేనోయ్ వెధవది రాను గానూ నీని వ్యుత్పత్తి మారి పోతోంది. ఇప్పుటి పరిస్థితినిబట్టి చెబుతూ రానో.

‘కళాకామయ’ అనగా కళ పేర వెచ్చి బడి వెచ్చి వ్యాపారంచేసి కళాభూతల విరివి చిత్రాలు నిర్మించి ఆ కళతోనే లాభాలు సంపాదించి కారుకొన్నవాడు. అవగా కళచేత కారుకొన్న వాడు. లేదా కళ ద్వారా కొన్న వస్తువుల వాడు—‘కళాకామయ’

లక్ష్మణరావు కొంత విగాహం తిర్రాతి తిరిగి చెప్పాగాను. ‘ఇం బెనవాడకాను. ఇక్కడ ఎక్కడెవడతే అక్కడ అగువులు పెట్టానికి వలెను. ఎందులానో నా సహకరిస్తాను. ముఖ్యంగా పొగువు ప్రయత్నం. అంతేగాని అయిన దానికి కాని దానికి అప్పులు చెయ్యటానికి ముందు అంగీరించేది లేదు. ఇప్పుడండా అడవి తాను. బాధ్యత నకుండా ఎవరూ ఎక్కడెక్కడా ఆ అటు పోనీకొను.” తుణం ఆగి “ఇప్పుడు తానున్నావు ఎదురు ఈ భారానికి. ఎవరికి ఏం కానాల్సివా నన్ను వచ్చి అగాలి. పెళ్ళిం నాది మీగంతా నాకు సహకారం మీ మీ అభిప్రాయాలు స్పష్టంగా నా పేదించకమ్య”

.....

“నేను నవ్వుతూ చెబుతూన్న విషయాల చాలా సీమనీ ఏమగూలు. ఇక్కడ నిష్కావ్యలు లేక ఆ కళాకారి ఉంది. వాటిని తిలుకోవాల్సి ఉంటుంది. ఒకళ్ళని ఒకళ్ళు అపొద్ది చెసుకోకూడదు. ఒకళ్ళకి ఒకళ్ళ సహకారం ముఖ్యం.”

నాయంత్రం లక్ష్మణరావు అనాటు ప్రకారం కళీల వేళయింది. ఆవిడ ప్రాణం అవుగు అవుగు నుంటుంది. ఏక బోయిన వస్తువుకోసం వెతుక్కుంటున్నట్లుగా బాధ పడతాగింది. ఇంను మింను రాధ పగిలితి కూడా అలాగే వుంది. అయితే అమె ఈ ఇంటి ఎదురుగా తేలిసిన మనిషి కాంటి మనస్సుకి నచ్చుచెప్పుకుని పద్ధతుంది అనాటు ప్రకారం చేసిన రాగా నీ కాస్త కాఫీ తాతే బాగుండును అని అని అనుంది గాని విలువలేదు. కాని మధ్యాహ్నం కూడా అమె కాఫీ తేకుండా ఉండాలంటే అవకాశం లేదు అయింది. అలవాటు ప్రకారం ఈనకి మూడుమారు తక్కువ కాకండా కాఫీ తాగేనాను. ఇక్కడ ఎవరికి ఆ ద్వారానే తేట్టుగా నచ్చి అర్థం అయింది. లక్ష్మణరావు మనసు చిరాగా వుంది. ఆవిడ కానాకాని పిల్లలా అటూ ఇటూ అంగం తిగనాగాను.

లక్ష్మణరావు ఏదో జ్ఞాపకం వచ్చినట్లుగా నాపనికి వచ్చి ‘అన్నీ మగిలిపోయాయి. వీళ్ళకి కాఫీ అలవాటుంది కాబోలు,” అన్నాడు.

లక్ష్మణరావుకి ప్రాణం తేలివచ్చిందయింది. పెక్కి ‘ఎక్కడేగు నే నాయనా’ అన్నా గోపల నోంరిగా నే ఉంది.

లక్ష్మణరావు ఘాటు తీసుకుని బయటికి వెళుంటే రాధ ఇంతరికీ వచ్చి “నా కూర్చుండిక వద్దు. అక్కకి నుటుకు తీసుకురా బావా” అంది.

“ఎం అలవాటు లేదా?”

“ఉన్నది గాని అంతి పటి వు నేను”

లక్ష్మణరావు నవ్వుకు తోడుకొని బయటికి వెళ్ళిపోయాడు. రామచంద్రం గదిలో చుర్రవాడిచి నిద్రపోతున్నాడు.

* * *

నాయంత్రం వాస్తుకృంగే కళి కొద్దిగా చిగుకులు పడసాగాయి అంతకు ముందు చిన్న గాలి గుమరం కూడా లేలం.

దివాలవేళయినా ఇంకా పిల్లలు ఇంకి రాతే అన్న ఆనందంతో లక్ష్మణరావు నరండాలోకి వచ్చి ఎగుగు చూడసాగాడు.

లక్ష్మణరావు నుడిబుట్ నే ఇంతరికీ వచ్చి “ఎవరి చగువు నాగనా. నోడెల్లా పిల్లలు ఒళ్ళో నీ వుంటారా ఏం?” అంది.

“తేలే లేదంటే నోడెల్లా నాయంత్రం అయింకి కలా వచ్చేస్తుంటాను. ఇవ్వా

62వ పేజీ చూడండి)

నీమ్ కు

సాటి
లేనలేదు
మీ పను చిగుళ్లు
ఆరోగ్యవంతంగా
మీ పళ్లు గట్టిగా
వుండడానికి

2000 సంవత్సరాలగా
దాని విశ్వక లోపివితం

నీమ్

టూత్ పేస్ట్

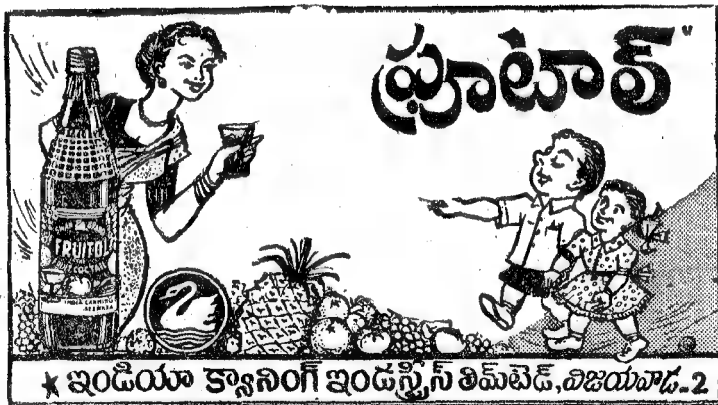
"అందరికీ
విదవప్య
అనే పదకం కోరిన
వారికి పంపించును"

ఆధునిక టూత్ పేస్టులో వాడబడు అవసరమైన
దానదము లన్నింటికీ కంపి, వేపకోపి
క క్రివంతమైన బాగములన్నియు
పొందియున్న ఒకే ఒక టూత్ పేస్ట్

ది కలకత్తా కెమికల్ కం., లి., కలకత్తా-29

NTP-191-TE

నమోదించిన ఆఫీసు: 5/149, బ్రాడ్వే, న్యూ డాను-1.

* ఇండియా క్యానింగ్ ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్, బెజయనాడ-2

Sole Agents for Circars and Rayalaseema

M/S ఆర్కే ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

ఓ. వి. నెం. 116—బెజయనాడ-1.

NVKR's

బడిలో ఆలజసి

అక్కరగా నగవునందలిన విద్యార్థికి
మ్యూ పానీంలలో పుడకలా మాటిమాటికి
అడ్డు తగులుతున్నాడు.

సహవిద్య సమంజసము కొదా అంటూ
ఈమధ్య ఒక ప్రశ్న తరచుగా వినిపిస్తోంది.
'కాను' అన్న సమాధానం సహవిద్య అనులు
జగగుతున్నానన్న తి పాతకాలలోని పె తర
గతిలో ఒక పీరి తుడి వారం నోపించిన పతి
ఉపాధ్యాయునికి స్ఫురిస్తుంది. ఆ గతి మరి
నడుతలంపుంటున్నప్పుడు వ్యాకుం కాను
గానీ, ప్రతి విద్యార్థికి ఎదో ఒక విధంగా
విద్యార్థి నుల్ని తనవపురు ఆకరించుకొని,
తన గొప్పన నిరూపించుకోవాలన్న ఆసక్తి
వుంటుంది. అందుకు భోజన క్రమ, వ్యంగ్య
కులూ, పరిహాస ప్రసంగాలు మునిరాగాలు
అలవరించుకుంటాడు. ఒక బ్యాచును నర్వించడా
నికి ప్రయత్నిస్తే, మనో అబ్యాచును కన్వించ
డానికి పూనుకుంటాడు. ఈ ఆలరి విద్యార్థి
నిల పాకటికి సరసంగా భాసిముందో, విర
సంగా భాసిముందో ఉపించడంకడం ఈ
రసవ తర వాటకంలో తనపాతన పాపించు
కొడ మెలగో తెలియ: ఉపాధ్యాయును
తికనుల పాలోతాడు.

ఉపాధ్యాయుడు తన ఉద్యోగ నిర్వాహిని
నిర్వచుంగా నిర్వచించడం పాతనాన్నాడు.
విద్యార్థిలో క్రమశిక్షణ లోపిస్తుంది. కానీ
దుష్కృతానాలు యింటిలో ఆగిపోవడం
లేదు. తిలిదండ్రుల అనుబాధలో పెరిగి,
సద్యర్థిని అనుబాధించి కుర్రాళ్ళను
అలా వుంచినట్లుంటే, మిలివనారికి నగువు
నల్పివా రాకపోయినా పరిశ్రమ పాను
కానవమే ధ్యేయం. అందుకు అడ్డుదారు
అన్యెస్టి నబడ అనుబాధగతుతున్నాయి.
దుగా లోడవలో నుగాలోదన మిలితం కికి
పెట్టు. పాతాలు చెప్పడ మెలగో తెలి
యక కంక ర్థ్యత విగా నుడె వున్న ఉపా
ధ్యాయుని కొక 'రాకీ పథ కొన్ని నూది
నున్నాడు. ఈ పథ కొన్ని అనుసరించి
ఉపాధ్యాయును కొందరికి బ్యాచును చెప్ప
వలసివస్తుంది. 'కొందగు' అం తిమా తిం
చేతి ఈ సంఖ్య మరి కన్నుగా వుండకమ్మ
ననుకోగూడదు. అది యరవే కానమ్మ.
ముప్పై కొనమ్మ. కొందోవో నొప్పై
గూడా కానమ్మ. నోకాను యివే నానుగు
గంటరి గనుక ఈ యరవే నానుగు గంటలో
అడి తెలివకు. అన్న పానానులకూ, కాల
కృత్యగులకూ గలచిన కాలం గడవగా
మిగిలి వ్యంగ్యలో యింతిమింది కుర్రాళ్ళకు
ఉపాధ్యాయును బ్యాచును చెప్పించ
ఎలాగూ కుడరదు. నూలకొ నే అది కురక
దన్న విషయం ఎవరికీ తెలియను? నోకాను.
బతే నాళ్ళ కింకొక్క విషయం గూడా

తెలుగు, విద్య ఒక రూపంగా ఉపాధ్యాయుడు తన దగ్గరనుంచి బుచ్చిపేసుకుని బుచ్చుకున్నాడు గనుక, అతడే బుచ్చానినీ ఏ పురాణం తెలిసినా తీర్చుకుంటాడు. తీర్పు కోసాతే అతిథి మాట మిగలను!

గురప్పవకాత్తు యిలాంటి ఉపాధ్యాయులు నలుగురైదుగురు జటు కలిసిన పాఠశాలలో సూక్ష్మ ఫలితాలు ఫలఫలారం వరకూ తారాపథాన్ని చూచి, యస్. యస్. యల్. సి. లో ముట్టకూ అడుగుంటుకపోతే అందుకు అశ్చర్యపడడం అవసరం!

మరికొందరున్నాడు, వీళ్ళను ప్రాప్తకాలజ్ఞులనుకోవచ్చు. పరీక్షలు రేపనగా నిశ్చయించుకుని పనిచేయడం మొదలెడుతుంది. తాడను చిప్పి అందుగా సంజీవి పులు దాచుకున్నట్లుగా, వీళ్ళు వీలైన ప్రతిదాకా కాలాలు దాచుకొని పరీక్షలకు సిద్ధమౌతారు. ఇదంతా యిద్దరు మంత్రి వాగులు మోళికటడంలాంటి తితింగం. వితే ఇటీవలి వార్తల్ని బట్టి ఈ మోళిలో ఉపాధ్యాయుడి విజయం గొప్ప పందిగా వస్తోంది. పడబోయినట్లు తెలుస్తోంది. కృష్ణ పరమాత్ముడు తనలోని శక్తివంతా ఆకరించి వేసిన తీర్మాని రానివాసపు జవాన్ని కిరాకులు నాచుకపోతుండగా కల్పారా మానూనిస్సవాయుడై నిశేజుడై నిల్చున్న అర్జునుడై అగతికుడైపోయాడు ఉపాధ్యాయుడు.

విద్యార్థుల్లో కనుకీతీత లోపించడానికొకటాలోపిలని పరిశీలిస్తున్నప్పుడు పాఠశాలలోని అంతఃకలహాలను గుర్తించుకొనికొనిపోతున్నాడు. ఉపాధ్యాయులమధ్య ప్రత్యక్షంగానూ, పరోక్షంగానూ అంతఃకలహాలు ప్రజ్వలింతున్న పాఠశాలలో విద్యార్థుల విద్యాస్థాయిగానీ, ప్రవర్తనగానీ క్రమంగా పుండాలని ఆశించడంలో సబబు కనిపించదు. ఒకరిపైన ఒకరు ఆభాండాలు వేసుకోడం, పుకార్లు రేపుకోడం, ఇంకాపెన విచారణలు జరగడం సంజాయిషీలు అడగడం— యిలాంటి అలజడితో వాతావరణం కలుషితమైపోయిన పాఠశాల అక్కడక్కడా కనిపిస్తాయి. ఇంకొకటిగా ప్రధానోపాధ్యాయుడు ఒక కంటిలోనెన్నా, ఒక కంటిలో నున్నూ వుంచుకు ఈ వివాదాను సరిష్కరింపదుమిప్పుట్లయితే, యిక ఆ పాఠశాలను భగవంతుడు మాత్రమే రక్షింపవలసి వుంటుంది!

వితే యిన్ని కష్టపడినట్లుగానూ సమస్యలన్నింటినీ ఆవలికివేటి నిమిత్తం నిరర్థకంగా తమ పనేమిటో తాము చేసుకొనున్న పాఠశాలల కోన్ని కన్నులపండువగా కనిపిస్తాయి. ఈ అనుభవానికి కారకులెవరూ అని ఆలోచిస్తే బాహ్యప్రపంచాన్ని విస్మరించి, స్వకాల సర్వార్థం

లోనూ పాఠశాల, కార్యకలాపాల్లో నిమగ్నమైపోయిన ప్రధానోపాధ్యాయుడు ప్రత్యక్షమౌతాడు. స్వభావాన్ని బట్టి ఈయన ఒక చోట నున్నాగానూ, మరొకటోట పెద్ద పులిగానూ న్యవహరింపబడతాడు. ఎలా న్యవహరింపబడతేనేమి, పాఠశాలలో ఆయన నీడ పడని తావుండదు. కొంటే విద్యార్థిపాలిటికి గుండెలో జ్వరంగా వుంటూ, మంచి విద్యార్థులకు ప్రోత్సాహమిస్తూ, పేదవిద్యార్థులకు ఆశ్రయాల కల్పిస్తూ, తాటికీళ్ళులకు లొంగకుండా ధాటిగా నూటిగా తన బాటవెంట నడిచిపోతున్న ఈ మనిషిని చూడగానే చెతులు జోడించాలిపిస్తుంది. పాఠశాల యొక్క సత్సంబంధాన్ని సుసరిం చేయగల యిలాంటి ప్రధానోపాధ్యాయులు ఒక్కొక్క పాఠశాలకూ ఒక్కరు గను. లభిస్తే యిక అంతకంటే కావలసిందేమింటుంది?

అన్ని రంగాల్లోనూ మూలక చెతవ్యో రావాలని ఎదురుచూస్తున్న రోజులివి... అన్నింటికన్నా ముఖ్యం విద్యారంగం. భావి పాదుల ఆర్యశీవనాలకు మద్దతివేసే పునాదులు ఈ రంగంలోనే ఏర్పాటుకొనాలన్న సత్యాన్ని ఎవ్వరూ కొదవదు. విద్యా ప్రభుత్వంలో సైతిక విద్యకు సముచితస్థానం యివ్వవలసి వున్నదిమో ననిపిస్తుంది. మరల యిన్స్టిట్యూట్ కౌనులున్నాయిగానీ అవేమోలాంధ్రనీ ప్రాయంగా జరుగుతున్నాయి. వాటిని సంస్కరించాలి. ఇతర క్షేత్రాల ప్రాబల్యమూ, ప్రభావమూ ఈ రంగంపై ప్రవరించకుండా కట్టడిచేయాలి. వాడులు దానిని నిర్బంధంవలె నెనాసరే విద్యార్థులను అనువులో పెట్టాకోవాలి. ఇదంతా ఎలా జరగాలన్న విషయాన్ని గురించి మన విద్యా వేర్తలు మరింత గాఢంగా ఆలోచింపవలసిందే!

ఆయుర్వేదోషధిములు.

శాస్త్రీయముగాను సమృద్ధిముగాను తయారుచేయు సంస్థ.

వేంకటేశ్వర ఆయుర్వేదనిలయం.

చింతలూరు. ఆలమూరు సోన్లు ★ తూర్పుగోదావరిజిల్లా. శంకరదేవమందంతటను బ్రాంచులు, విశ్వలు కలవు.

హైదరాబాదు బ్రాంచి : 12, సెంట్రల్ బ్యాంక్ బిల్డింగ్. నకిందాబాదు బ్రాంచి : 7-2-148 హిస్సామగంజ్, పాత పోలీసుసేను ఎదుట.

సుఖజీవితనేవ భారతి "సిద్ధ వైద్య మహిమ" మన శక్తి నిధుల పాటిలేని క్రికీ ఒక తార్కాణము.

"మేల్ మాయల్ మందు"

ప్రపంచములో ప్రఖ్యాతి గాంచిన మేనా, పుష్కరాగినివారిశి ధయంకర మన మేనా వ్యాధివల్ల కష్టపడువారలకు పునరస్థాపింపు అద్భుత శంఖిని మేనాశాగ నివారణ మూత, లేవ్యామ.

డా॥ కే. టి. కృష్ణమూర్తి ఆచార్య ఆ సన్యు

5/22, సుల్ మాయల్. (P. O.) (N. A. Dt.) S. India.

తీయనికలలూ తీరైనకాపరాలూ

ఎంతో సుహృదులు కలిగినట్లుగా, జీవితంలో ముఖ్యమైనదికీ వైవాహిక జీవితం. అందులో, ముఖ్యంగా స్త్రీలకు ఇది మూల పునరున్నతం అని భావించాలి. వివాహానికి పూర్వం స్త్రీకి జీవితంలో సాధారణంగా ఎటువంటి చుట్టూరికీ అనుభవాలుంపు నిజానికి స్త్రీ జీవితానికి నాంది వివాహం. పెళ్ళియ్యేంతవరకు, నూతన భాగస్వామితో జీవిత మెలాగి అని ఎవరో అనిర్వచనీయ అనుభూతులతో ఈ హాలోలో విహరిస్తూ కలలుగనడం సహజం. కాని వచ్చినచిక్కలూ, అసలు కొత్తకాపరం మొలుపెట్టడంలో వుంది. అదేగాని ఇద్దరు విభిన్న స్వభావాల, భిన్నాభిప్రాయాల కల వారయితే ఎంత యుంటూ మారతాలకు, చీటికి మాటికి చింకుపడటానికి కొరతే వుండదు. ఆవిధంగా ఇంకా కొత్తదనం, అచ్చటూ, ముచ్చటూ తీరందేనే, తీరని కలలతో సతృప్తి పుకున్న అనేక కాపరాలను మనం చూస్తూనే వున్నాం. తమ భార్య అకియాల, అభిరుచులు ఎలాంటివయినా, అతనిరమయితే వాటిని తర్కం చేసి, తమ వైవాహిక జీవితాన్ని అనందమయం చేసుకున్న వారూ లేకపోదు. కాని అలాగాకుండా మొండిపట్టుదలతో, గుడ్డి నమ్మకాలతో ఎవరో ఊహలోకాలో విహరిస్తూ తనకు ఊహకు వాస్తవికతే అగాధంలోపడి, జీవితంలో ఎదోకోల్పోయామేనని నిదో తెలియని వెలితి ననుభవిస్తూ, రచ్చబట్టి కాపురాలను, చేజేతులా చెడగొట్టుకున్న వారూ వున్నారు. అటువంటి వారిని మనం అక్కడక్కడా చూస్తూనే వుంటాం.

ఒకానొక కొత్తగా కాపరానికి వచ్చింది. ఆ అమ్మాయి బి. ఎ; చదువుకున్నది. భర్త కాశీలో లెక్కరకు చేస్తున్నాడు. ఆ అమ్మాయి కాశీలో చదువుకున్నప్పుడు, మాకి పార్లమెంటులో. ఎలక్షన్ డి

కాంటివెన్స్ లో ఎన్నెన్నో ఉపన్యాసాలిస్తుండేదట. ఆ అమ్మాయి మొదటిసారికి కొన్ని ఆచారాలను, ఆకియాలను తనలోనే పెంచుకొన్నది. కన్నం తీసుకునే వాళ్ళయితే, అసలు పెళ్ళి చేసుకోననేది. అద్భుతంగా అది అభిప్రాయాల అతిసు, కాశీలో లెక్కరకు ఉద్యోగం చేస్తున్నప్పుడు, కాశీ కట్నం తీసుకోవడా ఈ అమ్మాయిని చేసుకున్నాడు. ఎంతవరకు పరిధయం లేకపోయినా, పెళ్ళిలో ఇద్దరూ ఒకరి కోరిక బాగా ఆర్థింపబడాలి అటువంటి కాపురం అనందమయంగా, సౌఖ్యవంతంగా వుండగలదని అందరినీ మేం తలచుకున్నాం. కాని వాపం ఆ అమ్మాయి ఆకియాలకు, ఆమె భర్త అభిప్రాయాలకు అనేక విషయాలలో వివాదాభిప్రాయాలు కలిగి

వోయిన కనకదుర్గ

వుండేవారు. ఈ సంగతి తర్వాతి చాలా కాలానికి, కాపరం కొన్నాడు సాగించేటప్పటికి గాని వాతకియినా తెలియలేదు. ఆయనమో అసలే లెక్కరకు. ఈమె భార్య ఎదర్బాదిని. ఇద్దరూ గంటల తరబడి, ఆయా విషయాల మీద వాదోపవాదాలు చేస్తుండేవారు. వాదం వదిలిగానే పూర్తయితే, అతి ఇబ్బంది వుండదు. కాని అది నెప్పుడీ నెప్పుడీగా, చిలికి చిలికి గాలి వాన న్నట్లు పెరిగిపోయి, ఒకప్పుడు కొకప్పుడు తీరలేక మాట్లాడుకోనేవారు కారు. ఆమె, "నేనూ ఉద్యోగం చేస్తాను. తప్పిమిటి. ఇప్పుడు వచ్చేదానికన్నా ఎక్కువ వుంటుంది, భావిలో ఆసరాగా వుంటుంది" అని. అతను "ఇప్పుడు మనకున్న మనస్థితికి ఎక్కువ తక్కువ సరిపాటున్నదిగా, నువ్వు ఉద్యోగం చేసే సేగాని తీరదన్న పెద అవసరమేం లేకుండా" అనేవాడు. ఆయనకి భార్య చేతి ఉద్యోగం చేయస్తే, భర్తకు అవసరకరం అన్న ఉద్దేశ్యంకలవాడు. దీనిమీద చాలా

గోజాలు ఘర్షణపడి, స్వతంత్రించి శత పుట్టంటికి వెళ్ళిపోయింది. చివరకు ఎన్నో నెలల తర్వాతిగాని, వాళ్ళిద్దరకు నామ రస్యం కుదరలేదు.

ఇంకో ఆవిడుంది. ఆమె అంతగా చదువుకోలేదు గాని అక్షరజ్ఞానానికేం లోటులేదు. భర్త మంచి ఉత్సాహం, విశాలాభిప్రాయాలు కలవాడు. తన భార్యతో కలిసి సినిమాకు వెళ్ళాలని, భార్యను సాయంత్రం తనతో పిలిచి తీసికెళ్ళాలని. తన స్నేహితు లిండ్లకు తీసికెళ్ళి, వాళ్ళ భార్యలను పరిచయం చేయాలని ఎంతో ఉబలాట పడుతుండేవాడు. అని సామాన్యంగా ఎటువంటి వింతకోర్కెలు కావు, పెగా సహజం. కాని ఆ అమ్మాయి అతని అభిరుచుకు పూర్తి విరుద్ధం. ని ఆవాంమో స్నేహితు లిండ్లకి వెళ్ళానంటే, "అ! ఇప్పుడే ముత అవసరం? వెళ్ళకపోతే మాత్రం ఏం?" అనేది. భర్త పక్కన నడుస్తూ పిలిచి వెళ్ళమంటే ఆమెకు తగిలినది. భర్త ఎంతో ప్రాధాన్యం పెట్టి గాని చివరకు నీనిమాకయినా వెళ్ళేది కాదు. అదయినా వివాహికకోటికో. చిట్టచివరకు ఆవిడతో విసిగిపోయి, భర్త ఆమెను రాత్రి పొద్దున చిత్తక బాదటం మొదలుపెట్టేవాడు. ఆ అమ్మాయి ఆదిట్టం భరించలేక "అమ్మో, బాబోయ్," అని పెట్టే పొలికేలు విన్నవాళ్ళకు చూడటం విచారకంగా వుండేది. సహజంగా, అంతకు ముందు అతనితో కున్నిత మయిననునీ. తన అభిప్రాయాలతో భార్యను ఏకీభరింపజేయాలని ఎన్నోవిధా ప్రయత్నించి, చివరకు ఏమిలాభం లేక విసుగెత్తి, వెళ్ళిపో హింసించుండేవాడు.

ఈ ఇద్దరూగాక, విచిత్రమైన ఇంకో ఆమెవుంది ఆమె కాపరానికి వచ్చిన కలలాతోనే, చిరకాలం ఎక్కడని ఎన్నో గొంతెత్తుకోర్కెలతోసరి భర్తను పీడిస్తుండేది. అతను మాయాలు మ్యూజికల్ కి చెందినవాడు. ఈమె అంతలేని కోర్కెలను అతనుమాత్రం ఎంతకాలం తీర్చగలగా? అక్కడకు,

ఆడవాంట్ల దీక్షలు

★వి. పుల్లమాంబ★

‘నూగుచెప్పండి నేయిచెప్పండి’;
నేను మాత్రం మీ భావాలకు
సన్నుతించలేనంటే, పార్వతి పెండ్లి
పెట్టడంతో (పక్కయింటి కామ్యునిగాడు
కంగారుపడి యింతకూ—పార్వతి చెప్పిన
దాంట్లో పర్యమంతరమంది అని, వినుర్నిం
చడం ప్రారంభించాడు. “నిజమే—భగవం
తుడు ప్రాణుల్ని సృష్టించేటప్పుడు రెండు
రకాలుగానే సృష్టించడం భగవంతుడు. మహా
రాజుల విడ్డూరతే మంచంనుండిగి, తిరిగి
మంచంపట్ల వసుమరచేదాకా క్రమం లే
యేమిటోయిరక్కుండా హాయిగా జీవిస్తారు.
కొనలసిన సౌకర్యాలన్నీ సమకూరుతాయి.
సంతోషంగా కాలక్షేపం ఆవుతుంది.
వింతలు, కనోదాలు సంభవిస్తాయంటాయి.
చేతినిండుగా సనం, దానికి తగినహోదా—
వేదభాషల్లో చెవివ్వం—ఒకటేమిటి! స్వర్గ
సుఖాలన్నీ ఇక్కడే అనుభవించొచ్చు.
ఎవరిమీనైనా అనురాగం కలిగిందో, మూడు
నిమిషాలలో వాళ్ళను తమచిత్తనుసారం

తిప్పకోవచ్చు. కర్మంచాలక—ఎవరైనా
కంటపడి పొరపాటుచేతినేనా అగ్రహానికి
గురితయ్యాడో వానిపని అప్పుడే ఆఖరు
చేయొచ్చు. పుణ్యం—పాపం అని, వడి—
ఎడమ అని, హెచ్చు—తగ్గుఅని, ఆశీస్సల
దన పెట్టకోకపోతే ప్రపంచాన్నే తాడు
మాగుచేయొచ్చు. ఎంతమంది రాజులూ రైలు
ఎన్నెన్ని సాహసకార్యాలు చేయలేదు!
నర్తకి భామ సంకతి మాడండి;—విష్ణుని
అవతారమైన శ్రీకృష్ణున్నే కాళ్ళతో
తన్నింది; స్వర్గంనున్న పారిశాతాన్ని,
అన్నదమ్ములమగ్గరిలహంపెట్టి, పెల్లగించి
తెప్పించింది. ఈ సంగతులుమాస్తే, రాజ
కూతురగానే జన్మించాలనడం సరికొండే—
అయితే, అందరూ రాజకూతుళ్ళవలెనా?
పూర్వపుణ్యంకొద్దీ, ఏమాటికో, కొటికో,
ఒకకో, ఇద్దకో జని సారు. వాళ్ళదే జన్మ
అనాది; వాళ్ళబతుకే ఆచర్యమైన బతు
కనాలి. విశే—
పూటకు టికెట్కాలేక, రక్కాడితే

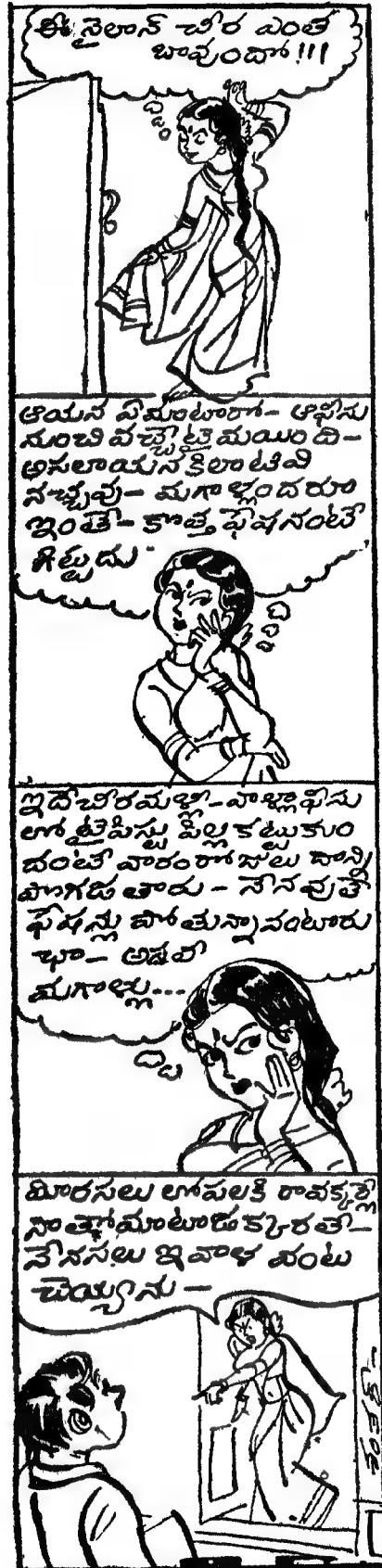
దొక్కాడుతుందనే నీతిలో, వీడకుటుం
బంలో జన్మించనవలసినాడె అదృష్టవంతులే.
వాళ్ళదీ స్వేచ్ఛాక్షేత్రమే. ఒకటి మీదఅధార
వడి ఉండనక్కరలేదు. తెల్లవారింది లగా
యతు, తమఇంటిపనులన్నీ చక్క పెట్టు
కొని, ఏ జమీందారుగారి ఇంటికో,
భాగ్యవంతుల యిండ్లకో వెళ్ళి, తనకి
కొండి వాళ్ళ పనులు పరిచి, ఆక్రమకుతిగ
ఫలితం పుచ్చుకొని, ఆద్రవ్యంతో సుఖంగా
కాలక్షేపం చేయొచ్చు. ఇష్టమేందీ
పనిలోకి వెళ్ళొచ్చు. ఆపూట వంటలో బాగు
లేకపోతే, నేనిపూట రాననిచెప్పి చక్క
రావచ్చు. తమ స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యాలకు
భంగంరానివి;—కాబట్టి గతపురోవచ్చు.
గంగమ్మ సంకతి మాస్తే, నాకే మచ్చ
లేకుంది. కారీంక క్రమపడి ఇతిరలకు
కష్టం కలిగించకుండా, తన కమర్సింతో
కాలక్షేపం చేయడం; తనకు లేనిదానిక
తవారితవారక, కలిగినదానితో కల్లో గంజో
త్రాగి, సంతృప్తిగా జీవించడం. ఆ కొత్త

జీతంలో వెనకేసిన డబ్బు కూడబెట్టి సగంవి
చేయించాడు. కాని అప్పటికీ ఆమెకోర్కె
తీరక, ధర్మ ఫల తరీఖున తెచ్చిన బియ్యం
వప్పులు, ఇతిర సామానులు చాటుగా
వాళ్ళకి, చిళ్ళకి అమ్మి చీరలని కొను
క్కుంటుండేద. సొంతా సరిపోతయ్యింది
తెచ్చిన సామాను పదిహేను కోట్ల లక్ష
అయిపోయిందని విన్న ధర్మ ఆర్థ్యరహిత,
ఎక్కడో భాగ్యులపడి అప్పులుచేసి వెచ్చాలు
తెస్తుండేవాడు. పాపం ఆయానకది
పరిపాటి. ఈ మేకిది ఆలవాటు
అయిపోయింది. ధర్మ తనను విమన
లేక, తిరిగి ఏదోవిధంగా వెచ్చాలు
తేగడంతో, ఈమె తన కొంతెబ్బు తన
చీరలని మిగల్పక గాడుగా అని సంతో
షిస్తుండేది. కాని ఆ పిచ్చిఇలాలు ధర్మ
బయట బాగులపడి అప్పుచేసేగాని ఇంట్లోకి
కా సామాను లోపింది గ్రహించెడికొను.
చిట్టచివకు, చెయ్యగా చెయ్యగా వాటి
కా, పీటికని, అప్పుగా పెరిగిపోయి, పున్న
బాలం కానా అమ్మిలేగాని ఆ బాకీలు తీర
లేదు. పుట్టండ దగ్గరకూడా ఆ అమ్మాయి
నగలకని, చీరలకని తిరిగిండల దగ్గర వివ
తీరింగా కూరాంచేసి తన సంతింపాగిచ్చు
కునేటది. పాత ఆలవాట కొనసంధాలో,
కొత్తకొవరల మాపించేటప్పటికి అది
తన తనకే ఉదయించింది.

జీవితపు పూర్వరంగంలో, అంటే వివా
హానికి పూర్వం. ఆశీకపు అలవాటు, ప్రత్యే
క భిక్షుమలు అభిప్రాయాలు వుండవచ్చు.
కాని వివాహమయిన తర్వాత కొంత
హెచ్చు తగ్గులుగా. అటో, ఇటో సర్దుకుం
టూ, జీవిత గమనాన్ని సాఫీగా సాగించు
కోవాలిగాని, మొండిపట్టులకు, మూర్ఖపు
ఆశీకాకు వుండంటే మారక జీవితాన్ని,
స్త్రీకి అనలైన సంసార జీవితాన్ని విచ్చి
న్నం చేసుకోవడం, ఆ జన్మాంతం కలత
పడటం ఏ మంత నివేకమే పరికాను.
స్త్రీలు పెద్దదగువులు చదివి వుండవచ్చు,
తవా కొన్ని ప్రత్యేకాభిప్రాయాలు కరడు
గట్టి వుండవచ్చు, కాని ఎలప్పుడు
వాటిని పటుకు వేళ్ళడుతూ వుంటామంటే,
ధర్మలేని పని. ఎంతైనా స్త్రీ మంగు
గృహిణి, ఆ తర్వాత ఏమయినా. భార్యతో
సిరినా కల్లామని, పి.కొడుతీసి కల్లామని
నలుగురితో మసలిచ్చి, జీవితానుభవానికి
తన స్నేహితుల భార్యతో ఫరదయం
కలిపానుకేవి ఏ భరియినా కోరికను
కనీసపు సామాన్య కోర్కెలు—ఉప్పు, నీ
వట్టిన కుండలకు చూడకొట్టా అని
మాత్రంగా మూల కూర్చుంటే, చివరకూ
ధర్మ అభిప్రాయాలను, దానోపాయాలను
నూతన కొవరాన్ని ద్వంద్వం చేసుకొన్నట్టే.
మీగా భార్యమీద కలిగిన ఆ అభిప్రాయాలు

సర్దిలో యావజీవం నిలచిపోవటానికి మాన
సికంగా అనకాకముం. మన పుణ్యంలో
అయితే ఎన్ని ఎటుదలలకుపోయినా, మర
లకు దిగి, మొండిగా తమమాట చెల్లించుకో
మాననా, అది ఎలాగోలా, మన అమ్మ,
నాన్నే గాబట్టి చెలిపాతవి. స్త్రీ ఎలా తన
భావి జీవితాన్ని గురించి కలలు గంటుందో,
అలాగే పుత్రుడు కూడా, తన కావోయే
భార్య ఇలా వుంటుందని, ఆమెతో సంతో
షంగా జీవితానుభవాలను పంచుకుందామని
ఆశించడంలో అసంగతమేలేదు. అంగు
కోసం, తనభార్యలో తన ఆకాశరజాను
వెంకుదామని ధర్మ, ధర్మలో తన భావి జీవి
తపు క భాదీపులను ఆశ్చర్యదామని భార్య,
తమ కొత్త కాపురంలో కుతూహల పడ
వచ్చు. ఆంగ్లంలో ఒక సామెత పున్నది.
‘ఫస్ట్ యిం, షెవన్ యిం’ అని షెప్ట్ యిం, షె
వన్’ అని అలాగే ఆ తర్వాత కొవరపుకోవా
లలో ఏర్పడిన అభిప్రాయాలు కలకాలం
మనస్సుల్లో ముద్ర వేసుకు వుండిపోవలవు
దానికి తగ్గుట్టు స్త్రీ ధర్మ అభిప్రాయాలకిను
గుణంగా వీలయినంతగరకు పరిచిదు. వా
మని ప్రయత్నించాలేగాని, తన
తానులాగే, ఆ తర్వాత బాధపడ
నన్న విషయం మర్చిపోవాలి.

ఆదవారూ-దీక్షలూ ★

నీనూ చూడలేదని, ఈ చీర కట్టలేదని, ఆ పవారం అనుభవించలేదని, ఒకటేమి? ఎన్ని కోర్కెలైనా జన్మించవచ్చు. కాని, అట్టిదొకటికూడా లేకుండా, నిశ్చింతగా, నిర్విచారంగా ఉంటుంది. తనకు లేకపోతే, లేనిదానికోసం తృప్తిపడతాడు. తనకున్న దాంతోనే తృప్తిపడతాడు. ఇంకా ఏదైనా కావాలనిపించే ఎవరో నేనా అడిగితే, దాన్ని చూచి బాధపడితే, యేదో యివ్వటాడ. ఆ జీవితమేనా అవర్సంగానే ఉంటుంది. నైవాళి కీ, పిళ్ళికీ - చూసినవకాంతరం ఉన్నా-చోయిలో, తృప్తిలో. అనందంలో ఎవరి అంతిమమైన ఆగ్రహం వచ్చు అనుభవమూంటాడు కాఫీలోకి పంచదార లేదని యెచ్చే దద్దూర్లు, గంజిలోకి ఉప్పులేక బాపడే వంటయ్య, సహనంగానే బాధపడుతాడు. ఏదే తారతమ్యం? దృష్టాంతంలో నేనాని వస్తువులూలేదు. ఇంతకీ - రాజకూతుర నా మంచిదే - చాడకూతురనా మంచిదే - గానీ, మధ్యరకంగా - అంటే అంత గొప్ప కాక, అంత అగ్రహంకాక, మధ్యస్థితిలో జన్మించటం, జీవించటం - అంతోచిందం, అంతి నీదం ప్రపంచంలో నగరీతి ఉండదు. అటు భాగ్యవంతులకేమీమానీ. వాళ్ళులాగ ఉట్టికొరాలని తలుస్తూ, ఉన్నా లేక పోయినా పెడయెత్తులు వేస్తూ, తావారు చూసినవన్నీ చేయాలనుకోవడం, చేయ ప్రయత్నించడం, చేయలేక చేతులు బాధ్యేసి ఊరు కొవడం జరుగుతూ ఉంటుంది. ఉల్లో, అన్ని పోలోకివచ్చిన ప్రతికొత్తనినాకు మర్చిపోకట్టుకొని, రానుపోను రికార్డులు ఖచ్చితమే, నిద్ర పోతుంటా ఉండడానికే ఫీయో, కిక్కియో తీసుకొంటూ ఉండడానికి, అంత దృష్టాంతమే? వర్షాకాలం ఇతరు లేమేనా అనుకుంటారేమో అనే భయంతో ఎంతకాలంవెళ్ళడం? చేతిలో డబ్బు తక్కువగాఉంటే రికార్డుల మాన కూడదా? బలమీద కూర్చుంటే నామా డీమా? నీనీకూ సంభవించగాని, కొత్త రకం గానా లాచ్చయింటే వాళ్ళనామ్యం పోయింది? తక్కువార్షంతా "అబ్బా! యిది రాసున్నాయమ్మ" అంటూ నేపుకునే స్థాయి. ఎవళ్ళోనా కొత్తనుడకట్టుకుంటే ఆరకం, ముగ్ధా కట్టాలనుకోవడం తప్పదు గదా! తులాగ నుడలదగ్గరనుండి పొడవైన దాకా, చెప్పులదగ్గరనుండి నీనీకూదాకా - ఒకటేమిటి? అన్నిరంగాలోనూ, భాగ్య వంతుల్లో నీనీకూగలేక, భాగ్యవంతులూగ లేక కనబడాలని యెత్తులువేస్తూ ఎంతకాలం జీవించడం? పైపై మొగుల్లో, ఎంతకాలం

బ్రతికడం? తావారు మించి పెక్కారా లనుకోవడం, చివరకు బోల్తాపడడం - తప్పనిసరి బోల్తాపడి - పోనీ, - కనుకనే శ్రమజీవులూగ జీవిద్దామా? - అంటే అంత క్రిందికి దిగడానికి మనస్సు ఒప్పుదు; ఒక వేళ మనస్సు ఒప్పినా, కులం, సంఘం బహిష్కరిస్తుంది; తిరస్కరిస్తుంది. అందుకూ, తిరస్కరించే వాళ్ళేగాని, వాళ్ళు మన్న కష్టమేమిటో, నీతియేమిటో, పరిశీలించి, ఏమిర్పించి, సవరించేవాళ్ళో కళ్ళనా ఉంటారా? పోలీసు చేయమంటే చేస్తాడగాని, వాళ్ళ మానాభిమానాల్ని మంటగలిపే ప్రయత్నం చేస్తాడగాని, కించి కేనా, బొడ్డున తారాకి విమిటిలోకం? తమ మానసిక భావాలను లోకంలోకి చంపుకొని ఎంతకాలం కూర్చో వడం? అలా కూర్చోబాడే యెంచేయడం? - అటుపైకెళ్ళలేక - ఇటుక్రిందికి దిగడానికి నిలులేక త్రికంకు స్వర్గంగా ఎంతకాలం బ్రతికడం? నిజమే. పార్వతీమూలలో సత్యంలేక పోలేదు. ఆమె ఎంత పనికిలింపిందో, ఎంత పరితపించిందో. ఎంతమందికి హిత్వపడెడిం చేసిందో, ఏదైనా అనుభవం మీదగాని నన్ను సత్యం బైటపడదు. వయస్సులో చిన్న దైనా. బాసంలో పెద్దది. పట్టాన గృధ్రు కనికనే, ఆవేశంతో. తనభావాలను ప్రపంచానికి చాటాలనీ, ప్రజలను సంస్కరించాలనీ మానవత్వం అంటే యేమిటో వివరించాలనీ మానసిక పరివర్తనం కల్పించాలనీ బృధ్ధిక్షుత్రానింది. పట్టిందంటే భిల్లకపు పట్టే. ఏదో కొత్తసంస్కారం జరిగి తీరుతుంది. ఆమె తలంచించడంలే తప్పక దళం బాగుపడింది దన్నూచే. తానో ధర్మమూరిగా, అదర్శజీవిగా గాంధీవంటి మహాత్ములు లోకా న్ముద్ధరించినట్టే, మధ్య జాతి ప్రజల మనస్తత్వానికి గొంత సంస్కారం, కొంతరికొసం, కల్పించిందన్నూచే. కనితలోకంలోనే సంస్కారావళిగ్ధ యెక్కువ కనిపిస్తోంది. పూర్వ కాలపు వాళ్ళ భావాలకీ నేటికాలపు వాళ్ళ భావాలకీ శింజేలేదా ఎంతోకంది-చిన్న తనంలో తరిదండ్రులు, యావనకాలంలో భర్తా, వృద్ధాప్యంలో బిడ్డలు పోషిస్తారు. కాబట్టి, స్త్రీ స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలూ లేవని బయటంటే ఆబాటి స్త్రీత్వక్రిమన్న గౌరవస్థానం, స్త్రీలంటే సంఘంలోగల అభిమానం, ఆదరం నిల్లనాతీతం. "మాతృ దేవభవ" అని మాతృస్థానానికి ప్రాధాన్యత

ఇంకా మే కొందా, సమస్త కార్యకలాపాలలో ఆమెదే చేతయిగా ఉండేది. భార్యరహితుడైన వ్యక్తికి సంఘకారం లేదు సరికదా. రాధికారం కూడా లేకుండా పోయింది. కుటుంబపోషణ భారం అంత పురుషులే చూసుకోవాలి. కుటుంబాన్ని బాషించుకోగలడో శక్తి. మరి చూచి, అడవిల నిచ్చి పెళ్ళి చేసేవారు. పాపారణంగా ప్రతిమహానావిక పిల్ల నివృత్తానికి గాని, నివసలూడ పెళ్ళిసంబంధం నిశ్చయం కి గాని ఒక్కటే సేవారు కను. "ప్రహ్వచారి ముదిరావా. తిండి కొయ్య ముదిరావా" అనే పామెతో బాధపడి, తమ కుమారుల పెండి కొను తిహాహాపడే తిరి దొంగల బాధనించే ఈవాడు నవ్వుతాగా, 'చూ ఆక్కయ్యను తమకుమారుడి చేతులో వాలని మా మేనల్లి ఎంత తాపత్రయ పడిందో ఎన్నిలంచాలిచ్చేదో!" ఆసంగతి వింటే ఇప్పుడెంతో వింతగా ఉంటుంది. ఆశోకాలు మారాయి-అడవిల్ల యెదిగిందంటే తిండి మనస్సు కుంగిందన్నమాటే. అండ్రి తిండికిగానూ, తిండి సంబంధం దొరక్క, ఒకటి దొరికినా, వాళ్ళ కొంత మృత్యు కోర్కెలు తీర్చలేక. తిన్నదామని ప్రయత్నించి. పుస్తెలూనా అమ్మి, తింతాకట్టు పెట్ట, కనకం దేళ్ళయిన కుటుంబా లేన్ని కూలి పోతున్నాయో? అడవిల్ల అంటే అంతి బగలుగా తిరిదొంగలు? విందక పోయినా సంఘానికి భయపడిపోతాడు. సంఘంయాలాన్నే బాలింతా తేలిక లె పోతున్నాడు ఎంతమంది పెండి కొడుకలకీ మున బుచ్చే మాపించడం-వాళ్ళ పాళ్ళ మన సత్కలకు సరిపడేటట్లు చూడం-అంత సర్వమేన మార్గంగా తోడు ఒకడొచ్చి, "యింగ్గో ము ర దా?" అని అడిగాడని, కను పడి యింగ్గో ము చెప్పే నరొక డింగ్గో ము చూచిన ఆడ ఇంక పనులు సరిగా చూడ దగ్గా" అని యిడించాట్ట! వెనకటి కొక అమ్మాయి కడుపుడి వీణ చేస్తుకొని, మంచి పాండిత్యం సంపాదించి వాడ ప్రహ్వలూ రీసమే, పుట్టింట ఎంతో సంతోషంగా జీవింది, అల్లవారింటికి వెళ్ళి కప్పడో సందా కళా జాన, పనులన్నీ చేసుకొని, రాత్రివేళ వీణ వాయి ము కొంటూంటే, అతిగ రొచ్చి, "బాగుం దమ్మా! సానికొంపూ తయారయిందట! దాంతో ఆమె తన విద్యకు తిలాడకలిస్తు కొని, తన పాండిత్యం గంగలో కలుపు కొందిట యాజ్ఞోయమా! వారి వారి మానసికాభిప్రాయాలకు లోబడి ఆడపిల్లలు సందరించాలంటే, యేనా పంగిమార్గంలో తిగడం, విద్యబుద్ధులతో జీవించడం చూడాలిగాని, కంటి పాంప్రదాయమేనా యెండుండా, బంధుత్వమేనా అలోచించ

కుండా. అనుకున్న కట్టుం వస్తేనే పెళ్ళి చేస్తామనే పెండి కొడుకలకుండు లెంతి సహృదయులూ? వాళ్ళ అడవిల్ల లెక్కలగా ఉంటే కొంతసేపా లొంగుబాటుగా ఉంటాగాని, తేకపోతే పట్టపగలే ఉండవు "శ్రీరామంగాడు చూడండి-ఎనిమిదేలి నా మంటే పదివేలని, అంతికి ఓగ్గుకుంటే పన్నెం. మేలేట రెండేన వేలు హెచ్చినూ తేగాన్ని పెంచుతున్నారని గొలగాఉంది! పెండికుమారులను మార్గట్టలో పెట్టి కొనుక్కనే నీతిగాకి వచ్చిగా ప్రకృతం లోకం! కేంపాటగా పాడేసి వదిలేస్తున్నాడు కొందరు జీవాంతకు! వాళ్ళు ఈయన సరిగదా మరొకరికి దక్కకుండా చేయాలని తేగాలు పాడిగించేస్తున్నాడు. వారి బాపాయి, తనకు తామకు లేకపోయినా, రెండు వేలిస్తా నని నిర్ణయించి, రెండు సెంలు పైం తీసు కొన్న పెద్దమనిషి రెండోయేను వసున్నా మళ్ళీ కనబడు. కనామృతస్త్రీనే పెళ్ళి చేస్తాంటాడా మహామభిమత! ఇల్లా ధనమూం గానే కాకపోతే, వివాహాలు బంధు మేమతోసాగే నోజాలు పోయాయి. కావలసిన సంబంధమని, చెతికినోటికి అంటు లేనిదని, రక్షసంబంధమని నెల్లూడేనోజాలు

సరిక సలహా:

సంపార సందనన నానికి భర్త మార్గం, భార్య చంకరి! మార్గ మధారలూచనుడైన భగవంతుడే సంపారం! కనిలో సకల జీన గాతీ, తలూ. ఒకడులూ, మూలూ పెంపొంది పొలుపొందానికి ఎంతలో చెతివర్ణం, నైలలో చల్లనవం అవం రమే!

అలాగే సంపార నందనంలోనూ చెతివర్ణం, చల్లనవం వీరల లభ్యమే మూడు పూవులూ, ఆకు కొయల్ల వికసిస్తుంది సంపారం!

శిలంకన్న కులం, అభిమానం కన్న నం, ఆనందంకన్న మనోదం, సంపా గలకు లేదు. కాలాధి లేని అన్యోన్యత సంపారానికి ప్రాణం!

సంపారసందనంలో సద్గుణాలు ప్రేమ, ఆత్మీయత అనే ఒకడులు తర్క తి!

పార్వతీ పరమేశ్వరుల విశ్వం డ్వివగానుకలు. అనురాగం నీత గాయల సోల్యం తోలుకాడే దృశ్య కావ్యం సంపారం!

అనూనక కాలంవాటివి. ఈ నాగుకా లంలో అవేని లెక్కగాకరావు విశే, తర్వాత జీవితం? అంగబలమా? అంగలమా? అంటే అంగబలాన్నే ఆశ్రయించాలి కాని అర్థబలానికే ఒటిస్తున్నాడు!

విశే ఇప్పుడు చేయబోయే సంసారం, మామబోయే ఆద్యాం ఏమిటి అంటే— బాలింతనూ బాబులనూ విద్యాబుద్ధులు చేస్తుకొని, అవసరమేతే తిలవంగుల గొంతుమార్గంకు భంగంరాని విధంగా ఉద్యోగంచేసి, పూవు ప్రతిమతో జీవ చే రివాసం అలవగ్గుకొనడమో? లే-పాచిక కాలంలోకి పోయి, బాల్యనివాహం చేస్తు తింది, "అంతికు తిగి బొంత"నో, అయినో సంతో కాలక్షేపం చేయడమో జరగాల్సి గాని, యా సగం ప్రాతి, సగం శ్రోతి జీవితానికి సాసం ఈనుగాదనే ముఖ్యంగా తోస్తాం. "మేము పెళ్ళిళ్ళ చేసుకోము. పెళ్ళికాలం అంటే ఎప్పుడు? సగంజీవితం నాకాకా పెళ్ళిటికి" అనిపాళ్ళు సేక పోతేను. కొందరు మానేశాను కూడాను, అడవిలంతా కట్టుకొని మానేసే ఈ ప్రహ్వ చారులంతా, పృథ్వూరిగానూగ ముదిరి పోయి, ఎగుటి సంసారాలుచూచి, "కం దించెనీతిలోకి వచ్చేస్తాను." పిల్లలెవ్వనూ ఇవలడకపోతే యీ ప్రహ్వచారుల కేమిటికి ఒక్క పోతేనా, యీ నవనగరికి వరులకు బుద్ధి చెప్పితిరానీ, ఈ స్త్రీకే అర్థమైనచేస్తే మొదటగా వాడుకత్వం చేసు తీసుకుంటా నంటూంటే, కాస్త్రీగారు వాదించడానికీ వచ్చిందని, వాళ్ళేక్ష్య విని, మామగారినో చెప్పింది. మామగారు పూర్వకాలపు భావాలలో ముగిసినా, నవ్యప్రపంచాన్ని గుర్తించిందే కాబట్టి అంతా సామకొళిగా విని పార్వతీడికి కేతన పెడుచేస్తూ సమృద్ధి ప్రకటించడమే కాకుండా, విద్యా సౌక ర్యాలన్నీ కలిగించడం మొదలుపెట్టాడు. విద్యాసౌకర్య వివరాలు ఈ వాడు నిశ్చిత మైంది. ఒకవేళ అనుచుంకంగా ఫలితం కనిపించినా, అది జీవితం సౌఖ్యంకలిగగా గడపడానికి సరికైనప్పటికీ గనుక తొంద దగ్గర! అని అడిపింది విశే—పేలి లందరి మనస్తత్వాకు సువిశేషమే ఉలే వాన్ని ఉన్నగాన్ని కలిపి, కదా మ్మాయంతో, అవిర్భవితం గడిపే ఉత కళాలు వదిల పడే విశాస్త్రా, నవ్యమార్గంలో సక్రమంగా వ్యవహరించే మ్మాయంత కలిగించేదికీ మ్మాయంతగడ అన్న విషయం సత్యేతం కాదనిపించింది, శాస్త్రులుగాగిడి ఆయనభావాలు కొంచెం పోలికొగానే మొగ్గు చూపుతాయి, కనుక ముంగు శోధగా వెగటుగా వస్తూ, కొంచెం నిగ్రహగా ఉన్నా చివరకు సుదీర్ఘంగా ఆలోచించి, పార్వతీడికి లొంగిపోయా దాయన. ★

అభి పే క ప ర్వ - 2

తమస్య రాజా వరుణ సమన్వితౌ

క్రతుం నచస్త మారుతస్యవేదసః ।

దిధార దక్షము త్రమమహర్షిదం

వజం చ విష్ణుః సఖివాః అపొర్ణతే ॥

[మృతార్థస్య-అన్యః ప్రోక్షం పరతార్థా క శం
న్యం క్షేపన సంపాదితం క్రతుం యజ్ఞం-వరణో-2 శ్చైవ
చ నచస్త అనగమో దస్త మూగతస్య వాయోరపి
వేదసం ప్రప్లుః తతశ్చ స్వగుభభంకే కృతే ఇంద్రదే
క్షసితే సఖి విష్ణుః ఉత్తమం శ్రేష్ఠం దక్షం వృష్ణినివారణా
తమం అహర్షిదం క్రిహర్షిభ్యాం హర్షితౌ దధార
దధార ధృతవాన్ యశః సఖివాన్ మహాన్ సజాభ్య
సఖిసముదయవాన్ వజం అపొర్ణతే నేనాహర్షిదా
వైలేన ఆచ్యాగయతిశి-శ్రీ నీలకంఠ దీక్షితుః.]

ఇందుకి చాలా కోపం వచ్చింది. తన పేగున జరగకలసివున్న
ఉత్పన్నాన్ని ఈస్సప్పుడు పడవీయలేను. ఒక అల్పపుగుడు
ఈ ఉత్పన్నాన్ని చేయించాడు. ఆ కోపంలో ఇంగుళుకు సంపర్క
నామ మేఘతాన్ని పిలిచాడు. మేఘులకు ఆ ఇంగుళుకు ఆ
కోపాన్ని సమమిద్ద చూపిస్తున్నాడో, తిలమిదనే చూపించుకుం
టున్నాడో. మః ఇంకోరిమిద్ద చూపిస్తున్నాడో అర్థం కాలేను.
ఆ ఇంగుళుకు కోఁఘూరితుడై ఆ మేఘులతో ఆగ్రహం ఎవరగా
ఇటూ ఆన్నాడు: "బృందాననం మీగు ఎరగుండే వుంటాగు అక్కడ
సంసగోపుకు మొదలైన గోసకృద్ధులు నా పేగున ఇంద్రనిహం
అటూ చేస్తూ వుంటే గూడా మీకు తెలిసింది. అయితే ఈ
సంవత్సరం ఆ గోలముగడకు కలిగి నెట్టివచ్చాయి. వాళ్ళకుడు
క్రొవ్వబోయాగు. పూర్వం ఎప్పుడూ నాకు చెప్పి వుండే పూజను
ఈయేగు చెవ్వలేక. నాకి మనస్సు ఒప్పులేగు అక్కడ దామో
దిగుడు ఒకడు చెరాడు తెలుసుగా! అతని కలపున విని ఈ కలవ
మృగ్యలు పొగగ బోతుంటారు. ఒక చిడికెగటంత నేను
వారికి కొబోగూను. దామోదరుని నాటలు గని వాళ్ళు ఎండిపి
గట్టకు ఉత్పన్నంచేశాగు. ఇటు అలికారే వో! అప్పుడే పంకుగ
అయిందా! నా ని వానగడ్డి కిరీపస్తాన ఇక్కర మీగువా అగా
వివాలి. ఈ కల కబువులకు పశువులే సం. వారి ఎల్ల బతుకూ
అవే. ఆ పశువుకు ఎవరగు పుట్టెట చేత్యలి మీగ వ మా
స్యలకొగు. బలాహకమాటంగలు మీరు. నాకు ఎప్పుడూ

(నీకుంచేసేన గు. రాజభక్తి పగాయబులు. ఇప్పుడు మిన్నుల్ని
అజాపిస్తున్నాను. కళ్ళిండి. విశురోజులపాటు ఇది గా. తి
పది పగలు అనితేక జడిపట్టి క్షుంతో, ముగతింతో నానినీడిం
నండి. ఇదిగో, నేనుకూడా మీవెనుక నేని గాన తాన్ని అధిగో
హించి బతులు దేరుతున్నాను. మీ రెడిటో మీ ట్రాపం ఏమిటో,
పెనడిండి చూస్తూ వుంటాను. సంసరాలుకురితుండి; భీమగ తా
ను తోడి పెటకుపాండి. అగ్రజంలో ఒక్క పుగుగులేకండా ఎకిం
చాలి. ఊ! బతులు కండి."

రాజా గుర్యార్థుడు కొవాలిగాని, భటులు అంతరంగే
గుర్యార్థులవుతారు. ఇంగుని పనవు వి; బలాహకాలు సముగ్ర
సన్నాహంతో అవ్యాకాత తాహంతో, పగనవాహనాలే,
దోహలాల్లే, బతులుదేగియి. పాకకాసనుని అజలను అ-లంబించి,
లోకకాఁఘం మీదకు కల్గిని గూడలను గరించి ఘోష మెనవాదాలు
చేసుకుంటూ, సర్వలోక సయానంగా, ఆపేఘాఁ, గోఘం
మీదకు దాడి సాగించి ఆ వికరోజులలో తోలికాన గోకు
లానికి ఈకాన్యంగా, శివునిదిక్కిన, ఒక్క పేకునవేలి, కోల
మెటుగులు, దిర్ఘ, సామచెప్పి ఇంగుని క్షుణ్ణు
టంయిలను పోలి మోసాయి. ఆ వెంటనే పెనుకాలులు
పుటి, శ్రీవంగా. నేలను ట్టుగా చరునూ రిసిరాయి. పెద్దయెండి
తోడి ఉమ్మరిపుమిరింది. ఈగమి విక్రమింది. ఆకాశం దీర్ఘ
మైంది నీగకాళ్ళు నిడదలై కన్పించాయి పగమట ఎరడిపట్టా
ప్రతిమాగాల్లు తోచాయి. దంకులు కటి మేఘులు పారడాయి.
బృందానంలో గాల బాలిలకు ఈ జవ్వు ఉత్పన్నకారి
అయింది. వాగు పెదవులు మీగుగా విశ్రిష్టపెన స్వమలుచేస్తూ,
గంతుః చేస్తూ పింపిళ్ళు కూశాగు. అక్కడి జనుల పాదాలు పేరు
సిమలడాయి. అక్కడి కృత్రిత తూచిటాయి ఇలంగా
జరిపట్టు నేలను మట్టపడగా, ఇంగుని గిక్కలో ఉటుములు
వినింగగా భూగగలను పోమెగిళ్ళు పగ, ఈ అకాశంలో
వృంత్తిపుగులే వున్నానే కలవ పభువులు నిర్మయించుకు
న్నాగు. ఇది విదోలయం పుటక వనస్పతి గూడా అనుకున్నాగు.
ఇంగును కారణం లేకబోలేగు ■ వచ్చిన మేఘాలు పర్యవ్రోశ
మార్చి, ఆకాశాన్ని కలమూలలా మూసివేశాయి. ఆకాశంతో
పాటు భూవిగూడా తిమిరావృం అయిపోగింది. దిక్కులలో
వుండే భూమిని మోస్తున్న విదగులు ఒక్క సారిగా కూచి ■ వెలలను
ఆకాశంలోకి తోలినట్లు, అతి విశ్రిష్టపెన వాతవాతినేసి గోత
గర్వతాలు పెలగలి ఆకాశంలో ఎగరతున్నట్లు, వాతాశంలో
వుండే బంధురములేన గీటు, ఆకాశాన్ని ఆగమిచ్చి,
నా గర్విణ్ణి మింగి వేసి అడగుతున్నట్లు, భూమిని
చుట్టేవున్న సముదాన్ని అర్జుంశకురేగి దిగంతముల నిచ్చేనూగా
ఆకాశానికి ఎక్క గొన్నట్లు, ■ మేఘాలు రిబృంకించాయి కళి
నిగమిగి కొల్పేటట్లు మెరిశాయి పీకగుల రాలాయి గుర్యా
రాగ్యుత పాగాలు కురిసాయి. వీకగళు పడాయి గాలులు వోగూగా
ప్రకృద్ధి కందాయి ద్యావా పృథివ్యంశిరంలో అంశిరం లేకండా
■ పూర్తి మె వివారయి మేఘాలు కంఘూను పోలి. నగకాలను
పోలి విగ్రహగాను పోలి, వాగ మూహలనుపోలి ఆకాశంలోగరిం
గగా, ఒకదాని కొకడు ముడిపడి. అబ్బ మూలాక్రమంలో మందూ
లేగగా బృందాననంమీద గురినం విపులమై ప్రవర్తింది. కుగవ్య
వానాను పోలి, విదగుల తొండాలను పోలి, వెగుగు వానలు
లను పోలి గర్భధాలు పగతూవుంటే, బృందాననంలో ఇది
అంతా విస్త ప్రతీయచేసని భీమపగలు ఇది ఇల్పాంతగా!
ఈ నూహజం ఏకాగ్రమై వానలుకందా! ఇంకటిగో బ్రూ
లోకాను కరిగింజేస్తున్నాడా! ఇప్పుడు దిక్కు ఏమిటి? ఎక్కడి
బోతాను? నా నాలు వినింగా రిక్షించుకుంటాము! హా! భీ
కంకుడా! ఏమి చేస్తున్నావు! అనుకుంటూ గోపకులు కిల్లశిల్లి

పోయారు. భుగ్గత ప్రభువైన ఇం గునికి ఒక్క కొండోవాని మాట విని అపచారం చేసి : పోనాత్తులను మేము ఎంతమాత్రం సహించం అన్న భోరణిలో మేమూలు విజృంభించి గోకులాన్ని, గోవ్వనాన్ని చుట్టుముట్టాయి. అవి మరిసిన వానలు పశువులకు బడిన కలలై, విజృంభించి. పశుసహాన్ని పీడించి, ఆ తటితో పోక, సమస్త ప్రాణి బాధకారే చేర్చాయి. పిడి గుంపడి కొన్ని చెట్లు, ప్రపంచవాయువులు దరదగా పిల్లగిలి కొన్ని చెట్లు, ఉత్పతంబువులు కలువలకట్టగా కొన్ని చెట్లు, కూలి బృంద వనం అంతా కడు భీభత్సం అయిపోయింది. నిట్ట నిలువు జడివచ్చి తాళడంచేతి గూడులు కదిలిపోవడానికి నిలులేక, చెట్లు కొమ్మలు విరిగి కులాయాలు కూలి నిల్వ నిడలేక, వాడలి, మిక్కిలి అధికంగా వీచున్న గాలిలకు చిక్కి, ప్రాణాలు గుడ్డి, అంబలో పక్షులు చచ్చి, వానలు పుటిన వెలువలలో తెల్లలు కట్టాయి. మేఘాలు గర్జిస్తూ వుంటే, గరించడం సహజమైన సింహలగూడా చేపలు దక్కి, సుండలు త్రక్కిలై, గిరుగుహంత రాకాలలో గుడ్డిపోయినాయి. తిక్కిన అల్పపు జంతుల పంకతి చేప్పడం దిశకి! ఆవరావల భూమియొక్క రూపే మారి పోయింది. పక్షులని శిఖాలై మేఘాలు గరించు వుంటే, తరితరులై త్విములు. తిగవులు, భూమిమీది కంపించి వాతన్న విధంగా, లోకానికి అంతం సమాపించిందని, గోపకులు భయవిహ్వలై కంపించిపోయారు.

ఆ ఉత్పతంబువల్ల వారి పశువులు అలాడి పోయినాయి. అంభారవలన అకంఠం చేశాయి. వర్షధార పడనంతా తడిసి, దట్టమిని, నాలు దిక్కులనుంచి ఎండడించి విచేగాలకు చిక్కి కొండలపాయి. గట్టి చాటుగా ఒకటి తిలదాచుకోవాలి, దిక్కు లేక గుడ్డి, దిక్కులు నిర్వింక వాన అంపరలో కిక్కి, కొము లాడ్డి, కన్నుల వాల్చి, కడతెప్పల నిట్లకారగా, తిలలు దిగవైచి నెనుగులు మాని, మూర్ఛలు వచ్చిపలగా త్రొక్కి పలాదపోయినాయి. అగస్తానచ్చిన కేవులను ముందు పెట్టుకొని, గంగగోళితో కప్పి అంభారవాలు చేశాయి. ఆ వానలో ఎక్కడా చోటులేక, నిలువు కాళ్ళు తీరింగా గాసి చేసాయి. శీతరవేజితలై సతతన్నై పడిపోయినాయి. వెలువలలో కొట్టుకుపోయినాయి. నిష్కంపపక్షి చూములు, నివృ్ణుత్తు ఖరాననములు, మునుకుపయోగర ములు, నిరావరములు, కృత్రిమరులు, ర్తములు, వేపహనములు, గోవులు తిలడ్డిలిపోయినాయి. గోపకులు అంతికన్నా తిలడ్డిలి పోయినారు. వారి ఇల్లు కూలిపోయినాయి. బహు తిడబడి తూలి పోయినాయి. సాముల్లు నిల్చిపోయినాయి. వంటలు లేక పోయినాయి. దోహవాలు నిల్చిపోయినాయి. ఆ మహాకేళిలో అందరూ కొవ్వం చెందిపోయారు. “కృష్ణ! నువ్వన్నీ రక్షించు. నీవుకాకపోతే మాకు ఇంకా దిక్కు పడగ?” అంటూ ఆశ్రయించారు.

బహు ఇంకా ఇల్లకు చేరి చేరకముందే కరోన్స్సం సంప్రాప్తం కావడంతో కృష్ణుడు లోపల ఉడికిపోయాడు. ఇల్లలో తిలలు వాచుకొన్నాయింటే, ఆ ఇల్లు కూలిపోయినాయి. వానజడిని తిలకోలేక, బహు మొగతీల బతు తున్నాయి. ఉత్పివానికి వచ్చిన బహుప్రాంతీయులైన గోపాల కుటుంబానికి వాడిలిపోయినారు. “అవును! ఇంగునికి చేరువనిగిన ఉత్పివాన్ని శిడిపి కొండకు చేయిస్తే ఏమవుతుంది”దని-వాపోయారు. ఈ ఉత్పివానికి ఎంగుకు వచ్చాచూ అవి తిమ్మ, తాము నింపించు కన్నా ఈ మహా ప్రళయలో బృందావన సహోదనానియులు గూడా కొంత ధైర్యం చెడారు. నగరుని కుటుంబము, గట్టుములు మాత్రం జూచులేదు. ప్రజనానియులంతా - “ఎహ! కృష్ణ! నువ్వన్నీ రక్షించు” అంటూ ఆభిప్రాయం మొలుపెట్టారు వారు అట్లా ఆభిప్రాయం చెప్పావుంటే, సంగోగము. బం ఆ కృష్ణుడు కృష్ణుడు న కృష్ణులతో ఖగమం అయి ఒప్పింది. మేఘావో

తండ్రి : (ఆవేళే మూల్లో చేర్చి) ఒకేయే
అబ్బాయ్, బాగత్రి! తిన్నగా వెళ్ళి తిన్నగా రా
తెలిసిందా.
కొడుకు : మరి రోడ్డు వంకర వంకరగా
వుందినాన్న.
—అచ్చి రఘురామరెడ్డి, నుదాను,

ఎక్కడవున్నాడా అనిమాచింది. నీలకణ్ణు ఆచీకటిలో, ఆజడిలో, కృష్ణసందర్శనల సూర్యి వెనుకలాడాయి. ఎక్కడోవుండే కృష్ణుడు ఇంగుని మేమూలకన్నా గంభీరంగా “నియంలేదు వాతోరండి. వాతోరండి! అని భయం ఇన్నా హెచ్చరించుచున్నాడు. “కృష్ణ! ఎక్కడవున్నావు? నువ్వన్నీ రక్షించు; మా గోత్రాలను రక్షించు.” అంటూ ఆబా వృద్ధంగా అభివలన ప్రజానికము అభిప్రాయం చెబున్నది. ఆ చీకటిలో చీకటికన్నా చీకటియై కాల మూర్తీ అయిన కృష్ణుడు నీలకణ్ణు కనుపడినాడు. ఆ మూర్తీ అతి ఉచ్చశక్తిగా వుంది. భీకరంగా వుంది. కాశాన్ని అంటుతున్నట్లు ఉత్పలంగా వుంది. మూర్తీ అందరిని సంబోధించి తివ్రో కదలి వలసిందిగా ఆజ్ఞాపిస్తున్నది. గోవులు, శ్రీ కృష్ణాస్మఖాలై, శరణు పెడుతున్నట్లు, దీనంగా అంభారవాలు చేస్తూ అతి వలనికి పరుగులు పెడుతున్నాయి. గోపకులు అతని ఆజ్ఞలకు విధేయులై అతనివెంట నడుచున్నాడు. నడుచూ కృష్ణుడు తివ్రో ఇబా అనుకున్నాడు : “తాకు ఉత్పివాన్ని నేను జరిగిన కలేచి ఇంగుడు చేస్తున్న ఆగడం ఇది. ఇట్లు చేసి అతను నాధింగదలచుకున్న ఫలం ఏమిటి? ఇటువంటి శిడిపివనులకు నేను చిక్కుతా ననుకుంటున్నట్లు వున్నాడు ఇంగుడు. ఈ ఇంగునికన్నా అజ్ఞాని వర్షరన్నా వున్నాడా! ఇప్పుడు నేను గోగర్జనతైలాన్ని పిల్లగించి, విరుద్ధాగం అందగా దాన్ని ఎత్తి, మండిరించందాన్ని పొందగాచేసి, ఈ గోసంతిలిని సంరక్షిస్తాను. ఈ వర్షబాధ తప్పిస్తాను. నేను ఎత్తిన ఈ వ్యూతం పుడు పుష్కీవృహన్ని పోలి, సర్వవహాన్ని సంరక్షిస్తుంది.” అనుకుంటూ కృష్ణుడు ముంగుడు నడుచువుంటే, అతనివెంట గోగడాలు వానలు లెక్క చేయకుండా నడిచాయి గోపకులు క్రొత్తి ఉత్పహం తెచ్చుకు నడిచారు. అంతలో గోవరసం వచ్చింది. సర్వతాన్ని ఒక్క వినుకు. ఒక్క పన్నాన్ని కుండంతో అగిలీగా పెకి ఎత్తిపెట్టు కృష్ణుడు లీగా పెరికి ఎన్నిదాగవా సంతోషైకీపత్తి, విపులమైన అతిపత్తితో సమంగా పట్టుకున్నాడు. భీష్మమైన ఆ అవనంభా మూచి పర్వగోపకులు ఆశ్చర్యపోయినారు. ఇతర మూపుకేనా అనుకున్నాడు. కాదు అన్న వారిలోని నమ్మకం ఇప్పుడు మరింత బాగుడి పోయింది కృష్ణుడు ఆ కొండను ఎత్తుతూవుంటే మహాంత కైలాలు డోలాయి. మాకులు పిల్లగిలి పడాయి. మేమూలు తూలి చేదరిపోయినాయి. మృగ వజ్రాలు కలిగి పరుగులు పెట్టాయి. గుహ లలో వున్న సింహాలు క్రేస్పరికాయి విలకతలైన మహారాజులు వారికి ఎగిసిపడాయి. ఆ కొండలో బహు దాహూగ్నియాలు వున్నాయి. అవి ఇప్పుడు పుడుకుపడి, పైకి వచ్చాయి గడలలో వున్న రత్నాలు ర ములాగా ఒలికాయి. నానుసంధులు రిగిగాయి అనుగ అయిన పర్వతం ఇప్పుడు దానంపొంది,

★ హరివంశం ★

కలిసి, పురివిప్పి నెవరి బారి ఆడేది. మేఘాలు రాత్రిలాగా ఆ పర్యటించిపోతే దానిమీద మిగిల్చుకొని సంచించు లయిన విద్యార్థులు భయపడి నానాదిక్కులలో చిల్ల చెదరే బోయారు. ముక్కుమాలంగా శ్రీకృష్ణుడు ఆగిరి పెరిగిందగా. అంగు లోని గురికొడిదాతులు కొంచెంపాంజన రాగరచిత్రాలే బతుకే బోక్కాయి. శ్రీకృష్ణుడు ఆగిరిని ఎత్తిన మేఘంల కలిసిన అడ టుగా. ఆగిరి శృంగారాని కొన్ని రోజులు. కొన్ని శిథిలాలయి వాయి. అది దూకుకపోగా కొన్ని మేఘాల చిగ్గిపోయి వాయి ఆ అవటకు ఆ కొండ పూరికే ఎదిరిపోవడంచేత దానిమీద చెట్లు గూడా కంటించి, భూమి అంతటా మృదాన విరజిల్లాయి. పుష్ప మూర్తానలే ద్విజవస్త్రస్వములు కృదుల, స్వ సత్కారవిభూషిత లైన భజానుండలాలను విప్పి, తమ వున్నది ఆకాశమో గిరి కంఠమో, తెలియక భేదగుల మెలికలు తరిగిపోయినాయి. తరలించేత భయంచేత, భయభావాల ఆరంభించేది ఆకాశంలో కలసికదలే ఎగిరి వది ఎగిరినట్లే ఎగిరి. గిరిని మేదో. గిరిమీద వృక్షాలు విమనవో తెలియక, తికమకలు పడాయి. వర్షవార సాంఘికానికొక ప్రాణులు కడకటి అట్టపై పోయినాయి. తెట్టులకడకున్న నీళ్ళా పడితేమూ తెట్టులకట్టాయి పడబడేన తేయదాలన బారి సింహాలు గిరించాయి. మహానాధావాంతి వివో ముదాలను నభిస్తున్న విధంగా వ్యామూలు ఘురఘుర స్వరాలు చేశాయి. ఇన్ని స్వరాలు ఆకాశంను శ్రీకృష్ణుడు పెరిగించగా కలిసిన స్వనిలలో లీల మే వాయివాయి. ఆకాశం ఇప్పుడు పూర్వపు కొండలాగా లేకుండా పూర్వం సమంగావున్న చోటులు కప్పుకు అవమాలై పోయినాయి. పూర్వం కేవలం వున్న స్థలాలు ఇప్పుడు గుర్తులై ఒప్పుయి. అతిశయింపు మేన ఆకాశం ఇప్పుడు, ఆకాశంలో, పరమభివుని మహామనల సంభించిపోయిన తిరురాన్ని బారి విడంబడం చూపిస్తున్నది. గోపాలకపుడు తన కామాదండంచేత ఎత్తిపట్టకొక, ఆ పర్యటించి, నీల భవలంబున్న మైన ఉద్ధరచ్చిత్రాన్ని బారి ఒప్పు మిగిలింది. (వీలులు వంజగా, మీది మేఘములు ఆకృతిక, శిశువుగా గోపాల దేవుని నక్షత్రవాస్తవం కామక, ఆగిరి శృంగారం చూపకు ఆకాశం దాన్ని సావ్యవాన్ని తెచ్చిపెట్టింది. నిమితిత గోమయభుజు, మేఘప్రావారణ కప్పుకొని, శ్రీకృష్ణదేవుని కామాదండం ఉపధానంగా నిద్రపోతున్నట్లు వుంది కొండ.

శ్రీకృష్ణుడు గోకర్ణాగిరిని ఎత్తగా, ఇంగుని మేఘనెవ్వ రణగా చిల్లచెదరే పోయినాయి. ఇంగుడు కొడిపోయి మేఘాలను కూడదీసి, తొందర పెట్టి తగిలి ఘోర మైన కరాలా కురిపించాడు. దంభోధిని ప్రయోగించి కొండను పగలగొట్టలేక చూచాడు. కాని లాభంలేకపోయింది. గోపాలకపురి కామాదండ స్వర్ణరేతి అండ చేత, ఆపర్యటించి ఇంగుని ఆయుధం వన్న దృఢతరమై పోయింది. దుర్బాధ్యులైన పరరాజుల పీఠకులలోని నెస్సం ఒక్కడు చక్కెరూధ మైనట్లు, శ్రీకృష్ణదేవుని మాస్తాగ్రూధమైన గోవర్ధనం (కణవర్ధ) మే పెట్టె మిగిలింది. నెవ్వలంబి, పురాన్ని ముట్టడించినప్పుడు, దాన్ని గట్టింపడానికితే శ్రీకృష్ణుడు ఇంగుని మేఘాలు క్రమింప (వజ్రాన్ని గట్టింపడంపాటే, గోవర్ధనాన్ని ఎత్తి. మేఘపురాన్ని వింకొట్టివేశాడు. అంగిరి కట్టిబాకకు బారి కనిపిస్తున్న అట్టికు ఈగిరిని తివమే అన్నతావమామై పోయింది. కొందరు ఈ శ్రీకృష్ణుడు ఈ కొండను ఎలాడగాని, ఎత్తడాన్ని నిర్విఫలకంగా అని కొలుమిట్టడిన గూడు. కొందరు విమనయదాకే తోచక విధిను భవిష్యత్తు పరిభ్రమించారు. శ్రీకృష్ణుడు తనలో ఇట్లా అనుకున హిస్తున్నాడు. నన్ను భరించడం ఒకవంకాదు. మీరు ఇప్పుడు

వ్నాడు. "ఈ కొండను నేను భరించాలా! అని నీవు అనుకుంటు వ్నాడు పూర్వం నేను పెద్దత లేన నే కొండను భరించాను. అది ఇంతో వ్నా దొడది ఇది వాడు వేరుకాదు." అనుకొని గోగో పాలక సమదాయాన్ని ఆలోచించి ఇట్లా అన్నాడు: "ఈవాన కలన పీఠకు కున్న పశువును వీక్షించి, వాటిని రక్షించాలనే బుద్ధికలి ఈ పర్యటాన్ని ఆలోచి మన వా ప్రభావంతో పెరిగించి క్షేత్ర తాన ఈ గిరిగృహం నిగ్రాతమై, గోవులకు, గోపపుకా లకు కరణంకావుటకు తగిలించి గోయూవాలతో మా మీద గిరి గ్నాతం క్రిందకురండి. చోటు చాలనీ నియంతకు ఈ క్షేత్రం అతిరి స్త్రీం; దినిప్రమాణం వందకొకం; రిహారం ఏకకొకం; యధానుభంగా, యధా శ్రేష్ఠంగా, యధాయూహంగా, యూహారంగా, మీరు ఈ క్రిందనిశించవచ్చు. ఇప్పుడు మూడులా కొలు కడిచివచ్చినా ఇక్కడ వెలితిఅంటూ వుండదు. ఇంకొకం మిగలు కుంది."

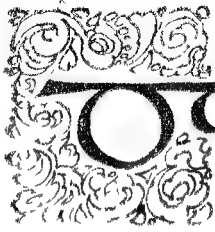
ఆమాటలవినగా, ఆ అన్నుతి కర్మన చూడగా, గోపకులవిన్నీ తులై పోయినాయి. గోపక రాజఅంభారన లుచేమూ గిరికిందకు వచ్చే సున్నాయి నందుడు కుంగు తనమందను గిరికిందకు శృంగించాడు. ఆ కుటుంబంలో అందరికీ తమే ఈ అన్నుతి శృత్యాన్ని చేసున్నట్లు వుంది. అప్పుడు నందుని గోవుల చూపిన పువతిమే తో గతిము; నీల చూపిన పరకతిమే పరకతిము. ఈ అన్నుతాన్ని చూచి ఒకలు తెలియనిదై పడిపోతూ వుంటే. బలకాముడు దాన్ని పట్టు కొని, న హిణిగేరి చెరులలో పెట్టాడు. కుంభునికి సర్పాకు, ఇది విదో కంగా వున్నదిగాని. భూలోకంగామాత్రం లేకు నందుకు యశోదా ద్వితీయుడై, అదికనయలు అయిట్లు, అం రిని ఆహ్వానిస్తూ స్వాగతి బావాలు పట్టతూ, అతిస్వయంగానిల నడుపుతున్నాడు గోపకులు కిరిలా రావాలుచెను. శీతో, భండాలతో. పశ్చిమ తో, పురులతో, పసిపిల్ల బాలాగిగా గిరికిందకు చెరుకంటు వ్నాడు వారిక ఆరి కుములంగా వుంది. బయట మేఘాల గూడా కుముంగా గోలచేస్తున్నాయి. శ్రీకృష్ణుడు, శ్రీ సంధిమో అన్నట్లు ని బడే విహవాస్తాగ్రూధంలే విపులున క్షేలాన్ని భరించి ప్రేమాతిధితో కరస్వర్ణ చేసున్నట్లు, గిరిమూర్తిని సంభో విస్తున్నాడు దామోదరని గోపామనున చి ఇప్పుడు పొందిన ఆపం దాన్ని గజనాకులు మయొప్పుడు పొందిలేకు. పురితవాస్తా లను హరించినాడు, కికటణ్ణి హతిమార్చినవాడు, కటుపిత్రివన వానం చేసినవాడు. త రీయణి దిలదించినవాడు. గోవర్ధనగిరిని భరించినవాడు ఎవ్వడని కబ్బుపబ్బులు పడ్డారు. ఈ పర్యటాన్ని ఎత్తినవాడు దేవుడో. దేవ్యమో. అయివుంటాడని అనుకున్నాడు అతిని మహిమాను కీర్తనంచేస్తూ గిరిగృహ నివాసం చేశాడు.

ఇంగుడు ఏకకోణాలు తర్లించుకుని, ఏకకోణాలు నీల శ్రీకృష్ణుడు స్వరణంగా కాలం గడిపింది. శ్రీకృష్ణుడు దాంకంటికి పరమ ఉతాలుడై కనిపిస్తాడు. అది అతిని పాంముల దగ్గరపోయి నంచుంటుంది. అంతా దాన్ని మేలచూకుతాడు. "ఎమో అను కున్నాము నీవు మా శృష్ట కర్మ భువాలదగ్గరకు సావు" అంటాడు. కాని ఆ శ్రీకృష్ణునిముంగు తను పరమ కర్మలయై వున్నట్లు భారి సుంది నీ. వామనియైన ఒక్కరుక, అందని ఫలకొసం, ఉద్యా మాపులయి, తమిసున్ను, తంకుంది నీల నీలమచాని శ్రీకృష్ణుడు చిరకృత్వ వత్సతాడు. దానియఖం వికసించింది. గోహిణికి దాన్ని చూడగా కోణకు కోణకు మేను అధికమవుతోంది. "నీరీ! మా గిరికి పెద్దవాడై, బహుమంది రావకుగూరె ను పెండ్లి అవుతాడు. నిన్ను మరకపోతాడు. మరి నీవు సామాన్య డై న దోహతురవు. నీవు అప్పుడు కృష్ణకర్మల ఎట్లా నుగ ఉంకావు?" అంటుంది. నీల అతిపాదినమూ రయే, కృష్ణుని మూతంక చూస్తుంది. "తిరీ! స్వామి భూమి భారాన్ని

నన్ను బాధపెట్టకండి" అంటూంది. ఆ పిల్ల తెలివికి తోచిందే సంతోషించింది. నందడు దానినక్కడే తేలబోయి చూసాడు. దానితోడ అమాయకంగా పిల్లదానినో చూశాడు. కుంభుడు తన మునుగు విమలకున్నదా అవకతాడు. ధర్మదత్తుని ఏదో చెప్పారని ఆనందం పూర్వకంగా తరంగాల తోడుకుంది. శ్రీధామడు బలరాముని ప్రక్కనే కూర్చుంటాడు. ఆ బలరాముడు ఎవరితోనూ మాట్లాడడు. విదా మన భారాన్ని మున్ను బాగవలె మున్ను చూటుకుంటే కదలడు. శ్రీధామడు ఒక్క సారి ఆతని దక్షిణభుజాదండాన్ని అట్లా ముట్టక పూడు. వాడికి విదా అనూతిం తిరిగివచ్చింది. ఆ తేల నంది విదా కి కి ఎక్కడికో ప్రవహించిపోతున్నది. శ్రీధామడు నీలదగ్గరకు పోయినాడు. నీల శ్రీకృష్ణుని పాదమును దుకుతోంది తన దీర్ఘపుకంకతో వాటిని అడ్డుతోంది. శ్రీధామడు రాగా ఆరిగివంక చూసింది. అతడు వానిని చూచి సాలోచనపడె నులి పోయినాడు. నీర ఈ విచిత్ర దృశ్యం అక్కడ అందరికీ మొదటి విచిత్రంగా వున్నా. తిర్యక్ అవవాటేపోయింది. ముందు ఈ పిల్ల ఎవటి, ఈ పిల్ల చేతులు ఎటువంటి అనుకున్న వాళ్ళుగూడా ఇప్పుడు నీలయందు అనుకోకాన్ని చూపిస్తున్నారు. అది విర్యకుండా అని విని, వాని తిరిగి దండ్రులకు ధర్మదత్తుని. "కుంభయ్యగారు! ఆ అంతకుండా మా కృష్ణయ్యకుంట్ల ఇంకొకరి లాంటివూ. అందుకే అవి వుంటాయి. అవి పూరిమంటే, కిక్కురికంటే, కలియనికంటే గొప్పవిక ను. ఈ పర్యంతా చూస్తున్నానుగా! మా కృష్ణయ్య వాటిని అవలీలగా ఊపేస్తాడు" అంటారు. "అవును, అవును" అంటాడు కుంభుడు. ఒకరోజున ఒకవృద్ధిగోత్ర ధర్మదత్తు అంది: "ధర్మదత్తుగారు! మీ నీల మా కృష్ణయ్యకో సం ప్రదించండి." "అవును తల్లీ! అవును" అంది ధర్మదత్తు.

వర్ధంనచ్చిన మొదటిరోజున ఏకా సనీపు గోపకులు విని కనుకదారోగాని, ఆ ముగ్ధుణులనుంచి అంత భూమంతలాగానే వారి జీవితం సాగిపోతోంది. గోవులు మామూలుగా ఆ గిరికింద సంచరిస్తున్నాయి. వాటికి మేకకొడుగు ఎప్పుడంటేలేదు. నందుడు తక్కిన గోపకులను నంటబెట్టుకొని, కొండ అంచులకు పోయి, వర్ధంనచ్చలలో కొట్టుకుపోతున్న చెన్ను, లతలను, కొట్టుకు వచ్చి, పువ్వులకు మేకను సరకులున్నాడు. మునుగులలో మేకజాతి గోవులు కనవు చుట్టవు. ముట్టిక గోవులు ఏమన్నా వుంటే, అవి పహించి సహించివట్టు కనవు మేనున్నాయి. నందడు తెచ్చాడగదా అని అట్లా ముట్టుకొని వదిలివేస్తున్నాయి. వరదలు వచ్చినవాటి యముననుపారీ, ఆ వర్ధంనచ్చలం గిరిని అనుకొని ప్రవహిస్తున్నాయి. గోపకమిగులు మామూలుగా నీళ్ళకు పోతున్నట్లే వింజెతో గిరి అంచులకు పోతారు. నీళ్ళు తెచ్చుకుంటారు. యోగదకు ఇదే విచిత్ర మనిపిస్తున్నది. ఈ విదడు వుట్టివదగ్గరనుంచి ఏదో అడ్డుతలు చేస్తున్నాడు. ఇతడు తన విదేశా? అలాదన రాగా యోగద మనస్సు అనుగ్రహిస్తానీ పోలి వదిలివేళాన సంజటిలం అయిపోతుంది. బయలు అంతా చీకటిగా వుండిగాని, గిరికింద పట్టకంలుగా వుంది. చెట్లకు, కొమ్మలకు, వర్ధంనచ్చనే పట్టుకువచ్చి, నరికి, గోపకులు సేకల్లు చేశారు. అవి అహారాతలు అట్లా నిత్యాగ్నిహోత్రయైన శ్రోత్రయని గృహంలో తేతాగ్ని అను పోలి, వారికి, వారి గోవులకు సుఖావహాలు, సుఖాన్నిదాలు అవుతున్నాయి. గోపికతోగూడా నీల నీళ్ళు పోతుంది. మూర్ఖోదయం అయినవళ్ళే ఏదో, అవర ప్రయోగంలో ఎట్లా తెలుసుంది? కాని నీల మూర్ఖుని కన్ను ముందే లేస్తుంది. వాన మునుగుపట్టిన రోజులలో వీలు కలిగితే వీలుగు చిమ్మతూ వుంటుంది. అంతకు ముందే నీల మేలుకుంటుంది. అంలు అది నిద్రపోతున్నదా! అని అంత అవకుంటాడు. కృష్ణుని కేవలం వానికి రోజులు గడిచిపోతున్నాయి. తెల వారినట్లు ఎట్లా తెలుసుకుంటుందో, అందరికీన్నా ముందుగా లేస్తుంది. కొండ అంచులకు పోయి నీలు తెలుసుంది. కృష్ణుకు, ముఖం కదల్చు నేందుకని, దగ్గర నీళ్ళు పోతుంది. మొదటిరోజున అక్కడ

రాబిన్ హుడ్

14

చాలా కాకాలం గడిచిపోయింది.

వసంతాలెన్నో పూలు దూసి పోసినాయి. వానలెన్నో కురిసి వర దలై పారినాయి. ఎండలెన్నో కాసి వండిపోయింది తల ప్రతి వీరు డి కీ- కొన్నేళ్లు గడిచాయి!

కొన్నేళ్ళక్రితం బందిపోటుగా చేరువడ్డ రాబిన్ ఆ పేరునో నే నలుగురికీ తెలుస్తున్నాడు. కాబోతే “ఆ దొంగ లేడూ చాలా మంచివా డండి” అనో, “ఖర్మచేత దొంగ పుటకపుట్టాడు గానీ, దొరలకొంపలో పుట్టాల్సినవాడు” అనో—వేనోళ్ళ వరగణా చెప్పకునేది. పుటక, బతుకూ, దొంగనిటగానీ మినిషి మంచివాడట! ఖచ్చితంగా దొంగ అనేవాళ్ళెంతమందో, దొర అనే వాళ్ళు అంతమందీ ఉన్నారు. ఇంతమందీ ఓ మంద లెమ్మనుకుని భోగోమ్మనుకుని హాయిగా ఉన్నాడు రాబిన్.

ఓ రోజున రాబిన్ హుడ్ ప్రొద్దున్నే తూర్పుచెట్టున ఎగిరి ఎండపూసిన కళ—ఆయెండకు మెరి మెరిలాడుతూ మెరుస్తున్న గడ్డంతో నహా—తనరాజ్యం నాలుగుపైపులా తిరిగి రావాలని బయలుదేరాడు.

ఇప్పుడతనిరాజ్యం అంటే మెర్

పుడ్ అంతానన్నమాట. అందులో మారుమూల మండీ మార్కెట్ లు అంతా, అనాధులంతా, అగిటి వాళ్ళంతాకలసి వెయ్యిమంది ఉంటారు. ఆ రాజ్యంలో ఆకలికి చోటు లేదు. అన్నానికి లోటులేదు. బద్ధ కానికి బద్ధనిరోధులు వీళ్ళంతా—ఎంతపాటనయినా పాట పాడినట్లు చులాగ్గా చలాగ్గాచేసేస్తారు. ఆటలో అరటిపంకగా హాయిగా ఉంటారు. ఉన్నజింకల్ని చంపి దిట్టంగా తింటుం మానేశారు

మె భు శ్రీ

కావలసినంతవరకే చేస్తారు ఏ పనయినా సరే! వేటబట్టలు, కుచ్చు టోపీలు, బాణాలు డోళ్లు తయారు చేసి వరగణాలో అమ్ముకుని డబ్బులు సంపాదించే వాళ్లు. మదిం చిన ఆసాముల్ని గుర్రాలుదించి పోగరుదించి, దోచుకుని ఖాళీనంచి చేతికందించి సాధించి విడకటం వీళ్లు మానలేదు. దిక్కులేనివాళ్లకు తిండి పెట్టాలి. అందుకని అది ఎక్కువైన వాళ్ళకు అజీర్ణం చేయకుండా కానా లేనివాళ్ళకు పెట్టేవాళ్లు వీళ్లు. ఇంచూసి దొంగలని పేగుపెట్టేవాళ్లు బైటివాళ్లు. రాబిన్ హుడ్ మెర్ పుడ్లోకి వచ్చిన పాతికేళ్లనించి ఇదే వరస! వరగణా గునగున!!

వీళ్లందరినీ చూడాలని రాబిన్ బయలుదేరాడు అని గుడిసెల మధ్యగా వెడుతుంటే పేదా సాదా అంతా ఆ దొరకి వంగివంగి దణ్ణాలు పెట్టారు.

తనరాజ్యం అంతా కలయజూసి మధ్యలో ఓచెట్టు మొదట కూచున్నాడు. అంతావచ్చి అక్కడ చేరారు. ఆడ, మొగా, పిల్లా, పెద్దా అందరూవచ్చి రాబిన్ యెదుట నిల బడ్డారు. అందులో ఓముసలన్నూ రాబిన్ దగ్గరగా వచ్చి కూచుంది. “మననడా, నువ్వు అప్పుడే తాతయ్యవవుతున్నావు, తలపడి పోతోంది ఏపుదప్పి వళ్లంతాకొంత జంకింది. దేవుడు నన్ను చల్లగా నాలుక్కాలాలాచటా కనిపెట్టి ఉ ఈ పేదా సాదా హాయిగా చల్లగా వుంటారు. ఈ మధ్య బాణం పట్టటమే మానేశావు గోసీలే—కానీ నీ అంకి వీరుణ్ణి మరోణ్ణి నువ్వు యిప్పు ట్నించే తయారు చెయ్యాలి. లేపోతే చూడు—ఈ పిట్టలగతి ఏ మవుతుందీ” అన్నది ఆ ముసలమ్మ

ఆమాటకి రాబిన్ హుడ్ కళ్ళు చిట్టించి విశాలంగా నవ్వాడు.

అప్పుడు అతని మొహమంతా ముడతలు కడ్డది. ఆ ఒక్కొక్క ముడతా ఒక్కొక్క పునకలలాగా వుంది ఎంతో చర్మిత, ఎన్నో కథలు ఆ ముడతల ముడతల మధ్య

ఉన్నాయి. ఆ నవ్వులో ఎంతో
పెలుగు కనిపించింది. ఆ కళ్ళలో
చురుకుదనం, నేడిఉన్నాయి. ఎన్ని
ఎండలుకాకాయో తల్లో ఆన్ని
పెంటుకలు వెరసిపోయాయి!

రావినీ హుడ్ తలవంచి కొంచెం
ఆలోచించాడు. “మాడు మున
లమ్మా. నీనిన్నాల్లా చెప్పలేదు
గాని మీ అందరికీ మల్లేనే నాకూ
దేముడున్నాడు. మీ రంతా చీటికి
మాటికి తలుస్తారు. నేవుట్టి పిలుస్తారు.
నేను ఖట్టింతర్వాత అటువంటి పని

యెప్పుడూ చెయ్యలేదు. నాకూ
దేముడు పిలిస్తే పలికేవాడేమో!
మరి తప్ప నాడే. నేనూ పిలుస్తాను.
అనలు పిలవకుండా ఉండిన నా
జీవితంలో చిట్టచివరికి ఊడే కొమ్ము
బూర దేవుడి కోసమే!

ఇంతకీ మనదంతుకి ఓనాయకుణ్ణి
తయారే చెయ్యమంటారంతా! అంతే
గా. అది నా చేతులో లేదు. ఆమాట
కొస్తే మీ మృల్నం దర్శి నేను
తయారుచేశానా? నన్ను, మిమ్మల్ని
ఎవడు తయారు చేశాడో వాడే

వస్తాడు. ఆపని చేస్తాడు.

తరేగాని మీ అందరికీ ఏమిటి
ఆలోచన? రావినీ బతికుండగానే
మొదలెట్టారేమిటి?” అన్నాడు.

ఆ మాటకి అంతా సిగ్గుపడ్డారు.
“ఈ ముసిల్మాన్ కి చేస్తుంది”
అన్నాయ్ నిజే వ రాయు ధ్యు.
లిటితాన్ మొహం చిట ముట
లాడిస్తూ మునలమ్మకంక చూశాడు.
ప్రయర్ టక్ మాత్రం ఏంమాట్లాడ
లేదు.

అప్పుడు మళ్ళీ మునలమ్మ అందు
కుంది. “ఇ దెక్కడి గోలరా! నన్ను
మిరిమిరిచూస్తారుమీ పెరికూలా!
నేనన్నమాటల్లో తప్పనన్నట్టు దెవ్వు
తా రెక్కడిగోల! నే నన్నమాటకి
చిలవలూ వలవలూ కల్పిస్తా
రేమిటి? నాకీ పెహారాలుచూస్తే
వల్లు భగ్గున మండుతుంది.

అయినా నాకు తెలికడుగుతాను?
ఏంచూనుకున్నదీమా మీ అందరికీ.
రావినీ పెద్దవాడౌతున్నాడే--మళ్ళీ
అట్లాంటివాడు పిల్లడున్నాడూ
మీలో. అందుకని నా కెం దు క ని
ఊర్కోకుండా పెద్దదాన్ని ఓ ను ట
అంటే ఇంత పొడుచుకురావాలి?
భలేవార్లే. నా కెందుకొచ్చినభాద.
కాని ఒక్కటి గుర్తుంచుకోండి. ఈ
షేర్ వుడే రావినీ చెట్టు ఏడిపోగానే

హంకర్ మంతర్ ముత్రగాడు ఒక్కటిగని దాడాయించాడు.

వరగాలో కలిసిపోతుంది. అప్పుడు మీ బిడ్డలు—వాళ్ళబిడ్డలు పెరిఫ్ అడుగులకు మడుగులాత్తుతూ పడి ఉంటారు. ఈ బీదా బిక్కి దిక్కు మొక్కులేకుండా పసి ఏడుస్తారు. వాళ్ళెప్పటి కయినా ఏడుస్తారనీ, ఏడవక తప్పదనీ, ఏడవకేంచేస్తారనీ నేనప్పుడే కన్నీళ్ళు కారుస్తున్నాను. ఏడుస్తున్నాను” అన్నది ఆముసలమ్మ!

ముసలమ్మ గుండెలో ముసలం ఇవ్వడు అంగరికీ అర్థమైంది. “నిజం, నిజం—నవ్వన్నది నిజం. నిజం నచ్చుపోటం నవాజం! రాబిన్ హుడ్ చెట్టల్లే నిలబడితే మనమంతా పిట్టలల్లే గుట్టచివ్వడు కాకుండా పడున్నాం. కానీ ఆ ఒక్కచెట్టూ ఎప్పుడూ నిలబడుతుందనకుంటే చేటుమనకే! మరోచెట్టు—ఇంకో చెట్టు—ఇలా చూసుకోవోతే లాభం లేదు. రాబిన్ పేరు నిలబెట్టే మరో దిట్ట మనందరికీ ఖనరంకాదా? వీనిటలా చూస్తావు?” అన్నాడు ఫ్రయర్ టక్!

“అవల్ రైట్. అయితే ఏవంటావ్” అన్నది ఓ నిజేపం!

‘నువ్వు మనదండుకు ముందుండి నడిపిస్తావా?’ అన్నాడు ఫ్రయర్.

“ఓ! నడిపిస్తాను. నేన్నడిపించే దేనిటి? దేవుడు లోపలుండి నడిపిస్తాడు—దేవుడు! దేవుడంటే రాబిన్ హుడ్ అన్నమాట”, అన్నాడు నిజేపరాయుడు.

“సభావ్—అలా వుండాలి అన్నాడు ఫ్రయర్.

రాబిన్ హుడ్ చల్లగా నవ్వాడు. ఇంతలో ఓ నిజేపరాయుణ్ణి నలుగురు విరులుకలిసి మానుకొచ్చారు. “దొరా! మన అడివి దార్పవడి ఓమాయబిచ్చగాడువచ్చి ఇంతవని

రాబిన్ హుడ్

చేశాడు” అంటూ నిలువునా ఆ నిజేపరాయుణ్ణి పసుకోబెట్టారు!

రాబిన్ ఆదుర్దాగా నిజేపం ముక్కుదగ్గర చెయ్యిపెట్టిమాశాడు ఊపిరి ఆడుతునే ఉంది.

“ఏంజరిగింది” అన్నాడు.

“వాడెవరో మాయల ఫకీర్. చూట్టానికి బిచ్చగాడు. మరీమాస్తే పిచ్చివాడు. చచ్చినోడు నచ్చి నోడువచ్చినట్టు పోవచ్చా. ఊహు! వళ్ళు మందంగా ఉందిగానెల్లు—నోటితో నవ్వుతూ నోనలుతో వెక్కిరిస్తూ మామధ్యనించే పోయాడు. ఎహదాతో మనవాడికి వళ్ళు భగ్గున మండింది. గిర్రున తిప్పి ఛరున ఓటి ఛాటిగా తగిలించాడు. బుగ్గలు బనీరొట్టెలల్లే దెబ్బకు దిబ్బున వాచిపోయాయి. తాటపూడి పోయింది నాయకా. అక్కణ్ణించి వాడు తికమక మక తికలైపోయి హమాంతం దొణా దొణా నాలుగుమంత్రాలేవో చదివేశాడు. నిజేపం పాపం చాపచుట్టలా నిలువునా కూలిపోయాడు. మాగుండెలు గుళ్ళెల్మన్నాయి. వాడు కాకిలాగా క్షణంలో కనుచూపి పోయాడు.” అన్నాడు.

‘ఆ హూవ్ కాకి ఎకాయెకీ ఇటేవడి చక్కాపోయాడు. వీడిదుంప తెంప’ అన్నది మరో ఘటం!

అమాట వింటుంటే రాబిన్ హుడ్ ధడల్నూ పరిగేట్టుంటూ బాణం బనాయించి వెళ్ళిపోయాడు. తతిమ్మా వాళ్ళకూడా వెనక్కాలే వెళ్లాగు. వీళ్ళునగం వెళ్లేటప్పటికి రాబిన్ వాణ్ణిజాట్టుపట్టుకుని ఈడ్చుకు

రావటం అంతా చూశారు.

“అడుగో దొర—హూవ్ కాకి గాణ్ణి పట్టుకొస్తున్నాడు” అని ఎగిరి గంతేశారు దండులో వీరులు.

వాణ్ణి పట్టుకొచ్చి ఫటేల్ మని ముందొకటిచ్చుకున్నాడు రాబిన్ హుడ్. నరానరివళ్ళు చల్లబడ్డ నిజేపరాయుడిదగ్గరికి తీసికెళ్ళాడు. “విస్వ. ముందు వీడి మంత్రకట్టు విప్ప” అన్నాడు. శిచ్చగాడు బిక్క మొహంవేసి “హంతర్ మంతర్” మంటూ మంత్రాలి నాలుగుచదివాడు. రెండుసార్లు ఆవలింది లేదికూర్చుని—‘ఏమిటిదంతా’ అన్నాడు నిజేపం.

‘ఏంలేదు నీవు నకార్యమే’ అన్నాడు ఓ వీరుడు.

‘అరే మనవాడికేం : జేవలూ ఉన్నాడు! అన్నాడు మరోడు.

బిచ్చగాడి చేతులో మంత్రదండం రాబిన్ చేతులో ఉంది. “దండం పెట్టి దండం తినుకో—భా” అన్నాడు రాబిన్. “దండం నాకెందుకు? దండగ—నేనూ ఈ పాడు పనులు మానేసి మీతోవుంటా—నాదే పొరపాటు. నన్నూ మరిమీతో కలుపుకోండి” అన్నాడు హూవ్ కాకి!

అందరూ ఒక్కసారి బిగ్గరగా నవ్వి ‘హూవ్ కాకి’ అని ఎగిరిగంతేశారు.

“ఇదుగో హంతర్ మంతరూ మనతడఖం తెల్చుకో. పెద్దంత్రం, చిన్నంత్రం చూస్కో—మంత్రదండంవిసుర్ పుచ్చు కవతలపారెయ్. బుద్ధిగా ఉండు. దండులో ఉంటే దండిగాలిండి, తిండికొద్దీకండ, కండతోగుండె, గుండెతో గుణం,

(59-వ పేజీ చూడండి)

మళ్ళీ అడిగాను కూర్చోమని,
 "ఉహూ!"
 "కూర్చోండి. హోల్ ఆల్ మీద"
 "నుంచూనే వుంటాను."
 ఇదేమి భావాన!
 "మీరు నుంచోటం..... నేను కూర్చో
 టం..." అన్నాను ఇంకా నిలబడి.
 "ఫరవాలేదు మీరు కూర్చోండి"
 ఇంతలో అంతకుమునుపు ఎక్కిన ఆయన
 గొంతు సవరించాడు.
 "ఎనిమిద... నువ్వు కూర్చుంటే కూర్చో
 ...లేదా? నేనన్నా..."
 మేమంతా నిర్భయంగా... ఆ ఆసామి
 జబర్తీకి.
 నేను కానా అక్కడి హోల్ ఆల్ మీద
 కూర్చోని, ఆమెను నా పరువుమీద మీద
 కూర్చోవని ఇంచుమించు గడచాను. ఎలాగో
 కూర్చోంది. ఎలాగునైనా పున్నాకొమ్మను
 కిందకు వంచాను. దూరంగా ఎరుగుతున్న
 గాలిపటాన్ని నా గాలిపటంతో దగ్గరికు
 లాగాను.
 "నా చేతిపంబి ఏదండీ?"
 ఆ మాటలైతే చివరికినయ్యే గాని, నా
 కంతా ఆయోమయంగా వుండి మనస్సుకు
 వట్టలేదు. ద్వారపాలక వృత్తితో వశ్యంతా
 తిమ్మిక్కంటుంది. ఎలా ముందుకు
 వెళ్ళిందో వెళ్ళు... ఇంకా కూడా తెలి
 యలేదు. అది... అక్కడక్కప్పుకు
 దిక్కులే తెలియవు. అటు మరొకప్పుడు
 మనసు పేరూల అంచుమీదనుంచి ఇంద్ర
 ధనుస్సును కంచాలని చూస్తోంది.
 అదివేగానూ నా భువాన్ని తిటివంత పని
 చేసి, "ఏది చేతి పంబి?" అని అడిగింది.
 "నాకేం తెలుసు?" అన్నాను.
 "బాగుం డీ..... అందులో పెక్కు
 వుంది.."
 "అ!"
 "మీరంగుకున్నా గుండీ!"
 నానుటలో ఎంతగానో గానీ, ఆయనను
 స్వయాపాలుగు రేళ్ళేవు
 "చేతిపంబి కావా తీసేకుంటామే గాని
 తిగి ఇవ్వటం తెలియదా?" అని అన్నది.
 నవ్వింది అంత కూడా గొల్లమన్నాను. నా
 పక్క ముడికిందాంచి సంగీతీకాను.
 "కన్నడదా... కూర్చోండి!" అన్నది.
 "తిన్నరు..."
 "అప్పుకుండా..."
 "మీ కింతి ముండితనమైతే ఎలా?"
 అన్నాను.
 "కాబట్టే జయించుకొన్నాను!" అంది
 గంభీరంగా.
 "ఎక్కడ?"
 "మియ్యల్ని..."
 "నన్నీ!" అని మాత్రం అనగలిగాను.

ఉత్పరాత్రి

(14వ పేజీ తరువాయి)

"అ!" అని నవ్వుకున్నది. మాటలు
 కొయ్యముక్కలూ కేపు, ఇటుకముక్కలూ
 కాపు. అవి రంగులు. వాటిలో ఇంద్రధను
 స్సును ఎలా చేయాలో ఈమె కేవలం
 నేర్చుకో!
 అప్పుడు బెంగాలీలు కిలకల నవ్వాను.
 యువతి మెల్లగా భావ్యం చెప్పింది.
 "తలుపులు తియ్యున్నాను ముందు...
 తీరాదు..... తీర్చాత..... నామాను అందుకు
 వ్వాదు... నర్తాదు... నన్ను రానిచ్చాడు...
 కూర్చోమన్నారూ..... ఇంతో జయించు
 కొండీ..."
 "ఓ... తప్పుకుండా..." అని నవ్వాను.
 "అప్పుకున్నాను గా!" అని మళ్ళీ
 నవ్వింది.
 అటుపక్క బెంగాలీలు మళ్ళీ కిలకల
 నవ్వాను. నా తెలుగు యువతి వారి కేసి
 చూసింది.
 "అంద్రులకన్న బెంగాలీలు బాగుంటారు
 కదూ" అని అన్నాను.
 ఆమె ఏం మాట్లాడలేదు.
 "బెంగాలీ స్త్రీలు" అని రెటించాను.
 "ఆ మాట ఎళ్ళికే చెప్పండి వాపం"
 అంది.
 గాక ఆమె జబ్బు లేని కను తెప్పలనే
 వాల్మీకితోంది ముప్పలు చింగుడి
 టూ దొబూచూడనట్లు. పద్మతో
 భీమరాలు రానికమాడినటు...
 'అందరు తెలుగువాళ్ళా మీలాగావుంటే
 ఆమాట ఎంగుంటానా?" అని వచ్చిపరవారం
 చెసుకున్నాను.
 ఆమె ఏమీ మాట్లాడకపోయినా, ప్రస
 న్న కాలేందనే అనుకున్నాను. అదనీ పరి
 చిత యువతితో ఇంతగా మాట్లాడతోంది
 నిజానికి నేనుకాదేమో. ఆమె తిరు తెన్నులో
 విశ్వా వుంది. తన పొదరసలా వుండే మే
 కాక, ఇతరలవాడిని కూడా చూపుతో,
 వైఖరితో. మాటలతో కుండలలా కప్పి
 గొంతులు వేయిస్తోంది. ఆమె మెడ నా మెడ
 లానే వుంది. ఆయనస్సుకు మనదికింలా
 మెడలో పడవలననవే కన్నీరులేదు ఆ
 పమిటి ధారణగా అంతగా పొలితత్వమూ
 కంటలేదు. అసలా కిరీ సందలంలానే
 ఏదో కొంత స్వేచ్ఛలకీణం వుంది. నది
 ముందుకు వేసుకొంది. ఎవరి యువతి?
 అసలు యానీ... ఇదయంలోనే వుం
 దేమో ఈ మహత్తు అంతా. కిరీర మంతిలా
 ఏదో మాధుర్యం మెగుపుతీలలా మెగు
 మ్మానే వుంటుంది పొదిలచాటున

లేదేమో చెంగుచెంగున గంతులు వేస్తున్నటు.
 "వాపం... ఒంటిగా ప్రమాదం చెను
 వ్వాను..... రైల్వేకిందటాకి కూడా
 ఎవరూ వచ్చినట్లు లేదు." అన్నాను.
 'ఒంటి ఏముందీ? తమరు తోడు ఉన్నా
 దుగా!" అని అంది
 ఇంతన్న ఎక్కువగా ఆమె కళ్ళు
 మాట్లాడినయ్యే.
 నుంభివేంలా నల్లొంది రైలు. ఒక్కొక్క
 క్లిప్తుకు ప్రమాదాలా ఎరగనివాళ్ళను
 ఏకం చేస్తాయ్ అసలీ వేంలా కూడా
 ఏదో వుండ. పంజాబించి పిల్ల వారి
 బోతుంది. అలాగే మామూలు నిగ్రహపు
 పట్టులోంచి, గుప్పిలలోంచి మనుష్యుల్ని
 విడిపిస్తుండేమో వేగం. నా ముటుక్కు నేను
 కొలని క్షణాలకేరిం కలిసిన ఈ పనుమను
 అప్పుడే కుపరి క్షణం వించేసున్నాను.
 క్రమక్రమంగా వాళ్ళు చదువుగా ఆమె
 కళ్ళిల్లాకి చూస్తున్నయ్యే. ఆమె తన దృష్టిని
 పక్కకు తిప్పించుకొనాలనుకున్నటు కొద్ద
 నటించి, తీర్చాత నా చూపును అంగు
 కుంటోంది అయితే పర్తా, సావిత్రీ వ్యభి
 చారం ఈ రెంటిని మృతమే సహించే
 దేశంలో ఇలాంటి అపరిచిత సుధుర
 స్నేహాకి తావులేను. అయినా ప్రయా
 ణాలో ఇలాంటి సంఘటిస్తూ వుంటయ్యే.
 అదేమోగాని కిటికీలోంచి ఆకాశంకేసి
 చూడండి నేను చూసేనా, ఆమెకేసీ పది
 పది చూస్తున్నా, ఆమె ముఖంలోనే ఆకాశ
 మంతిమా అలూకొస్తున్నాను. ఎంతో ఆక
 ద్ధగా గుప్తుకొన్న ఏమజాలు పెద్ద నల్ల
 ముప్పలా వుంది. కళ్ళు నక్షత్రాలా మెగు
 పున్నయ్యే. గాలికి కొట్టుకుంటున్న జరి
 కొంగు మెగుపులా మెగుస్తోంది. కిటికీ దివికి?
 నా మనస్సుకే కన్నుల నీ! ఇలాంటి పద్ధిరి
 పద స్వక గుండెల తలుపుల్ని తెరుచు
 కుంటాను. ఆకాశంమీద నల్ల తెరనే ఒక్క
 వారి లాగేనటలు వుంటుంది.
 ఆగింది రైలు ఎక్కా స్టేషన్. మాంచి
 కొంపస్యంలో గానూ మా పేటెముంకు
 అరిచాడు. "ఎక్కండీ ఆ లేడీ వ్యానింగరి.
 ఈ స్టేషన్ లో దిగి బీకెటు ఉబ్బు ఇవ్వమని
 చెప్పినా, రానేలేదు." అని వర్ణించారు
 వ్వాడు.
 "వూల్... నేనెనండీ..."
 "ఎంటి... మరి అలా కూర్చుంటే అయి
 పోయినా... ఇదిగోనే బీకెటు కాకిం." అని
 బి. నీ. గొడగాను.
 "నా లేకునేవా?" అని అన్నాడు మళ్ళీ.
 "అ!"
 బీకెటు కడికరును కాంతిపరచాను.
 అనున చికామపదాడు.
 "ఇంత వాకు బో చెయ్యకపోతే మీరి
 వచ్చి అదివకు బీకెటు తెచ్చి పెట్టక

ఉత్సవరాత్రి

బాబూరా? అన్నాడు.

ఆమె అందుకుంది.

“అసలు నేనే ఆయన్ని ఇక పంపుదాను” అనుకుంటున్నాను. ఇంతలో మిగిలిన వచ్చాను!”

“అయినే. ఆయనకే వాటికెట్టువుందా?”

“అ... ఆయనకున్నదండీ...” ...అంతటా వూహను

అతడు నాకేసి తిరిగాడు.

“మీరూ మూతం టికెట్టు కొనక్కోని, అరెస్టు టికెట్టు కొనబోవటం ఎందుకండీ” అన్నాడు.

“ఎమిలేను” అన్నాడు.

“ఎమిటి కుర్ర పిదబు..... చిరాకులు రావచ్చునాని, టికెట్టు కొనక్కోకుండా వుంటా?” అని నాకేసి చిట్టి చిట్టిగాడు.

“థాంక్స్... ఇక మళ్ళీ చిక్కులు పడం లేదండీ” అని ఆమె చిట్టి చిట్టి టికెట్టు కొనితీసుకున్నది తొందరపడి వెళ్ళుకు నేనె చెతులు నాచాను.

కదిలింది రెండు. “బాగ్యత తిర్యగి బాగ్యత తిప్పుకు” అని నా తిరగి పయోడి మడు వారి సుఖం నాచాడు. ఈవారి రాజభావన నేనూ నాచాడు.

“చేసే ఈ అమ్మాయిలాగానే ప్రమాదాలు చెనులీ నామాను పద్ధతొక్కరేను. టికెట్టు కొనక్కోక్కరేను....” అన్నాడు ఒక తెలుగు అసామి

■ అమ్మాయి ఎం అనలేను.

రైలులో తిరిగివచ్చి కునికిపాటు పడు నున్నాను. నాకూ కునికిపాటు తిప్పు తోంది. ఎవరూ కూర్చోన్న ఆమె చెతులు రైలు వేగానికి నా చెతులు నీలమయ్యాయి. గగనంలోకి చూసేవా చంద్రబింబం ఆమె ముఖబింబంగా నే కనబడతోంది. ఒక్కొక్కప్పుడు సుఖం వుంటుంటే, ఏదో ఒక్క విషయం గాఢంగా వూదయనికి చూసుకు న్నాకుంది. అలాగే ప్రకృతి దృశ్యాలను చూస్తున్నా. అంతే కాకుండా ఒక్కొక్కప్పుడు వగో ఒక మనషికుడా అలాగే నందెలో గూడుకట్టుకని, ఇక అక్కడనుంచి కోకిలలా కూస్తువుంటుంది ఆయనవాడెవరూ అలా గాఢంగా వూదకో తోడ. ఏమోమరి. కాని ఇలా దారిలో ఎప్పుడో తారగీర్తిన మనషిమూతం చెరప కాని చిత్రింగా వుండిపోతుంది వూదయి ఫలకొ. ఏదో అనిర్వచనీయమైన జీవిత కలహం ఇలాంటివారిలోంచి కట్టుల తెగి జలపాతంలా మనసు ముంచెసుండేమా. నిద్ర పోతున్నవాడిని లేపేట్టువుంటుంది. ఈ యావతి సంతోషహితమైన చిరస్వపు

సంపెంగత బలో పరగకుడనై సంచరిస్తున్నాను. ఇవిగలలోనే ఈ కుటుంబం నాకు లభించింది. అసలీం త్రిమే ఉత్సవరా తిగా ఉంది.

నిజానికి అసలు ఈ జీవితపు ఆరాలుమంత తిడను నిత్య జీవితపు మహానిద్రలోంచి మేల్కొల్పే ఉత్సాహం చెరబానికేనేమా... కాని ఎందుకో అది సామాన్యంగా సాన్యం కాదు. పుకమడికి తగిన స్త్రీ కాని, స్త్రీకి తగిన పుకమడు కాని లభిస్తే అసలీ జన్మా లకు అంతటా కుంటుంది. ఆత వాత్సల్యం లో. ఇప్పుడుతొలి, మహామధ్యం లోపాండే పరిమళకాంతి ఇంకా అనాద్యం లోపాండే వుంది ఎవరికి తెలుసు? యావత్తు జీవితపు జంభూతానికి కారణం చాలావరకు స్త్రీ పుకమడు సరిపడని భాగవ్యామ్యమేమా! అసలీ అంటే సమస్తజీవితాలకు సాన్యమే కాదేమా! ఈ తాదోత్పన్నమే అనుభూ తిని నాంతలు దానినే అనుభవించాడేమా! ఎవరోవ్యక్త సహజీవం పై ఆధారపడవాడ దేమా? ఇలా అనే తోస్తుంది ఒక్కొక్కప్పుడు. ఇదంత, ఈ ఒకకంతా ఈ ప్రకృతి

టీవర్ : అరె పుగుమో త్రిం !
అలకాండరును ఎదిరించిన రా జేందరురా?
పుగుమో త్రిం : పుగుమో త్రిం
రాజా నార్ !

అనుభూతుల అవంతిగాకాలోకి మనసు మేల్కొల్పి సందేహమేమా! జంభూతించి ప్రాత్రో మేల్కొన్నాను. ప్రాతం లోంచి మనస్సుతో మేల్కొన్నాను. ఇక్కడ కలుస్తున్నాం స్త్రీపుకమడుంగా ఇంక ఈ మనస్సులోంచి మరి ఎవరో మేల్కొంటామేమా... ఎమిలే అనాగగా ప్రేమనీ, పియలంటూనే వున్నాను. నివాల రెండు. కాని అత్యవసరమే, ఒక్కటేనని. అలాంటి క్యామధూతితో మేల్కొంటా మేమా! మేల్కొన్న ప్రతివాడూ ఇది అంటాడు. తిరిగి చాలించి వాకుడా, ఎక్కడో ఎలాగో కావ్యతంగా వుండేటు, వున్నట్లు చెప్పతాడు.

మనోహరమైన ఇంద్రధనుస్సు, సూర తిరంగస్పర్శి, వహాన్నితి సర్వశిఖరం, పడుకోన్న పరపాచిలుకవ్య, అంపకీయ మిద ■ మహామహిమ ప్రసన్నత వీటిని దర్శించినప్పుడు, ఇలాంటి ఏదో కావ్యత త్యతో, పతిమాసందేతో మేల్కొన్నట్లు వుంటుంది. కాలమంతపు స్పృహ తెలియకు. ఆ కాలంలో యావత్తుగాలుగా ఇటే అని బాయిలట్లు వుంటుంది. మరి ఏ ఇతిర ఆధ

రంకోకుండా అలా ఆ అనుభూతిలో వుండి వూతం అలాగే ఒకానొక సామనుందరిని, మనా వ్యవస్థలన్నీ ఏమిని చూసేవ్యవస్థ ఇటే సర్వత్రా కంకాంకో ఆ అయిలో కం లాకి ద్వారం తెరుచుకుంటున్నట్లు వుంది.

నా కెండుకో ఈ చామనచాగా పడు చును చూస్తుంటే, ఆలా తోస్తోంది. ఎవరిమే? ఆమె దిగేస్తేవన వేను. వేను దిగేస్తేవన వేను. వేను బతులు దిగిస్తేవన వేను. ఆమె రె తెల్లిన సేవన వేను. కాని తానీ ■ సర్వత్రా కలితాం నూ ఆద్యం తాల కలిగిమన అనుభూతినిగూత్రం అనుభ వించగలగతున్నాను మే అనుభవినాం దా? ఏమా... నే సమభివిస్తున్నా కావటి ఆమెకుడా అనుభవిస్తున్నట్లు నాకు తోసుంది. బాని ఆమె అనుభూతి ఎలా వుంటే? అ. లి అనుభూతియే అనుకు. ఇక సమానుభూతిగా!

“కానీ ఆ కిటికీ వేస్తూ కా? చలిగలి వేస్తోంది...” అన్నది మెల్లగా ఆమె నాభి వరంగలపై ఆమెవాటలు కొలిపు పగవలా నేలుతున్నయే అంకే వాటి కంఠం నా కనసరం.

కొకకి ఎక్కడ? చలిగలి ఎటునుం? అసలు కిటికీ ఎంకే మరచాన. అంతటా త రాశిశాంకులూ సురులేన. అసలు రలు కగులుతోందాలేనా. కదిలితే వనక గు మందుకో? అంకే కాకు అసలు నేను రైలులో వున్నానా? లేక కేనలం ఇంకా? కేలగా? అసలీంత సత్యమా? స్వప్నమే? ఎట్టి స్వప్నమే? ఈ రెంటి చాగూ బాంబిన్స్ మేమిటి? ఇలాంటి ఒకానొక చిత్రిత ముఖ గతిమధుర భావనాపీఠంలోంచి ఈ యువతి నన్ను నేనూదను దింపింది. కిటికీ వేసేవానా.

“అవును వాగూనా! కుం కిటికీ వేసు న్నంటే వేస్తావా? అన్నాడు వాత్సల్యమా జీకుమ వివరించబడనట్లు, అనతిల ఎవ్వరెవ్వకో నపుకున్నాను.

పది వేలు జరిమానా వేయించుకొన్న ఆసామి అంకురున్నాడు.

“ఎదివే గూపానుల జగిమానావడి నేను వసే తిలువే తిలుకవూతిని కాన ఆక గొంతు ■ స్వేటికి సామాను సరేగావే! టికెట్టు అంకుకోబోయాన... ఆసామి కిటికీ వేయనుంటే వేకేకావు... అసాధ్యుడ వచ్చా!”

నే నెమీ అనలేదు. నిజానికి కొంతసేపు నుంచి నాలో ఒకవేపు కోటికీపాలు నేలకు నుంటే మరొకవేపు, చలువరికి కిందివపు ఏదో మాన్యం కాగదికటిలా కమ్మ కుంటోంది ఆసమగూన నన్నెన్నోనా రైలుదొక్కొకిందనడేననా, చిట్టింతగా చిక్కులమూ గిరిగిరి నేతులలో ఎరగా

అ. పి. వెంకటేశ్వర శాస్త్రి, సంచాలకుడు

ఆమె నివ్వరహాటతో నాకేసి చూసింది. కుప్పించి ఎగనీసట్టు దూకుకుపోతోంది రైలు. జనం వన్ను తిలపును అది మేనున్నా. ముప్పి గీడి నీగరల్లు ధూమాలు పోటాపోటలుగా అంతా వ్యాధినిస్తున్నాయి. నాచెతుక ఆమె తులుకానీ పున్నాయనీ అప్పుడే తెలుసుకున్నాను. వెనక్కి లాగుకున్నాను చేతులను గగ్గోమన్నయ్య మేగాజాల. ప్రయాణీకులందరూ గోలలమీద నీవలా పున్నారు. రైలుగనిసేవన్నదీపాలు మిణుకు మిణుకుమంటూ చీల్చో కలసిపోతున్నాయి. దూపురెల్లులు స్పష్టంగా తెలియని ఏదో విచిత్రలోకంలోకి విరిగులమై, అపార్థితమై లమై వెళ్ళిపోతున్నట్లు వుంది కీధికే వున్నదేమో ఆమహాతు. ఆఫలం రైలు మోటాగా కాక, వంకిం కాక, గుండెగా తన ముటూ తానే తిరుగుతున్నట్లుగా వుంది. ధూమాళికాళాలు చెమ్మ క్రిల్లాడుతున్నట్లు ప్రతిది గుండెగా తిరుగుతున్నట్లు.

గొంతు మారింది అంతకు మునుపున్న
కావల్యం లేకుండా. ఏదో ఆత్మీయత, గౌరవ
నీతులు స్ఫురిస్తోంది. ఒక్కసారిగా "మీకు
కృమితి ఎందుకో అవవాం" అంది.

పెనుండిమలు గుర్ర కొట్టుకున్నాను.
 “నామూలం గా మి కు ఇబ్బందికి లిగింది”
 అని తడడుతుూ అంగ.

“ఇట్లుంచి ఎవరీ లేదు...”

నాకు కిటికీ మూసుకున్నప్పుడు ఎందుకు మూసుకున్నా? అని అడగంది. చిన్నపిల్లల ధూకుడుదనం అమాల్కు ముసుగైతే తెచ్చింది. వామిద తింకెదా అధికాంపునట్లు! నన్ను చివాలు పట్ట నమృతమృతం.

“అగ అప్పటికి తను రింకో రైలు ఎక్క
లేనుగా!” అన్నాను.

చివ్వుకొండ చిగునవ్వు వనియ్యం.
మేరినెనె కళ్ళు లజా సాంఘ్యం.
నీలంబూడా శుభకం గలికె నన్న
కాజీలగా వణింది.

“రాయి వాళ్ళిం ఇంత గురువుగా
నూటాటం మీకు అలవాటా?” అని అంది.
“ఎవరికీ కీ పరాయివాళ్ళిం? రాయి

‘नन्दा’...

“అసే (పయ్యాం చెనేవారే మే...”

“కొంపటికి మీరూ వాల్తేనదాకా వస్తు
న్నా గాళి”

“చెజవాడలో టిక్కెట్టు మార్చుకుంటాను
.....”

“నేను మీ రనుకొన్నంత పెరిదానిం
కాను” అని మానం గట్టించింది

నా బో సవేలిని తిని బోసవేలితో
నొమ్మతోంది కావాలనే ఎన్నెన్ను
కూర్చున్నాను. ఎవరియ్యవతికి ఇంగీ ములో
అంతకుమునుపు వినురుగామాటాడింది జరి
అంచుచీరె. అది. అందమోనీ ఇది అని
నిర్ధారణచేయుం కదం. నలుపు కొందిరికి
అందంకిం రాగు. కోనీ దానికూడా వనో
వారం గా మోపిస్తున్న ఎమె జీనిక క్క అదిది.
కబుంవి పచిన నలుతో లా వుంది. తు
నంచుపని కూర్చోంది కావాల నాబో స
మో నొమ్మతోంది ఆమెతిల నా మోకా
ళ్ళకు ఆని ఆననబ్బు వుంది రైలు ఊపుకు
మధ్య మధ్య తిరుతోంది. దిగం లలాలో
ధూమగ్ధి కావాల పరస్పరం త కిసబ్బ!

తక్కువ పరిస్థితియగు రైలు, అది మామూలుగా వేగాన్ని తగ్గించుటచే ఆగింది, కాని నాకలా అనిపించింది. అంతేకాదు, జల కొరిది శబ్దం ఆచిల్లగా నా కేర మాను న్నట్లువుంది. ప్రయాణీకులు మౌనమైన శబ్దం వచ్చి మానువ్వాడు. తిలుపుశివీ ఆమెను కూడా దిగమంది. ఎలాటవలన నుంచి ఏదైతలు రావాలిట, ఇంకా సెక్కు లిన్నలేదు. కేస్పిపు పాల్ ఫారంపై తిగడు దారుడు, దిగిపోయి.

“ - లి న లి ” షి క రేమియ ” అన్య శా.

ఇదొక పాల్ ఫారము దనున ఒక పెద్ద
 కొలకొండ నుంచున్నది. గోగారి ఆమె
 జాతంత్రా శత్రునిరూపకత్రుండ. కిటికీ
 పండుగగది - ఇంకొకటి ఆ జాత
 లోంచి ఆమె మాపున నాపకతున్నయీ
 ఎదుగుగానన్న మొదట తిరిగిపెట్టె అద్దాల
 రసక మోతులు ప్రకాంకులు మనంచి
 వున్నాక, దూకా - ఇంది ఇంకొక నాపక
 త్రుండ. మెంపిక్కి త్రాగకుడా క నమత్తు
 నున్నటుంది. గొలవొర్లికి ఒకడు వట్టి
 పొంగునాది తిగిండునాడు.

“నే, అప్పుడే శాసని న బోధన చేయు
వాడా, గా?” అడిగి ను నవుతూ.

“నన్ను మీ పేటెలోనికి పంపిస్తామే” అంది. కానీ తనంట్లో ముగ్ధునితో రింది. ఏదో ఆ పశువును పట్టి వుండి పాటి సారిం మీద చేపతును ఒక విలాసంకు మీదగి రు పా వచ్చుచున్నా.

“బాబూ... రెండో కృష్ణా పోయినయ్య
యదంతో...”

రైయో ఒక సమాజిక మ
నూకనితో: “బండ్లు ఇప్పుడు
మరీ ఆలశ్యంగా వస్తున్నవి. ట్రా
ఫిక్ బిల్లు, పయోజనమే లేక
పోయింది”

“బండ్లు లేకుండా రాకుండు
నురి ప్రిటింగ్ నూమ్ యొక్క
పయోజనం?”

ఆ సందేహము మాటాడుతున్న
పుడు కూడానే వున్నయ్. (తరువాత
అందుముక్కలుగా తెగినట్లు ఆ మేవాదా
పూర్వ గిరిగిరి తిరిగాను. చేరినచిల్లం.
వాడు మేను పడేసింది వాడిగిరివాడు
అసామెత చిట్టలో వాడొక మేముల
అనివాడు.

‘ని నీర్ను ని అయకుంటున్నాను’ అ

“కావేళ్ళి నా చురువు...”

“ఇంగ్లీషులా మాటలు వాడవద్దు...”

66

“చదువు న్యూన ఫలితం కలిగి ఉన్నది.. న్యూనమే సేవకు సేవకు ఉండేది. నా బాధలను బాగా చెప్పింది. అయితే వాళ్ళను ఆసుపత్రిలో నిర్దాగింది”

కొన్ని త. మాఫింది.

■ సు.టి.వా.కు ఎదో పెట్టెలు 2011

“ను” ఎం చేస్తున్నా... ఇప్పుడు” అని
జోగారు.

“ఎవరీ చెప్పారు?” అని అంది నా కళ్ళ

“ఏమి? ఏమి చెబుతున్నా?” అని అడిగింది.

దూరం గా ఆకాశంలో ను పోయి
 బుచ్చునుకట్టే గుడ్డు కొమ్మను గుండ్రి దూర
 ల వాగ్ముగగు మహాంధ్ర కోర మొకటి జూ
 ంతిలో అలగుకు బోంది దొంగ నగుకు
 న చోరుల ఇల్లెదు చేచ్చుకొనివుంటాను
 డో నాంతును క తిని కడిగేముకు క
 ి. వాడే అయిన పూజారికి న క త్త
 నుడకి దొడివార మాపిస్తూ వుంటుంది
 ద పపు మనగే దిగవో తులనేకో బముంగ
 ను నూ వుంటుంది

స్వ.మా.స్వ.మ. ఎ.రంగా అంబి,

“నీ మరలాను ... నేను సగనా-ప్రేమి
ను”

నే నేమి అనులేక పోయాను. ఇంక
10 దినము కొట్టుకుంది. గాయాని
విప్పినట్లుంది.

“ಸ್ವಭಾವಾರ್ಥಾ ನಾ ಕೃತಿ...ಕಾ ತಯಾ”

ఎక్కడి గిట్టబాటుగా వుంటుంది మా
తండ్రిగారు మనీషి వాస్తే వెళ్ళివస్తాను.”
నాకెళ్ళిపోనీ మనీషిని అవకాశం
మంచివస్తువు రైలు కిరామాతిని
కుక్కాల్ని చూడటానికే గోడ్రూమ్ లోంచి.
వట్టాల్లో ప్రతిస్పందించి ఆ మూలకు.
నిగడా ఇరవయ్యేళ్ళకూడా వచ్చినట్లులేను.
ఏదో స్వేచ్ఛలక్షణం వాకు మొదట్లోనే
|| స్పందించినామా. సంపాదనపు వ్యవస్థ
వ్యవస్థాపక! నా ముఖంకేసే. నా కళ్ళ
లోకి చూసేంది.

గొంతు పెరుల్లుకొని ఆంభించింది.
“నాకేసే మీరలా పెటెలో తిరిగింకా
చూస్తూ కూర్చున్నారే దరికి?” అని అడి
గింది.

అవతల రైలు పక్కనున్న పట్టణమీదికి
వచ్చేసింది.

“నక్షాతాలవేపు తెచ్చుకున్న కిటికీ
లాగా వున్నావు నన్ను చూసుకుంటే...
మిన్నట్టు చూసుకుంటే అంతేనీ చూసినట్లు
వుంటున్నాను చూశాక నీకు చావు అనిపి
తేదని తెలుసుకున్నాను” అని అన్నాను.

“నీజంకావా?” అన్నది నిశ్చయము.

“నీకూ తెలుసు అ... నాచేత చెప్పిం
కానీ...”

“నన్ను నవ్వు అని అడిగాయి, వార
కొందరి తెలియబట్టా?”

“నీజం చెప్పాంటే, అందుకే కాదు”
అమె ఘోషించింది. జంతువుల లాగాను.

“ఎక్కడ?” అని అంది నాచనువుకు జరి
దరించి. కాదు. పు కరించి

“నవ్వు నాంతి ఆత్మీయంగా గొడవ
చావు ఎప్పుడో తప్పిపోయి మళ్ళీ కలసి
వస్తు!”

“కాస్తేపులోనే” అని అంది. “మేకు
నా ఆత్మీయత ఆశ్చర్యంగావుంది. ఆమె
అనుకుంటున్నప్పుడు సప్తనాగం జీవిత తిరుగు
భూమి విన్నాను.

“! ఒక్కో గంటలో నే... అంతంత
అనిపి అంతే!” అన్నాను. హిమాలయ శిఖ
రాగ్రంధి కూర్చుని.

“అయితే ఇంకామీదనుకు నవ్వు” నన్ను
ఎందుకంటే?”

“అదును రాలేదు” ఆ సమయాన ఆమెను
చెతుల్లోకి తీసుకొవాలనుకున్నాను వారి
మళ్ళీ తివ్వరాదుచున్నాను. అవతల రైలు
ఆగకుండానే వెళ్ళిపోయింది వార్షిక్ నా
ఇంజన్ వైపు వస్తున్నాను.

ఆమె మళ్ళీ ఆంభించింది.

“మీ ఇంట్లో నీ నంబే అసహ్యం
కొందామా?”

“నేనేం ఎవరేను, ఏమిటి అనిపి?”

“మాట్లాడకండి?”

“.....”

“నా ప్రశ్నకు జవాబివ్వండి?”

ఉత్పరాత్రి

అయినా నేను పెరికిదిల్చులేను అన్న
ప్రశ్నకు సమాధానం అంటాయా? ఈ
యంతటి తల్లిదండ్రులు. ఇదివరలో వాకు
తెలిసుడు. ఇప్పుడు తెలిసింది. అయితే
అందుకే వాస్తవంగానే సహించా? నేను
లేకా? ఏమైనా నేను మేజిస్ట్రేటును
కాదు.

“మాట్లాడకండి?” అంది ఎల్లీ.

“ఎంతేను...”

“అసహ్యం వేసున్నామా?”

“అదేంలేదు...” అన్నాను ఎల్లీ నట్టుగా.

కళ్ళింపించి ఆమెబాట పుట్టినాను. నా
చెతులు కింపించడం గమనించింది. ఆనా
యూరింగ్ ఇంత ప్రేమభరిత పెటెకి ఈ
యూరింగ్ ఎవని కిక్కిరిస్తా! జేకే?

“జగనా... జం” అని ఆమె నేను
తెచ్చుకున్నాను. ఆమె కళ్ళలో దివ్యం
వెలిగినయ్యే. అవున్నట్లు తెలుస్తోంది. ఆమె
కళ్ళు చెమ్మగిలినయ్యే గొంతు మూగవడింది.
మా రైలుఇంజన్ కూసింది. గాయా ఈ
తేస్తున్నాడు.

గతాగతా పెట్టి దగ్గరను వెళ్ళాం పెట్టిలోకి
రాలేదు ఆమె.

“నా నా ను కింపడనే నుండే?”
అని పాల్ ఫారంమీద నే నుంచు.

నీ నా తల్లిదండ్రులు. మళ్ళీ ఇంజన్
కూసింది. గాయా జరిగిపోయింది.

“నేను ననమ్మ మాత్రాను వెలిపాతను
... ఇదివచ్చే రైలులో తిరిగివచ్చాను.” అని
అంది.

“అనిపిందా?” అన్నాను ఏమీ అలా
చింపకుండా. అలా వెళ్ళటం తివ్వ అయి
నట్టు.

ఆమె తలవంచి నోచి, కిటికీలోంచి
వెళ్ళింది తినుకుంటోంది. రైలు దిక్కులు

పిల్లవాని తండ్రి: తన భార్య
తో “దొంగ వెధవ! నా జేబు
లోని దుబ్బాను కాజేశాడు.

తల్లి: “నాజీ కాజేశాడని
మీకేమీ తెలుసు? నేను తీసు
పోచుగా?”

తండ్రి: “నాకు తెలుసు నీవు
తీయలేదని. నా జేబులో ఇంకా
కొంత మిగిలివుంది.”

— బాబు రవి వాం

కిర్రుమని చప్పుడు చెస్తున్నయ్యే. గబగబ
పాదాలు పడేశాను. ఇంకొకరుండి రెండు.
నాకు ఏమీ మరలమరలలోకి. ఇంకొక
మళ్ళీ దూరానికి ఆమె ను లాక్కోబాటు
వచ్చింది. ఒడ్డున నేనుంటే ఏదో మహాప్రవా
హం ఆమె తనవరదలో లాక్కోబాటు
వస్తున్నట్లు. తెలుపు సందుగా నుంచోని ఆమె
కేసే చూస్తూ నిలబడిపోయాను. వేకు
వామన ఈ ప్రయాణీకురాలు తన గతినీ
కాస్తా మాన్చుకుంటోంది. ఇంకొక స్వేచ్ఛకి
భుగళకేసే ఈ చూపుతుంటే నిండిపో
తుంది. నిద్రం చిరిచిపోవుతూ అద్వి
కృష్ణమోహించింది. జగత్తు అంతటా కోట కం
కా అవడి, అనభవతమోహంకలంలాంచి
మొగలు తొడిగి కిక్కిరిస్తోన్నట్లు రేకులు
విచ్చుకుంటాయి. బుర్రలోపుట్టి, బుర్ర
పులుసుకున్నా చిగిరకు వెలుగతో అభి
షేకం చెనుకుంటే

వేగం నా నల్లబాటోందికల. రైలు
దిక్కులు ఆ పరితిమిదనుంచే దొంగకు నల్ల
తున్నట్లువుంటే. వాసుండే కలకు మన్నగి.
గోలుసులాగి, నేనకూడా దిగిపోతే ఎల్లీ
ఒకవారి - మేలభాష కళ్ళారామా నే
ఈవారి ఆమెనుభాషి చేతులోకి తీసు
కొని ఆకలి -ంచి అనంత లోకాంతేనీ
యాస్తే ఆమెకాను. నేనే రైలు ఒక
అంశం ఆమెతో వికారమోయి, నాకు
యామెమోహిస్తున్నట్లు వుంటే. వాకు నేనే
దూరమవుతున్నాను!

“అదిఎంటే... ఆ అక్కయి ఎంటే?”
అని అడిగాడు జరిమానాపడిన ప్రయా
ణీకుడు.

నేనెవని చెప్పలేను.

యంతే ప్రయాణీకుడు నన్నాడు “వాల్లేను
గదండీ ఆ అక్కయి వెళ్ళిపోయింది..”

ఇంకొకడు అందుకున్నాడు

“మీ రిద్దరూ కలిసే దిగివచ్చాకదా!”

నాతోనే నేను మాట్లాడేసిందా లేదు.
తెలుపు దగ్గరగా నేనే కిటికీలోంచి ఆకాశం
కేసే చూస్తూ కూర్చున్నాను. నుంచు లాడు
తోంది ఉపస్థు గగనంతో.

మళ్ళీ రిద్దరూ ఆంభించాడు.

“అదేకేలాడీ అందీ... ఈ పెటె గిట్టు
కాటుగా నేనని ఇంకొక పెటెలో ఎక్క
వుంటుందండీ!”

“ఏదీ రీవాళ్ళ పెటె ఎక్క వుంటుందండీ”
అని ఇంచుమించు మానెట్టి: పే మాట్లాడు
కున్నాడు యుకుకు.

జరిమానా ప్రయాణీకుడు వ్యాఖ్యా
నిస్తున్నాను.

“నానం... ఈ పెడమనిషి ఎంత నేక
చేసి నా ఎం లాభం? ఇంకొక పెటెలోంచి

యువకుడో నన్ను కళ్ళింపటాను.”

తెలుసాగుతుండగా కోకు లన్ని చింత

చెట్లమీదనుంచి కూసున్నట్లు వుంది.

మాంధివేంతో నెట్లోంది రైలు. ఆ పరిత
సమక్షంనుంచి ఎన్నెంత త్వరగా ఉద్ధరిస్తే
అంత మంచిదనిగావును, మా పేటలో నా
సమాధానంతో నిమిత్తంలేకుండానే పంచా
యాతీ జరుగుతోంది

కెటికీలోంచి తూర్పువాకిట తెరచుకోటం
చూసున్నాను. నా కిలోలో ఆమె ఆశ్రువులు
నిండుతున్నయ్యే. నే నేమీ అనలేనే
ఆమెను! అడిగినప్పుడుకూడా అసహ్యతను
ప్రకటించలేకే! అసహమె వస్తున్న
ప్రయాణం గురించి నే నేమీ ప్రస్తావన
చేయలేకే! ఆమె ఎటువంటిది అయినా

కూడా, ఆమెనినీ నాకీలోలో పడటమే నా
పుణ్యం అనుకుంటున్నా...కాని ఆమె తన
ప్రయాణం విరమించుకోన్నది. అంతే కాదు.
నాతో కలిసిరావటంకూడా మానేసింది.
మళ్ళీ తనవారిని తాను వెళ్ళింది. మనకెవరి
తోగోలో చెట్టుచేసుకునివున్నయ్యే. కొండల
వరుసలకూడా నిద్రలోంచి లేస్తున్నట్లు
ఉన్నయ్యే. ఆకాశములమధ్య = పరితయ్యే
వస్తువులు...ఆమె కంఠంకూడా కిక్కిరాలు
ఆకాశం లో కి ఎగురుతున్నట్లు. రైలు
చక్రాలు ఆమె చూటలనే నాకోసం తెరు
వరసలో పొడుగున్నాయే. ఉన్నట్లుండి
నా చేతులకు ఎవరిదో చేతులు తగిలినట్లు...
గాజులు గలగల లాడినట్లు...

“ఇక్కడ కూర్చున్నావా?” అంది
హిందీలో...ఎవ్వరూ కాదు...ఆ బెంగళీ
యొకటి కళ్ళు నలుపుకుంటూ...అంతరి
తెంచిమించి వాళ్ళ అన్నగారు అంటు
న్నాడు. “కాస్తేపు మా చెల్లెలు అక్కడ
కూర్చుంటుందిట.”

ఎగురుగా, కొంచెం పక్కగానున్న
టంకుపేటమీద ఆయువతి కూర్చోంది.
గలగల లాడినయ్యే ఆమె చేతిగాజులు, అవి
నా గుండెలో మోగినట్లువుంది.

“రాత్రినుంచి ఈ కెటికీని మీరు ఎందుకు
వదిలకుండా వున్నారో నాకివ్వకు తెలి
సింది!” అని అన్నది.

“ఏమిటి?” అని అన్నాను.

“అంబరిషిలో విహరిస్తున్నారే!” అని
అన్నది.

ఇద్దరూ నవ్వుకున్నాము. నా నవ్వు
మధ్యలోనే తెగిపోయింది.

“ఆ చలాకీ అమ్మాయి ఎదే?” అని అడి
గింది ఇంగ్లీషులో. అన్నగారు కేవలం రాజ
భాషవాది అప్పట్లో అంతకన్న నాకు
కావలసిందేదేదు.

“నా కెనురుగానే కూర్చోవివుంది...”
అన్నాను తడుముకోకుండా.

ఆ పాటలుగ్గల ఒక్కసారి మందారా
రైయే.

“నేను తెలుగుఅమ్మాయినిగురించి అడుగు
తున్నాను” అని అంది.

ఎదో నేపథ్యం చిచ్చింది. తలుపు సందు

లోంచి రెండు మొండికాళ్ళు ముందుకు
ముడుచుకోవచ్చియ్యాయి. నాజే...యందంలా
దిరుగుల్ని పొంది. కాంతికాలంలో బిచ్చగా
డైనవాగు...నా కేసిమాసి, తటితున గుర్త
పట్టి, “బాబూ! దండం” అని అన్నాడు.
నాకే మొండికాళ్ళను చూసేటప్పటికీ,
నాకు కళ్ళురెండూ మోయినట్లువుంది. ఏమీ
కనబడలేదు.

“అమ్మగారు ఏరండి... మా తల్లి...
దగ్గరగానే అలాంటిబట్టులు పడేశారు” అని,
బెంగళీయువతికేసి మాసి, చూపులు దిండు
కున్నాడు. చెటుకింద చీకట్లో నుంచున్న
అమ్మాయి ఈ వెలుగులో కూర్చున్న
అమ్మాయి కాదు.

గాలికి వంగయువతి జాబ్బంతా రేగు
తోంది. అయినా గాలికివదిలేసింది జాబ్బను.
వాళ్ళు దక్షిణాదివాళ్ళలా జాబ్బు విషయం
దగ్గరనుంచీ నియమ నిబంధనలను పాటించ
రుగావును. = బాధగాటి వత్తుజాబ్బులో
గూడుకట్టుకొనివుంటే!

ఉరుకోడువాడు. అడుగుతున్నాడు.

“అమ్మగారు ఏరండి... దబాలు ఆతల్లికి...”

ఈ కుంటివాడికి ఏమైనా ఇవ్వమని
అన్నగారిని పురమాయించిందే చెల్లెలు.
వాడు అటువైపు వెళ్ళాడు. నుళ్ళీ ఆయువతి
అడిగింది = చెలాకీసిలగురించి నాకేం తెలి
యను అన్నాను. తెలువారూ తులం నిక్క
బ్బంగా లేకుండా వున్నవాడేవి తెలియకుండా
ఎలాఅని అన్నది. ఈ రైలులో ప్రయాణం
చేయవని దిగిపోయినట్లు నూచించాను. అదే
బయలుదేరి, మళ్ళీ మధ్యలో ఆగిపోవట
మేమిట? అని అన్నది. నే నేమీ అనలేను.

“ఒక్కరే ప్రయాణంచేస్తాండీ! ధైర్యం
వున్ననునీ” అని అంది.

“తోడులేకుండా మీరు ప్రయాణం
చేయలేరా?” అన్నాను.

“అవలంబి అవసరమేరాలేదు...కాని
ఆ అమ్మాయి ఎలా ఒంటరిగా ప్రయాణం
చేస్తోందో! వింతయం లేకుండా!” అని
అంగ.

“ఆ అమ్మాయికి ప్రయాణంలో ఎప్పుడూ
ఎవరె నాతోడుతాళారేమా?” అన్నాను.

“రెక్కె నప్పటినుంచి పాపం
మీతోడు లభించ నేలభించె...కాని
ఇంతలో ఎందుకు విడిపోయారు?” అని
అన్నది.

అంతకునుంచి అన్నగారు చెల్లెల్ని
వచ్చేయమంటున్నాడు. వాడికి పళ్ళివాడి
కావాలిట...

వెదికంలేన మీదుగా వెళ్ళిందిరైలు...
కిందనుంచి ఎదోమహానది ప్రవహిస్తోంది...
రెండుమూడు ఒంటలు తెరచాపల నెత్తు
కుంటున్నయ్యే...ఆ ఒకవిదా తెరచాపగా
తానే, ఆ పరిత లేచి నిలచివున్నట్లుంది...
చటుక్కున తూర్పు ఆకాశంలోని సూర్య
బింబంలోంచి నాకేసి మాస్తోంది! ఆకా
శానికి ఎత్తైన గవాక్షంలావుంది. ఎవరో

ఇంటి యజమాని; కాపురస్థు
నితో మీరు “అరు నెలలబాడుగ
చెల్లించ లేదండి. ఇల్లు ఖాళీ
చెయ్యండి.

కాపురస్థుడు: “ఏంటి! బాడుగ
చెల్లించకుండానా! వీలులేదు.”

బొటనవేలు నా బొటనవేలుకు తగిలింది.
ఉరికిపడి చూశాను. కంగవంత కూడా
ఉరికిపడ్డది. ఒకప్పుడేకం చదవాలను
కొంటే, తీరాకళ్ళిముందు ఉన్నది నురోక
పుస్తకమేనటువుందినాకు.

“చెప్పరుకాదు...నాచెల్లెలు ఎందుకు
దిగిపోయిందో!” అంది. చెల్లెలు ఎలాంటిదో
పాపం ఆమెను ఏం తెలుసు? అంతరి అన్న
గారు చెల్లెల్ని వచ్చేయమంటున్నాడు.

నా కాళ్ళిముందు సూర్యకరణాలపడి;
రైలుగుమ్మంలో ఎదో...ఎదో...మెరిసి
నట్లుయింది...అద్దంమీద రాలినఆశ్రుబిందువు
ల్లాగా...ఎదోమెరిసింది...రెండు...మూడు
...పగిలిన...చంగుల గాజుల...ముక్కలు
...పడివున్నయ్యే. కాళ్ళిముందు ఎదు
ఇంద్రునున్నట్లు మెరిసినట్లు...నేలమీద
...గుమ్మలోపడి...లక్ష ఎక్కితాలు...
మెరుగున్నట్లు...

అన్నగారి అజ్ఞానమనరించి లేచిన వంగ
యువతి చేతిగాజులు గలగల మన్నయ్య...

నేనన ఎదో వచ్చినట్లుంది...టిక్కెట్టు
కలెకరువచ్చి కెటికీలోంచి అటు ఇటు
చూశాను. నన్ను గుర్తుపట్టి, చిటుకవ్వ
సవ్వతూ అన్నాడు.

“గాలి మీవాళ్ళ దగ్గరనుంచి దబ్బు
తీసుకోవటంలో పారబాటు జరిగిందండీ...
ఎక్స్‌ప్రెస్ తీసుకున్నాను...పన్నెండవతాళం...
నే నేమీ అనలేను...

“ఎక్కడండివారు...ఏరండి...మీరు
తీసుకుంటారా...మీరు న్నార గా...తీసు
కోండి...” అన్నాడు.

నేను తీసుకోలేదు. విస్తుపోయి అతి
నడిగాడు...

“సురి అనిన ఏరండి?”

“నాకు తెలియదండీ” అన్నాను.

“అదేమిటండీ...”

“అవునండీ...నాకు తెలియదు.”

కెటికీలోంచి దిగుతున్న అతనికాలిబాట్లు
పగిలిన గాజుముక్కలపై పడ్డయ్యే. కలిగినయ్యే
రైలు కాలం...ఘోష చెట్టుతున్నట్లు
మోసింది ఇంజన్...ఎవరెక్కడదిగివాదాని
ప్రయాణంమట్టుకు ఆగదు.

మీ నేనీ మరొక

మరొకరైనాగా మీ చిన్నది చిన్నవాడూ స్వామియాల పరబ్రహ్మయ్యకుంటే, మరొక చిన్నవాడూ చిన్నవాడూ పెళ్లికి ఆడు కది నీమనఃథంత సరిచేసుకుంటే దేవుణ్ణి పిరిమా కథలలో రివాజా.

ఇటీవలి చిత్రాలలో అనేక విధాల మెచ్చి తగ్గ 'పిరికామక' (సింథ్ పిక్చర్స్) చిత్రం లో 'పాద్యుల్లా' పిక్చర్లు కొలికి. ఇందు లో ఒక అక్క తెలివైనా తన చెల్లెలు శ్రమకథలో జీవించుకుంది; చెల్లెలు అది తెలిసి అక్కతోసం తన ముఖాన్ని త్యాగం చేసి, తొలలచినవాడికి కావలసినది తానే అయివా జలకంతాన అక్కనిచ్చి పెళ్లి చేయిస్తుంది. ఈ విధంగా తన జీవితానికి

తనే విలన్ అవుతుంది. అక్కమాడా తన అపోహలవల్ల నీ తాను భావలపడి పోతుంది. పిల్లి అనురాగ ద్వేషాలమయ్య ఒకరినీ ప్రేమించి మరొకరినీ పెళ్ళాడిన పిల్లాడి జీవితం కలిగి పోతుంది.

వినన్ పిక్చర్స్ వారి 'పెళ్లికానుక'

ఆ పిల్ల లిద్దరూ తలి చాలు విషలు, తండ్రి చిన్న పుత్రుడే పోయాడు. ఇద్దరిలోను పిల్ల మామగ గీత తెలుసు చక్కగా మూటాడు తుంది. పెళ్లి మృత్యువనానెప్పుడూ. చిన్న

పిల్ల వాడంతో కన్నడం నేర్చుకుంటూ తెలుగు మాట్లాడుతుంది, అంతే కాక అల్లరిపిల్ల. భాస్కరంతో అభ్యాసిని ప్రేమించి, పెళ్లికి సన్నాహం చేసుకుంటోంది మెలిగా తిని యింట్లో నే అద్దెను గంపుతుంది నాలుగైదు మాయెల్లుపాడి, దామ్మలాడినూదిలు 'శేడ' రేపా అమ్మకి, అక్కకి సంఘి చెప్పా బతుకుంటూ ఉండగా అక్కయ్యే నీవు పడుతూ తాను భాస్కరాన్ని ప్రేమించి కలువలడిస్తుంది. అతివ్యతిష్ట మరొకరిని పెళ్ళిచేసుకుంటుంది. వాసంతి అక్క ర్యాన్ని దుఃఖాన్ని దిగమిగి అక్కకి తిం గా లో చించి 'వర్జితని చేసు తనను పెంచి చది పెంచిన అక్కయ్యతోసం తన ముఖాన్ని త్యాగంచేయాలని తీర్మానించుకుంటుంది. తన నిర్ణయాన్ని బట్టి భాస్కరాన్ని కూడా తలవంచి ఒప్పించి అక్కనిచ్చి పెళ్లిచేయి న్నుంది. తన బలవంతాన గీతని వివాహి డిందువల్ల ఆమెను ఆదరించును. 'త్యాగం చెయ్యిగా నే పరికొడు; చలేకవాలి కూడా త్యాగంనల్ల, వదిలించుకునే బుద్ధినికీ అనుగుణంగా నడచుకోవాలి' అని చిన్నా పెద్దా కూడా గ్రహించి చురుకు చుకో తగ్గ విజ్ఞప్తుకూ చెబుతుంది వాసంతి. భాస్కరీ వంటచే పొంతాటు దిద్దుకొని భోజి, ఇటు ప్రేక్షకులూ ఉక్కిరి పిక్కిరి అయిపోయేలా నాం లేట్ దృశ్యాలో ఆమెని సంహ్విం చేశేస్తాడు.

పర్యటన శ్రీ పరి ఈ కథను చిత్రం చిత్ర పదితనిలలు, అయినా పన్నె వేలాల రూపకలన బట్టి, గీతా భాస్కరీ ల వివాహం లోనే చిత్రం పూర్తి అయిపోయిందని అనిపిస్తోంది. ఇది అగ్నోత్ మెన చిత్రం అని పిలిచి శ్రీధా వలు గౌరవం కలుగుతుంది కాని ఇంబర్ నెట్ తొనకీ కథ కొనసాగి ఇందాకా వచ్చేసిన ఇదీ బాగానే ఉంది కాబోలె విస్తుంది.

కొని అంతలో వాసంతి, గీతల తల్లి మాతామృగా పొద్దును అవగొట్టుకొని కథను కొనసాగి దీస్తుంది. అనాథకయిన వాసంతి అక్క, కొవల ఇంట్లో ఉంటూ, వాళ్ళి దిద్దిరి సాకతూ కాంక్షను చేస్తుంది. అప్పుడేమో మీ సహకరించిన అక్కకు మాతామృగా జబ్బు చేస్తుంది. ఆమె మంచాన ఉండి 'భావానుదిళ్ళి సరసాను' ప్రవారం చేసుకుని అసరికాలే సమాఖలు అని జాగిరి వీధివ పెడుతుంది. అభాండాలు సమీపం చేసి వాసంతి ఆయిల్లు వదిలి పయలుపడి,

హైద్రాబాద్ మూవీస్ వారి 'పెళ్లికానుక' లో జగ్గయ్య, జ్యోతి

తేదీ వాత మువ్వపిద నీనీ యాల్పిడెంబ కాకు
 కేందపడి, పునమాగ్గు పలాస్త్రీ పహ
 బిక్కి గొప్ప వారింట్ల నల్పిపడితుంది.
 వారెనొకాను. వానింతిని అంతిమయింతు
 రీశ్వలా పెద్దాదుని అడిగిలేదనినం గొన్న
 రిమ్మ అతిని తండ్రి! అక్కడ ఘడిగో
 క నూయి మూగు కలతేతం చేస్తూ
 ఉండాగా నల్పిడి ఆమె అక్క గాను
 చేలిలికి చేసిన ప్రేమంతిమయింతుని కుదిరి
 బోయి. పోయి...

పెద్దదానికి ఇంతంత నీని మా కథలా
 ఉండవచ్చుగాని మానూవ్వు ప్రక ఇంతలేసి
 అలాచినలు రా నీ మా. ఈ చిత్రం—
 ముఖ్యంగా పూర్వార్థం—అతిగొత దర్శ
 నీయంగా, సునోహరంగా ఉంది.

కథలో చివరిభాగం (పసూ వాలు అని
 అయిపోయాక) ఎలాటి గుఱు ప్రేమానుండే
 రులు విసిరించేలా ఉంది. కరుణరహిస్తీప
 తంగా ఉంది. అది తెలియజేయాలి తెలు
 గుగో తిగిసంత గొప్పగా ఉంది.

నడివలలుంత ప్రతిభాతంతంగా పూర్తి
 అను పొడి చారు. వాగ్దేవరరావు పూర్వార్థ
 లింట్లో మేయసన్ని వేళలలోను, అలా క న్యూ
 ప్రవాళుబాలలోను కూడా పయనడి పాల
 భ్యం మానవబింబాడు కొని అక్క ను పెళాదా
 లు చేల్లెజ్జ ప్రభయండిపిప్పినినినోంలా
 వలన ప్రతింసనియంగా లేదు. అక్కడ
 క్రింద కౌమరా వలించాలో వాగ్దేవర
 రావు నటించాలో నిరాంకకౌక, తిమిళ
 చిత్రాల పక్ష్యాగ కేళువేసి ముగ్ధి మెలి
 తిరిగిపోయా వా; నిబట్టాడా చేయం ఇరిగి
 నలు తో నుండి అంతి ఆచ్ఛాటం రేకుండా
 ఉండే ప్రేమకుటి పూదగలను అపాతల
 ఆవేదన నురింతగా కెదలించగలిగేదనిపిం
 చింది. కృష్ణకుమారి. అన్నంబాలా మెచ్చ
 తగ్గరితిన పూత్రను నడిపింద. సకాశానది
 పురుంగా నటించినా ఆమె "పెరుగేతు
 కొచ్చొమ; "శిల్పి న్నింపించాను" లాటి
 మాటలు చాలా అపకౌంం చేశాయి.

కథ కేసుంత ఉపకౌంం న్నికపోయినా
 వివేదిం దూ నేజా చిత్రాన్ని ఆర్థ
 నేనుంచేసిన వాటిలో లేంగి, సర్వసమనో
 కూరంగా గురించిన అజ్ఞాన రాక్షాడిపూత్ర
 ఎప్పటికగ్గడి. ఇంకా ఇంకా కనిపించాలని
 పిం చేట క తి ము ము గు గా
 నటిం చా దా య న. ఆ శ్రేయ
 కంకర్తాల దైవాగులు లేకపోయినా సామ్రా
 వికి విసి దానికి అపారనద్దం వాటిలేదే గానని
 మానా అనిపించింది. ఎందుకంటే ఇంకాలో
 కథ, చిత్రణ, ఎ. ఎం. రాజా సంగీతం,
 జలన, ఆ శ్రేయ మా మాటలు మాటలా అన్నీ

సరళచిత్రవారి 'మగవాని మాయలు' చిత్రంలో కృష్ణకుమారి, నాగిగోపా

మేరెన నీని మాకు నిగి వూయిలో,
 యొక్కడా విసుగెత్తని వ్యని
 వనంతో, రక్తి తేడని వ్యని కి కి తో
 సాగాయి. వాటలు ఇయమింతు అన్న
 వాగ్దేవరరావు మనసులో
 చాలాసోజలు మెనులాయి.

ఈ చిత్రం 18840 అనుగులు ఉండన్న
 ప్రకారం నిజమే. దివి కారం ప్రతి
 పూత్రా చొన్న దోరగానే సంభిగోపనా
 పాలుఇవ్వడానికి ప్రయత్నించుమే, పాడుగు

పెరుగదానికి ఇంతన్న ముఖ్యకారం
 గొల్పేటి ఉంది ప్రతి పూత్రా చాలా
 వంభోకుగాను "గీతానన్న ఉమింతు;
 వ న్ను... క్తి మింతు." అంబూ
 —విశుళా ప్రామా విలన వ న్నా ప్ర
 పెరుగతొయన్న అనుమాంతో—గంజేసి
 పూర్తి చెబుతుంది;

కేను, ప్రతిపూత్ర దైవాగులు రంజేసి
 పూరు చెబుతుంది; అందికే పొతుగు పెరి
 గింది; కేను. అందికే పొతుగు పెరింగి ★

నీలివార్తలూ

అతికథామృతం

తెలుగు నీలివార్తలలో ఇటువంటి కథలు ప్రమాదాలు ఉండవలసిందే అయినా నిర్మాతల సంఘం నుట్టగా ఒకటి రోజున చేసినట్లు తెలుపబడింది.

ఇదిగతక జరిగిన ఇక కడపడం అగడం పాడం చాలా కష్టమేమోనందని నీలివార్తలలోని వాచానికే గురించిగా (గిఫ్ట్ లెటర్) ఒక ఎదురు నీర్వాహం చేశాయి.

యాక్సిడెంటు లేకపోతే మాగలేమిటని అడుగుతూ, తొరల ముఖాలను అలంకరించే వస్తే మార్కు ఫోటోలెక్ నలాస్త్రీలు మరొక రోజున చేశాయి.

వికవర్త్యం లోపించి నందుకల నే నీలిం వర్త్యం సర్కాగవారికి లోకువ అయిపో తోంది. అంగుల ముం వికవర్త్యంగా వుండాలి, అని బొంబాయి నిర్మాతలు తీర్మానించుకున్నారు. ఆ ప్రకారం ఫీలిం ఫేరే వస్తే మనకు తమ వికర్త్యంగా ప్రతిభుటించాలని చీరీన బలంగా బలపరచాలని నిర్ణయించారు.

నీలిం ముడియాలలో సవివాదు వారానికొక రోజు నెలవు తీసుకోవాలని గుర్రాకెనకు కున్నారు ఇప్పుడు ఇప్పుడు నెలవులు నోటీస్ బోర్డు మీద వేరొడుతున్న చూడు నిజమే కానీ అవధినికే రాలేదంటున్నారు.

జగమే మాయ, నీలివార్త అంగులలో కనో మాయ, అంగులలో నెలవుల నెల అంగుల మాయ, తెలివైన నీలివార్త మన అనిందించే జనం నోటీసు బోర్డు మీద నెలవులు మన అవధినిండలేరా ఏదంటే అన్నాడు గిరీశం.

నీలివార్త రోజున నెలవులలో హిందీ రికార్డులు ఇవ్వమంటే, బొంబాయి మ్యూజిక్ దిర్వకులు ఇవ్వమంటే ఇవ్వమంటున్నారు. అనే వరసలు మనరానీ చిత్రాలలో వస్తున్నందుకల జనం, హిందీ రికార్డులన్నీ వచ్చి కానీని పసికదితారని భయపడు కున్నారు.

గిల్లినివాళ్ళంతా మనచిత్రిం వచ్చిస్తుంటుంది అడిగిమంటున్నారు—పెన్ పార్లర్ డ్రాంగులు మాకున్నారని డైరెక్టర్ కి విడియో లిచ్చి వాళ్ళ నే డైరెక్టర్ నే నీలివార్తలో విమర్శిస్తున్నారు అతడో తప్పుడువట్టూ...అందు కల ఇకనంది మనం అలాంటి పర్యాయం నాయ్యం మామెయ్యాలి, అప్పుడు తెలుపడు మనం ఈ రెటరూ డైరెక్టరుగారి పేసే అని అలిండియా వాక్స్ ఫీల్డర్ల సమితి ఒక డిక్లరేషన్ నిర్ణయం చేసింది.

కామ్యూలు వాయర్ ఫ్రయిల్స్ నిర్ణయించడం కల కామ్యూలు డిప్యూరింటుం దని జనం వాచాకున్నట్లున్నారు. ఆ కథ కారం కూడా మానేదాం. అప్పుడు తెలు ముంది మన విలన, అని హిరోయినుల

రాజంపేట పరిసరం రెటర్లు

స్వదేశంలో నీగో

ఆఫీకలో ఆఫీసల వరినీతి దుర్వరంగా దుస్వరంగా వుందని ప్రపంచ మంతా చెప్పుకుంటోంది. దాని నుంచి బదువుతోంది. అక్కడి నీధిత్వాన్ని చూచే అవకాశాన్ని ఇవ్వడో చిత్రంకల్పించింది. "వై బాక్ ఆఫీసర్" అనే పేరుల ఆ చిత్రాన్ని నలవశ్రీతం అగిరీతలని లేదు. వివాదకాల్గం అనుకోవచ్చు. వార్తానికే క అనుకోవచ్చు. కే కరింపి, కల్పం నుంచి పసిండుకోకుండా మన వైకాపాదాన్ని సృష్టించిన దర్శకుడు నిర్మాత, యునైటెడ్ రాజ్ కిన్ అనే మేకప్ ఆర్టు, డిజైన్ (ఫీకా నీర్) అక్కడ పోలీసుల, అంతిల, అమాయత్వాల మ్యూజిక్ తిగుగుమా వరినీ వట్టుబడికుండా మనంపంటూ అక్కడే "జగదమన్న కథ" —జోహన్సబర్, రాజ

సమితి ఒకటి రోజున జరిగింది తెలిసినది.

దిలీప్ మహర్ (కావన ఎడిట్ చేయిస్తున్నట్లు పుకారు.

నీలివార్త నీగోవాడలా లేక మురికి ఫేబిలా జననమర్చిందలా, అంగులలో, నీగో వ్యాధియందలా—జగదమన్న కథని నెలవు లాడుడి మీదకు ఎక్కించి తిప్పించుకు వచ్చాడు. నిధిలో తానీగా నడుమనడుమ వాల్సీనుడు చూడగానే కరువుమనే నీగో పొడలూ, తిలబోనూ తాగబోనూ ఉండగా పాస్ బుక్ లేక అరెస్టున చిన్నా పెద్ద లూ. స్త్రీలు పుగమంటా ఇంగులలో జీవించారు. నలవ అంటూ కోంత చేసినవాడు ఈ చిత్రంలో ప్రధానంగా కనబడే జగదమన్న మగాంకి (నటుడి పేరుకూడా అక్క) ఒకడే. ఈ జగదమన్న జాలూ తొవడు. పల్లెవట్టుల లో ఉంటూ పొట్ట కడవక పన్నం వస్తాడు. పాస్ బుక్ లేకపోతే అక్కడ పొట్ట గడవడం అలావుంచి తిగుం కూడా గడవను, వ్యాపకులూ యివడ కూ తిగుగుమా వుంటాడు. తిలబోనని ఒక తెలువారింట పని మనిషిగా చేర్చిస్తాడు. ఒకసారి రాత్రి భార్య బడలో తొ వాచుకోబోతా. అంత లో వాల్సీనుడు వచ్చి అరెస్టు చేసి తీసుకుని పోతాడు...కలనండి తిగి వచ్చాక, అని భార్యని ఎరజో కెరడబోయాడని, ఆమె ప్రతిభుటించగా ఖానీ చేశాడని తెలుసుంది. ఇది కథకాదు కానీ, కథలా వుండాలి. ఆఫీకలో జీవితం ఇది. దైవందినం. తెలువారు పాసిస్తున్న అమానుష దర్శకలకు డైరీ...

రెటర్లయ్యాకటి వచ్చినటు వచ్చిన రానో విక, సంగీత, తిం తిస్తున్న పిచ్చి అని తొగల అనుమతి సంపాదించి కూడా నెలల లో ఈ చిత్రం తీశాడు. కథాని ఇంగులో విషయాలుగాని అకలికెంటు వున్న పోలీసు లకు, అఖికి అంగులపాలాన్న కర్మకులకు కూడా తెలియని

వార్తా పరంపర

నండివీక్లర్స్ వారి "నాగార్జున" చిత్రం నిర్మాణం మొదలు (పీయూసీ స్టూడియోలో జరుగుతోంది. దర్శకుడు, డై. ర. రావు.

రాజమహర్ కాంతారావు, జి. నరసింహ కంఠ్య, రఘురామయ్య, నాగయ్య, రఘురాం రెడ్డి, విక్టోరినేని, డి. వారాయణ డాక్టర్ సర్వినారాయణ మొదలగువారు పాల్గొంటున్నారు. రచయిత రాధా ముఖ్యకర్త, సంగీతం నాగేంద్రరాజన్ (పిల్లిమీదపిల్లి).

మంజరి వీక్లర్స్ వారి తొలిచిత్రం నిర్మాణానికి ఇటీవల విపన స్టూడియోలో (పారం భోత్పరం జరిగింది. కె. వి. రెడ్డి కామెరా స్వీచ్ ఆన్ చేశాడు. వారి ఫీసుడియో వ అగిరితై. రామకృష్ణ ప్రసాద్ కావ కొటాడు. పా వి తి తొలి చిత్రం లో నడించించి, ఈ చిత్రానికి జి. రామిను దర్శకత్వం నిర్వహిస్తున్నారు. రచయితలు మలాది రామకృష్ణాస్త్రి, పిచ్చేశ్వరరావు సంగీత రచయిత అగిరితై.

చిత్రలేఖ మనసా కంటికి తేతే

“మనా ఎటులావున్నా” అన్న త్యాగ రాక్షసుని పలకరి మూడ సార్లు నువ్వం చేసుకుని : పెని ‘మనసా కంటికి తేతే’ అని నువ్వం నువ్వం మనసుకి : జ్ఞ పు లంబేయూ ల్పిం సరిగిరి వచ్చింది లేకపోతే అంతా అయి, మించి మోదపదాక జ్ఞపులనడం, అపెని విజ్ఞపుల జ్ఞానీ రావడం బాగా వడసం తిప్పను. ఎందువల్లనంటే, మరం లేను.—

ఈ మధ్య చిత్రనిర్మాతలు తమ మోదపద వన్నున ప్రేమకుల కన్ను ముందం గా ముచ్చం నడచికి ప్రయత్నిస్తున్నారు! బాణీజ్యవాహులమోద పన్నును విని యోగదాహుమోద గుడ్డటం మూలం గానే ఈ సరికి తిడిన మోదేయిలుగా తరిగి మించి తవ్వ యాహాయికి అమ్మే కొనే పరి గితు లేర్పడాయి. ఇక ఈ కాస్తా కూడా అయిందంటే చెప్పే అక్కర్లేదు.

ఇప్పటికే తిండిగింజమోద పన్ను, అప రామోద పన్ను, అవ సరి వసువు మోద పన్ను, విలాస వసువులమోద పన్ను, వినో దపు పన్ను వగైరాన్ని ‘మోదానం తిలా పిడికెడు’ అనుకొంటున్న ప్రజలకి నిర్మాతల పుణ్యమా అని కన్నుమోద పన్ను పడి మూలగే కన్నమోద తాటిపండు పడ్డ ట్టుగా అవమానురి!!

అంతేకాకుండా అర్జిస్తే పన్ను, ఖచ్చ చేస్తే పన్ను, వినోదానికి పన్ను, విజ్ఞానానికి పన్ను, అమ్మితే పన్ను, కొంటే పన్ను— అయితేగియితే ఇప్పుడు కన్నమోద పన్ను! ఇంకా ఏమవుతుంకా?

ఈ పరిస్థితిలో మనదోమాట : నిర్మా తల మోదమోదగా ప్రేమకుల కన్నమోద పన్ను చేసేకే ప్రజల పన్ను మోద పన్ను విధించడం ప్రభుత్వానికి తరవాని అవు తుంది. అది కూడా అయిందంటే ప్రజలు కన్న పన్ను పూసలేకనుకునే ప్రమాదం సంభవించడంకూడా జరగవచ్చు.

మన ఇంట్లో ప్రమాదాలు రాకుండా ప్రజాకి (ప్రేమకులకి) ప్రమాదాలు కల్గే ట్టుగా మోదాల్సిన విధి ఉభయం (నిర్మా తల, ప్రభుత్వం)మోద ఉంది! ఇంతా చేస్తే నిజానికి నిర్మాతలం పరించాల్సిన నుంకం సామ్య ఒక్క అప్పుడుకి చాలాగా ఇచ్చే పాటి మొతం కూడా కాదు. ఆ విషయం కరే గ్రహించుకుని పనుగంగా ఆలో చించి సరే నిర్మాతలం కరేతలు కావాలి కానిపక్షంలో ఉప్పువాడూ ఏజ్యేను, పన్నువాడూ ఏజ్యేను, తిలపానులవాడూ తే తిల ఏజ్యేన, బొంబాలవాడు వారి పూ ఏజ్యేను అన్నది నిజమని నిరూపిం గవుతుంది!!! —వి.ఎస్.ఎస్.★

రాబిన్ హుడ్ (50-వ పేజీ తరువాయి)

అన్ని పుటాయ్ అప్పడీ హాగర్ మంగోర్ వో పనేలేదు” అన్నాడు లిటిల్ బాన్

‘రాబిన్ హుడ్ కి జై’ అన్నాడు హంగోర్ మంగోర్!

అంతా ‘హై’ అన్నారు.

“రాబిన్ హుడ్ మన రాజు” అన్నది మునామ్మ.

అప్పడీ పరగణావించి వగుగు పగుగున వచ్చి డిన్ కానర్ పులి డేట్ రాబిన్ హుడ్ ముందు క దార్దాగా నుంచున్నాడు. ‘ఏమిటి ఖబర్లు’ అన్నాడు రాబిన్.

“ఏం ఉంది వార. పెర్ ఫుడ్ మాణిక్యంనుట్టికులిపి ఆమెగు నేశ దేశాకి చూపించిన మనత్యాగి, మనరాజు నున్నివిడిచి వెట్టి వెళ్లి వాయామ. దేశమంతా ఏమస్తోంది. థే మున్నది లో పాగుతున్నన్నీ దేశం కార్చిన కన్నీళ్లే” అన్నాడు బాలిగా.

రాబిన్ హుడ్ ‘ంటిగిన సీక్రు సిరిగాయి. అంతా మోకాళ్ళ మీద నింబడి రాజు ఆత్మశాంతికి దేవుణ్ణి ప్రార్థించారు.

ఆ రోజులా మబ్బులు పట్టి మనగ్గా, రాజులేని దేశంలా, వెలుగు లేని యింటిలా, ఖషి లేని గుండెలా దార్దాగా నుంచున్నాడు. ‘ఏమిటి గూర్కుల్లేని పగలు గడచిపోయింది. (సశేషం)

కుటుంబంలోని ప్రతి ఒక్కరికీ చాలా మంచిది

ప్రతిరోజునూ వివరించగల పెన్ మార్కో మార్కెట్ ముగంధం తయారీ చేయబడిన మార్కో పెన్లు అతి తేలిక తర్వానికి కూడా బాధకరమైన మార్కో పెన్లును విశేషంగా వర్ష మరగ వత్తు కలరాంతోనికి రోయ తర్వాన్ని అన్ని రోపామంచి క్లితవరగండు. అర్బుత చేసేవప్పుడు ప్రతి ముగంధం పరికర తయారీన మార్కో పెన్లు మిమ్మ మరంత పరికరంగానో రోయత తర్వాతంగానూ పుంకగండు.

మార్కో సబ్బు

10 కంకత్తా తెమికర్ కంపెనీ రిమికెర్. కంకత్తా-29.

వడ్డిగా ఇండియా ఆఫసు : 5/149, బ్రాజ్స్, మద్రాసు-1.

© 1978

మీరు చదవడగవి

జీవితరహస్యాలు: ఈ పుస్తకం మీ దాంపత్య జీవితాన్ని పరిపూర్ణ ఆనందమునకు చేరుకోవడానికి మీరు వెంటనే తెలుసుకోవలసిన అనేక కొత్త రహస్యాలు ఇవ్వాయి. **చలన చిత్రం. 3-0.**

యువతి: యువతును సురింగి మీరెప్పుడు 40 నిమిషాలలో అనేక ఇతర హాస్య విషయాలను చలన చిత్రం 3-50

సంతానం: దాంత్య జీవితాన్ని ఇంకా ముందుకు సంతానం కోసానికి 60 నిమిషాలలో. **చలన చిత్రం 3-50**

పిటి రచన ఎ.ఎస్. మూర్తి, M. A. డబ్బు, ముందుకు పంపునరంతేగు చావులు ఇవ్వాలి. దేశసేవ ప్రచురణలు ఎల్లాగ, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆంధ్రవాస్తవి. వి. వి. చావుదారా మీరుంటికి పంపబడవ.

SWASTIK

RATNAMS 'N' OIL.

అంగనరములు బలహీనత చెంది, చిన్న బిడ్డతో తిరిగి యధాప్రకారం అయి పూర్వ సౌఖ్యమును పొందవలసి 50 సం. ప్రఖ్యాతి కలది. 1 సిసా గా 10 ల. వి. వి. 1-4-0 కేవలసిసాగా ముంగుగా 1-4-0 పంపేది. ఇందులో స్వేదన రకం అర్చింతునుగా మునుకు గా. 25-0-0 లు

డాక్టర్ రత్నం నెస్సె, (Estd 1904) ములక పేట బిల్డింగ్స్, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజధాని కట్టె, హైదరాబాద్ (దక్కన్) - A.P.

శ్రీవత్సవం శ్రీకాప్

దగ్గు, ఉబ్బనములకు విద్యాభివృద్ధి

శ్రీవత్సవం కెమికల్స్ & డ్రగ్స్
(ప్రైవేట్) లిమిటెడ్, మద్రాసు-30

మహారాష్ట్ర

(5-వ పేజీ ప్రవాసం)

way of Mecca) అని చెప్పేవారు. మూర్తీ పట్టణం కాక, అహమ్మదాబాదు పట్టణం కూడా చాలా ప్రసిద్ధి కెక్కింది. అహమ్మదాబాద్ పబ్లికేషన్స్ పత్రికాన్ని ఉంది. అది లండన్ ను కరెన్సంతి పేరున అనుకంబూ ఉంటారు. ఆ నగరానికి అన్నిటికంటే పెద్ద హావా ఎమిటంట్. ఆంగ్లంలోనే శ్రీ మహాత్మాగాంధీ, శ్రీ పరదానీ పతేలు గార్లు తమ జీవితాన్ని చాలానాటికి గడిపి, పురితం చేసేరు. ఈ రెండు నగరాలే కాక జవహర్ లాల్ నెహ్రూ లు ఆంధ్రుల కంటే కొంచెము తక్కువగా ఉన్నారు. భారతదేశంలో ఆంధ్రులది జవహర్ లాల్ నెహ్రూ స్థానం అయితే, మహాత్మాగాంధీ అయిదో స్థానం అయింది. భాష పరంగా రాష్ట్రం కోరెన్సంలో ఆంధ్రులది, మహాత్మాగాంధీ కూడా జాతీయతకు విశదంగా ప్రవర్తన వ్వవర్తన నింగినాగా కానీ చిర కి అందగ లక్షియుంపట్ట, 1917 నుంచి కాంగ్రెసు దేశీయ పజలకు చా పినహుంతు గిగి, ఆంగ్ల, కేరళ, తిమిళ. ఉత్తర మొదలు రాష్ట్రాలు ఎప్పుడో ముందు మహా రాష్ట్రం నుండి రాజ్యాలు కూడా ఎప్పుడో తున్నాయి ఈ మహారాష్ట్ర రాజ్యస్థాపనకి మొదటినుంచి పాటుపడ్డది శ్రీ శంకరాచార్యులు. అతడు మన శ్రీ మునుకు సాంబయ్య గారివంటి పురుషుల, ధీర్మము కల నాయకుడు. కానీ సంయుక్త మహారాష్ట్రస్థాపనం వచ్చాక, కాంగ్రెసున కి అతనిమీద కితి కన్ను పేసినంగన, మొత్తం నెల్ల బడి ఉన్నాడు. శ్రీ శంకరాచార్యుల పుట్టి నాడే, నుజరాతు రాష్ట్రానికి పాటుబడుతున్న శ్రీ శంకరాచార్యులు కూడా ఉన్నారు. ఎన్ని అడ్డంకులు కలిగినా ఎన్నోసార్లు కాంగ్రెసు నాయకుల ఆగ్రహానికి గురిఅయినప్పటికీ రాష్ట్రం స్థాపనకలిగారు శ్రీ యాజ్ఞకు. బొంబాయి మహా ప్రాంతంలో చేరిన తిగువాతి, నుజరాతు రాష్ట్రం సిద్ధించినా విచారమున్నది శ్రీ మహాత్మాగాంధీ, మనీ గార్లు.

సంయుక్త మహారాష్ట్ర రాజ్యానికి పరి హద్దు తిగవులు ఉన్నాయి ఒకే పు మొదట, రెండవ పు నుజరాతు రాష్ట్రం ఈ రెండు రాష్ట్రాలను తిగవులు తిరిగి. ఇంకా గోవా వియక్త ఎక్కువగా తిగవు లావలసింది మహారాష్ట్రలో. ఇన్నీ త్వర లోనే మహారాష్ట్ర మహాత్మాగాంధీ నుజరాతు భాషావ్యవస్థ సాంప్రద్యక చాత్రక వర్తముల ననుసరించి మహారాష్ట్ర తమ లోని అంతరికలహాలు మాని రాష్ట్ర పాతా గ్యానికి పూనుకుందరి తలపవచ్చును. ★

శ్రీరంగాయపచ్చిళ్లకు అమృతమైన నూనెలు

అగ్గిమారు కాబట్టి మెన్షన్ బ్రాండ్ ముప్పవల నూనె

REMARKED GINGELLY OIL

REMARKED GINGELLY OIL

★ ముక్కును మెత్తబడనొచ్చు.
★ బుజాపల్లె నీరువు.
★ చాలా తలము నలువాయునును.
★ నీళ్లను గునింపుడు.

Mrs. అంబుదేవిబ్బన్న కె.కె. సుమరకెట్టె

మా వైకొలు అన్ని తావు గుగలగు. ఆంధ్రప్రదేశ్ సోద ర్షుజెం పుట్టు. జి ముఖ్యరావు; డా॥ పుళ్ళెక్కి స్త్రీలు. తెనాలి డిపోలు: డా॥ పుళ్ళెక్కి స్త్రీలు తెనాలి; 4(98 ముఖిక స్త్రీలు. సింగ్లదాని గ; 129/L5 Road No. 11, B. H. Area : దక్కన్, జామెడి పూర్వ.

Mrs A V N, COLLEGE, Visakhapatnam.

మిసిసి ఎ.వి. మిసిసి విశాఖ కలివా కోత్తరములు 1980 ది నుండరాగా జగప ట్టు శిరివారి కోత్తర సంఘము తిరా నింపింది. ఈ యుత్తర మల సంఘా విజయము కళాశాల ముప్పవల దాగ్గల నాధారపడియున్న. కిచ్చు పూర్వ విద్యా గ్రంథాలను తాము (College & High School) నిడివిన సంకల్పించు ను ప్రస్తుతి వివరములను చిగ నామాతో నూన కళాశాల ప్రెస్సిపాలు నారి పేర్ త్వలో పంపగోరుచున్నాను శిత్తరముల వివరములు మీ నోలునామా కు పంపబడను

పాండ్రంగి నరసింగరావు B.A., B L. విశాఖంబలం. గౌరవ కార్యదర్శి. 11-4-1950 శిరివారి కోత్తర సంఘం

మంది. మొదటి చూపులో ఆనంద మనస్థి
వించి మరుక్షణంలో భయకంపితుడౌతాడు.
గట్టిగా కండు మూసుకుంటాడు అక్కడ
మాస్సలేక లోనికి పగులెత్తుతాడు. అంగుళే
తెనుగు తోడు కావాలి. అందుకే తనకు హరి
ప్రభున లేచిపోతే ప్రకృతిలో సాగును కనిపిం
చును.

తను చిన్ననాటినుండి అంతే. తను తన
తల్లి చూడలేదు. ఒక వేళ చూచినా తనకు
గుర్తలేదు. తను మాతృప్రేమ ఎరుగదు.
తనకు తెలిసింది తండ్రి ప్రేమ. తండ్రి తనను
పువ్వులా పెట్టి పెంచాడు. తన తల్లి
బోయిన తరువాత తండ్రి మళ్ళీ వివాహం
చేసుకోలేదు. దానికి కారణం ఏదో. ఆయన
తనంటే అంత ప్రేమగా వున్నా తను ఆయన
నతో చినువుగా మాట్లాడలేక పోయాడు.
ఒక తండ్రి ప్రేమిటి... తను ఎవ్వనితో మాట్లాడ
లేక పోయాడు. తనకు పరాయివారితో
మాట్లాడడం అంటే భయం. తను ఎవ్వరి
తోటే గునువుగా వుండలేదు. తనదొక వింత
ప్రభు తన చినువుగా మాట్లాడేది ఒక్క
మాత్రంనే.

వివేక ఆలోచనలు అతని మెదడులో
గిరిపోయాయి గడియారం ఎనిమిది గంటలు
కొట్టింది. ఇంకా హరి లేదు. హరిక
అతని హృదయం తలెత్తడం. వెంటనే
తెరిగి వస్తానన్న హరి ఇంకా రాలేదు. హరి
రావాలిడానికి ఎదురుగా కారణాలు
ఉహించుకున్నాడు.

ఆ ద్వైవకు తన తండ్రి లేకపోతే విశేష
తంగా తగుతాడు. కానీ ఏ చెట్టుకనా
ధిశాల లేకగదా!... నడుమడికి భయంకరం.
గదిలో విగ్నాద్విపపు వెలుగు దూరపు చీటిని
మంత చీకటిపందికన గుస్తాంది కండు
పెకల్చుకు చూచినా చీకటిలో నలుపు
తిప్పలేదు కనపడటంలేక... రిప్లస్
ఒక గాలి విచి కొండ క్రిందిలోయలో చెట్ల
ఆకులు గలగల లాడాయి. ఆకులను దూసుకు
పోయే ఆ గాలి సవ్యది విషవిర్బులు వేస
కలుగా కలసి యింకా గుతున్నట్లు వుంది.
మదనుడు భయంలో నడికపోయాడు. పోఫా
లోనే పడుకుని కండు గట్టిగా మూసుకు
న్నాడు. చీటిని చూడలేక కండు మూసు
కున్నా లోయలో లేగిని వింత స్వములు విని
పగుతూనే వున్నాయి హరి ఆడుగు సవ్య
డిక మునుడు చివులు రిక్కించివున్నాడు.
ఎవరూ రావలెంలేదు.

తను అనుకున్నట్లు హరికి ఏ ప్రమాదమూ
జరగలేదుగదా... ప్రమాదమూ జరగకపోతే
ఇంకానీ హరి రాకపోవడానికి కారణం?
.. తన తండ్రి ఎన్ని సార్లు గడ్డి పెట్టివా ఆ
ద్వైవకు త గడం చూసాడు. తనకు వాడంటే
అంగుళే అసవ్యం. వాడు కారు నడుపు
తుంటే తనకు భయం వస్తుంది వత్తురా

విడకల

(9-వ పేజీ తరువాయి)

వుండి ఇవంకచ్చినంత స్వీడు పోనిస్తాడు. ఆ
స్వీడుకు అలవాటు పడనివాడైతే గుండెపగిలి
చానకలసిందే... హరి ఎదైనా తనివూద
అగిపోయి వుండవచ్చుగా. నురి కారెనా
తిరిగి రావాలిగా. కాకునాడా రాలేదు.
హరి నల్లి అప్పుడే రెండు గంటలు దాటి
పోయింది. ఇంకానీవు ఎం చేస్తున్నాడో...
ఇంటివద్దగ.

దూరాన లోయలో గాలలు చేస్తున్న
స్వములు రినిపిస్తూనే వున్నాయి. మదనుడు
హరినిచూర్చి ఆలోచిస్తున్నాడు. ఈ ఆలో
చనతో అతను చీకటిని చూస్తే పడ్డ భయం
కొంత తగ్గింది. తగ్గిందనడంకంటే ఆభయం
అతనిలోనే ఒక ప్రక్కగా ఒదిగిఉందనడం
స్వామ్యం. అతనికి ఇంతలో ఒక కునుకు
పట్టింది. అతని ఆలోచనలు మాత్రం తెగి
పోలేదు. అతని మెదడు ఆలోచనూకేవుంది.
అది ఒక విచిత్రతవ్వ. అది నిద్ర పట్టి
పట్టని నీతి. అది ఆలోచనలు తెగి తెగని
సాధనమయం ఒక ఆలోచనకూ ఒక ఆలో
చనకూ సంబంధం దూరమాంతోంది.

హరికోసం తనన్ను వెడితే బావులు...
ఆ ద్వైవకు నతీనేన ఇంకోజ్ఞాత్యోవాళి...
తన చుట్టూ వాస్తవమూడా కొదవదు...
అయినా హరింటేనీక కంకుకంత ప్రేమ?
.. హరిహృదయ మిచ్చి మాట్లాడుతాడు...
వాడు చదువుకు చల్లిన రెండేండ్లూ నను
తోనక తికమక పడిపోయాడు. ఇంత
అలస్యం ఎందు యింకో?... తను నడదా
మంటే కారెనాలేను.. హరిచీకటి ఇంటి
వద్దగ బయట నీరి వుంటాడు.. కొండ
శాస్త్రంతా మెలితే. పైగా చీకటి...
తనకు చీకటింటే ఎందుకంటే భయం?...
చీకటిలో మినుగులు పుకగుల మెగపులు...
ఎంతో బాగుంటాయో!... నీ ఆందగ
దానిది.. చీకటి లేకపోతే వెలుగుకు
అందగ ఎక్కడిది?... ప్రపంచంలో చీటి
భూమే ఎక్కడ వుందా?... అమావళి
నాటి నక్షత్రాలు అంగుళే బాగుంటాయి...

వివేక ఆలోచనలు మెదడులో తిరిగి
పోతున్నాయి ఒకదానికి ఒకదానికి సంబం
ధంలేదు. అతనికి నిద్రపట్టింది. అతనిని పిలవ
డానికి వచ్చిన హరి అతను నిద్రపోతుండ
టం చూచి లేచి ఆర్చి వెళ్ళిపోయాడు.
హరిరాలేదు. మదనుడు నిద్రలో నుడా
తనకు తెలియకుండానే హరి రాకునుచూర్చి
ఆలోచిస్తున్నాడు. ఆ ఆలోచనలకు దూర
కప్పున నేమూరి అతని మెదడు... హరిక
మదనుడు ఒక నీధి వెంట వెదుకున్నాడు.
నీధి కొక ప్రక్క నరునగా ఎదుర్కొన్నాడు

వెలుగుతున్నాయి. ప్రతి రెండు దీపాలకీ
మధ్య చీకటి వ్యాపించి వుంది. ఆ ప్రదేశా
నికి వచ్చేప్పటికీ మదనుడికి ఎందుకో భయం
వేనూంది. త్వరగా అడుగులు వేసుకుంటూ
నడుగున్నాడు దూరాన గాలిని దూసుకు
పోతూ కొద్దిచేసి స్వని. అప్పుడప్పుడు
కాకు హరినో కబాలూ వింటున్నాయి.

అతను ఒక మలుపు తిరిగాడు. అది తను
నడిచి నచ్చిన దానికంటే కొంచెం చిన్న
నందు. ఆ సంగులో మధ్యగా ఒక నీధి
దీపం వెలుగుతూంది మలుపు తిరిగి తోలు
అంతా చీకటి. మదనుడు గుండెలు విగలు
కుని గబగబా అడుగులు వేసాడు. రెల్
సంధిగ దగ్గరకు వచ్చాడు. ఆ సంధిగికి
ఎరుగుగా ఒక పెద్దమేడ మేడ పెళ్ళాపు
గనులలో వెలుగుతున్న దీపపుకొంతులు కిటి
క్కినూడా వెలిగిచ్చి గడలలో ఎవరో
వున్నారని తెలియజేస్తున్నాయి.

మదనుడు గేటునుండా మేడలోకి వెళ్ళి
పోయాడు. ఎవరో అతనిని ఆడారు. అతను
వెనుదిరిగి చూచాడు. కొండంత దేవాంతో
భయంకరంగా వున్నా దొక వ్యక్తి. వాడి
కంకు మెసిపోతున్నాయి. వాడు తనవంక
పురమి చూచాడు. ఆ చూపులో ఎక్క
డిలో అనే ప్రశ్న స్వనించింది. తను వణికి
పోయాడు ఏదో ఏ మాధానం చెప్ప
బోయాడు. ఏదో చెప్పాడు. వాడు నినను
లోనకు వెళ్ళి పొమ్మన్నాడు. తన కుక్క
ఒణికిపోయాయి.

స్వరానికి వేసిన విచ్చెలా మేడమెలు
తెలుగుకోలేవంటి ఎరుస వున్నాయి ఆ
మెల్లు తను ఎక్కడేడు. అయినా మెలు
అంత ఎరుస ఎల్లావున్నాయో!... ఎక్కడం
ఎల్లాగా అని ఆలోచిస్తూ అక్కడే నిల్చుండి
పోయాడు. మరుక్షణంలో తను మేడమీద
వున్నాడు. తను ఎల్లా మెల్లెక్కడో
తనకే అందకాలేదు. అంతో అయో
మయంగా వుంది. అది హరి ఇల్లు కొమ్మ
నగి అనుమానం కలిగింది. తను హరికోసం
బయటదే ఇక్కడ కంకుకు వచ్చావా
అనుకున్నాడు. తనకు ఎదుగుగా ఒక తెలుపు
కనిపించింది. తను వెళ్ళి తెలుపు తోకాడు.

అది హరి గది. తన మనసుకొంత గులు
డిది. హరికోసం గదిలో చూచాడు.
హరి ఒక కుర్చీమీద కూర్చున్నాడు. అతను
ఏదో పంకు చాకతో ఒలుస్తున్నాడు.
తన్ను చూచి ఒక స్వప్న సవ్యాడు. తన
కంకుకో సవ్య కొత్తిగా లోచింది తన
కంకుకో విస్మయంగా నవ్విం బనిపించింది.
హరి ఎందుకంటే సవ్యాడా అని ఆలోచిస్తూ
అడుగులు లోపకు వేసాడు. హరి లేచి
తనదగ్గరకు వస్తున్నాడు. అతని ముఖంలో
ఎవరో భయం వుంది. ఎప్పుడూ నడు
సవ్య సవ్యకుండే హరి ఇల్లా వున్నా

హరివంశం

(47-వ పేజీ తరువాయి)

ఆ సమయంలో పెరిగిపోయిన కెరీయక యశోద, ధర్మద, వండుకు మొదలైన వాళ్ళంతా ఇరువయిపోయినాగా. ఇదిగూడా ఏదో మహాత్మ్యమే నేనా అనుకున్నా గా పసులు, గోపికలు. గోపికల కృష్ణునినంటే చూచింది. తల వసుక నక్కివున్న నీలను చూచింది. ఆ కృష్ణుడు చిగునవ్వు నవ్వివాడు. ఆ నీల సిగ్గుపడింది. గోపికలకి అప్పుమింగి. “పల ఎమో అనుకున్నాను. అయినా అటా నీళ్ళ పెట్టి పూగుకంటే ఏమైనట్లు! పిలవాళ్ళ ప్రారేపున్నాడాయేమిటి! వరే వాయనా! ఇవ్వాలిటికి నీను ముఖం కడుగుతాను ఇ గోపిళ్ళు. అటా ఈ చేతులు వుమ్మరి, నా చేతులో పోనూవుంకు. అది. ఇదగో పిల! కేటిసింటి ఈ పని నీవు చూసుకోవలసిందే” అన్నది. అని గోపికల కృష్ణుని ముఖం కడిగింది. ఒకటిడిగింది. ఆ ముగ్గునాటినుండే నీలయే ఈ అప్పు పనులు చేసింది కృష్ణుడు దానిని కాదనలేదు. ఎవ్వరూ కాదనలేదు. అంతా దాని అనుకొని, ధిక్కరి చూచి మచ్చలపడారు. “అవును! భార్యక వోతున్న మేనమామ కూతుర! ఈ మాత్రం చేయకదా” అని వుద్ధిగోపికలు అన్నా గా అంతటి అదృష్టం అక్కడ తమ జీవితాన్ని విధియం చెందినావున్నా, వారిలో సాంసారిక జీవన సౌభాగ్య సౌందర్యాలు పానగుపడి పోలేను. వారి సాంసారిక జీవనానికి, ఆయుష్షిక జీవనానికి భేషం లేదు కలె వుంది. అనుక్షణము వాగ కృష్ణపదనిగిరితమఖులు; అనుక్షణమువాగ కృష్ణ మహిమను కల్గిన తిక్కలు; అనుక్షణము వాగ కృష్ణప్రియ మధుర పరిచర్యా సహనాదితీ తంతోమనవ్యాంతులు, వారి జీవితం ఆ ఏనుగోజులు కృష్ణ కైంకర్యంగా నాగిపోయింది. ఏనుగో జులు గిరిగృహం మహాగజు నాటికను పోలి అనుక్షణ హేయంగవిన పరితృప్తి హుతివనమై పోవలింది. బయట ఇంద్రుని జడిగాలిగాని, లోపల పుగలూ తులి తెచ్చలేదు బయట అపారధాగావ్వడంగాని లోపల అపారధాగా

కరిణంశను. బయట పిడుగులు పడటంగాని, లోపల ఇనుగులు అన్నీ రితేవు. గిరికింది బృందావనాన్ని బృందారకలోక మందార ముడు, సహస్ర సేతుడు, ఏమో చేతులేక పోయినాడు

ఏదోగోజుల ఇంద్రుడు తన బలహా బలాలను ఉపసంహరించివేశాడు. అని ప్రయత్నం నివృత్తమై అయిపోయింది. ఆకాశం నిర్భయమై, నిర్భలమై, భౌతికదృఢమై, నిర్భయకానికి భుజనపద్మమై నితంత్రమైన నిశ్చయమై తిరిగి పెక్కు మితి లింది ఆకాల వర్షాగను, వల్ల చలనలు కట్టిన సమయ వాతలూపడె, వెలియవారగా, తిరిగి తృణోత్కరాలతో బృందావనం ఇంపెన లారింది. కుదలలో పచ్చదనంతో తీగలు తిరిగి కొనలగా కొంకు లేరాయి. తీగలు తిరిగి మెట్టని ఇనురాకులను తొడిగి చల గలు కు రంగస్థలాల్లో ఉల్లసలాయి. ఏనుగోజులతో పూనిన రథాన్ని అనుగోత్రో తోలించుకుంటూ వచ్చిన దిక్తిమద్భాస్కర దేవుడు అహస్కరాలయిన తన కింజానో బృందావనంలో సర్వ సావర శంగమ భూతిప్రపంచాన్ని స్రవణించి మేగవు కన్నా మహాత్మ్యపూరితమైన గోవర్ధనగిరి ప్రక్షాళించాడు. గోపాలకవుని గోపానోత్పనం చరిత్రంమైంది. గోవులు విశదాల నగ చర మనోజ సంప్రసాదితను పప్పు విగిలాయి. కృష్ణ దేవుడు సావ రాత్రిక మైన గోవర్ధనగిరి శ్రీమన్నీ తిరిగి స్వస్థనంలో సాపిం చాడు. ఆ అదృష్టాన్ని తిరిగించి గోపకులు అక్కడే నిలచుండి పోయినారు. గోవులు కదలలేదు కృష్ణుడు వారి దిక్కు మంద నిశ్చలం చేశాడు. బలరాముణ్ణి చూచి “రామా! అందరిని ఇక్కడ చేర్చు. నేన కొంగం ఆగినాను” అన్నాడు. అప్పుడు అందరికీ అతని అభిమతిం తెలిసింది. అంతా కదిలి వెళ్ళారు. కృష్ణుడు మాత్రం గోవర్ధన గో మాణం వెళ్ళాడు. అక్కడ చక్కని ఒక ఉన్నతి ప్రదేశంలో, సమపాకవుడై ఒక్కో ఆసీనుడైనాడు. క్రింద గోబృందాలు గోపాల బృందావనాలు కదిలిపోతువుంటే, చూస్తూ, నాలొచుకుంటే కూర్చున్నాడు. శివుడు, వరగుడు, విభుడు, గోవర్ధన సింహాసనాగ్రాధుడై గోలోకాన్ని అలోకినూ కూర్చున్నాడు.

జేమిటా అనుకున్నాడు. వారి మళ్ళి కవ్యాడు. ఆ కవ్యుని రికృతింగావుంది. అతను వారి కాదేమోనని తను సంహించాడు

అతను వారి కొడు...తన నుండే దడదడ కొలుకుంది. తను జిజ్ఞాసించాడు. ఆ కృష్ణ కృష్ణునినంటే వస్తున్నాడు. అతని చేతిలో క తిప్పుంది...అతను...అను...తను మేడ క్రింద చూచిన వ్యక్తి. వాడు గట్టిగా నవ్వాడు అది ప్రశంసనయంతో మేను గర్వనలా వుంది. తన గనలే చేతులు మూసు కున్నాడు. వాడు బలంకొద్దీ నను పొడవ పోయాడు...తను తిప్పుకున్నాడు వాడు కింద ఎడిపోయాడు...తన చేతిలో క తిప్పుంది!.. తను వాడిని పోషించాడు...కనీసం పొడవైనాడు... రక్తం చింగింది. తన ఒకటి నిండార క్తం చిమ్మింది...వాడనులుంటా క కుమారుమై...అదిలో అంతా గ కం... ఎటు సాచినా ర క్తం తను భయంతో కంపించిపోయాడు ఎక్కడైనా వస్తున్నా రేమానని నీల ప్రకంఠ చూచాడు. ఎవ్వరూ రావలంటేను

క్రిందపడిపోయిన వ్యక్తి కదిలాడు ఆ కదలికలో అతని ముఖం తింకు స్పష్టంగా కనిపించింది. అది...ఆ ముఖం...వారిది!!..

విడకెల

ఆదివారము దినము. ఆదివారముంది. కృష్ణుని కేక వేశాడు. అంత కేక పెట్టినా ఎవ్వరూ రాలేదు. త కండ్ల వెంట నీళ్ళు కారిపోయాయి. తన చేతునుండి రక్తం చిగువులుగా కరిగి పోతోంది, క్రింద పడివున్న వారి ముఖం అంతా రక్తంతో దీర్ఘంగా వుంది.

తను వాడిని హత్యచేశాడు.. తను వారిని చంపేశాడు. తను మృతపడిపోయాడు.. తల నేలకని బుట్టు కొలుకుందా మను కున్నాడు.. మేడమీదనుండి దూకి గచ్చిపోదా మనుకున్నాడు. తనను ఎవ రైనా చిత్రకవచే నీ బాగుండననిపించింది. తను హత్యచేశాడు...నిమ్మరకంగా తను హత్యచేశాడు.

తనను పోలీసులు పట్టుకుంటాను. దూరంగా పోలీసుల కాల వినిపించింది. తనకు ఏమి చెయ్యడానికి తోచలేదు. తను సంతోషాడు. మేడమేట్లు దిగిన గురు తనకు లేకు. తనకొక వంత్తో పగ గెత్తుకున్నాడు.

నే గానికీ తను భయపడుతున్నాడు. తనకు బుక గా ఒక కేసు వస్తోంది.

అందులో నేను ఎటుకోవడానికి పోలిసులు వస్తున్నాను. తన మేయం లేకుండానే తను పరుగెత్తుకుపోతున్నాడు ఎంతసేపటికీ కాదు నన్ను చేంలేవోనోంది. తను నీల ఇల్లు చేరాడు తన గదిలోకి వచ్చి కూర్చున్నాడు. తన చేతులనుండి రక్తం ఇంకా కారుతూనే వుంది. తను గుడ్డతో గుడుచు కున్నాడు. అయినా రక్తం కారుతూనే వుంది.

తను కోప్పడున్నాడు. తనకు వ్యాధి క్రిష్ణమే కచ్చయిపోయింది. తను యను యాలిన పడుతున్నాడు. తను వారిని ఎంకుకు హత్యచేశాడో అరంకాలేదు తను తన చేతులారా తన మిత్రుణ్ణి గంభ్రుకున్నాడు. తను ఇక బ్రతికినా బ్రతుకపోయినా ఒకటే. అతను లేవాలే తను నీలవలేదు. తను చచ్చిపోవాలి.. తను పోయినా వారి తిరిగిరాడు.. తను నీదుడు...తను ఏ కొరణయూ లేకుండా ఒక మిత్రుణ్ణి దంపాడు... తనను.. పోలీసులు ఒదిలరు...తనను పోలీసులు ఉరితీస్తాను!..

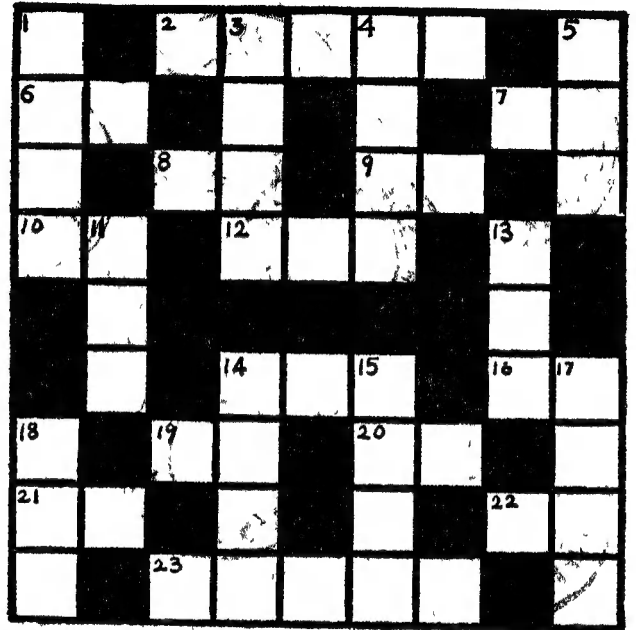
—మదనుడి మనసు యమయాతన అనుభవించింది అతను గిజగిజలాడిపోయాడు. అతను నిద్రనుండి లేచాడు...అంతా చీకటి!..

ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు

గత నుండి కట్టు-1

అడ్డము

- (2) దీనికి అంతులేదనిపిస్తుంది!
 - (4) నాలుగు కాళ్ళ జంతువు చేసే కట్టు ;
 - (7) ఆరేడు సంఖ్యలలో ఒక పరిపాలకుడు.
 - (8) అరవనాళ్ళ అర్థం.
 - (9) కరివేపాకు చెట్టులోంచిన్న జంతువు మాత్రం కాదు.
 - (10) శ్రీరామునిలో ఋషి కూడా ఉన్నాడు.
 - (12) ఎప్పుడు అస్థిలో ఎటు చూసినా కనిపిస్తుండేమా!
 - (14) మొట్ట మొదట.
 - (15) 18 నీలపులో ఉన్న ఒక ప్రసిద్ధ పౌరాణిక వ్యక్తి.
 - (19) నిద్రలో ఉన్న!
 - (20) తలకించులయిన సమయం ఇది.
 - (21) ఆశ్రమంలో కూడా సంస్కృతం పేరుకల దేశం ఉన్న దంటావా?
 - (22) అర్జునుడిని కోర్కెలలో తలకించు లగా నువ్వో పెట్టండి చూద్దాం!
 - (23) దాక్ష పాకంకన్నా కొంచెం కష్టమైనదంటారు.
- నిలువు
- (1) ఈనాడున్న ధరించినట్లు పేరు పెట్టు

కున్న తన్ని నూరిలో వజ్రేకారు.

- (8) రేకు.
- (4) చాలా తక్కువనేపున సంబంధించినది.
- (5) వేడుకోకపోతే తమాషా ఉంది.
- (11) వాని ముకుపును చెల్లించేటప్పుడు వాగ్విగా చూడండి, పాడుగు తెలుసుంది:

(18) ఆడది ఒక పెద్ద కథ.

- (14) వర్షపులో ఇది కొట్టారి పింగిరి కవులు వ్రాసిన కావ్యం!
- (15) రెండుసార్లు మెరిస్తే!
- (17) ఎనుగులు దంతాలతో చేసేవని (వీరనకునేది మాత్రం కాదేమి!)
- (18) పాపము,

తను అప్పుడే నిద్ర లేచిన విషయం తనకు తెలియదు...తనకే పోలింపులు వస్తాను... తను చాత్యచేకాడు ... అందులోనూ తన ప్రాణమిట్లు.

మనసుడికి అడుగుల చప్పుడు వినిపించింది అతను పారిపోయాడు...లేచి పగ తాడు...అంతా అంకారం!... అంతా పీకటి!!...తను పరుగెత్తాడు. తన మోకాళ్ళ మీద ఎవరో పెద్ద కత్తిపెట్టి కొట్టాడు...ఆ బాధకి తను అరిచలేదు...ఇంకవరో కేక వేరాడు...చారే అరిచాడు...తన మీద ఎవరో రైటు వేశారు. తన మోకాళ్ళు విరిగి పోయాయి...తను కూలబడిపోతున్నాడు... ఎంతసేపటికీ తను భూమిమీద పడలేదు... దిగిపోతున్నాడు. అఘాతంలోకి దిగిపోతున్నాడు... గిరిగిలాడిపోయాడు... క్రింద పడిపోయాడు...తన తల పోలి ముక్కై పోయింది...ఒంటినిండా వెలుగు ముక్కు గుచ్చుకుపోయాయి...తన ఒంటినిండా రకం కాకపోయింది...తను మారిన చంపాడు... తనకు మంచిప్రాయశ్చిత్తింజరిగింది... తన్ను తానే మరచిపోతున్నాడు. తన ఒళ్ళంతా వికల ఒకవిధమైన తీపు అనుభవించే... తన్ను తాను మరచిపోతున్నాడు...తన్ను తాను మరచిపోయాడు.

మళ్ళీకంప ప్రక్కగా పడిపోతేపొయింది. అప్పుడే ఇంటినుండివచ్చిన వారి మనసుడి గదిలోకి వచ్చి రైటు వేశాడు. అప్పటికే మదనుడు పట్టగోడ దగ్గరకు పరిగెత్తాడు

జీవన గంగ (37-వ పేజీ తరువాయి)

రెండుకో ఆలస్యం అయింది. బహుశా ఏ దన్నా మీటింగు పెట్టారేమో

“ఒక్కళ్ళూ వస్తారేమిటి?”

“లేదు కూడా మరీ బాబులు తంటాడు. అతను కారేజీనించి వచ్చేటప్పుడు వెంట వెంటుకుని తీసుకువస్తాడు.”

“అతి నెరక?”

“ఒక మంచి కుర్రవాడు. బి. ఎ. కుదుపు కంటున్నాడు. ప్రతి ఉదయం ఈ అగసు మీద ప్రయత్నం చేస్తుంటే దెబ్బ సంతోషం మనసు చదువుకుంటూంటాడు”

“మన వాడేనా?”

“అంతే?”

“మలం, గోత్రం”

“అది నాకు తెలియదు”

“అక్కటి నాయనా అలాగంటావు, ఎవరో తెలుసుకోకుండా ఇంట్లో పెట్టకంటావా? కొంపతీసి అలాగ జారిపోతున్నావా?”

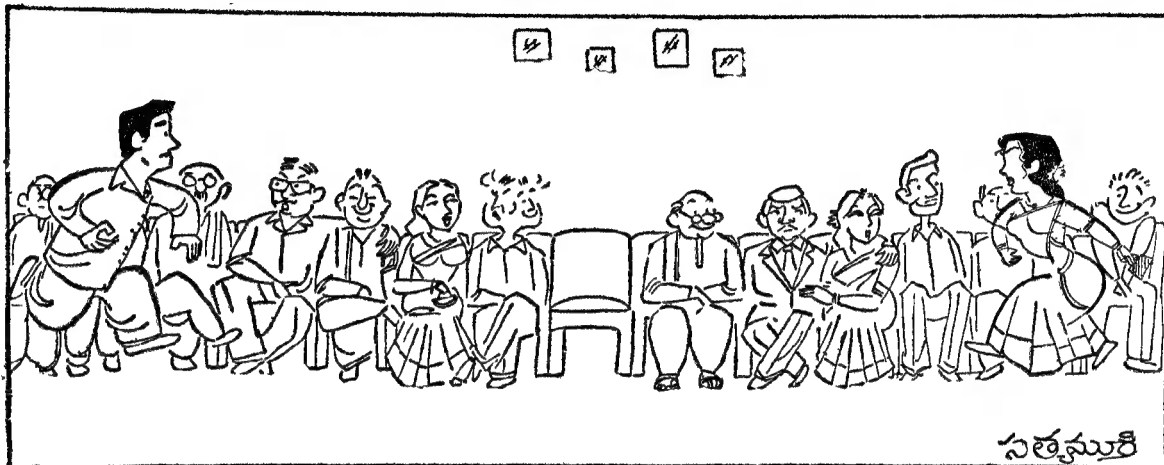
అతని మోకాళ్ళు గోడను కొట్టుకున్నాయి అతను ముందకు కూలి లోయలోకి విరుచుకు పడ్డాడు. వారి కొయ్యబొమ్మలా నిశ్చయమైపోయారు

మృతి అణచుకుని అతను ఎవరైతే నాకు దేనికో కుర్రవాడు చాలా మంచివాడు. కష్టపడి సంపాదించుకుని చదువుకొంటున్నాడు. నెమ్మదిగా స్వభావం. ఇక పోతే మాంసాహారం, కాఫీవాళ్ళ అంటావా? అతను చూపులో భోజనం చేస్తున్నాడు. అది బ్రాహ్మణహారం అని మటుకు నాకు తెలుసు. దాన్ని బట్టి కాఫీవాళ్ళ అనాథం టున్నాను. ఇలాంటి మంచి గుణాలు కలిగిన వ్యక్తి ఏ కులమైనా కే నేం? ఒకనాడు ఒక సంఘటన జరిగింది. అతని గురించి సదభిప్రాయం కలిగించిందా సంఘటన. ఆ తరువాత అతను చాలా రోజులకి ఒకనాడు మా ఇంటికి వచ్చాడు. సహాయం కావాలన్నాడు. అడగమన్నాను. పరిస్థితింతా చెప్పి “ఈ అరుగుమీద పిల్లలకి చదువు చెబుతాను ఆ వారం కాస్త పోటు ఇప్పించండి. ఆ పాకలో పడుకో నియం ది.” అన్నాడు అలాగే అన్నాను. ఆ తర్వాత అతను కారేజీలో చేరాడు. పదిమందిని మంచి చేసుకున్నాడు. నెలకి ఎలా లేదన్నా బాగానే సంపాదించుకున్నాడు.

(ఇంకావుంది)

* * *
మదనుడి కేసం లోయలో రాలిమీద

ఈ కర్మకేమనధోరణికి ఉద్దేశ ప్రదీపమున

సత్యములే

ఒక మంత్రిగారు పిచ్చానుషతి చూడబోయారు. అధికారులూ పురప్రముఖులూ ఆయనకు స్వాగతమిచ్చి అంతా చూపించారు. అక్కడి స్థితిగతులూ సాధక బాధకాలూ వివరించిన ఒక ప్రముఖుడితో మంత్రిగారు చాలాసేపు చర్చించారు.

“చూడగా చూడగా ఇదే గొప్పదనిపిస్తుంది. ఇక్కడివాళ్లంతా అతిమానుషమైన శేధ. మీకు ప్రట్టి మాలోకంలా కనిపించినా మీలోకంకన్న మాలోకమే మెరుగు” అన్నారాయన.

మంత్రిగారు తెల్లబోయి, “మాలోకం అంటున్నారు మీరిక్కడే ఉంటారా ఏమిటి” అన్నారు.

“చిత్తం” అన్నాడా పెద్దమనిషి వినియంగా.

ఆశ్చర్యం పట్టలేక, “ఇంత సేపూ ఇంత చక్కగా మాట్లాడారే. మీరు ఇందులో ఎందు

పొట్టి కథలు

కున్నారో నాకు బోధపడదు” అన్నారు మంత్రిగారు.

“చిత్తం. మీరంతా అవతలున్నారుగా అందుకు.” అంటూ ఆ పెద్దమనిషి లేచి వెళ్లిపోయాడు.

చూడవచ్చిన పెద్దమనిషికి, వాడైన్ దగ్గర ఉండి పిచ్చానుషతి చూపిస్తున్నాడు.

“అతనివగండి అలా దిగులుగా ఉన్నాడు?”

“అతనా? అతను పాశం భగ్న ప్రేమికుడు. వలచినవనిత వంచన చేసి డబ్బు గలవాడిని పెళ్లాడింది పిచ్చివాడు కాబట్టి పిచ్చై తినుకున్నాడు” అన్నాడు వాడైన్ వెటకారంగా.

ఆ పక్క గదిలోనే మరో ఆరామి గండరగోళంగా తిరుగుతున్నాడు.

“ఇతనే ఆవిడను పెళ్లాడిన

ఆనాడు” అన్నాడు వాడైన్ అతనికేసి జాలిగా చూసి.

ఇద్దరు పిచ్చివాళ్ళు ఒక వైస్సెలైటును చూశారు. కాంతి కిరణం ఆకాశంలో చూపు కందనంత దూరం పోతోంది.

“ఈ కిరణం ఎక్కడ ఆవైచివార కెళ్ళగివా? పందెం వేస్తాను” అన్నాడు ఒకడు.

“ఓ, అదెంతవని. ఎక్కగల్లుగాని తిరా వై కెళ్ళాక నవ్వు స్వీచ్చి నొక్కి లైటార్, స్టే? అక్కణ్ణించి కిందపడి చచ్చిపోయా?” అన్నాడు నవ్వుచెరుడు.

ఒక పిచ్చివాడు కోడిగుడ్డును తనమిత్రుడి బోడిగుండు మీద నిలుపుగా నింపడానికి శ్రద్ధగా కృషి చేస్తున్నాడు.

ఒకగంట అయ్యాక బట్టతల తాలూకు అతను విసుక్కున్నాడు.

“నీకేవన్నా పిచ్చా వెల్త్రా. అంత నున్నటి కోడి గుడ్డు కింద బట్టతల ఎలా నిలబడుతుందనుకున్నావు?” అని.

విశ్రాంతినుంది రమ్య: తుంగభద్రా

తల్లి పెంపకమువలె సౌమ్యమైనవి...
 డెబ్బది ఏళ్ల అనుభవముతో చేయబడే
జాన్సన్స్ తయారులు!

చిన్న పిల్లల విషయములో సాటిలేని అనుభవము
 వలన పిల్లల చర్మ రక్షణకై ప్రతి వస్తువును
 జాన్సన్స్ వారు మాత్రమే తయారుచేస్తున్నారు!
 సౌమ్యమైన మరియు తెల్లని జాన్సన్స్ బేబీ సోప్
 ...ప్రపంచములో తెల్లని అత్యంత శ్రేష్ఠమైన
 టార్క్ సుండి తయారుచేయబడే మృదువైన
 మరియు ఉపశమనము చేకూర్చే జాన్సన్స్ బేబీ
 పొడర్... చంటి పిల్లల లేత చర్మముల అతి
 జాగ్రత్తయైన సంరక్షణ పూర్తి అగుటకు
 జాన్సన్స్ బేబీ క్రీమ్ మరియు బేబీ ఆయిల్!

జాన్సన్ అండ్ జాన్సన్ ల్స్ ఇండియా ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

